

Opraveno v r. 1942.

Pamiętniki

do panowania Jana III (Sobieskiego)
króla polskiego

przez

Bajera, Czesnika Chełmińskiego
spisane.

—

(1672 - 1685.)

Część II.

Spis rzeczy.

Prospiciendo securitati Reipublicae, aby
Seymy iako nayporządniey i nayguntowniey
in termino legum odprawowac się mogły, ze
JJ Panowie z Rycerstwa Posłowie zgodnie
według praw, zwyczajów dawnych i Pano
wie Deputaci zachowali się, praesenti lege
perpetuo et irrevocabili warujemy, aby ka
żdy z Rycerstwa Poselstwa conserwując pu
pillam libertatis, która in jure vetandi
consistit nie pisał żadney constitutii, na
którey naymnieysza którego Senatora
albo posła, przy czytaniu zachodziła con
tradictia; daleko więcey takich constitu
tii o których by na Seymie wzmianki
nie było in Volumen legum nie wpro
wadzał, ale tylko te na które zgoda
Stanów Rzeczypospolitey zaydzie, a zgodnie umo
wiona Constitutia, nie wprzód sam i Pa
76. nowie Deputaci podpisowali, ażby trzy
razy

nary przeczytawszy, po przeczytaniu, podpisu zgodney constitutii pytać się in facie całey Izby, iezeli iest zgoda na tę consti tutię. — W pisaniu zaś Constitutii neque favore metu odio, nec ulla dependen tia nec spe jakiey nagrody i inte resu prywatnego uwodzić się, ale szczegól nym respectem promotionis boni pu blici i zgodnie umowiona, y podpi sana Constitutia, Woiewodztwom asse stuiącym, aby przepisać u Stolika pie trenuś, a ieżeli za assectią Woiewodztw sprawnych biorąc czas conclusii Seym mowy, tedy mieć chcemy, aby zgodnie podpisane Constitutie, nie czekając po dania wszystkich Constitutii one do Grodu singillatim podać, słowo w słowo mienia ją, tem więcey periodem. Deputatom

zaś

zas, żeby więcey nienaznaczał, tylko po dwoch ex gentibus, nie przeszłych, ani tych, ktoryby iaki interes swoy prywatny mieli przeszłego Seymu, na których i protestacie ktorego woiewodztwa zaszły, i nie z iednych woiewodztw, ale rożnych, ktorzy do za dnych innych punktu nalezć niemaią, sub nullitate funkcii swoiey.

Według ktorego postanowienia na teraz niniejszym Seymie postanowionego, P. Mar szałek przyszły i Panowie Deputaci sprawić się będą powinni. Jurament zaś Panow Marszałkow i Deputatow, ma bydź hanc Rotham. Ja N.N. etc. –

Ktory jurament in futurum służyć ma i zaraz po obraniu P. Marszałek i Depu taci w Izbie Poselskiey przed prezentaniem Krola Jmc on wykonać powinien będzie. –

Po przeczytaniu tego prawa, czytana potem przysięga Marszałkowska, około ktorey że

dnego

Długo Disceptabatur przy ustawicznem przydawaniu niektorych conditiis non de ventum est, ad totalem Decisionem, a zatem ani juramentu Deputackiego niedozystano, że condamnabatur per multas obtestationes iść na gorę do powitania Krola Jmsci. A że J.P. Pisarz Polny kor. chciał komecznie odmieść od całey Izby assecuratio nem, że po powitaniu Krola Jmci, tylko te ktory punkta na tym Seymie tractabuntur to iest uspokojenie Rzpoltey, ale extra et intra, pokoy albo woyna, wyprawa Posła do Turek, zwinienie Woyska, i zapłaty jemu alemyslenie contradikowali temu Panowie Panowie Posłowie Żmudzcy, Wilenscy Podolscy Mazowieccy i P. Podstoli Krakowski, powiadaiąc, że oni na teraznieyszy Seym maią sobie zlecone ad tractandum, woysko wszystkie Desideria, przy ktorych im iura

jura cardinalia wiąza, dla czego nullatenus
na illatią JP. Pisarza Polnego Kor: assentiebant.
Ktory gdy tandem tey swoiey ustąpił illatii
przeczuł to sobie, aby teraznieyszy Seym
był tylko do dwoch niedziel były redukowa
ny, na co gdy acclamatum est zgoda,
przyszła deyz cała Izba Poselska na gorę, do
powitania Jego Krol. Mci, gdzie stanąwszy
alloquebatur Krola JP. Pan Marszałek
poselski, lubo militari, perpolita tamen
oratione, enumerando heroica Jego Krol
Mci in campo Martio, pro conservanda
Rzpltey integritate, wyswiadczone facinora,
ra, z przydawaniem, że gdy Waszą Krol
Mci Pan Bog na Tronie nie posadził,
juzby Bisurmanin o Baltyckie opierał
sie brzegi, co waleczna ręka Waszey Krol
Mci wszystko zatamowała. —

Od powiedział mu od Tronu JX. Podkancle
rzy Kor

rzy Kor: zaczynając mowę swoią, ab onco mi zatłone Majestata Jego Krol. M., zaktto rego szczęściem Dostało się ięscze Szy mona Dapolitey, ktorey iuż gentes optaka ty łisty, a nieprzyiaciel ultima funera na gotowat, ato wszystko victrix Jego Krol. Mosci superavit dextera. Subjungebat naostatek: audi Israel quod nihil Domi nus vult a te, nisi ut bene sit Tibi; Oyczyznie także sit bene ne libertas pereat libertate.

Po responsie J. M. podkanclerzego Oho dzili Panowie Posłowie przez Woiewodztwa, do pocałowania ręki Jego Krol. M., a gdy się ta ceremonia iuż samym mro kiem skończyła, uprasżał Imieniem Jego Krolewskim Xiądz podkanclerzy Jzby Poselskiey na wystuchanie od Tronu Pańskiego teraznieyszego Seymu propositii w zaiutrznym czasu 10^{tey} god

10tey godziny a południa, dla pełnej szey Niedzieli intercaque soluta Sessio.

Die 31 Januarii vacabat Niedziela.

Die 1º Februarii

Skoro Izba Poselska zgromadziła się i J. Panowie Senatorowie także do Zamku ponadjeżdżali inwitowana Izba poselska na gorę, do Jego Krol. Mci zaraz pospieszyli, gdzie skoro stał, silentium przez J. Pana Marszałka Kor obwołane było, bo żadnego z J. Panów Litewskich niemasz iешcze, stamtąd eum ponetum, condescenderat zaraz J. Xiądz podkanclerzy Kor. do czytania propozycji, zaczynając mowę swoją, ab hoc thematae:

Attendite et videte, quis posuit Deus prodigia super terram. Nad tem wybornem eloquio commentando wywodził czyny odważne Krola Jmci za któremi tandem pożądanego rządy król

wiek doczekała się Oyczyzna pokoiu,
ktory jako przedtem przy wstąpieniu na
ten świat Boskiem ust publikowany:
Pax hominibus in terra bonae volun
tatis tak i teraz za szczęśliwego Jego
Kral: Mci panowania przy niezwyciężo
nym, ani kiedy ustraszonym potężne
mi tłumami, woysk nieprzyiacielskich
Jego Kral: Mości sercu iuż Oyczyzna
intonat: Pax hominibus in patria
bonae voluntatis. Co u niektorych genio
rum sinistra laberat delatione, sub
iunxit, iż poszło to za owo: że foliis
Sibillae de Ludicris Seniis, a tak discu
tiendo abortas in quaerandam animis
interpretationes allegował Cumaeam
Sibillam, tempore florentis Romae Rei
publicae vaticinantem, ktora gdy do
Senatu Rzymskiego przyniosła dziewięć
Ksiąg

Ksiąg swoich, prosperum et obliquum
fatum Reipublicae Romanae w sobie circum
scriptum zawierających; gdy iey spyta
li chce za nie? odpowiedziała 15.000 Talen
tow. Senat caritatem uważając, a raczey
mniey o to dbając, nic nato nieodpowie
dzieli. Azatem Sibilla niemowiąc tez
nic, pierwsze trzy Księgi, na ogień rzu
ciła i spaliła. Przyszła potem do Se
natu drugiego dnia, i przyniosła zno
wu onych pozostałych Sześć Ksiąg,
ktory gdy spytano, jaką cenę chce
mieć za nie? odpowiedziała per idem
jako i pierwey za 15.000 Talentow. - Se
nat Rzymski znowu wzgardził i impo
situm simile est ante pretium. A za
tem Sibilla znowu drugie trzy Księgi
Spaliła. Tandem gdy po trzeci raz
przyszła z ostatniemi trzema Księgami

77 i tanie

stanze też one za 15000 Talentow
zaczynała. Senat Rzymski niewczas po
strzegłszy się wyliczył iey za owe trzy
ostatnie xsięgi 15 Talentow, coby była
piey dać za Dziewięć.
Więc Jego Krol Mć uważając zastarzałą
pogańską na pożarcie Oyczyzny za
sadzoną, wszystości dą których się vi
unionem principum przemieszały na
nas, jakoto: Państwo Moskiewskie tu
tet polonium od tractatu Andru
szowskiego, ale po te czasy naymniey
szych od vi pactorum dlubo, już
actum erat de nobis, niedawając nam
posiłkow, owszem iescze całey przy
własczerając sobie Ukrainy Dominium
co lubo to Jego Krol Mć cale perspectum
widział, naymnieyszey jednak Carowi
jegomu niedawał i niedzie do jakiey
zwatargi okazii, ale cale commitit
to na

to na ten czas Decisioni całey Rzpospolitey
iść decernat iako ma restituere ablata sua
i ieżeli rewokować z Presidentu Marszałkow
skiey P. Swiderskiego albo nierewokować.

2. Jeżeli pokoy trzymać mamy, to expedit po
sła iako nayprędzey wyprawić do Porty, na
co sumptu potrzeba wielkiego, à przytem
znaczney tam in toga quam in sago
wyznaczyć osoby, żeby nieprzyiaciołowi dzi
ła iego były znaczne, aby potem contemptui
onego niemiał, żeby był magnanimus opu
lentus, aby mogł i zdołał namarzywać offam
cerbero, ex quo Łacemony Naród nauczył się
statum suum colere szarpaninami i darowi
znami dlaczego iako prędzey obmyślenie ko
sztu nato legatio propondat, tak i wyprawę
posła wielkiego

3. Zapłata woysku aby także była obmyślona
nie papierowa ale rzetelna.

4. Rozłożyć Jego Krol. Mci swoią szkatułę na kaźrzy

maniczey

pnanie Woyska, w teraznieyszey Campanii, za
czem aby Damiott od Rzpltey z tego Seymu
refusionem intimabat. —

5° Takowesz expensa JJ. Panow Hetmanow na
potrzeby woienne łożone, aby też były
refundowane.

6. Panom Commissarzom, na Tureckich Tranta
tach będącym aby condigna od Rzpltey
gratitudo obmyslona była. —

7. Jenże respect aby Starszyzna woyskowa
i officierowie przy zapłaceniu zasług swoich
od Rzpltey odniosły. —

8. Zapłata zkąd ma być obmyslona woysku z
reservabat to Decisioni całey Rzpltey, in
timando accise, szelężne, pogłowne pra
ctikowane juz nieraz contributie. —

9. Obmyslenie kosztow na legatie nie tylko
do Turek ale i do Moskwy. —

10 Obmyslenie sumptu na upominki Tatar

skie

stwie na honorarium Stanowi, na szatrzyma nie Kozaków ieszcze in obsequio Jego Królewskiej Mości zostających. —

11. Artylleriey Koronney sporządzenie, i gratitudinis J. P. Generałowi Dasé znaczniey teraz w potrzebie doświadczonemu ob myślenie. —

12. Na Rusi na Wołyniu aby fortece sumptem Rzeczypospolitey erygowane, in vim straconego Kamienca, do którychby się Obywatele tameczni na potem refugowali. —

13. Extoribus Województwa Podolskiego propter compassionem, ut genus vivendi provideatur. —

14. Recommendatia J. P. Woiewody Sieradzkiego, na którego ruinie i stracie fortece nieprzyiaciel się zatamował. —

15. Recommendatia heredum Żorawna gdzie się ustalenia teraznieysza z nieprzyiacielem roz prawa działa, to iest synow nieboszczyka

Sapiehy

Sapiechy Pisarza pol: Kor: —

16 Recommendatia Pa Boratyniczę misera bilis et afflicta Wa Rzpatitey persona. —

17. Na ostatek circa excursionem in laudes et heroica facinora Jego Krol Mci, koneczę mowę swoię adiecit ultima verba. Jam mina coeli ceciderunt et pax optima venit. — Nastapeta tandem propositia W. X. Litt ktorą J. P. Kanclerz W. X. Litt czyniąc, ab ingressu mowy swoiey excurrebat in laudes primarie Jego Krol Mci: wyliczaiąc conjunctionem armorum vicinorum principum za Krola Jmci Zygmunta, podczas Chocimskiey, ktora potem, iako poczęta była, denegata perfectiones Kralewi Kazmierzowi potem Michałowi, tak dotychczas in quosdam postiem a vicinis principibus pierwszemu uspesiny, na czem się ieduak zawiedli, bo immanitatem barbarorum superavit victrix dextera Jego Kral Mci. —

wyrodził

Wywodził zatem Disparitatem expeditii prze Szczęsnego Jego Krol. Mci pod Zurawnem, a Krola Jeo Władysława pod Smoleńskiem, gdzie przy 30.000 wojska wszystko pospolite ruszenie było, a pod Zurawnem wszystkich Jeo Krol. Jmć nie miał nad 15.000 do prowadzenia Woyny, nie miał colligationes cum vicinis principibus, jako Cesarz Jmć Chrześciański miał i ma, nie miał żadnych cum [illegible] Włoskich, Francuskich, Cesarskich Hiszpańskich, Florentskich, ale tylko ostatka Szkatuły swoiey, effecit to, co inni postronni milionami, albo zgoła opłacać muszą. A zatem promovebat.—

1. Zapłata Woyska W. X. Lit. pod Zurawnem będącemu.—

2. Extraordinaria gratitudo Jchm Panów Stolmanów Litt: ut provideatur.—

3. Podatkom na wszystkie Rzplitej potrzeby aby były obmyślone.—

H. Dawny

4. Dawny Żołmierz w zatrzymanych zasługach, aby był ukontentowany.—

5. Aby woyska W. X. Litt. certus numerus był postanowiony.—

6. Długi Panow Hetmanow Litt dawny, aby zapłacone były.—

7. Reflexia na materyią Marszałkowską że według Traktatow porzekonana nie dawali.—

8. Rewocatia P. Smedorskiego ze stolice, aby rozkaz nato provideatur, bo się tam rezyduiąc, trzy lata, przebywał.—

9. Commissia według pact Andruszowskich z Carem moskiewskim a przyszłym S. Janie Chrzcicielu de tractanda perpetua pace następuie.— W czem trzeba mieć z postronnemi stany conferentie a zatym propter mediationem pro urandam expediować trzeba legatie

miedzy

niebez domyslenia skutku przynależytego.—
10 Żeby wyprawa Posłów do Monarchów Cudzoziemskich była alternatim iedna z Korony druga z W.X. Lit.
11 Trzeci Seym przypadaiący na Litwie aby z Grodna do Wilna był przeniesiony.—
12 Recommendatia P° Buratyńskiego ad totam Rempublicam!—
Po ktorych propositiach extra mentem legis, gdy chciał czytać Pacta conventa J.X. Sekretarz Wielki Kor: kontradikowali temu zaraz Panowie Posłowie Ruscy, Bełzcy, Wołyńscy, a imieniem ich primarie J.P. Pisarz Polny Kor, P. Łaszcz, J.P. Podkomorzy Włodzimirski i inni niepozwalaiąc, ulteriùs na czytanie Paktów, ale tylko żeby się, iako to na dwunastym Seymie traktowała obrona Rzpolitey. Czemu że znowu zachodziła contradictia od J. Panow Posłow Kujawskich, Podlaskich,

48

i wielu

inrelu innych, że non praemissis praemit
tendibus solennitatibus niemoże salvè con
stituere Izba poselska activitatem, de
ventum erat in privatam partium mode
rationem, że jednak tego P. Marszałek
Poselski niemogł adtemperare, ani JJPa
nowie Senatorowie do Województw swoich
reflexionem maiący, pogodzenie in solo
murmure strawionego czasu, że iuż noc
następowała, Jego Krol. Mć. per os
JXiędza Podkanclerzego Kor. declarował
solutionem Sessionis z uproszeniem
na Stawienie się ad audienda vota
Senatorial die 3° Februarii zaczęte sessyia
o god. 9te z rana solutaque sessio.—

Die 2 Februarii

Swięto purificationis B. V. Mariae vacabat

Die 3ª Februarii

Że ten dzień wedlug onegdayszey declaratii

Jego

Jego Krol. Mci pro inchoandis votis Senatorius byl naznaczony, tedy za zgromadzeniem się Izby Poselskiey do Senatu, gdy Jego Krol. Mosć zasiadł na Tronie o pierwszey z południa godzinie condescendit na ten czas primus inter Spirituales ad promovendam in ordine. —

J.X. Biskup Krak. Andrzey Trzebicki

Ten, po uczynioney Adoratii Majestatowi Panskiemu a primordio mowy swoiey, considerando ante omnia censebat consilia Seymu teraznieyszego, do czego potrzebaby jakiego Jeremiasza Proroka, ktoryby nad upadającą płakał Polską, jako niegdy płakał nad Jeruzalem, kiedy na ostatnią zgubę i ruinę przyjść miało przez Krola Nabuchodonosora, niechby zagrzał oziębłe serca do ratunku Oyczyzny, niechby otworzył zamknione oczy Stanow wszystkich, ktoryby gdyby nie

dziś

Dzieki, co nas czeka, pewnieby z wielką pił
nocią, około obarczonego radzeti Krolestwa,
Gdy iuż descendit de cubili suo, mięprzy
iacuit, egressus est in prędam gentium,
ut eas devoret, iuż się to stało, że one
kraje pingues melle et lacte płynące,
teraz sine habitatore zostaią, i obrocały się
in favillas czemu nie iuż koniec, bo coś
większego patteros nostros czeka, że ten
ostatek Polski pogaństwo opanuie. - W za
bieżeniu czemu, trzebaby wszystkim sta
diis laborare, ponieważ Saracyn pisać
naszey nieda nec plus nec ultra. -
Allegowat zatym excidium Budy stolic
ce Węgierskiey, od tak wiela lat przez poga
nina, zwiększa część Krolestwa Węgierskie
go osiągnioney, na ktorey rekuperowa
nie, lubo wielka, spes w Domu Rakoczki
kończyt, nic nie wskurat co poganin onie

Odtąd to trzyma, choć tam wszelakie postępowanie stwo executia prędkal rady zgodliwe, co u nas ledwo za rok stanie się gdy Respublica co postanowi. —

Zaczem gdy teraz poganin pociągnie Colonarias w sobie nawojowane, swoje mi ludźmi poosadza kraje, ostatek Polskij w roku jednym osiągnie, i zatat 20 niepewna Residentia Pańska, niepewne Seymy w Warszawie, gdy się poganin o Bałtyckie zamyślał oprzeć mowe, ubie my Lwow, upatrzy mieszczaniny mię dzy nami wewnętrzne, to nas osiodła, a podobno względem oddanych sobie per Tractatus dwoch prowincyi, będzie sobie pretendował Jus Electionis w Polsce i poda za Króla takiego, co będzie po barkach jego, jako mu to nienowina. —

Exaerrendo przeto in enumerationem prac, niepod

niewyszed, niewczasow Jego Krol. Mći w obo
zie podiętych, niezaszłego wydania podatkow
wypraw uchwalonych, do obozu niewypra
wionych, ktorych Jego Krol. M. niemogąc
się doczekać, poszedł sam osobą swoią
na nieprzyiaciela i iako mogł z nieprzy
iacielem dość gloriose transegit, a glo
riosius by był stanął, gdyby uważania
ze podatki wczesnie wydane, wyprawy
wyprawione, czem niektore Województwa
pozawodziły Rzpltej.
Dziękował tedy Krolowi JMci, że pro Deo,
Religione et Patria ważył zapłac
przeciwko nieprzyiacielowi, i niedawno
przeszły Campanii zdrowiu swoie. Dzię
kował J.P. Woiewodzie Wileńskiemu, że
pospieszył z swoyskiemi W.X.Lit. do boku
pańskiego, idąc torem Woyca swego
niegdy P. Chodkiewicza pod Chocimem
za Krola JMci Zygmunta III mężnie stawaiącego.
Dziękował

Dziękowáł Jeg. Panem Hetmanom Kor. ze piersiami swemi szczerze i mężnie, we spół z Królem Jeg. zastawiali się za Oyczyzną. Dziękowáł wszystkiemu Rycerstwu, który w tey okazii za Oyczyznę i Dostojeństwo Majestatu Pańskiego, życzliwie stawiąc się prawdziwemi się statecznemi pokazuiąc. Dziękował także wszystkiem Jeksum, co Jego Królestwo w obozie wspierali, bądź radą, bądź ręką, tudzież cierpliwo ścią. —

Ale na tych Jeksum co wyprawy postanowione na Seymie Coronationis, przyiechawszy na Seymiki Relationis do swoich województw, porzucili, i podatki pozatamowali, a zatem Oyczyznę zalili, inve habat ardentissime, co lubo Dobrze nie Jego Krol M. atem, ześto to zrobił prze cie zato kary niemass. —

Wtem

W tem allegowat votum samego Krola JMci a na on czas Marszałka Wielk. Kor. dane na Seymie in anno 1668, w ktorym persuadebat, aby żołnierow z chlebem żołd od Rzpltey był postanowiony, co teraz pełniene, jurby po wioskach wygrasowali, y jako teraz czynią, i in minimum podanych obracają. —
Cytowat przytem Xięcia JMci Pana Woiewody Bełzkiego Hetmana Wiel. Kor. że on nie nie winien co wszystko rozłożone na hibernis po Dobrach Duchownych, ale Commissane Rzpltey sami propriomotu uczynili, dawszy na się Xięciu JMci kartę, że go w tem apud Rem publicam evincere mają, o co on zmieni declarowat się agere w Trybunale. —
Allegowat votum Krola JMci Kazimierza pod czas Woyny Szwedzkiey uczynione we Lwowie

zemiad

że miał windicare ab oppressione mi
lican ubogie poddaństwo, et justitiam
cuique administrare, co tubo ad effectum
realem nie przyszło, precii Pan Bóg bło
gosławił iego intentionem. Non sponde
bat pro certo, aby to z tego Seymu effe
ctum miało, na którym mieyczył mu
tationem Status, ale precii correcturam
exorbitantiarum necessariam esse ad
inveniebat. Multi peccant nemo autem
punitur. –
Jako to za poddanie Smoleńska, skoro
nay pierwsze exemplum per impunitatem
in Rempublicam weszło, tak do tych
czas, im daley tim gorszey assurgit
injustitia. –
Dla czego trzy rzeczy praevidebat czynią
ce desperationem, aby ś my mogli powstać:
19. pierwsza, niesprawiedliwość, czego uspogaić

Stwa nie

stwa niemasz, ktora, ze niewidzi w lu
dziach applicatii, do ratowania się, trze
cią, że iestesmy bez rady, gens absque
ratione et consilio, utinam saperent
et novissima providerent. –
Optowat przeto antiquam pradias Sey
miewanie, gdzie Sancita sacrosancte
observabantur, a teraz invalvuntur
i daremnie rzady expediuntur, bo co
na Seymie ustanowią, to na Seymi
kach Relationis zbiią, i iako to przy
kładem Seym przeszły Coronationis Jego
Krol. M. – Czego i teraz spodziewać się
trzeba, ieżeli Bog sam in melius
non redeget nostra interturbata con
silia, gdy Regnum de gente trans
fertur in gentem propter injuria et
calumnias, a u nas iako na Seymach
Króla, się factie periuria tak w Try
bunałach i w roznych innych subselliach. –

Nu[illegible]

Naz w zaciąganiu Regimentowe co Oberszte
ponie robią od Rzpltey pieniądze biorą, a potem
po miastach maszeruiąc, zdzierstwem i płaczem ludz
kim żołdakom płacą, o co same Kamienie pom
sty do Boga wołaią. — A ponieważ żołnierz
w Rzpltey, pro hibernis, teraz w Dobrach
Duchownych, iest rozłożony, ergo expedit
aby też w Dobrach Szlacheckich swoią mie
wał Stacyą, ponieważ tak miły pokoy te
raz Świeckiemu, iako i Xiędzowi. —
Pokoy teraźnieyszy z Turczynem trzymać ży
cyt, ex disparitate Tractata Buczackiego
przed tem bowiem tylko Samiłem w Sparze
tractowali, teraz zaś sam Krol Jmć praesens
w obozie zostawał, i nigdy by nam poganin
niedał wiary, gdybyśmy teraźnieyszy Tra
ktat z nim uczyniony złamali. Dla czego
Posła wielkiego wyprawić do Porty, iakowy
przedtym zwyczay, na co pieniędzy w Skarbie nie
masz, a na Legacie do Turek i do Moskwy

na honoraria

na honorarium Panowi i Hettmanom, wyznał

Dziś pięćkroć sto tysięcy Z. M. na co, aby Pan

Podskarbi Kor. zaciągnął credita, a podatki

żeby potem na wypłacenie do Skarbu od

dawane były, aquiescimum judicabat. —

Commissia woyskowa, aby też ta koniecznie

odprawowała się instabat dla ulżenia ciężaru

w Rzeczypospolitey, dla liquidatii woyskowey,

wiedzieć też woyna Rzeczpospolita winna, dla ob

myślenia nowych podatków, iako na za

płatę woysku tak na Legatie do Turcy

i do Moskwy na upominki Tatarskie, et alia

similia, bo accyzy i szelężne, iest to privatorum

obventio, a w Skarbie pieniędzy nie przybywa. —

Fortece na Rusi i na Wołyniu przynaymniey

trzy erigere suadebat, exemplo Cesarza Je

Chrześciańskiego, committendo upatrzenie mieysca

na supremo judicio Jego Król Mci i Rzeczypospolitey

na to jakie territorium, szczególny po

tem

tem prowidowana tyla każda forteca, zostaie

ca zawsze w rękach Krolewskich, nie Rzptey,

bo dla tey przyczyny Kamieniec podolski

zginął, ktory lubo idzie z woyny Szwedzkiey,

Krol Jmc chciał ufortyfikować i deklarował

dać z szkatuły swoiey 100.000 byle drugie

tyle Rzplta dała. Niedała Rzplta, a za

tem fortyfikacia niestanęła, i Kamieniec

stracony. —

Pytawał Krola Jmci Władysława, gdy w forty-

fikacii Krakowa, chciał wystawić belluardę

iedną na imie syna swoiego Krolewica Zy-

gmunta, a drugą antecessor iego JX.

Gębicki byle per consequens Rzplta

belluardy drugie między się rozebrała.

i Nie podobała się w ktorym Jchom, a za

tem ze wszystkiego nic. A zatem aby

zaś obywatele Stołeczney, Ruscy, pode

solatii nieprzyiacielskiey poratować się

mogli

mogli, tedy suadebat ulżyć im tey części
podatków do pewnego czasu.—
Co do uięcia moskiewskiey Czechryna,
Ładyżyna, Kijowa, niewrócenia, o to wy
mawiać się nie życzył, ponieważ tego już
Turczynowi Panowie komissarze przez
Traktat ustąpili: ale raczey perswade
bat to odłożyć do zjazdu generalney
in Julio o traktowaniu wiecznego po
koju z Moskwą w roku teraznieyszym
przypadającego.— Dla czego allegował
exemplum Króla J. Kazimierza I° z
którym gdy Krzyżacy o jeden tytuł, że
się pisał Dux prussiæ wojowali, przy
szło do tego, że z pierwszu kazał demere
Dux prussiæ, a zatem pokoy postanowiony.—
W tem gdy Duchowni summum Rei publicæ
praejudicium, uważyli przeciwko temu punkto
jemi protestowali się, trwało to ciche

arto uważyć

aż to uważyli, gdy Władysław Jagiełło na Królestwo Polskie nastąpił, gravamen summum Rzeczypltey illatum uważył, fre=git foedera, przyjęcy podniosł, i przyrzeczenie przywodził, zawsze iterum aequali modo censebat procedendum.
Co do revocatii z Stolicy P. Sieradzkiego to arbitrio całey Rzeczypltey reservabat.
A w tem przypominał długi Króla Jey Kazi=mierza 1.400,000 wydany na stare woyska zarac po woynie Szwedzkiey, aby Respublica on w pamięci mając uchwaliła podatek na zapłacenie iego, dla wypłacenia długów tak Władysławowskich jako Kazimierzow=skich creditoribus mittis.–
Gratitudo O. S. aby per consultam Lega=tionem była, ponieważ on we wszystkiem declarował się juvare Rempublicam justis=simam rem judicabat.–
Co do Opactw, aby absolute od nich były jedna=
                                                                                                       [illegible]

wami opiau ex arbitrio Jego Krol. M. w tem
allegowat Statut Krola Kazimierza I w
ktorym warowano, aby tyłt Szlachcii pol
ski tegoż Zakonu profes opatem, a ieże
teby Szlachcica Professora niebyło, to kto
by inny Duchowny pratat, byle przecię
tyłt Szlachcic, na co powinien mieć nay
pierwey od Krola Jmc investiture a potem
od Krola Jmc confirmatię.-
Seym ieżeli ma tydz. w Litwie to też musiałby
się, i w Krakowie na alternacie mało położyć
odprawować.-
Mennica niemoże być lucrativa bo
na zaciągnienie Sreber z cudzych ziem
potrzeba wielkiego Kupiectwa, dla czego per
suadował, dnie lucra otworzyć i on bić
kazać pieniądze takiey ligi iako vicini
principes biią. Aże hiberna bardzo
Krakow aggrawowany, labo żadnych grun
tow, ktoreby ieść, niemaią tedy deminutio

nem

nem tey liberny koniecznie promovebat. –
Na ostatek in vim gratitudinis Jey Pana Wo
jewodzie Sieradzkiemu, za Dobra cego przez
niepmyciaciela zrugnowane, zyczę przesie
Starostwo Stopczyckie jure emphyteuseos,
ad conversionem mowy swoiey do Jego
Krol. M. finem uczynił Dicendi.

J. X. Biskup Poznanski Stefan Wierzbowski

Ten uczyniwszy presladium w mowie swoiey
do Jego Krol. M. przy powinszowaniu szczesliwego
y długie lata Panowania, ordiebatur mowę
swoią, ab exageratione Disordinatonem,
w Seymowaniu consiliorum, kiedy nie o
tem co concernit Rzpltey incolumitatem,
consulitur, ale co czyia privata w siebie,
a zatem de Patria bene consulentes, słu-
chać niechcą, o prawdę się gniewaią, a
czas ex communi omnium consensu stanie
tu tego niedochodzią, ale co się Drukarowi

80.

pod obalę

pidebato i podoba, a przytem zaraz to po-
stanowione na Seymikach tamże, et per
libelta sua, co magno motu na Seymie contro
natconis, na przeszty z nieprzyiacielem ex-
peditię od całey Rzpltey ordinowanego, gdy
tam opus niektóre Województwa recusarunt,
a potem Króla Jmci idącego przeciwko
nieprzyiacielowi auxiliis ferendis destitu-
tum reddiderunt. Więc Panowie Commissa-
ne do rozdawania hiberny, z przeszłego
Seymu per legem naznaczeni, złomali
dawne prawa, kiedy żołnierza w dobrach Du-
chownych, na zimowe chleby collokowali,
że dy ardentissime na nich invehebat pro-
movendo aby Instigator intentował actio-
nem peremptoriam, żeby na teraźniejszym
Seymie per judicium całey Rzpltey sądze-
ni byli, a ze i Panowie Senatorowie excedant
modum in observatione legum, życzył in ju-
ramenta ich superaddere, że prawa przestrze-
gać będą i mnieyszy go nie dadzą.

A zatem

A zatem Dziękować Królowi Jmci za oycowskie
a to zachowania całości Oyczyzny pierwotowa-
nie wypowiedaniem słów. Papule mi indica mi-
hi, quod tibi facere debui, et non feci. —
Dziękować także Królowey Jmci jako Paniey
Dobrotliwey, y J. Panom Hetmanom, latera Króla
Jmci nieprzestały expediti wiernym assisten-
tom odważnemu Rycerstwu w tey okazyi z
Jego Król Mcią pod Żurawnem będącemu, ale
tym co niebyli, plądruiąc cudze mieyski, po
potrzebie do Obozu nadeszli, niedziękować,
owszem ich winą perswadować, allegando
exemplum za Króla Jmci Władysława, tera-
źniyszego J. P. Woiewody Poznańskiego, kto-
ry, że pod Malbork nierychło przeciw
woyskom Szwedzkim, Usarskie Chorągwie
stawił, sądzony ato od nieboszczyka P. Koniec-
polskiego Hetmana Kor., ledwo wyproszony
został, coby i teraz uczynić expedierit tym

Schwie

Jegomościom co przeszły pod Zórawnom, opu
ścili akaryi, a pieniądze pobrawszy, lud
ubogi wyniszczywszy, Krola Jeg. i całą Rzptę
ponawodzili, dla czego aby takowi wszytcy
zwinieni byli Statuendum censebat. –
Co do revocatii P. Swiderskiego z Moskwy
tey niezyczył, ex quo malum bene posi
tum non est movendum, ale racey upo
mnieć się tego Carowi Jeg. przez lega
tią życzył. –
Co do podatkow na zapłatę wojsku na
inne Rzpltey expensa do uchwalenia
należących zgodzał się w tym punkcie
z J.O. Krakowskim promovendo posta
wił. wyprawić do Turek, jako nayprę
dzey a zatem excusando summam in
justitiam uczynienii pogłownego, wiel
kie perjuria. Uroczystości dni S. niezachę
wanie, za co wszystko Pan Bog Rzpltę
rozumni nawiedza plagami. Co do erigo
nam

wania trzech fortec na Kijowi, i na Wołyniu, to magis optandum, quam sperandum cen-sebat, et quo to do samego nieprzyszłoby skutku, a pieniądze od Rzpltey łożone, privati inter se distraherent, jako to z Ka-mieńcem Podolskim stało, koszt łożono nic nienaprawiono. — Że Samborska Eko-nomia spustoszona i sal z tamecznych żup nie może dochodzić Województw, tedy w tey mierze discretionem mieć nad intra-ta Jego Królew., uprasza Rzpltey.

Na ostatek promovendo Legationem do Ojca Św. Deputationem do J.X. Nuncjusza z podziękowaniem disquirendo, przytem o Opactwach i ich zakonnikach, że to są ludzie, quidem nihil habentes, re autem ipsa omnia possidentes, aby collocatia Opactw in dispositione Jego Królewskiej zostawała. ———

Jmmeln

Imminente vespero mowę swoię skończył, nie
zapomniawszy Commissyi Żołmierskiey, aby
się ta odprawowała a zatem soluta Sessio. –

Die 4 Februarii

Ad confluxum JJW Panow Senatorow tak
Izby Poselskiey do Senatu, gdy Krol JMść na
Tronie zasiadł condescendit ad ferendum
primum votum. –

JW Xiąże Biskup Płocki Konst: Madaliński

Ktory po uczynionym od Krola JMści complemen
cie, że ieszcze Bog dla ucisku ludzi ubogich
nie zagubił Oyczyzny, excurrebat in laudes
majestatu Pańskiego, że sola ipsius
Majestatis praesentia, non autem virium
nostrum potentia, spuscił nieprzyiaciel
ziemi przy swoiey, na ktorą się był na
gotował, a zatem że go nam niemożna
było zawoiować, dla wszytkiego dobre
ru pospieszenia, Marte przecie Jego Krol
Mości vigilantia superavit go arte, że

nie

na Traktat o ktorym nie myślił tak prędz-
ko zerwotel.
Za ktorą to fatygę i poniesione dla cało-
ści Rzeczypospolitey prace, dziękował Jego Krol-
ski Mci takze Krolowey Jeyz, J Panom Hetma-
nom i wszystkiemu Rycerstwu, nie zapomi-
nając Jey Xiędza Krakowskiego, że Chorągiew
Usarską do Obozu stawił.—
Eandem gratiarum actionem prostrandam
zyczył Ojcu S. Innocentiusowi XI przez
umyślną legatię, ktory że ma skutek
akato zawartego z Turczynem Pokoju,
proponebat, aby mu przez listy donie-
siono były causas et rationes in Repu-
blica ob perversorum civium zagęszczo-
ne, dla ktorych teraz Brania w pogań-
skich ięzą jestach. —
Pokoy z Turczynem niepewny, bo on
ma rozne do podeszrzenia od naszych
Ugiadow aby nas dokonywał, zaczem
aby

aby iako nayprędzey Poset W. do Turek był
wyprawiony, przynaymniey dla wiadomości
quenas mala na miedzy maneant, ante
omnia expediendum esse censebat.
Obronie Rzeczypospolitey o woysku, życzył per
Decretum decadere consilium, wysadzi
wszy Deputatow do tey materyi tak z
Senatu jako ex Equestri ordine i tam
ze modum militaris disciplinae na
mowie, pomyśląc ny, że to contracta
bitur de defensione Rzeczypospolitey, nulli
etiam Concivi revellatitur. W tem
invehebat na oppresyie żołnierskie i na
hiberny w dobrach Duchownych rzędane,
promovendo dla tego Commissią żołnier
ską dla liquidatii i długu woyskowego
dla przyrównania się w rachunkach skar
bowych, jako też podatki obracane i od
dawane są? Siedzieli małych pokoy

z Tur

z Turczynem, to umniyszyć woyska, proponen
do na zapłatę iemu czopowe generalne, cło
generalne, accisis, podymne, monopolia
rozne podniesienie pogłownego zydowskiego
wyzey w dobra, m. na miasta, ktore do
bra rozne przez arrendam, trzymaią, kam
dle wszytkie prowadzą, pewnych summ
złozenie takze i na nową szlachtę, wyią
wszy ich kilkunastu i do dawnego powro
ciwszy warsztatu.
Car moskiewski omnia agit hostilia, kie
dy ani odstawszy Zadnieprze, znowu nato
strony Dniepru przeprawuie się, domi
nium Ukrainy bierze, sierkowi pozwolił
z Chanem Krymskim armistitium uczy
nić, aby natem teraznieyszą potęgą
nieprzyiacielska była. Dlaczego propo
nebat wysłać do niego posłowie przypomnieć

81 się [illegible]

się swego, tam ieżeli pokażę się być s Kłon
nym to z nim pokoy acceptować, sin
secus to się ad arma brać. Renova
tio pactorum et foederum cum extra
neis principibus, że Rzeczpospolita potrze
buie, zycayt ia, concludere, napisawszy
do nich o poselstwo, iuż nie w ludziach
ale w pieniądzach. Kurfirstowi Jego
Brandeburskiemu, expedit także do
niego co od niego efficit Rempublicam
a ieżeli co sobie pretendit to per com
missionem moderandum. Seymow
i Seymikow odprawowanie abusum się
czyt okreslić per legem, aby in futu
rum takowe in tractandis consiliis
nie zachodziły inconvenientie.
Aże J.P. Kasztelan Warszawski, z synem
swoim enormiter od Pasierba zabity,
inclamabat judicium vindicandi san
guinis

guinis apud Rempublicam; tedy recom„
mendabat, aby ta sprawa tandem decre
towa, na przyszłey judicio trybał. Naostatek
uczyniwszy recommendacią, ex satisfactionis [illegible]
gu Jego Król. M. zadosyćwszy respectowi Jego
Król. M. Pana Wojewody Sieradzkiego, Pan
Wojewody Wołyńskiego, P. Oboźnego Kor., mo
wę swoią skończył, et suscepit.–

Jx. Biskup Warm. Stefan Wydżga.

Ten zaczynaiąc mowę swoią ab his verbis:
Co kray, to inszy obyczay, bo velle cuique
suum est nec voto, vivitur uno. A zatem
inducendo celeritatem frandatentium Le
szka Assira polskiego, ad metam, quam
primus ille tetigegerat, factum dispa
ritatem celeritatis Jego Królewskiey, wra
szeniu się małey garści ludzi, przeciwko
niesprzyjaiącym, enucleabat, asserendo
tamtę jako zdradliwą, tak zaraz nie
szczęśliwą, tu zaś Jego Król. Mci nasz

mayące

wając, faeustissimam, subjungendo circa laudes Jego Krol. M. ześto, własnie z Nieba rzeczono Joannes est, voca nomen ejus, accel lera, prospera, procede et regna.
Dziękował tedy Jego Krol. M. że odważnie i mężnie stawał przeciwko nieprzyjacielowi, lubo sam tylko jeden, czego sąsiad żaden nigdy nieuczynił, bo zawsze kto z tym po tentatem woynę prowadził auxilio vicinorum principum miewał, bez ktorych Władysław Krol Polski syn Jagiełłow, że go vicini principes w obietnicach pozawodzili, pod Warną zginął, co teraz iuany Bog szczę scie Jego Krol. M. pobłogosławił, i może się rzec occurritque suo libens facto, nec quaeruntur mori, Rex est, quem cuncta timent. A zatem praedicabat laudes Je go Krol. M. Dziękuiąc iey uniżenie proma terna około Rzpolitey cura, także Jemom. Pani

Panom Hetmanom i wszystkim officerom, ktory
by teraz potrzebniejsze były dzięki, a niżeli
dzięki. Co do wyprawienia Legatu do Ojca
S. cum gratiarum actione, idem sentiebat, co
inni Jchmość przed nim mowiący. Oswobo
dziwszy Dobra Duchowne ab oppressione
militari zapanowania jego i opactwa
wszystkie in divisionem iego Pontificium
zdawszy, niewidząc aby to było, z uy
mą powagę Majestatu Jego Krola Mści.
Co do obmyślenia zapłaty na wszystko,
te z pogłownego, czopowego z akciz
et monopoliis efficacissima iudicabat,
proponendo wyprawę posła do Turek,
pokoy concludowany, aby acceptował, za
ktory dziękuje Jego Krol Mo. Fiat
Pax in virtute Tua et abundantia in
turribus Tuis. Autem promovebat pro
videnda expensa na legatie jako

do Turek

do Turek tak do Moskwy expense naJtaś nad Krymskiego, gdyż sacrificandum est Diis malis ne noceant. Expensa na zatrzymanie Kozaków in obsequia Rzeczypltey będących. Expensa na prowidowanie Artyleryi, bo Starosta tylko by in privata commoda et potentiam Pńo gentami cederunt, a armataby in oblivionem poszła.

Na ostatek censendo, aby moneta tak na potem szła jako teraz idzie, to iest Czerw. zł. po 12 a Talar po 6 zł. ad factam do Jego Król M. conversionem introduxit mowy swoiey.

JX. Biskup Łucki Dębski Stanisław.

Ten per panegyricam orationem excurrendo in enumerationem laudem Jego Król M. przyrównywał go Alexandro magno, a zatem condescenderat in gratiarum actiones obudwu maiestatom Panis kim, Panom Hetmanom, i innym Jchmściom, promovendo niż prawie

prawie Posła do Porty, choćby też in fidem
Rzeczypospolitej zaciągnąć pieniędzy, exagerabat
summam doli Duchownych oppressionem
aggravationem Panów Commissarzów co
u nich hyberny zwdali injustitiam sie
non sunt recordati pauperum ut face
rent misericordiam. Dla czego inve
hebat in Senatum Consilium, które tyto
w Zatkwi in aggravationem Ecclesia
rum ultra mentem / w Dobrach Kościel
nych sancita legis fermatum :/ a że przez
naruszenia postanowionych Praw, wielkie
się dzieją praejudicia i ubogich pod
danych, uciski tedy i choćby też nieco
uchyliwszy wolności proponebat in fu
turum sanciendam legem, aby te Woje
wództwa, któreby się na potem publi
ca sancita naruszać ważyły na Sejmi

Kach

kach, caveant in omnibus subselliis acti

vitate. Co do podatków, naten dla sejsmi

nego poddaństwa nie powstał, to circum

scribendum medium, jako ma być od

dawane proponebat, zagaiwszy teraz

Commissyą jako nay pierwszy pokoju

In reliquo w innych punktach do

zdaniów wyżey mówiących referował

się et finem fecit dicendi. —

JX. Biskup Chełmiński Jan Małachowski

Ten ab extenuatione zaczynając mowę swo

ią w conferowanym sobie z łaski Królew.

Biskupstwa Chełmińskiego honore, excurre

bat tak jako i drudzy, in laudes Jego

Król M. subjungendo, że Wasza Król

[illegible] iest Domitor gentium servator noster,

adimpleas annis ævum famam immor

talitatem, a w tem dziękując że tak Kró

82.

lewi Je

stoni Jey. iako i Krolowey Jeyżu nazywaiąc ią,
że to Cynthia nostra, digna w Rzpolitey
wszelakiey veneratii. Takoweż dzięki czynić
i liberalities proponendo do niegoż legatio
nem, takoweż drugie poselstwo do Samego
nie zapominając J. P. Hetmanowi, także
J. X. Krakowskiego, condigna gratiarum
actione. Co do commissii te dla capitu
latii, iż insza z wszystkiemi iinchoandam zyszy
aby większe approbacie nie zachodziły przed
danych. Samborska Ekonomia poniewaz
z missiona i Sol na majestwodztwa dawana
wyiść nie może, tedy respectum wtey może
mieć persuadowat Rzpolitey. Aże Krolo
wa Jey. Eleonora sama sie wyzuła z oprawa
ney i tey postąpioney od Rzpolitey prowizii
gdy residentią swoią z Krolestwa Polskie
82. go przeniosła w Ziemię Cesarską, tedy pro
ponetur

ponebat, aby ta prowizial obrocona tylko in supplementum defectow skarbu Jego Krol. Mci. Tandem disquirendo circa deductionem in meliorem ordinem pertorium Gdańskiego supersedit, a dicendo po ktorym nastąpił ultimus.—

JX. Biskup Smolenski Alexand Kotowicz

Ten, że iuż mogł być i quorsum murmuram tum zachodziły głosy czyniąc breve do Jego Krol. Mci. prolongacjam, przy podiskowaniu tak Majestatem Pańskim jako i JoPanem Hetmanem i wszystkiemu Rycerstwu referuiąc się we wszystkich punktach do zebranie przed sobą mowiących, przy apprecatii omnium faustorum Jego Krol. Mci. szczęśliwym, a zatem saluta est.—

Die 5 Februarii

Po skonczonych votach przez JoPanow Senatorow Duchownych wczora expedio-

nem

wanych succepit in Dandum Suffragium
ex secularibus Senatoribus primus in
ordine.

J. P. Wojewoda Wileński.

Ten, po uczynionym in appreciatione omni
um fautorem do Jego Krol. Mci prologuio,
explicabat infelicitates Patriae, a przy
tem flagella, ktore nad nią przez lat
30 wiszą, ledwie za szczęśliwego Jego
Krol. Mci Panowania, ad quale tale
przyszły remedium, a Oyczyzna zatem
jakiś kolwiek odniosła respirium.
A zatem dziękował Krolowi Jmci zaby
cowskie peczętowanie, przyznawaiąc in
in cuiusum Regium Majestatowi Pań
skiemu pectus fortitudinem et ma
gnanimitatem w przeszłey campanii dla
oyczyzny pokazaną. –

Dziękował także Jmci Panem Hetmanem
Koronnym

Koronnym, jako i Collegom swoim, oraz wszystkim in opere belli będącemu Woysku expostulando karanial na tych, co woienny omieszkali okazyi.

Wtem czynił instantie na temi wszystkiemi Zebrami, za któremi Jm. Xiąże Biskupi przy czyniało się, nie przepominaiąc exuties Woiewodztwa Podolskiego et devastatas Jn całas Woiewodztwa Wołyńskiego.

Seym trzeci aby w Litwie był, uważiał się fortiter, aperiendo Rzeczypospolitey swoie pe Warszawach, Krakowach, niż te które trudy, aby partiter i Jchm. Panowie Kor. swoią do Litwy non dedignentur recusare pracy, gdyż ten Stimulus animavit ich do trzechletniego we wszystkich campaniach pracowania, bo im niepotrzebna była Defensio, ab hoc hoste tylko amore Patriae, et animati spe

tey tam

tey łaski Rzeczpospolitey wzynić et hoc opus ge
nerosum belle naszey przyjść.—
Ad propositii zego Krol Jm. trzech fortec na
Russi Wołyniu proponowane iest erygowanie
tedy takie proszę, aby reparatia fortec
Litewskich a confiniis moscowiticis stanęła.
Artylerya W. X. Lit. huiusque tylko bene
ficial Oyca S. iakozkolwiek wspomoro
na, ad obsequium Rzpltey wszędy cho
dziła, ktora aby teraz per Rempublicam
provideatur ardentissime urgebat.—
Więc że Deputaci przeszłego Seymu
do Constitutii W. X. Lit. wyprowadzeni nie
tych sanguine nobilitationis meruc
runt, od niego zaleceni byli in vo
lumen legum wprowadzili, ale tych kto
ny im pierwsze porzadawali tedy in
stituendum judicium zmieni urgebat

prodaci

produkowawszy Regestr tey szlachty co
ktory z nich dał na Nabilitatię. —
Car Jey Moskiewski, że żadnych nam in
tam urgenti necessitate nie dawał posił
kow, i owszem gdzie mogł in rapinam
non in reparationem, swoich subordino
wał ludzi, i na większy despekt Ja
mysłowicza Hetmana wojsk swoich
Hetmanem Zaporowskim ustytutował.
Za co godzien by majorem od nas pati
resolutionem, że teraz iednak praemitur
iniqua sorte connivendum super hoc
zaradzić od ktorego wszystko in depositum
apud posteritatem do niezapamiętania,
a JP. Swiderskiego ponieważ Jego prosić
sprawiedliwości ze Stolicy życzył. —
a JP. w tem Jch Panow Wojewodów Sieradz
kiego, Wołynskiego, Kijowskiego, i succes
sorow Zurawna, tudzież JP. Oboznego Kor.

zaleca

zabiegał respectowi Rzpolitey.—
Dobrym Panom Commissarzom, aby fatygi
i straty dla Oyczyzny poniesione nadgrodzo
ne były, zapłata Woyska i Commissia ja
kom w Warszawie uznaczona była, także
by na tem mieyscu skutek swoy wzięła.
Nie zapomniał przy tem o śmierci JP. Kier
deja młodego pod Żurawnem z Działa
zabitego, aby recompensa a Republica
praebeatur Rodzicowi Jego.—
A naostatek przez ludzie w obmyśleniu za
płaty Woyska W.X.Lit. intercedebat za
Tatarami Lit. aby im służby całe Deda
rowac, albo im prowincia, jaką od inco
landum wydzielić, Declaruiąc ku Rzpltey
szczerą ich życzliwość, a niemniey omawia
iąc sinistram declarationem, iakoby
oni mieli być rebelles, a iżeli iakie zwa
dowały się buriaki, to tylko od kilku ich ta

iow

pajon, ktory iuż są od nich wygnani. Co pro-
ubobat częscią dla wielkiey depactatii w Pro-
dach, częścią dla oppressii mieznośney
Szlachty, gdy kiedy ktorego Tatara zabiią,
to przepadt, a kiedy Tatar co zrobi, to na
gardło karać. –
Tandem mową swoią skonczył apprecatio-
ne długo letniego Jego Krol. M. panowa-
nia, po ktorym nastąpił,

J. P. Woiewoda Sędomirski

Jen parcendo provecti aetati sua, nie długo
votem swoiem bawił, ale per breves
uczyniwszy gratiarum actiones Jego
Krol. M., także J. Panem Hetmanem i
wszystkiemu Woysku zostawuiąc wnosił,
za temi Jchm. za ktoremi i drudzy Jchm.
przyczyniali się, a na ostatek w innych
punktach toż sentiendo co inni Jchmcie

przed

przed tym mowili, finem in dicendo posuit. —

J. P. Wojewoda Sieradzki Felix Potocki

Ten militari stylo zaczynaiąc mowę swoią de eo, imperterrito animo Jego Krol. M. adjunxerat, że nie tylko Polska, ale i Europa cała multum debet Majestatowi Jego Krol. Mci, kiedy przy appositii jego własnego zdrowia i piersi, in sua została się integritate. Explicavit zatem iż za spra-wami Jego Krolewskimi na 300000 ordy zgęgle, a na każdym placu semper evasit Jego Krol. M. nunquam victus victor, a zatem bardziej teraz gloriosior sem imposuit pacem, gdy multitudo woysk pogańskich nihil lucrare mogła. —

Za co dziękowaw Krolowi Jmci, Panom Stanom, nie przepomni nad Księciem Jmcią Regimentarzem Litt. J. P. Woiewody Chełmińskiego

83.

Skrzydła

skiego, że assistentiam suam we każdym ra
zie prostabaat Jego Krolestku, a naostatek
czyniąc instantią za Wojewodztwem Bra
cławskim praecedet modum loquendi.

J. P. Wojewoda Ruski Stanisł Jabłonowski

Ten ab extenuatione facundiae swoiey in di
cendo zaczynając mowę, wymawiał się
że iest non ad acumina dowcipnych
conceptow, ale do ostrego vocatus żelaza,
ktorymby dimicando, za Cesarzem vitam
et sanguinem litaret Matce swey. –
Przyznawał to Krolowi Jmci, że hac pa
cis laurea ukoronowawszy Cesarza, orbi stu
pendum opus saeculo się uczynił quietem,
i gdyby była osoba swoia non defficit sied
szczęśliwem, nigdyby był pokoy przez tem
w sprawie niestawał. Począł nieustra
szonym animuszem pańskim non spe
ctaculis aleam ullionem, Jam obrzydłe sława

tu, wszystkim niewolnicze jugum haracz, zmie
sli, woyne trzydziesto letnią, pokojem skończył.
Niebardzo wprawdzie pokoju życzył, bo susce
pta pace, satius foret bellum; iednakże kiedy
vana sine viribus ira, non tam libenter,
quam reverenter z drugiemi pozwolił. —
Sama niepłatność sprawuie w żołnierzach
niechęci, więc tedy opibus opus est, sine
quibus nihil esse potest. Zaczem cense
bat, o podatkach radzić, które dla prę
kiego posła expediowania, expedit obmyśli.
Jeżeli bowiem Poseł niebędzie prędko u Por
ty o dotrzymaniu Traktatów, Sam Cesarz
zechce się ruszyć na woynę osobą swoią ex
impulsu fiducia majoris victoriae, a iżeli
Wezer roku tego, albo Szaitan Basza prze
z tego. i Moskwa, ponieważ fide fraga zosta
ła, niepotrzeba się na nią ubezpieczać, a zatem

pactis

pactis z Carzynem confirmatis, swadzbać,
wszystko papierowe zwinąć, a quotę pieniędzy,
którąby ad delensionem residentalem woj-
sku sufficeret zostawić. Ex praesidiis pie-
choty i Regimenty sprowadzić, a też propor-
tionem Woysk na granicach osadzić, nowe
Capitulationes z tymże woyskiem zporządzić,
którzyby przy fortecach pewnych osadka-
mi, zawsze na jednem zostawali, approbo-
wawszy ich declaratione, iż każda
Chorągiew i Regiment, upewniwszy za
wszę Woyewodztwie zastąpić stipendii
mieć będzie, i jedno zawsze hybernorum
miejsce. –
Praecavet ito, aby się niegodziło Sey-
mikom przed Seymowych relationis, daleko
więcey, samych Seymów rwać.
Na fortece nowe, trzy mili na propono-
w Dole

w Dobrach Krolewskich, co iest nayprzykrzey-
Swiatynia, na drugą Trzbowla, a że dla trze-
ciey niemaszy sposobnego w żadney Kro-
lewszczyźnie mieysca, w Ruskich Krajach,
tedy przy Sturcy, opatrzywszy ziakosz Szla-
chetczyzną, Kupić rycerst, ktorych Sta-
rostw i Fortec, ut nemini advitalitas
tylko samym Panom Hetmanom
przy woysku będącym, a iz absentiach
ich, Regimentarzom woyskowym. —
Do tych czas szukaliśmy gentem, cum
qua fecissemus, azebyśmy nalezli
gentem Moschoviticam barbaram;
za czem posłać do Cara Jmści Mosk
skiego trzeba, ktoryby z nim ex fundo
traktat, i nazwaszenie mieysca, na Sem
mieszyn do traktowania wiecznego pokoju.
Dzieli powoli na tez submissiey, to

iaz acceptowac, senserunt, niedttawiać się P. Świderskiego iednak uiuspraradzać, ale na mieysce iego zatrzymać Posta a przez niemu swego, aż ad reditum Posta naszego do nich.
Tandem wszystkich tych Posłów, co idą dzy, recommendowat respectowi Jego Krol Mci i cały Rzeczpospolitey, persuadendo zas mediatiorem Jego Krol Mci, między Panami Chrześciańskiemi ex allegatione Zygmunta III, który dlatego wielkiego Swiata Chrześciańskiego tyt przyimowaw, że się w ugodę między Monarchami wdawał, przy recommendatii Woysk, tak Koronnych iako i W. X. Litt: aby w zasłu gach swych ukontentowane były, simem posuit dicendi.
Xiąże J. P. Wojewoda Wołyński Mich. Czartoryski
Ten samemu Panu Bogu conservationem zgi nioney iuż po większey części wyczyszczony przy pisany

pisawszy conservationem, quod sola Dextera Dei factum, dziękowal Jego Król. Mc. vicarius Dei vices abeunti, pro instrumentali, w zawarciu tego pokoju cooperatione, który in integro, trzymać obawiając się, a czasu tego razu, kiedy oczęsto około siebie oto dzień będziemy Lwow odebrawszy, o Warszawę się nie pokazać, tak mocny i potężny nieprzyjaciel. Dla czego propter angustiam temporum, conveniret tej nieszczęsliwości suadebat, a potem feliciore tempore, nietrudno o okazią, upomnieć się swego, wyprawiwszy teraz Posła Wielkiego, jako nayprędzey do Porty. — Wtem gratiarum actiones oddał Jeym Panu Hetmanowi Polnemu, i całemu Rycerstwu pod Żórawnem będącemu gdzie non numero, sed virtute pugnatum est, a za tem obmyślenie recompensionem

pendionem jako naypręcey urgebat. po=
zwiawszy tych, co wojenney ominą kali
potrzeby.

J. P. Woiewoda Mazowiecki.

Ten propter paucitatem eloquentiae swey,
brevibus alloquebatur Króla J. Mości, dzięki
iże mu za wszystkie prace, fatygi
dla Oyczyzny podięte, tudzież wszyst=
kim Stanom in hoc opere belli przyto=
mnym, referuiąc się we wszystkich
punktach do Sentimentu pierwszych
Sensum a dicendo supersedit. J. P.

Woiewoda Chełmiński Jan Gniński

Ten supplendo brevem allocutionem J. P.
Woiewody Mazowieckiego exaltabat dla
po polsku, sławy ab incarnato verbo słownych
Słowaków, enumerando czas teraźnieyszego
wieku inertiis plenum, do obrony oyczyzny
tepidam alacritatem dla którey oziębłości

al[l]eratum

obscuratum iuż były wiary S. aurum, altaria Dei contemplata, lapides sanctuarii per lapideas platearum dispersi, aż a libera enutritus Krol i Pan libertate, zrucywszy zocząty brzydkie Rzpltey maszkary, ob ecclipsata ottomanica Luna, gwałtownie raciągnioną somnum vigiliis laborem inertiis dedit, donavit, consecravit, kto remu hanc vitam, quam ducimus spiritum quo vivimus, tanquam conservatori nostro słusznie, a nieżeli conditori powinni smy.—

A zatem excurrebat in amplas gratiarum actiones Jego Krolewskiej Mci, także Jey Mci JM Biskupem pro felici successu Jego Krolewskiej Mci per varia pia opera Misteriu Pańskiego błogosławiącym.—

84 Aże Woiewodztwa Ruskie, Wołyńskie, Bełzkie

powiat

pomiętney części są wspomniane. Tedy
im ulżyć ciężarów publicznych życzył,
uwolniwszy ich od ceł i wszelkich ge
neralnych podatków. Na pokoy
ubezpieczać się nie radził, gdyż felix
arma tenet, infelix praestitur, dla
czego jako fortece erectia, tak wojsku
postanowieniu kwotę pewną życzył.
Na pogłowne accize, na wszystkie
zewnętrzne dochody zgadzaiące się.—
Przydawszy na końcu mowy swey
hoc fermatia, vive et vide Nay
jaśnieyszy Królu, który szczęśliwym
Majestatowi Twemu obsecundavit af
fectem, a wtem salutata Sessio.—

Die 6 Februarii

Lubo dnia wczorayszego od boku Pańskiego,
rez J.X. Podkanclerzego declarowana była na
10 immediate gorz: Sessia ordinem, iednak

dla

dla spóźnionego czasu, a pierwszy z po
łudnia godz. zaczęła, a naprzód przez

JW. P. Wojewodę Lubelskiego Władysława Reja.

Dignissimo et amplissimo elucidata voto, które
my przy podziękowaniu Jego Król. M. pro
paterna circa conservationem Jego Król.
M. orbis Poloni sollicitudine in hoc pro
respice verbal, indolendo Reipublicae, na
która, nie tylko succedunt, ale i in
currunt mala, kiedy bardziej nad
inne narody ta gentium niegdy pu
pilla satis universalibus per obliga
tiones rozmaitych w tych czasach pro
vinciis exposita, czego nie inna nie
przyczyna, tylko z samych nas, gdy
zguby naszej ogłaszają incredulitas
i sera nie wemsrzydłami consilia. Dowodzi

Jego Kr.

tego woyną Szwedzką, za S.p. Jana Kazi
mierza Krola, iż ta Woyna przed
kilku lat przedtem kowana i denuntio
wana była. Tandem Turecka za Krola
Je Michała, już evidentius, (lubo i przed
dem tym u nas affuerat rumor:)
przez umyślnego do Wezera doniesiona,
a to wszystko, jako u nas moris est
respiciet Respublica. A iżeli kiedy
kompanuit do obrony, tak tardis con
siliis, jako armato milite, tedy do
syć niewcześnie i niewszystkiey. Co
i teraz pewnie byłoby to Despotita prze
kato, gdyby Krola Jex Vigilantia
we wszystkich obozach non prospexit
militie. Toż exemplis historiarum
wymedzić i rzekł: hoc unicum dolendum,
quod sero

quod sero regnare incepit. –
Pokoju zawarcia, lubo continuatii woyny
Dalszey z Portą, inquirowat rationes od Jego
Krol. Mci zyczy mieć sobie, apertam mentem Jego Krol. Mći, iednak to ad privatum
Delozye rozumiat, absque arbitris consilium. –
Posłał do Moskwy wyprawić życzył, upo
minajac się zawartego foedus z Rzpltą
którego my procedendo, nietylko, że
żadnych posiłkow, według umowy, nie
dali, ale iescze Rzpltą, bierze sobie
Ukrainę, Miasta szarpia. –
Jchmćm Panom Hetmanom obojga
narodow za podięte prace dziękowat,
i tychze opera laudatissima Jego
Krol. Mci i Rzpltey commendowat,
Commissia zapłaty woyska zastarzone
mu, a tey podczas Seymu tego expedio
wana byłaby i Trybunał Radomski expe
diowan

Podwyzszony wydobat.
Chorągwie tak polskiego jako i cudzo
ziemskiego zaciągu, zwinione pod du
racionem, i przy distribucii hyberny
Lwowskiey, że niektore aliquorum au
thoritate są reassumowane, aby nul
litate declaratæ subjacerent, życząc
jednak dobrze zasłużonym, aby dla
przychylnieniu dalszego, całe życzytza
płatą, mowiąc helvisit ferrum, quod
non exacuatur auro. Życzyt przy
tem aby dobrze zasłużonym wakanse, nie
tylko przez iedną część roku, ale przez
cały rok dawane były żołnierzowi. —
Contributionum na tak gwałtowna potrze
bę Rzpltey, tria proposuit generaliter
toltorych, commodius eligendum życząc
pierwsze, aby z dobr wszystkich poborcow

kilkanascie

kilkanaście pozwolić, in quantum pro libitat owego przypadku. Drugie intuitu, aby każde Województwo, ad proportionem dworzyga pogłownego, medium, i pewną namówiwszy, wyprawiło summę. Trze cie, pogłowne, lubo in ordinatum ge nus, promoris, mediorem na wybiera nie in re methodum, niż przez prze szłe lata, in oczy tak Ojczyzna dziś aby in ataleam fatis, niewidzi żeme duim, ile by też ultimis laborare for tunis, uczynić conjurationem wszyst kim in salutem Patriae, ile kiedy nie przypadł zamysł i z oversionem onej. Nastawi do Turek wyprawienie, wiel ką, trzeba sposobić summę, i jakoby et honor et salus przez upominki, i różnych

appreciatę

appreçatio servari mogła. Na upomin

ki udwaz Tatarskie, summę 100000 od

Żydow in Bno illum mutatam injunxit. –

W nowił instantię do W. X. Litt aby za

trzymali się ze zwinieniem woysk, kiedy

to ipsore, paci tractat pro nomine,

non pro ~~Bo~~ re ipsa censetur. –

merita JJ Panom posłom Sieradzkiego

Bełzkiego, Wołyńskiego, i creditis Podolskieg. –

clementię Krola JMci i Rzeczpospolitej respe

ctowi zostawiwszy in hac orbitate stra

conych Dobr zaleca. –

Xże JMc Pan Wojewoda Ruski Dimitr Wiśniowiecki

Parcendo Xiąże JMc zbiegłemu czasowi, i lemiwy

consiliorum in culpuię procedere, previbus mows

swoię conteruit verbis, Jego Krolewska Mość za prawowi

te podziękowawszy prace, circa bonum publicum

invigilavit

investigatantis, Commissia i Trybunat Radomski, aby
się tu expediował praesente Republica swasić,
prosząc o medium Króla JMci i Rzeczypospolitej, iakimby
mogło wszystko, ile tegoroczne kontentowane, i da
tego zatrzymane. —

J.W. Kasztelan Poznański Krzysztof Grzymułtowski

Jako to iuż usitatum, przeciw anthidotum
Króla JMci za wszystkie curas inservanda
Republica, exagerowane dzisiay, toż secun-
tus J.W. Poznański recessandi Commissia,
aby tu miała być odprawiona, tylko
ad locum consuetum et lege vetitum limi-
tandam censuit. Distributa hibernorum,
ile kiedy, ultra mentem Rzeczypospolitej, od iednego
Pana Commissarzem ad libitum ich tylko
aggravationem bonorum Spiritualium
ac regularium, et publicis legis statui-
tur, aby in posterum nie dzierżała, radził

85. ... ymować

y prout appellando voto suo J.P. Wojewo[dy] Wileńskiego, aby Dezolat. według swo
iey wezerayszey delatii Obywateli Panów
Litewskich Deputatów do Constitucii, o czasie
ne wszystey corruptii wspomnianych, eorum
exemplo, Koronnych, iżeli Obywateli, non
praeferet in publico, abyśmy wiedzieli
w Xięże Oyczyzne i Dobra iey zawiera
nie, Ergo corruptus amor et zelus
J.Pana Wojewody Sieradzkiego i innych
Obywatelów, orbatos substantiis, zalecat Regio
et Reipublicae respectui. —
P. Gwiezdzieński, P. Smirski Alexandrów
Jędrzejski, P. Wołyński, Kasztelanowie, swe
je vota, ad assensum inszych Obywatelów, compen
dio mowy accomodowali. —
J.P. Kasztelan Kamieniecki Gabryel Sielnicki
Jen zacząć mowę do Jego Kr. Mości. a przeciwko
gra

gratiarum, gratiarum acciones protestatione, nulla tenus zyczył przyjmować Traktatu z Turczynem, zwłaszcza iżeli his conditionibus miał stawać, abyśmy z nim, postanowiwszy amicitiae foedera, mieli na moskwę wojować:- Dowodził tego pisma S. Documentami, w te słowa: Qui petiet auxilium ab inimicis, adversatur Deo drugie także przydając paro Zodeum: non possunt inter eos jura status, inter quos bellum.- Ale raczej tak zyczył z mieni Traktatu aby tylko Kamieniec, namiele circumferentii iego, były sub imperio, Po dole zaś całe aby sortom Reipublicis adiquatur. Satius rozumiejąc być ztoczo uczynić wojnę, niżeli az torsivo modo za warty fiery trzymać.-

Przytem uskarżał się na stratę dóbr swoich, opo

wiadając

powiadając, że odebrał dziś list z Podola, kiedy mu piszą, że 115 chłopów jego poddanych, propter egestatem poszło pod Kamieniec, bardziej życząc być pod nieprzyjacielem ani- żeli same ginąć. —
Wspominał potem Legatus owej, kiedy wyprawiony do Turek był za Commissarem za śp. Króla i Hetmana, przed wzięciem Kamieńca Achmet Kary Wezyr wielki z nim mówił: samiście sobie winni, że żadnego miru iuż otrzymać niemożecie, gdy byście byli przed wyiazdem Cesarza Jego z Adrianopola zostali z posełstwem, widzieliby byli dokazali, a gdy iuż dziś sam Cesarz ruszył, zaraz Kamieniec odebrał i Podole, to wy na ten czas radzicie a sobie do czego wam iest pobudką pycha, pijaństwo i wielomowność przez co nic iuż niewskóracie,
Dawniey

Dawniey byly wyprawić stołka, toby res vestras secura essent.

Zasłużonemu przytem woysku, stipendia aby im iak nayprędzey były wydane, suasit, tymczas ktorzy in opere belli, niebyli przez trzy marce stipendiorum eganti tandos ausus i spedat przykład in futurum, iako był za Hetmana Koronnego polskiego, że kto nie był przy wyprowadzeniu Chorągwie towarzysza, traci sędus ersse zasług, ktory przy woysku Chorągwie nastanowi się duże evinci, a ktory in opere belli, to redimendo capiet, traci wszystkie swoie zasługi.

Commune Judi, mierzyeył w Warszawie, tylko ci pendatti, J.P. Woiewody Sieradzkiego Wołyńskiego, Zieles Podolskich recommendowat, ad extremum i siebie przydawszy, że labo insi potrafili Krolewszczyzny, ale moie dziedziczne, na czem novvasta magna sed que propria.

nud um

ea Modum contribuendo podat. Dobr Kro
lewskich Starostw, aby Dzierzawcy iednego
całego Roku intratę wnieśli na potrzebę
Rzeczpospolitey, zwłaszcza ci, co z łaski Królow
Panow posiedaią Dobra, ci zaś co kupi
li potem, Duchowni i Swieccy, Dziedzi
cznych tertiam partem contribuant, a
będzie wszelka Summa.
Długi R. Pospolitey zaciągnąć Rzeczpospolitey,
który iżeli może bydź wypłacony, bardzo
wątpliwe iesli mi wiele czeka, wszak
że iest długa etimologia że go długo
czekać trzeba. Tandem Długo commen
tujęc exemplis variis in auspicis Pa
nowania fortunnego, że wróciła Szka
ła Jego Król Jmci na Ulyczyzny po
trzebę, krew swoią pod nogi za dosto
ieństwo Majestatu Panskiego, dedicu
iąc, skończył mowę swoią. —
Zaczem Jeo Panowie Posłowie i Chełminski

Każdy

Kasztelani, Sessia Ile zeszło się do Jchmć
innych przed sobą mówiących, zakończyła.

Die 7. Februarii Niedziela vacabat.

Die 8 Februarii

Gdy simili tenore, jako i przedtem deventum
est w Senacie do Sessii, condescendit ad ferendum
primum votum.

JP. Kasztelan Podlaski Karol Stanis. Łuzecki

Ten zaczynając mowę swoią, ab extenuatione
eloquii sui, iesliby tać memore, aby miał con
signe de praedicare heroica Jego Krol. Mci
facinora, enumerabat wszystkie waleczne
dzieła i odwagi Jego Krol. Mci. Dziękując
Majestatowi Pańskiemu, że iuż desperatam
et in interitum praecipitatam, odwagam
swoią, ex faucibus niemal ... wydźwi
gnął Polonią. —

Wczem że resolutione sua cooperabantur także
Jchm Panowie Hetmani i wszystko Rycerstwo
które na ten czas pod Żurawnem było, tedy
potem

potem Jekom oddawał dziski, nie przepominając
Panow Commissarzow na Trakttatach będących.—
Co do trzymania pokoju zgadzał się, ale
się nam ubezpieczać nie życzył, ex quo z tym
nieprzyjacielem nie jesteśmy posite inter
certitudinem pacis, ale satius inter cer
titionis periculi metum.—
Co do trzymania pokoju zgadzał się, ale.
Więc przytem uskarżał się na Disierdi
natam Rempublicam, że Sancita Seymowe
Seymiki relationis violarent et violant,
a dla tego ten pokoy niebardzo przyiemny
Nieprzyjaciel sprawiedly, i przez niewyprawie
nie wypraw, mało Jego Krol Jmc niezgu
bili i sami niezgenęli na rzeczy.—
Antem przymawiając się do ordinatii
woyska, proponebat, aby każdy officer, wzią
wszy na rok na każdego żołnierza sigil
latim po zł 140 prowidować go przez ten
rok et in victu et in amictu in

presidiis

prosidiis na Portcey zostającego.
Na Kozaków Zaporowskich pogłówne
Żydowskie obrócić życzył, którym Dorosz-
ko dawał na rok przed tem po fl 12 a
spokojni nie byli, zaczem gdy my im to po-
zwolemy z barwą, Dalekoż nam życzliwsi będą.
Tractat Turecki, że wszyste pendet ab eventu
bytności u Porty Wiel. Posła, in casum pro-
nowat. Pospolite ruszenie aby zostawało
w ręku Jego Krol. Mości. —
Tandem na ostatek promovenda Commissia
Moskiewska, uspokojenie Cesarza Jego. cum
vicinis principibus przez mediatią Jego
Krol. Mći i intercessią, z nie wygnaniem
z Podolskiemi, mówiąc przykro nie mamy
swojej hbi verba. Łaska Waszej Krol.
Mci w a tem dependet, ut, si qui sunt ini-
mici nulli supersint, et si non supersint,
86. non sint. —

J. Pan

J. P. Marszałek W. Kor. Stanisł Lubomirski

Ten ani laudes Jego Królewski prorumpendo, ampellabat ojczyzny, iż ma, za co dziękować Jego Królewskiemu Panem Hetmanem, zatem i Rycerstwo, i Jakom Panom Kommissarzem, obmyśliwszy wszystkim Jakom Debitam gratitudinem, extollendo Jego Królewskiej gloriam, że propter conservationem Ojczyzny diligit ingentes curas, seque omnibus probet, żadnego nie pragnąc odpoczynku, ale continuo in vigilando exercitio, a zatem prawem dnym nie zakłada terminu, ani odpoczynku potrzebuie i iako niekiedy sławny Aeneas, który tako avidus gloriae z Turnusem dimicando, in somnes dies noctesque agebat, przecie iednak sprawowany czasu żadnego wyrzekł; et hic sedet magnus

Aeneas

Aeneas seccumque volitat. Iak wielki
wojennik Achiles i ten odpocząć musiał.
Był straszny monstrorum Dominator Her-
cules, a przecie uskromiwszy Cerberum per
oblatam offam post domitam mundanda
monstra, wielkie ad posteritatem za-
pisał elogium, non plus ultra.
Naostatek i sam Atlas, który te-
tam molem coelorum, na ramionach
trzymał, czasu iednego / iako fabula
testatur / uprasząt Achillem do ul-
żenia ciężaru. E contra w pracach
swoich Krol Jey tak iest indefessus, że
nihil certum probet, si quid superest
agendum. —
A zatem przy podziękowaniu Krolowi Jeo
za te wszystkie prace recommendować
respectowi Jego Krolewski i Rzpltey Pana Woje-
wody Sieradzkiego i Panow podalanow. —
W tem dixi

W tem disquirendo circa deordinationem agitatarum in Republica anxiliarum, że quod statuitur nunquam exequitur. Wy prawę Posła Widzk. do Turek, znaczney Osoby promovebat, reflectując się na za ciągnienie kosztu przez J.P. Podskarbiego Kor. —
Commissia woyskowa aby była continuowana ardenter urgebat, życząc wprzód zapłatę iemu obmyślić, niżeli ordinatię iego czy nić, bo potem bardzo mogłoby in contrarium emergere. —
A item promovebat erectionem fortec imitando exempla externorum takie ufortyfikowanie Lwowa. Wyprawę Po sła do Moskwy propter recipiendam Declarationem, a na mieysce Swiderskiego kogo innego wyprawić. Kazanem na pierwszym contentatię mediationem Jego Kral. Kor. między Cesarzem Jeo a Kro lem Francuskim, approbando Sądy, aby się teraz

teraz szedały Seymowe, promovendo zebiani JP.
Kasztelana Warszawskiego, aby na teraznieyszym
Seymie Sądzone były, Jego Krol. Mci compositioni
committendo, zawarł mowę swoią, i Najiaśnieyszy Krol nie to samy, sub tuo Clypeo vivere
elegimus et mori.

JP. Kasztelan Wiel. X. Litewski

Ten ex interruptione mowy swoiey przez JPana Posła Chełminskiego, o regres ad suum sub selium na JP. Marszałka Polskiego natayże mechiał łaści complementami, ale ingratiarum actiones exacerebat, tak Jego Krol. Mci jako i Panom Hetmanom, i wielkiey Dycentra, recusando decisionem colloquii wszystkiey Rzeczypospolitey, lubo de prosequendo turcico bello, lubo o wysłaniu Wiel. Posła ad secretam consilium, gdzie ex officio, aby Tractat pod Zurawnem zawarty in facie omnium ordinum był czytany. —

wisze

Więc potem allegando swieyszy Chocimskie za
Zygmunta kiedy na Seymie był Marszałkiem
Jakob Sobieski, Ociec teraznieyszego
Krola JMci, że Turcy nie potrzebowali na
owczas approbatii. Post multas inductio
nes, disparitates virium nostrarum
persuadebat, zawarty Tractat trzymać,
non imitando exemplum quod Warna pra
cticatum, gdy do tego nulla spes postron
nych posiłkach, iako to teraz nas wszędy
oszukali; a na legatii obmyślenie kosztu
reservabat JW. Podskarbiemu Kor. —
Co do Cara JMci Moskiewskiego, da applicienti
juriam Rzpltey uważał, że Kijowa
nie oddał, ani pożitku po Tractacie Andru
szowskim, według punctów tegoż Tracta
tu, które też zaraz cytował; że się
jednak teraz urażona Rzplita impar est

viribus

viribus suis, tedy promovebat, trzymać
pacta z ikorskwą, wystać na Confirmatio
Pact. –
Commissią z Moskwą, ratione nieodda
nego Kijowa osiągnioną, teraz Czechryna,
Wszystkiego, proponować, do loco zniesie się
z Carem J. M. modo mediatoribus na przyszłą
o wiecznym pokoju, ad tractandum Com
missią z Carem J. M. decernat. P. Świderskiego
z tamtąd nieruszać, ale raczej posełstwo z
Korony i W. X. Litt. do niego wyprawić per
suadebat. –
Woysko W. X. L. aby całe zwinione tylko pro
pter desolationem W. X. Litt. promovebat, al
legando, że Koronne Woysko wystarczy con
finiis defendendis.
Na ostatek, Seym trzeć promovendo w Litwie; –
recommendavo Panom Podatkowi, P. Woja
wody Sieradzkiego, Ostrzy P. Boratyńskiego,
interclusit modum loquendi.

JW. P. Podskarbi W. Kor. Jan Andrzey z Morsztyna.

Ten zaczawszy mowę swoią a laude Jego Król. Mci inculpabat fatum Oyczyzny, przez niewyprawę wczesną, za Króla Jg. Michała, Kastawiel, do Turek subsecutum, a potem teraz przez wyprawę, dymowe zaćmieniem danego mano confirmatum. Zaczem dziękował Jego Krol Mci, że przy resolucii swoiey obsidionem złożywszy laureatum induit coronam. A Krolowa Jey, tako iuż [illegible] w niebezpie czeństwach tonęła Oyczyzna, przecie iesza ma iuż na ten czas, zbliżeniem się tegtności swoiey pod nieprzyiaciela, odważyła interitum. Jakowez dzięki czynił Jegmości Panom Het manom, życząc lepiey podziękować Jeśniom Panom postronnym, co nas poszukiwali. A zatem gdy Oyczyzna, nullis fulta viribus, in hunc devenit terminum subjunxit.

Nayjaśnieyszy Krola Miłościwy! res tuas Tibi habes, nec te quaesiveris extra. —

Orlen

Wtem postępuiąc ad publica, powiedział naprzod,
że w Skarbie nie masz nic, o czem i cała Rzplita
dobrze wie, gdy pogłowne zaraz w Krakowie na
assignacyę porozpisywał, a na expeditią
wielkiego Posła do Turek, non sufficit
gdyż ceł Koronnych proventus, bo ich
medietas teraz, propter depaupera-
tionem Oyczyzny nie wchodzi do Skarbu.
Atoli nie wymawiał się, in fidem publicam
podstawiwszy pieniędzy na legatią Turecką
tyle, teraz dana mu była, od całey Rzpltey
assecuratia, że każde województwo zebraną
na siebie summę, iuxta proportionem con-
tributionum publicarum na teraźnieyszą le-
gatią uchwaloną, zaraz po Seymie teraźnieyszym
we dwa miesiące, creditorom Pana
Podskarbiego zapłacą. Co do zapłaty woyska
87. powiedział, że mu tylko dwie Ćwierci zapła-
cone

iono, a Podawanie wieznych rozdaiedzi; wozem ja
ko rachunkow skarbowych wysłuchania, tak
liquidatii Długu woyskowego, i Regestrow pro
Dukowanie na teraznieyszy Commissii exi
gentiam promovebat.
Subjungendo przytem ex satutionem Długow
apud Rem publicam zostaiących, iako Krola
Jey teraznieyszego, tak Krolow Jey Kazmie
rza i Michała. A na ostatek eidem re
commendatiom Rzpotitey podawał miserabilem
personam P. Boratynnego. Co zaś ad
genus Contributionum należy, i z pogło
wnego, nullam sufficientiam deducebat, iże
w teraznieyszych utrapioney oyczyzny czasie,
gdy niektore woiewodztwa, iakoto: Sieradzkie,
Łęczyckie, Sendomierskie, ad proportionem Ta
ryffy pogłownego 1662, ktore na ten czas
ledno tylko było, ledwo z trzyga pogłownego
teraznieyszego, takowey summy wynosiły, dla

czego

czego Declarationem statuendam na teraznieyszym Seymie, wiele ktore Woiewodztwo ma dadź summy na zapłatę woyska? proponebat. Pogłowne zydowskie przedtem wynosiło 11,700, czerw., teraz zas dla zgubienia Ukrainy medie tatem ledwie wynieść moze; zaczem w tem Declarationem Rzpltey proponebat. Co do mien-nic otworzenia i bicia, tedy nullum lucrum Rzpltey judicabat, nisi gratitu do tych taley puszczony contrahenti dolat kilka, aby pro proprio lucro zapomogł się. Tandem uczyniwszy recommendatie rozne, ktore inni fusiùs czynili, supersedit a dicendo.

J. P. Podskarbi W. X. Litt.

Ten po uczynioney Jego Krol. M. omnium faustorum apprecatii, po podziękowaniu Jeg. Panom Hetmanom i z niemi będącemu Rycerstwu pod Chocimem za wszystkie wojenne prace i odwagi exponebat de-

fecta

Defecta et debita Skarbu W. X. Litt. tak za antecessora swego iako i za swoiey Ad-
ministracyi znayduiące się, przez re-
nitentiam Województw i Powiatów po-
czynione, ktore uchwalonych podatków
nietylko niewydaią, ale i executionem
z sobie czynić armatim niedopu-
szczaią, o co aby teraz sancita lex
wyrażał.—

A naostatek, referuiąc się w innych
punktach do wszystkich Jchmościów przed
sobą mowiących, circa deprecationem
heroicarum facinorum J. K. M. finem
facit dicendi;—

JW. Marszałek Nadworny Koronny.

Militare votum daiąc per compendium
formatum przy enumeratii wielkich odwag
Jego Krol. M. przy podziękowaniu za prace
y fatygi dla Oyczyzny podięte, Jeżeli

Pan

Panom Hetmanom, przy recommendatii

pilnych Jchsiów, i conferowaniu się ad

vota przed sobą mowiących, conclusio

sem uczynił votorum Senatoriorum.

Po których votach skończeniu, JX. Biskup

podkanclerzy Kor: od Tronu Pańskiego,

alloquabatur Jzbę poselską, a to imię z

Łaski Bożey JXX. Panowie Senatorowie, dali

Waszmościom facem et pacem, aby Waszmo-

ściowie zagrzewając się do obrony Rzeczypospolitey

videatis co iey proficuum, etiam pace,

co prędzey de conservatione oney radzili.

Co że nie może tractari tylko przez Depu-

tatów, tak ex Senatorio, iako i Equestri

Ordine wysadzonych, którą Deputatią

z Senatu gotowe Jego Krolewskie. zaraz uczynić. —

Tedy upraszał, aby Jzba Poselska jutrzey szego

Dnia to uczyniła, a w tem zaraz soluta Sessio.

Die

Die 9. Februarii

Niepomogły tak fervientes wezorays[?] szego Królski. Stimuli et persuasiones Izbie poselskiey, aby zasiadłszy o osmay z rana godzinie Deputatią ad Consilium bellicam z pomiędzy siebie naznaczył, albo mem ad congressum vis plus ultra me diem ledwo o wtorey spełudniał[?] w Izbie poselskiey zaczęta się Sessyi.

Gdzie P. Marszałek Poselski uczyniwszy silentium narzekał na nieszczęsnie Rzpoltey, że już in latey, tem bardziey o zgubę swoią niedba, ani się ratować chce. A wtem obrócił mowę swoią do Izby Poselskiey compellando Equestrem Ordinem, aby przynaymniey irriti nie na się, ale na Boga pamiętając, na miarę S. chcili o sobie consulere i wczesnie in consultando przy rychłem zchadzaniu się sami sobie providere, cum invocatione

Dni

Divini Numinis, że każdy taki wielki rachunek Bogu oddać musi, kto różnemi contradikcjami, despotetyj upadek knuie. — Po gdy uymekt P. Marszałek poselski, ozwał się z kostom poddalskich, a iakże mamy Seymować, kiedy niewiemy ordinatii tego Seymu? którema czas expiruie; — którego Seymu expirationem, gdy zdawał P. Marszałek in censuram Izby Poselskiey, mówiącli nam vivat vivat. —

Zabrał pierwszy głos P. Chorąży Koronny promovendo wspominania się vacantiarum w Jego Kral M. według prawa ante omnia expediendarum. Co popart P. Podstoli Sen domirski tem bardziey urgendo, przytem san ctam Constitutionem 1637 aby pacta conventa ante omnia czytane były, dla przy pomnienia się i widzenia. O fortunatam natam Te consule Romam, pro cavendo indemnitati juris vetandi Equestris ordinis, aby po

tem

ptem JJu Panowie Senatorowie, plus ultra quid

nieuzurpowali. —

Do tego sentimentu quadrował mowiąc

iaq P. Marszałek Grodzieński Declaruiące się:

że ni na co niepozwoli, aż się wewszystkim

Dość prawu stanie, incurrendo przytem

Constitucię na Seymie Coronationis postanowioną

iakoby coarctantem wolności Izby Poselskiey ad

renovationem ex Senatus consilio foedorum et

foedorum cum exteris Principibus conceptam.

Co także aequaliter sensit P. Ubysz Chorąży Gostyński. —

Wtem P. Kossakowski mieczńik Kratyński, że

darquendo propositas materias, obtestaba

tur per omnia sacra wszystkich Jchmć, aby

poniechawszy controversii około wakansow,

satius de conservatione ostatka Rzeczpospoltey ra

dzili. Na co także przypadał P. Sędzia Sanocki,

enarrando

enarrando: iż kiedy prawo de requisitione vacantiarum stanęło, mens antecessorum nostrorum taka była: iż, zaraz pierwsze go dnia zaczęcia się Seymu, Marszałek Poselski powinien bydź obrany, drugiego dnia przywitanie Jego Krolski, trzeciego dnia wysłuchanie propositii Jego Krolski i upomnienie się wakansow; ale kiedy to trzy niedziele Marszałka obirać, czwarty tydzień wyzbie Senatorskiey na votach ba wić się, a na wakansach znowu piąty tydzień strawić, jako iuż nieraz practica tum toć na insze Rzeczpltey obrady cały rok odtorzyć treba, a wtem co nas spadnie, boday w Stambule, w Kaydanach Seymu niedokonczylismy. Atoli aby to prawo per sequellam in ruinam poszło ad posteritatem rzeczyt, hoc agere, et il

88. la non emittere. Promovendo ante omnia

Deputat

Deputationem ad Consilium bellicum, ex ordine Equestri expediendam. Na ten głos J. P. Sędziego Sanockiego gdy ta multuarias acclamationes zachodziły, że Equestri ordini iuż z ręku wydzieraią consilia, kiedy iuż z nich mowić niedaią, zabrał znowu głos P. Sędzia Wieluński pro movendo ante omnia, expediendum Posła Wielkiego do Turek expeditionem uspo koienie woyska Commissią Skarbowa pro pter debitorum stipendiorum liquidationem aby iako nayprędzey przez wysadzonych Deputatow traktowane były. —
Co aequaliter sensit P. Miecznik Wałęski implorando prawie flebiliter, aby naprzed o obradzie Rzeczpolitey conseultum było. —
Jo affirmabant Posłowie Wałęscy, a przytem i Podatkow proponendo takze za stracone substantie swoie, zaraz przy

domyslu

obmyśleniu obrony Rzeczpltey, siebie samych ukontentowanie. Co gdy P. Marszałek na inszy czas differendum censebat, chcąc iuż tandem perficere connotationem Wakansów, i zawołał do Declaratii Woiewodztwa Krakowskie, ktore temu contradicebant Panowie Posłowie Rusży, Wołyńscy, nawet P. Podstoli Sendomirski cum summo per voce refutando, invehebat natychmiast Jchmść co głos JP. Chorążego Kor. sie per danda Declaratione na wakanse Woiewodztwa Krakowskiego confundebant nie pozwalaiąc przerwać swoiemu gorne nu Woiewodztwu Krakowskiemu głosu. Czego iednak nie słuchał P. Podkomorzy Włodzimirski, ale koniecznie Deputationem do obrony Rzeczptey expediendam, ante omnia domagał się protestuiąc się de nullitate juris vetandi. —

Stanc apr

Hanc oppositionem P. Starosta Oswiecimski resolvendo allegabat, ze od lat kilkunastu w Izbie Poselskiey zasiadaiące i oney na kazdym Seymie przy sobie directią maiące nie widział tego aby kto ucm contra dictione, przeciwko wyraznemu prawu miał stawać, gdy in hoc subsellio, kazdy tantum Civibus persuadere debet, quantum potest; a ta gdy kto za prawa mowi to mu zaraz contradikuią. Ex tunc aequaliter sentiendo P. Marszałek Grodzienski intulit, ze gdyby nie było passi vas tey Zurawskiey woyny, gdzie mu się na działo rozerwało, tedyby nigdy nie wierzył ze J. Panomie Rusey passi sunt detrimentum na ktore iednak nieoglądaiąc się samiz teraz niepotrzebnemi swemi publica consilia tamuią contradictiami,

zaczem

zaczem nie pozwalat na Deputatia, ac con
silium bellicum, aze wprzod prawu publi
cznemu zadosć się stanie. —
W tych contradiktiach zachodzących wi
dząc J. P. Chorązy nullam condescensionem,
w zabranym głosie ad hoc formalia de
scendit. Podobno Waszmościom idzie o Ordyna
cią Ostrowską, ale ja Bog widzi, że tu
teraz zmieścić się niemogę, tego niechcę,
rezerwuię iednak salvam dicendi vocem,
kiedy będziemy mowili de securitate externa,
boć to iest nieprzyiaciel, ale ad defensionem
publicam należący Ordinatii Ostrowskiey wakans. —
Więc J. P. Marszałek Pasedski siebbmirando inter
venientes oppositiones, indolebat, mowiąc:
Qui qualia maria provehimur, et damus
carbasa ventis, ale kiedy fatum nostrum, nec
ignis nec manus potest sustentare Aeneas, czyn
cie Wasz

cie Warszawskie co chcecie, de vobis agitur.
Na co gdy odpowiedział P. Chorąży Kor. że ja
w niczem nie contradikuię podziękowali
mu wszyscy. A zatem P. Podkomorzy Wo
Dziemirski explicabat intentionem suam
że nie dlatego in oppositione stawał,
aby miał w czem praepedire J. P. Chorą-
żemu, ale tylko sum mam rationem
pokoju uważał ponderando salutem
samych Sibie, a potem całey Oyczyzny.—
To gdy Posłowie Ruscy declarowali po-
zwalając na connotatię wakansów, kto-
rych mało co abo nic nominabatur, krom
Arcybiskupstwa Lwowskiego, podstolstwa
Kor. Wojewodztwa podolskiego, Miecznikostwa
Kaliskiego, Kasztelanii Warszawskiey i
inne wszystkie vaparne, ad connotationem
nienależące, chyba ad Judicium. Po skoń-
czeniu tego imminente vesperi satuta
Sessio.—

Die

Die 10 Februarii

Nie pomogła wczorayssa P. Marszałka po
selskiego obtestatia, aby Equestris Ordo
zszedłszy się do Izby Poselskiey zabawia
iąc, nie traktuiąc nic wsobie, z con
notowaniemi do Jego Krol. M. na górę
szedł z wotami, a wpamiętawszy się onych
wmawychodził stamtąd, aby skuteczną obra
dę, o Rzpolitey uczynili, albowiem gdy
o wtorey z południa devenitum est, za
żądanie ad Sessionem, P. Marszałek ex
quirebat assensum eorum, aby iść
do Krola Jmci na górę zaraz. Tamanie
którzy Jchmć contradicere zaczęli; co
słysząc P. Marszałek, obrócił mowę swo
ią do nich, mówiąc: frustra leges
conduntur, quando non observantur,
wczora zgoda nemine contradicente,
poyść do Izby Senatorskiey, a teraz zno
wu

me hoc ipsum redargueritis, niech was Bog sądzi De operibus vestris.

A zatem ipsum non dedato rożnych głosow tumultu uprosiłi sobie primam dicendi vocem Panowie Posłowie Żmudzcy, ktory mając pendentem Causam in termino conservato na teraźnieyszey Seym, z Seymu Coronationis remissam, ratione oppressionis liberae vocis na Seymiku ich, i tam wiele Kryminatow poczynionych, także ratione znieważenia Posła cum Instructione pod czas teraźnieyszego Seymiku, na sobie mającego, co ochmerozono w Mandatach Seymowych. Crimen laesae Majestatis, uprzedzali ardentissime o wysłanie Deputatow do Jego Krolew. ramione całey Izby Poselskiey, ktoreby expostularent,

aby per

aby poniewaź Seym declarowany iest so-
lenni tatelius, i ta sprawa w Senacie nie-
miała mieysca, ale według prawa, ieżeli
oni są illegetime Posłami obrani, aby
to wsądziła Izba Poselska, ieżeli zaś
do rei vertitur ratione Criminative
privatnych to tę sprawę do Trybunału
odesłać deklaruiąc się: że do niczego
nie przystąpią, aż w tey sprawie zaydzie
relaxatia od Jego Krol. Mci.-
Co też inclamationibus niemal wszyscy
Posłowie Litewscy zaraz subscribant z
niektóremi Posłami Kor: aby wszystkie
sprawy na teraźnieyszym Seymie sądzo-
ne nie były.-
Ejusdem Sentimenti był także i P. Pod
komorzy Włodzimirski, ale ante omnia upo-
mniawszy się wakansów, a obronie oyczy
89. zny radził rzeczy.- O Commissii na woy
na

sko Litt ratione szkod w woiewodztwach

wołyńskich Ruskim, Podlaskim Bełzkim

etc. poczynionych.

W tem gdy znowu ieden Poseł Żmudzki

de quo res agitabatur, per omnia Sacra

upraszał o iako nayprędszą do Jego

Krol M. Deputacyą, gdyż za prężnym

odmieniem sprawy zaraz wniet na tich

Decret referowany będzie.

Contradicował temu severe P. Podcza

szy Chełmski, żadną miarą niepo

zwalaiąc na Deputacyą ani na Sądy,

in quantumby były żadną praepedita,

gdyż Panowie Posłowie Żmudzcy na

przeszłym Seymie Coronationis, illegi

time obrani, activitatem na Seymie

niemieli, ani zasiadali, i owszem by

wszy onerati protestationibus de

nullitate vocis, pozwani, non com

pa

paruerant legem, mandaty contemp
serunt, gdy dali na siebie procesf przy
wodzic, a zatem quid secutum?
Składa Krol Jeg. Seymik retationis
dla uchwalenia na woysko podatkow, po
sła na dwuch posła cum instructione,
loco pacificationis, protestonum po
sła zniewazyli, Szlachty wszyskie, in szych
perpetua libera vocis activitate pri
varunt, a zatem satius expedire
rzecz prosic Krola Jeg. na Sądy tych
zekcow.
To gdy wyrzekł P. Podczaszy Chełminski
powstał na niego fremitus roznych
głosow a nayprzod od Pana Oboźni
na Wilenskiego, ktory wszystkie ratio
nes iego retorquebat, reservandam
hanc causam de illegimitate Poselstwa,

censeret

censendo Judicio Izby Poselskiey, a ieżeli do
go pokito, to do Trybunału Dedaryja
eandem trzymać z Panami Posłami se
solutionem. –
Wiesz i Pisarz W. X. Lit. tegoż był że Senti
mentu, dziwował się skąd tam ardens
zastąpiła w Panu podczaszym Religio
bierze sobie dobry znak, że iuż od lu
terskiey prędko excedet wiary, a na
Katolicką się nawróci. – Przyznawał za
tem, że na Seymikach Zmudzkich zaszły
były contradictiones de nullitate actus
ale od kogoż? od Judyiskich Medyszkich,
obywatelów a partibus infidelium. Jeżeli
zas jakie lauda stanęły contraria, to tedy
do Izby Poselskiey należą, privatis zaś
Injuriis do Trybunału. –
Istas obortas controversias chcąc sopire
Pan

Pan Podkomorzy Kaliski, primavice natym Seymie w Izbie Poselskiey comparens, excusa tat naypierwey przyiecia swego tarditatem et indotentiam, że przedzey nieprzystąpił do obrady Rzeczypospolitey, ad cujus conservationem do tychczas nic nie conclusum. A zatem incu sabat wszystkich tych którzy ten Seym protrahunt, Cujus natura powinna być: radzić de pacificatione Oyczyzny, a uspo kojeniu woyska, o zapłacie i ordynatii iego, o wyprawie posła do porty, a iesli ktoma iakie privata, będzie na nie Seym exorbitantiarum, pomieważ secreta lex pu blica salus, et conservatio Universi; a teraz per remota Consilia idem est, iakbyśmy radzić a solu nie chcieli, bo ta wyprawa nieryehła Posła, tak po trzebna, iakoby iey nie było. Niezyczę

sedz

tedy teraźnieyszych Sądów woyskowych, na
Sejmie przez Jureckię extremum Judicium
approbował Summam legatitatem illa
tam od Panów Posłów Zmudzkich, ale
Jednak pratiori tempore, censebat reservan
dam.
Jdem censebat P. Marszałek Posdski, ex
plicando Seymu tego naturam, że tylko
złożony iest ad providendum salam Reipu
blicae defensionem, a teraz przez zamieszanie
tak wielkie contradictii, i strawienia tęte
remiedzielnego czasu, nulla spes salutis
Reipublicae. Zaczem przypominał, czego
obstrinxerunt juramento, aby żadnych
promovere nie dopuszczał materyi, oprócz
samey conservatii oyczyzny, a teraz sa
mi in novando consilia moras nectunt,
a dlatego: dis paribus bobus, non bene tra
hitur currus.
Te obtestationes aby postaromu non pro

mem

moverunt pacta Podczaszego Chełmskiego;
bo niezezwalał na żadną dla Posłów Żmudz
kich Deputatio, którą Panowie Posłowie
Żmudzcy chcieli wyjść cum protestatione, że
jednak zatrzymał ich P. Marszałek Po
selski, substiterunt. W tem gdy trzeci
raz exquirebant assensum całej Izby
Poselskiej, jeżeli zgoda na Deputatio, Pan
zaś Podczaszy Chełmski, aequaliter, jako
przedtem contradicował, iterum po trzeci
raz wyszli cum protestatione, których zno
wu P. Marszałek ledwo pogodziwszy, za
godzinę przyszedł, i na swoim miejscu
zasiadł. – Zabrał głos pierwszy Pan Pod
czaszy Chełmski excusując się u nim, że nie
złatego contradikuje Deputatii do Króla Jmci,
aby miał publica retardare Consilia, tak
potrzebne w obronie Rzpltey, ad conferendum
z Senatem życzy i on sam, aby niemieszka

nie

nie sine Rejestrze, et sine arbris, na gorze utracą Jus, tractowane były, a zatem i Sądy żadne być nie mogą. Na Deputacią iednak samą do Krola Jmc nie pozwalał, bo to jest justitia definitiva, qua Reges regnant. A w tem postronni Żmudzcy, widząc infractam P. Podczaszyc Chełmskiego oppositionem, negabant activitatem zie sese, i tyl ko passive mowić pozwalali, gdzie Pan Cześnik Wileński pozwalał iść na Gorę z upominaniem się Wakansow, in quantum P. Marszałek Poselski podjął by się tego, aby ante omnia przyszedłszy na gorę, wniosł instantią imieniem całey Izby Poselskiey do Jego Krol. M. aby nie były ta na teraznieyszym Seymie, ale i na potem nigdy ta sprawa Żmudzka Sądzona, owszem zaraz totaliter teraz skassowana została. —

Stanc

Stanu citationem P. Cześnika Wileńskiego, nie
dawdo P. Stolnik Warszawski, życzył aby
upraszać Jchmów Panów Senatorów Litt: tak
Panów Pieczętarzów, i innych Magnatum
nominum Ludzi, a interpositią do Króla
Jmci, a tem czasem pyść na górę z Wakansa
mi do Króla Jmci, salvo tamen regressu
do Izby Poselskiey pro consto dicto. —
Approbował per medium P. Stolnika Warszaw
skiego P. Pisarz W. Litt: pozwalając iść
na górę do Króla Jmci, ta, conditią, aby ta spra
wa, a Judicio tantis per suspendatur, ni
żeli przez Jchm Panów Senatorów umoderowa
na będzie. — Co do regressu nie życzył ex
duplici ratione: 1. ex violatione scriptu
na Seymie Coronationis ad Archivum danego,
gdzie zapisano że Seym przeszły extra
ordynaryiny ad instar convocatii dwoch
Niedziel złożony. 2 ex ratione contraven

tione

tionis teraźnieyszey danej na zgodę wszech
Stanów o Tronie Jego Królskim Declaratii,
że Sym teraźnieyszy dwuniedzielny Decla
rowany. Co także comprobavit Pan Sta
rosta Wysogrodzki, nieżyczący teraz żadnych Sa
dow Seymowych, propter metum introducenda
rum omnium Calamitatum, a zatem et ul
teriorem Comitiorum prolongationem.
Has rationes minus complicavit sobie
P. Starosta Kosciański, powiadając że to tyl
ko verbis speciosa, re autem sunt inania
remedia, dla tego życzył Deputationem
w sprawie Żmudzkiey per votum instantis
do Jego Król. M. o obronie R.tu proponendo.
Więc panowie Litewscy in reassumptione
mowy P. Cześnika Wileńskiego, dziękowali
Jchmm że non permittunt opprimere
gentem suam, ale iednak votum mitius
agere censebant, mówiąc że my nieza
wsze możemy persvadere Reipublicae, a da
lekv

leko więcey, non possumus imperare, ani na Krola Pana sami formare prawa takiego. Kamiennie to uczynił. Dlaczego życzyli na cały na gorę iść do Krola Jmci cum implo ratione okazania clementii Pańskiey Jeh mom Panom Zmudzkim, ktory ex clementia sua Regia non vero ex metu justitiis pod danych swych ad amorem swoich devincere. Pan Podkomorzy Włodzimirski proponendo Deputationem ad secretiora consilia aspi gnandam, repositis reponendis aliis omni bus materiis do Seymu exortabantur. To gdy reprobabat P. Chorąży Gostyński proponendo aby Seym tewarniejszy, cum so lennitatibus odprawował się.

Zabrał głos P. Starosta Kowalski Poseł Krakowski życząc omnibus peccatis mediis pacificandam causam Panow Posłow Zmudzkich juxta medium porzadtum od P. Stolnika Warszawskiego

Cod

Co do iścia na górę z upomnieniem się Wakan
sów, nato pozwalał, ale iednak cum regressu, aby
iuż Seym teraznieyszy dwoniedzielny, propter
expirationem temporis, sześcioniedzielnym tyt
intitulowany, i solennitates wszystkie odpra
wiły się, przy wysadzeniu Deputatów ad se
cretiora consilia, iżeli ex necessitate compe
tentia, daleko bardziey ex amore Patriae
et Reipublicae statuenda. —

Więc J.P. Marszałek Grodzieński, in utram
que partem Sententiam suam divertendo,
nie życzył w Sprawie Żmudzkiey Króla Jmści
turbować Deputacyi, ale raczey censebat
wprzód przeprosić Majestat Pański per Or
dines, aby ustąpił swey krzywdy, ponie
waż tey sprawy origo, uczyniona propo
sitia de nullitate electionis Jego Kral
Mci, co ante omnia pacificare życzył,

a potem

a potem iść na górę upominać się Warkaurow, De
putationem ad Consilium bellicum naznaczyć,
a potem do Izby Poselskiey regres uczynić. –
Pa którym głosie P. Gałęzewski Poseł Lubelski,
Gdy się upominał recompensam Województwa swego spustoszenia, przez expeditią
Gałęzowska uczynionego, promovit ardentissime P. Ordinat Zamoyski, Defensionem
publicam ante omnia tractandam. Gdzie
J. P. Podkomorzy Kaliski, explicando natu
ram teraźnieyszego Seymu enarrabat iego
rationes, że jest złożony do uspokojenia
Woyska, do dalszey ordinatii tegoż i sporządzenia pokoiu. A ponieważ oriuntur suspitiones o dalszey prolongatii albo abbre
viatii Seymu tego, tedy persuadował, że
darować ma iszcze tydzień ore publico, a
pilnować przytego dnia, aby zaraz wten czas
ruszyć się na górę do Króla Jmx.

Jozdy

Jo. JDy aequaliter sentiebat P. Łowczy Przemy
ski allegando dopiero inchoandum imtiumSey
mu, gdy Jzba Poselska totaliter stanie sine
regressu, na gorze u Krola Jmci.
Zabrał sobie głos P. Marszałek Poselski, uttlo
rym post Discursionem omnium agitata
rum materiarum, ze non suo ordine ven
tilantur a de Republica agitur, kiedy wy
prawa Posła do Turek retardatur, ad fa
ciam indolentiam nieszczęśliwości Directii
swoiey, imminente vespere condescendit
ad Solutionem Sessionis.

Die 11 Februarii

Jn sperato fatu Krolowey Jeymci nayStarszey
interturbarunt tempestivam tego dnia Sessio
nem bo na samych kondolencyach intersti
tium hujus Diei transactum, circa admi
nicalium Sprawy Panów Posłów Smoleńskich
ktora tego dnia z JJ. Panami Senatorami Kor. i Litt.

godzili

godzili a oyców Jezuitów, przy bytności J.P. Mar
szałka Poselskiego. A że tego dnia hoc non
stetit composita causa, gdzie się o 3. godzinie z
południa zaczęła Sessia, Stnowie Panowie Posło
wie Żmudzcy hesternam renovarunt protesta
tionem non permittendo activitatem, aże
wprzod in sua postulatione resolwowani będą.
Wszem gdy ich J.P. Marszałek Poselski asse
kurował tak certitudine względy in parti
cularibus et privatis, jako też za media
tią Krola Jmc et magnorum nominum au
thoritate przeproszeni condescenderunt tan
tis per a protestatione i pozwolili Izbie
Poselskiey dotąd activam vocem, poki nie
będzie od Krola Jmc pewney Declaratii, za co
gdy podziękowano:
Uprosił sobie pierwszy głos J.P. Chorąży Kow
promovendo, iunim Ordinatia Ostrogska, kto
rey Decisio żeby się w Izbie Senatorskiey nie
zmieszała, tedy po uspokojeniu się wakansow,

Domagał

domagał się regressu do Izby Poselskiey.)
Wszczął go publicznie Panimie Posłowie Krakowsky, Poznansky, lubo nie tak bardzo urgendo, jako persuadendo et commodum Rzpltey est apprehensione ićy od inszych rąk in ferendo. Lecz panimie Posłowie Ruscy diversum sentiendo, gdy negabant do Izby Poselskiey regressum wszystcy e contra ordinationem promovebant.
Zabrał głos P. Czesnik Wołynski, żeląc do ninim ardentissime, aby zaniechawszy illatii niepotrzebnych materii, dawszy pokoy omnibus solennitatibus Seymu ani się żadnego domagaiąc regressu na górę szedłszy, szczególną tractowali obronę Rzpltey, to iest wyprawę posła do Turek, i uspokojenie woyska, bez czego actum niedługo będzie de Republica. –

Ktora ta

91

Ktora te persuasia J. P. Czesmka, minus au-
dietatur, ale raczey murmure invalvebatur,
że de oppressa voce, kilka postowsku-
skich protestowało się. Co aequaliter pro
movendo P. Gzsiowski Starosta Razie-
jowski, gdy wyszedł cum protestatione,
condescensum ad salutationem Sessionis. –

Die 12 Februarii

Post tedios[a]nie dwiatego dla mieysk[ich] tego zy-
scia się J. Panow Postow protestationem, gdy
o wtorey z południa ventum est ad inchoan-
dam Sessionem incusabat P. Marszałek infe-
licitatem fatorum nostrorum i chłosty
pro poena peccati certitus podobną, żerta
ma, że tak blisko napadszy mierz, nad
karkami naszemi wiszący, na lada czem
tak drogi czas consumitur, i tylko dies
diem invocat, a nox nocti non indicat
recti verique scientiam. –

91 Wiesi expenebat imminentia pericula Rzey.

że swie

ze Smierci ordy na Bunraku stanęło 40.000

ktory podobno patrzał na nasze seymo

wanie exitum iego czyli też exitum cze

kaiąc, a zatem per amorem Patriae upra

szał aby tandem z connotowanemi iuż

wakansami; a lubo iuż cum regressu, lub

sine regressu, negotia publica traktował.

Tey compellatii nieustępuiąc posłowie Zmudzcy

renovarunt znowu swoią dawną prote

statią dotąd tylko pozwalaiąc Izbie Po

selskiey activitatem, poki declaratia nie

będzie dana od Krola Jmci, ponieważ

non concessa Jmścim per contradictio

nem naypierwey P. podczaszego Chełmskiego

a potem i drugich per Deputatos do

Krola Jmci instantia. Zatem uproszali

aby stanęmy na gorze, za mine cały

Izby Poselskiey P. Marszałek uczynił do

Jego Krol. Mości supplicationem jakoby

Majestat

64

Majestat panski mogł bydź przeudnany.
Na to replicando P. Komuszy W.X.Lit. wyro
dził Sprawy Zmudzkiey originem, enucleando
Panom Postom Zmudzkim, że tam aliter
facta, aliter visa, a ta zaś aliter audi
ta narratur, atoli niechcąc exacerbare
affectum Jchmw przymawiaiąc się ad re
gressum, nie życzył go, ale satius tractan
dum publicam defensionem promovebat.
Co aequaliter sentiendo P. Starosta Liwski
upraszał Panów Postów Zmudzkich, aby nie
szczycili się cum hac sua innocentia i nie
chcieli tey Sprawy altiusnamione, żeby iey
zas, kiedy się pokaże in aeruy niebieszczo
wano, regressu nietamuiąc, ale go tylko pro
pter auctoritatem Jzby Poselskiey conser
wuiąc. —
A w tem zabrawszy głos P. Poseł Czerni
chowski circa submirationem tak mówi

Daremnie

Daremnie latających głosów, interpellabat wszystkich Żeniów, ut consulant Oyczyznie jako nayprędzey singuli ne pereant universi. — Co do Ordinatii Ostrowskiey mówi, czyt mi z trudnii Izby Poselskiey, ale ią przeniósł na Izbę, atam Król Jezu ia ko lex animata totum deijudica bit komu należy ma, czyli jari seri pto? czyli też jari naturali et suc cessivo?; Ante omnia Ciduan provideri dam Despotitę defensionem życzyt, kto raz iako a majoribus per particulas multo Sudore est congregata, tam verendum ne in particulas per discordes animos dividatur. —

Ejusdem mentis był także P. Łomży Przemyski aby ad naturam Seymu tego ktoś życzył się lubelli co bono et con servationi Reipublicae provideatur a

Tańczasz

a stanąwszy na górze u Jego Krol. Mci aby Po
słów audientii Woyskowey wysłuchawszy Deputaci
ad arcana Consilio wysadzeni i naznaczeni byli:
Zadem motivo wzruszeni takze P. Starosta Szrzedzki
i P. Starosta Kościanski indolebant infelicitati
temporum, mowiąc: iakośmy o tym nieszczęsli
wym regressie pierwszy mowić, takieśmy za
raz a zelo pietatis et boni publici amore,
zgoła od wszystkich ensat ustąpili, i już po
dobno niektory o providentii Boskiey
desperuią, kiedy privati swoie, bardziey
niż obronę Rzpltey promovuią, a już się
te nad nami pełni Paradoxum: quicunque
negat providentiam disecdat in Poloniam
Zaczem iakośmy pierwszy disceptare de ordi
natione, tak zaraz consulimus sine ordine:
A że ta ordinatia Ostrowska, była pisana
a maioribus nostris florentissimo tempore i

Jedyney

tedy nie przyjęli Decisionem oney in moderna Reipu
blicae angustia, ale raczey Dilatationem przy
innych Desideriach Województw, na inszy
czas oney censebat.—
Quem zelum circa bonum publicum pro
movendum invotuit nieco P. Podkomorzy Wy
szogrodzki, albowiem ciągnąc na wszystkie
Solennitates Seymu, powiedział: quod cito et
inordinate fit, non bene fit; a zatem i regres
de lege tyż powinien, i ordinatia tak po
trzebna do obrony Rzeczypospolitey desiderowana, do
daiąc się, z tem, iż niepozwoli iść na po
rz, aż się w ordinatii daye prawa stanie,
powiadaiąc że to ma w Instructii, aby
ordinatii niedotrzymał.—
A że Panowie Posłowie Bełzcy mieli extractum
wyięty z Instructii, iego, a w niey punctu o
ordinatii niewidzieli, prosili Pana Podko
morzego o communicatię tey Instructii, aby

imu

przeczytał punkt o Ordinatii, co on tylko na pamięć asserebat, a zatem w confusii który kończy został.-

Ejusdem sentimenti gdy także byli, P. Stolnik Warszawski, i P. Podstoli Sendomirski, promovendo kamieczynie expediendas solemnitates Seymu ex quo illis commissis mensiatły violare leges, ordinationem zaś per authoritatem Króla Jeo. pacificandam, proponendo.

Zabrał głos P. Lowczy Wołyński, prosząc Chorążego Kor. aby tantis per supersedowawszy ordinatii, aż defensio totatis Rzeczpospolitej stanie, skutkiem in instanti na górę do Króla Jeo. se ne regressu. Która expostulatio czyniął także do P. Chorążego, J.P.ce Marszałka Grodzińskiego, interpellando wszystkich Jeoców, aby postpositis privatis interessatiamibus, de conservatione boni publici consulatur; regressum czyniąc z góry

necessarium

necessarium, ob eas rationes zyczył: ff
1.º propter sequellam in futuram periculosam.
2. Dla wysłuchania audientii Posłow Woyskowych.
3. Dla wysadzenia Deputatii ad secretiora Con
silia, po wysłuchaniu audientii wyszmieney.
4 Dla odebrania relatii, co tam Panemi Deputa
ci in secreto postanowią &.ª –
Idem sentit P. Miecznik Kor. Awrabaz ze
tem panow posłow Zmudzkich pro con
servanda libertate mowiących, zyczył
Decisionem Ordinatii Ostrowskiey per
interpositionem Jego Kroł. Mci. albo przez
assignatam ex utroque ordine Deputatio
nem, jako za Direktii iego na Corona
tio Electionis Krala Jez. stanowy ktore
Ordinatia iest vpaw fikowana. –
Autem JP. podkomorzy Kaliski in
tervenientes voces mediando, adjunxit
aby, ponieważ iuż czas Seymowy dwu
niedziel

niedzielny od powitania Krola Jego expirował, upraszać więc Krola Jego o prolongatię Seymu tego, choć na ieden tylko tydzień, a to otrzymawszy wspomnieć się o conotowanych Wakansów salvo regressu do Izby Poselskiey.—

Potem obrać Deputatów ad arcana Consilia, i do wysłuchania Rachunków Skarbowych. Drugiego Dnia wysłuchać tegoż tu Panów Posłów wszystkich, i dać im iść na gore, i tam iuż babino publico consulere cum omnibus ordinibus.—

Approbarunt też mowę wszyscy J. Pana Podkomorzego Kaliskiego, że iednak nie nastepowała descensum ad sessionem Senatus.—

Die 13 Februarii.

Rozumieiąc P. Marszałek Poselski że wszystkiem głosem ostatnim JmPana Podkomorzego Kaliskiego iuż uspokojone stanęły

92.

wszy

Disceptationes upraszał in propositii swoiey, aby
niezabieraiąc głosu żadnego, iść na górę, do
Króla Jmci z upomnieniem się o wakansów, a
potem regres uczynić do Izby Poselskiey,
i per triduata expedire proposita wczoray
iże przez JW. Podkomorzego Kaliskiego puncta.-
Czego nie słuchaiąc Posłowie Żmudzcy wypadli
znowu in arenam z protestatią swoią, za
nieyściem, tamuiące ante activitatem Izbie Po
selskiey, aże wprzód u miesiąca będzie do
Króla Jmci instantia, że wiekontentowa
ney sobie actii Sędziemi nie będą.-
Stante illatione accomodando Pan Mar
szałek Poselski czynił relatią: iż Król
Jmć przy nim i przy JW. Chorążym Kor. de
clarował, toties quoties, krzywdy swoiey
ustąpić, a do prywatnych ludzi respons
pienia, ney sadzeł ex gentibus magnorum
virorum nomina, a zatem dedücebat

niepotrz

niepotrzebnie Panów Postów Żmudzkich acti-
vitatis tamowanie, sądząc ane bydź nie
tak justum jako iniquum. —
W czem także in eandem przypadał Sen-
tentiam P. Stolnik Poznański, intimo-
do całey Izbie, że Panowie Postowie Żmudzcy
przeciwny petitis et contradictionibus suis
necessariis, artykuł maią w swoiey In-
structii, gdzie koniecznie prosić każą, a
Sąd non vero Judicium Detractare: to
li pospolicie naywiększe crimina zwy-
kły miewać swoich patronów. —
Obmawiał innocentiam Panów Żmudzkich
P. Cześnik Wileński ukazuiąc swoią Instru-
ctią, że w niey ma punkt uwnoszenia
do Króla Jego instantii, aby sądzeni nie
byli, powiadaiąc, że propter haec tria
periit Ungaria, caveat sibi et Polonia.
Ale nad tem niezyczył amplius disquirere P.
Chorąży

Chorąży Kaliski, proponendo quantocyus seria Consilia Rzeczypublicz tractanda, ponieważ ieżeli nieyechta wyprawa Posła W. do Turek będzie, ni z niey, i satius expedit, rozmówić się de modis belligerandi, a nizeli przez daremne discursy invadere Rempublicam niebespieczeństwami. — Macze go upraszał P. Chorążego, aby tantisper supersedował od promowowania Ordinis Ostrowskiey, a regres propter metum in futurum, aby był pozwolony. — Przypadł in eandem sententiam i Pan Podczaszy Chełmski ratione regressus proponendo, aby był eiusum sopitus, żeby tylko na wysłuchanie Audiencii i Panów Posłów Woyskowych i naznaczenia Deputacii woyskowych wszystkich był pozwolony. — Co do Sprawy Żmudzkiey niepotrzebna do

Jego Krolewsk. rozumiał bydź instantią, bo cięż-
ci w Grodach w Trybunałach Sędzia każdy
na Sprawiedliwość przysięga, jakoż tedy
Krol, będąc omnium Subselliorum Pater
i naywyższy Sędzia niema injuriatis ge-
mentibus et flentibus uczynić ścisłey
Sprawiedliwości? –
W tem P. Starosta Bydgoski chcąc
informare Izbę Poselską, i condescendit
in totius exigentiam i że Panowie Posłowie
Żmudzkich non vera proposita et liberae
vocis oppressio, bo Jeżeli Panowie Oby
watelowie Xięstwa Żmudzkiego, naprzod
de nullitate Electii Krola Jey uczynili
protestatią, ktora, nec audiendo, nec
videndo większey legando digna każde
mu poczesnemu i dać się musi, albo
mieli naprzod Posłow, ktory byli na tey
Electii na Seymiku, relationis z Kościoła
wyrzkuto.

wszytkoto wystrzedano, potem Denuntiatorias po szczęśliwej Jego Krol. M. czytać niechciano ale wprzod Krolowey Jeym. Eleonory, iako Coronatae Reginae, a nizeli (verba sunt illorum) od P. Sobieskiego M. W. iego Pana i Brata, czytano potem, nagadawszy się niekoniec zeten to hic et ille electus, chce wiarę swiętą zniszczyć, Ojca S. cum tota Christianitate oprocz Francuza, zniesć, Cesarza Jmc, inna rzecz inszą stworzyć, co wszystko w protestacyi inserowano.

Nadarzył na ten, pospolite ruszenie, al bo raczey conjurationem złożono, do Commissii, ktora na ten czas w Wilnie agitabatur, invitando do związku woyska, i posłano Starostę swego propria auctoritate degradowano, a inszego Sędziego, na mieysce iego substituowano, ktoremu tak Posłow iako i Szlachty przy

Dostojenstwie

Dostojeństwie Jego Królewskim stawającą, sądzić
i ab activitate liberae vocis, in perpetuum
odsądzić kazano, et ita factum est. –

Kiedy zaś przyszedł czas Seymikow
przedkoronacyjnych, przysłał Król Jmć
Posła swego z Instructią, przyjęli go tedy
grati modo, a potem wyprowadziwszy
go z kościoła, nie ut moris est, ale
jako Cummana wypchnąwszy, pieczę
niu tabaki, aby się tymczasem, nim
przeczytana będzie Instructia zabawił, do
Gospody odesłano. –

Kiedy tedy przyszło do zagajenia Sey
miku i zasiadł miejsce JP. Podkomorzy ta
meczny, i zaraz rebelles, których pro tunc
et potenter pars była, wziąwszy Pana
Podkomorzego za crinibus, i ze wszystkie
mi sequacibus iego z kościoła obucha
mi dobre okrywając wypchnęli, a wtem

miastach gdy

niesłuchaiąc tachnymoses protestationes
Marszałka obrali, laudum takie, o którem ucho
ludzkie niesłyszało, napisali, Posłów na Koro
nacią obrali, którym kiedy intentowano delen
na tegoż Seym ratione, ademptionis liberæ
vocis, ani non comparendo in contumma
ciam ustąpić się dali. A w tem kiedy Krol
Jmć exsaluti tak wielkiego Rycerstwa podał
który składa Seymik Relationis, ani Uni
versału przyiąć niechcieli, ani na podatki
pozwolili. —
Tak tedy przeszłego Seymu pendens causa,
in termino conservato do teraznieyszego
go Seymu iest odłożona. — His exposi
tis, prosił iść do Krola Jmci z uproszeniem,
aby authoritatem suam interponat w
pogodzeniu Sprawy Ostrowskiey. —
Pytał tedy P. marszałek Poselski, ieżeli iest
zgoda na zgodę iść? erupit in vocem P. Cze
smik

pisarz Wilenski, a to dla mowy J.P. Starosty Bydgoskiego, gdzie zaraz powstał tumult, i wszyscy in medium Izby Poselskiey weszli, a stracimszy godzinę czasu, na po... swarkach, ingemiscebat P. Marszałek nad takowym Rzpltey nieporządkiem obrad, alle gando, że Hungaria propter tanta consilia propter privata commoda, propter interna odia periit, haec tria inconvenientia, a zatem verendum, aby nato nieprzyszła Polonia. Artem, ktora de totam culpam ab remorationem publicorum consiliorum, na panow Posłow Zmudzkich, Pan Poseł Sło... minski i P. Chorąży Inowrocławski, inda mabant, że nietylko Panowie Posłowie Żmudzcy nieszą godni compassii, ale expendent, aby ante omnia pro tantis factis perpetratis sądzeni byli. —

93. Idem sensit i P. Stolnik Warszawski in

vehemen

vehendo, także takim sposobem, na Postow Smudzkich, zaczynając mowę swoią in haec verba: Quo usque tandem concives nostri abutimini non patientia, sed humanitate nostra, a to mniejszy prosit, aby activi tatem, ani samowano, ani tey sprawy szczero no, powiadając że clementia cum Imperii powinna bydź a natura sua conjuncta. – Ale to podobno izeście latet anguis in herba, źzyda tu zakopano, chcąc pod nato sprawą swoią circa turbationem Reipublicae, detturbare do Grodu Krola JeM. a inszy sobie szukać protekcii. A za tem per conversionem mowy swoiey do wszystkich, przestrzegał, ut tempestive providcant sobie, kiedy się na takowe zano si protekcie. –

A w tem ad pacificationem ordynatii Ostrow skiey, przymawiając się P. Sędzia Przemyski, compatiebatur

Compatiebatur J. Panu Chorążiemu Kor: że przez
tę materią nieznaydujemy sobie u Rzplitey
zarabiać, u którey ręka iuszcie, ta zostaie
Ordinatią, bo iey iuszcze nikomu nieoddano
wała, a zatem i P. Sędzia Wieluński idem
Sentiendo decidebat assentiam Ordina
tionis, i że mens Ordinaritis takowa, aby
Deficiente masculo prole de lumbis
ejus procedente, były puncta podane
na przedseymowe Seymiki in materia
electionis legitimi possessoris, a dopie
ro w Instrukciach powinny bydź w
tey mierze Artykuły na Seym przez
Seym zaś ad assensum omnium Or
dinum ma subseque, electa persona in
vestitura. Quibus omnibus P. Chorąży
caret, bo ani electus, ani na Ordinat de
claratus, a zatem Ordinatia teraznieyszego
Seymu niemoże tamować publica consilia. —

Sandom

Tandem P. Czesnik Wilenski per retorsionem odpowiadaiąc JP. Staroście Bydgoskiemu rzekł, że Jegomość narrata sibi retulit, te raz in communi, niebędąc samych auditor aut spectator in particulari. Na co gdy znowu chciał respondere P. Starosta Bydgoski, Deventum est ad effectum collisionis, ktora gdy tandem Stanęła uspokojona. –

Uprosił sobie dicendi campum JP. Koniuszy Litewski, approbando wszystkie mowy na Panow Posłow Żmudzkich do JP. Starosty Bydgoskiego mowione, ponieważ i iemu samemu dostało się tego wszystkiego czytać, i tyż proszony do tey conjuratii. –

Więc JP. Podskarbi nadworny Kor. displicendo sobie tak długo Panow Posłow Żmudzkich contradictio, idem per omnia approbavit o sprawie Żmudzkiey co JP. Stolnik Warszawski przed nim mowił. –

A naostatek P. Poseł Żmudzki moderate odpowiadając

wsładając JP. Staroście Bydgoszczkiemu sub-
jungit, że kiedy narrata Jegoś sobie notował,
to bardzo piórko przetem psował, ieżeli też u
kogo inszego miał, to bardzo przeyostrzo-
ne miał. Ale było to więcey takich, którzy
są genere inaequales, iakoto: synowie Pana
Dicantora Luterskich Wołomcey, et id genus
Jekscowie zaś, co denegant Deputationem,
czy nie ex musca Elephantem, atoli nie
wiedząc ięszcze, jaka to sprawa per me-
diationem mediatetur. JP. Panowie Senatorowie
Declarował się nietamowaé activitatem,
byle z niemi posłano Deputationem do
Jego Kralewskiej Mci, ażeby de libera voce et
sancito laudo odsądzeni niebyli. –
Na takowych discursach, między P. Mar-
szałkiem Paselskim daremnie strawiony czas
gdy iuż i noc przyminęła się, zabrawszy do
niej głos

solui głos, terminabat sessionem his verbis prawie flebilibus: O levate Poloni, capita vestra etenim appropinquat perditia vestra!
Autem exagererat in rebus privatis zachodzące interpartes discordias, mowiąc że już teraz polonus polono lupus, bo gdzie trzeba defensii, to accusatio et econtra. Autem in murmure salutata sessio. —

Die 14 Februarii

Tylko tego dnia w Senacie Panowie posłami [?] wyskimi audientiam expediowali. —

Die 15 Februarii

Wspominając się J. P. Marszałek hesternum quamvis tumultuosum assensum, aby nie zachodząc żadnych głosów, tandem Izba Poselska rozpomniemiała się wakansem salvo regressu na górę do Króla Jmx poszedłszy, gdzie chciał procedere zmiany sca swego. —

zaraz

zaraz temu oppositionem uczynił P. Chorąży Kor., requirendo ante omnia uwnieszenie instancyi do Jego Król. Mci, o którą i onegday prosił Jmieniem cały Izby Poselskiey, ażeby Dynastia Ostrowska, też ciągnie na teraznieyszym Seymie Księciowi uspokojona była, Dectaruiąc się in casu contradictionis instantii iego i na górze i w Izbie Posel skiey omnes publicos impedire actus. Na tę declaratią, gdy turmatim powsta ły acclamatie, zabrał zaraz głos Pan Podkomorzy Kaliski, w którym wiedie na rzekał na niestateczność Izby Poselskiey, która nemine contradicente, postanowi wszy circumscriptią Marszałkowską, a w nim absolutnymi prawem P. Mar szałka potestatem, żeby niemogł nie więcey, tylko praesentem Rzpolitey consti tia Statum negatia promovere et tracta re, teraz wszy niepotrzebnemi priwa tami

tami i od siebie postanowione tamże prawo,
a zatem nullam spem pokoju in tam
turbidis et tardis consiliis upatrując, sub
iunxit to, że tę już mi trzeba będzie nie
przyjaciela z Azyi z Betleem, Afryki,
Egiptu na naszą zgubę prowadzić woyska
ale na naszem chlebie wychowanemi Bra
cią naszą, poddanemi naszemi, łacno
nas zwojować będą mogli, upraszał
przytem i P. Chorążego Kor. aby mię oy
nie tamował tey nieszczęśliwey obrady. –
Respondendo tedy JW. P. Chorąży Kor.
na obiectie contra Ordinationem oppo
sitas, to powiedział salvendo dicta,
że w ordinatii wyrazny iest punkt, że
post decessum legitimi successoris
ultimi, zaraz Deputacya powinna
na pierwszych Seymikach quocunq
nomine recitatis, czynić electią z

Kawalerów

Kawalerow Maltanskich Ordinata, że tedy czy propter ignorantiam, czyteż per favorem komu niewszystkie czy niły tey Electii, errore to się stało ale ktore nieczyniły na Seymikach, faciant i tu na Seymie. —
Autem P. Kierdey upraszał P. Chorażego Kor. aby od tey Electii ordinationis supersedere, a potem wziąwszy Materią Żmudzką, opowiadaiąc że tego Xięstwa zawsze do boiu bywało ludu 15000 i z tego ich pochwaliwszy, że się Szwed cum ingenti clade przez uycie ich zawsze zatamował. Medium takie podał pro cederu z mieniu nieczeniu Sprawy ich contemnere annihilować iego laudum cum omnibus clausulis et punctis. —
W tem JmP. Stolnik Poznański, eundo eundo circumscriptes Marzwatkiewskie

94

w ktorey

w ktorey nie masz żadney wzmianki o Or-
dinatii, ale tylko de bono publico Reypu-
blicæ promovendo, a zatem życzył, aby
żadney niewnosić instantii ore publi-
co in præjudicium menti ordinantis
seu privatim. —
Wziął głos P. Starosta Oswiecimski,
ktory discursibus politicis ab eruditio-
ne orsus nauczywszy się od niero-
zumnych zwierząt, ktory kiedy le-
cą przez puszczę, gdzie się lęgną
Orłowie, aby krzyczyć niemogli in
rostra sua kamień biorą, dla tego
to ingeniosus przypatrzywszy się,
napisał sobie to Lemma. Tuta Consilia.
A tak niechcąc luborare tautologia
enarrabat zamieszaną Rzeczpospolitą, wey-
nę nieprzyiacielską, a potem kardinały in-
terius

termis bellis. Janiż medium znalazł, ja
ko Pater Patriae providentissimus, po
dał dwa scripta ad Archivum Rzeczy
na szczęśliwey Coronatii swoiey, przez
ieden script obiecał nam z przełożonym,
uczeliły to in misto przyjść do niego,
z Turcyjnem Pokoju, Dyploma, albo
raczey convocatię dwunadzieścią, a to
na Confirmowanie pactonem, na zwi
mienie Woyska, i obmyślenie ćwier
ci zastuzonym zapłatę. Drugim
zaś scriptem na uspokojenie inter
rerum bellorum, assecurował się
Drugi Seym exorbitantiarum, capta
to oportuno tempore, w krótkim czasie
ustanowić. Że tedy P. Bóg dał po
koy, to i ten iuż Seym nam pokoiowi
Oyczyzny ab extra, to i nam trzeba

uspokoić

uspokoić woysko, bo teraz te partycu-
larial rozszerzać, iest miecz pogań-
skiej importare. Trzeba tedy tempe-
stive Posła wyprawić do Porty, bo
przez wszystkie nasze consilia tron
dzierżą, gdyż prawa nasze pod disc-
retią miecza pogańskiego. a ponie-
waż ustępujemy czas dwuniedzielne-
mu Seymowi, więc niech iuż będzie
sześćniedzielny, a radzić o spokojeniu na-
szym ab extra. a przytem czasie będzie
mogło zmieścić, do uspokojenia ab
intra, niech się mówi, a potem pro
residuitate spraw obwarować constitutes
nateraznieyszym Seymie.—
Iak tedy iuż się byli zgodzili, wszyscy
do ścia na gorę cum vacantiis, Pan
Prez

Czesnik Wilenski pytał się czy możemy stawać protestatione, Cardinalsa Szpotaty expedire negotia? A zatem P. Marszałek Poselski declarowana Jego Król Mci łaskę confirmavit, iż Król Jmć niechce żadnym miarą szkodzić tey sprawy. — Wystał tedy P. Pisarz W. X. Lit. privatos Deputatos bo naszych plures niepozwalali. —

A potem P. Referendarz Kor. wziąwszy głos ratione tak wielkiey zamieszaniny, dał tę, że veteranos et recti judicii viros niechcą słuchać, a te mutentas voces i dzieły lada czem, bawiących non coarcent. —

Po którym P. Starosta Lwowski mówiąc, o zgodę tak w Ordinatii jako i w sprawie Zmudzkiey prosił, et ante omnia o pokoju consulere życzył. Rzeczy Jeżeli contrarii będzie tey Ordinatii i w sprawie Zmudzkiey, aleć temi bonum publicum przez

tylko zaś

było zachowane.

JP. Podkomorzy Włodzimirski, uprosiwszy so-
bie Campum dicendi, exquirebat od Jzby,
na coby był ten Seym złożony? czy na
upokorzenie Oyczyzny? czyli też exorbi-
tantiarum? Zatem wiedział tey Ordinatii
ullos fructos od Kozackiey woyny Rzpltey
niemaiący, chociaż była in flore, et czyte
raz? gdy tedy Ordinatowi na vivendo
może być, nie szwięt ludu z tey Ordinatii.
A do tego, nie JmP. Chorążemu Kor. należy
ta Ordinatia, ale Matce, przeto uprasza
zapomina non impedire Rempublicam,
ale na inszey odłożyć czas. A przytem
upraszał aby iść na górę z upomnieniem
się Wakansów, do Nominatii Posła do
Turek przystąpić, gdyż widzi nie JmPana Mar-
szałka Nadwornego Kor. o którym Cesarz
nie

pić s spodziewać się go, czemu nie iego? może to wiele bydź przeświadczać, ob quas rationes occupaverit ten głos wszystkim Izbom, aże się Panowie Deputatowie od Posłów Senatorskich doczekać niemogli, przyięliśmy więc s oba ta Sessio —

Die 16 Februarii

Stosuiąc się tedy dnia tego Jey Mość P. Marszałek do wczorayszey assecurati, niechcąc dać głosu nikomu, przy instantii Sessii swoiey o dra giey z południa godzinie zaczętey, fortiter instabat, aby poyść zaraz na górę. Czarty szawszy P. Cheraży Kor., i bez głosu sobie danego, omnia denegabatur. Pytał naprzód P. Marszałka, a z nim i Izby całey, czyli zgoda na instantii Ordinatii Ore publico do Króla Jmci albo per Deputatos, albo przez Marszałka inferenda? czyli nie? Kiedy ta wszystka

Izba

Izba Województwa Krakowskiego, iż premieit jeszcze acclamatio[n]ibus nato pytanie, on się z tem declarował, że i tu i na górze, będzie tamował consilia wszystkie. —

Nato P. Starosta Lipiński sine distributione głosów ale pro libertate mówiąc, odpowiadział P. Chorążemu Kor: iż żadną miarą nie pozwoli na żadną Instantią, która musi tały [?] być przeciwko prawu. —

A z tem znowu P. Marszałek submittendo tenuitatem. oporu swego Jey P. Chorążego Kor: communicował to Izbie Poselskiey, że Kanramet ~~nasz~~ Murza, który tu iest posłem od Chana Tatarskiego, postał o dwie koni do Cara Tureckiego, aby kazał się woy sczkiem do Woyny gotować, gdyż Palacy wszystko koszu mieniy ledz, i żadney nie mamy nadzieie żaby z nami zgodzić mieli. —

Post

Rast hoc nadeszli mi sprawie Lwowskiey z Seppli
ką, ktorą odebrawszy P. Marszałek, iey Au
dientią wszystkimi zjednawszy exordium sub
missionis tam dobrych, jako Dobrodzieiom, ta
kie naprzod były: Alcides Lwowskiey, aby
byli posłani do Turek w instructią wło
żeni, gdyż non est, qui redimat eos.
Ciż uskarżali się na Exactorow, do
ich contributii na wiązendę naznaczanych
że ich ta pensya niedochodzi, uprasza
ją, aby Summę jaką naznaczył ~~....~~
z ich mią prowadzić raczył. Miasto także
Lwowskie a continuatią swoiey prosi
Narzekaią na nową Szlachtę, ktory gau
dentes privilegiis suis, na gruntach
mieyskich Browary budują, pensii da
wnych dawać niechcą, Monopolia wszyst
kie trzymaią a Miasto injuriant. —
95.
Stasiń

Ipsa finita, pro libitu mowi ze P. Poset Zmudzki, excusabat suae contradictionis innocentiam, asserens, iż to nie dla iakiey privati, ale respectu boni publici uczynił, a tandem oddzita per protestationem przez 4. dni haerentem et protractam, przywro ci Izbie Poselskiey activitatem. –

Et interea Dni Deliderati J. Panowie Woysko wi Koronni, taedio su praesentia sua, Izbe Poselską ukontentowali. Zasiadszy tedy mere sobie mieysca swoie, Oratoria facul tate veneratus est Izbę poselską, J. P. Bliskowski Patkomnik Jego Królski, Drugi poseł Woysk Kor., który et facundia modrey i dowcipney mowy swoiey eloquentia, politicam scientiam suam, teraz nieszczęsliwą, et in supre mo gloria et fortuna położoną a pice sądzi gdzie szczyrze, kiedy non auro kupionym,

Sed ferro

Sed ferro wyniesionym, in facie całego, chciał pi się pokojom, ten Królowi Jeo[mości] przyznać. Obróciwszy tandem mowę swoię per apostrophen, ad Status Regni, a nich zaś całą compellando Rzeplitę, nie prosił za tak krwawe onego Rycerstwa prace te Fraxe, Civicas, Castrenses, obsidionales Coronas, ale o stipendia Sanguine merita, aby zaciągtatym suffragum, którym panes et pabula desunt, dando stipem Bellisariis, którzy na ustawie Rzpltey, sentiendo alio con scripti sunt. Czemu snadnie Rzpta succurre może, kiedy Jo[mość] Panowie Domatorowie srebrne talerze, każą zbić, a mi ami wojska zapłacą. Skończywszy ad extre mum orationis Stylum, czytana Instructia, aby Królowi Je[mości] aeternum victoriâ

Dedicatu

Dedicatur, i iemu pro paterna Dziękuiąc benevolentia arrogata na woyska pieniężne expensa Rpltā resarciatur.—

2. Aby dziękic J.P. Hetmanowi W. Kor pro vigilantia, powinna gratitudo, pro avulsione zas obszernych Dobr na Saleu i Habowelu summa assecurowana była od Rtey.

3 Dotyczy nagrody i P. Wojewody Ruskiego ktoremu także w Dobrach Dziedzicznych wielka się stała diminutia, per instantiam przytaczona. Praeterea i expensa utriusque Ducis na woyska erogata tandem Regimentowi Xiążęcia Jo P. Wojewody Bełzkiego do ćwierci dawno zatrzymane, wrocone były.—

4. Aby vulnera, straty woyskowe ante omnia ptanii, clementia Principis et Reipublicae nadgrodzone były.

5. Stipendia woyskowe ante omnia ptanii.

6. Miratur woysko, że Commissia non in suo loco

suo loco odprawuią się, i coraz protrahun-
tur pro illorum malo. —
7. Aby P. Podskarbi potrafił, ato z których
się mają Deputaci upominać, zatrzymanych
Długow, na Lubelskiey Commissii pro sola-
to przyiętych a nie wypłaconych. —
8 Hiberna, umnieyszona, aby meliorować!
9. Musiące Ziemiorskie i Woytowstwa, aby an-
tique more, zasłużonym ludziom należy-
te przywrocono. —
10 Ziemianie aby się prawem Ziemiorskim są-
dzili, a których in opere belli będących con-
demnowano w Grodach w Trybunałach, aby
condemnaty pozwaspono, salva de novo
instituenda actione także i exemptami
broniących się, aby condemnaty annihi-
lentur, a exempty in suo valore zostawały
11. Damna przechodami facta, ponieważ pro
bono

bono publico. Rzeczpospolitej te przechody tylko, aby na Commissyi forum mieni miały. ani Condemnaty zate szkody poczynione, żadnego w dom mieniały.

12 Także aby J Panowie Duchowni w których Dobrach dla umniejszenia zawojowanych miast do consistentii zimowych należących, Duchownym na teraźniejszą zimę chorągwią pozwolono, JW Panów Hetmanów i Commissarzów nieturbowali.

Aby Panowie Exactorowie, którzy pieniądza od Deputatów exigunt exacta oddali i wszystkie koszty Deputackie, przeciw dawszy się do nich, wydane wrócili. Tez koszty aby Rzeczpospolita Deputatom na Commissyi i tam i sam przeciwdziałającym się spendowane na przeszłej Commissyi wrócić ad.

13 Aby pia fundationes na zamkach i w więzieniu będących ludzi wojskowych, od Jactam

reducantur

reducantur przasim, do czego, aby tentores tych fundatii per Constitutionem adstringantur.

14 Aby Hiberna Ruska nie urzędnego Woiewody rąku ale po Dzierżawcach oddana była. –

15. Aby nad Woyskiem cudzoziemskiem Starszyna była miserata i 200.000 dawno zatrzymane oddano. –

16 Aby Chorągwi i Regimentow zwinionych od zasług dobrze zasłużonych nie były odsadzeni. –

17. Na Artylerią ktora iest anima belli, aby zawsze przed wychodem do Oboru, starana była. –

18 Aby super retentores gwardy, poena publica per Constitutionem assignetur. –

19. Praesidia poosadzane czem prędzey, nie nigdy nie supplementowac, żeby od głodu nie wymarli zatmione. –

20 Naostk

20 Na ostatek, zeby ci Szlachta, ktorzy non meruerunt sanguine Kleynota Korony, od przodkow swych niebyli commendati, testant wszystey na przysztym Seymie, ktorzykolwiek od abdicatii S.p. Krola Kazimierza, a do tego czasu saz nobilitati, i ostendunt in facie Rzeplitey co dobrego dla niey uczynili.—
Po Instructii nastepuje Instantie, a naypierw za P. Woiewodą Siradzkim, zeby mu na te nancie iego ktorey Krolewszczyzny haredi tas przyznawa była, potem subsequentur, za Panem Woiewodą Kijowskim, Xiążę Jegomosciem Panem Woiewodą Bracławskim i Podkomorzym Włodzimirskim za P.P. Kaniewskim Podlaskim, za P. Marszałkim Nadwornym, P. Pisarem Polnym i Regimentem iego, na praesidiach tutaj zeym się, za Panem oboznym Kor. ktoremu 77 miast

a Stan

a 500.000 zł utraty uszło. — F. S.

Po skończonych Instrukcyach Panów Kor. Po-
słów, gdy ich solenniter odprowadzeni, i po
dziękowaniu cum gratitudine nomine Reipu-
blicae od P. Marszałka otrzymali, stylo eo-
quenti nastąpili z Panami Litewskiemi, któ-
ry zasiadłszy swoje miejsca, z których pri-
orem occupabant locum P. Białozor, P.
Wołłowicz, P. Zawisza, i P. Reyner, a tak
z niemi wespół Jego Mość Pan Poselski, P. Orator co
zaczął i co skończył omnibus ignotum,
dla bardzo cichego pod nosem bełkotania
czytano Instrukcyą.—

1. Aby trudy, prace, i vigilantie tam J. K.
Mci jako i Panów Hetmanów, i wszystkiego
Rycerstwa in memoria były Reipublicae.—
2. Aby tytuł za tak wielkie odwagi od
Rzpolitej przydzierżano.—
96. 3. Aby im stare zasługi zapłacono.—

abyśmy

4. Aby blisko przeszłych dwoch Cwierci niedebranie dopłacono. —

5. Aby za straty i expensa JW. Panow Wodzow i Offiocialistow raczył dać Krol JMc de proprio peculio 100.000 f. a potem sobie zespect do Skarbu Wt. Litt.

6. Aby na straty i expensa privatorum, zarażnych w mieszkaniu będących, summy iakie złożono.

7. Aby exempty valor miały. —

8. Aby do Distributii srebrny minor tych numeras, bo więcey biorą, a niżeli wyskazuią. —

9. Stał JP. Dąbrowskim Cześnikiem Wileńskim, Miatorzonym, Reynorem, Kierdejom, in stabaut, takze i za PP. Palanowskim i Nabielechim. —

10 Aby Commissia ich w Litwie, a Koronna w Koronie odprawowała się. —

Za ktore szczerze chęci podziękowawszy

P. marz

P. Marszałek, deklarował, być pamiętną Rzpltą,
cum debita za łaski ich gratitudine. —
A wtem P. Grabowski Chorąży Roty Warszawskiej
J.P. Marszałka Nadwornego Kor. widząc dobrze
Instrukcyą w Kole Rycerstwa nam uchwaloną,
chciawszy in ipsius in praesentia Posłów
objicere, że nie to co im było napisano, czy
tali, zapomniawszy w Instrukcyach tego za
mego, iako Szlachcica bene meritum, opuści
wszystkie clausule, żeby Ich Panowie Posłowie
instent o rozebranie Chorągwi i Regimentów, między
Ordy województwa, ato et curatione, że i po
datki składają, ustawicznie, i woyska nie pła
cą, i pieniędzy nigdy nie mają. Wezem zgodę
otrzymał od wszystkich Ichmć głos. —
In contrarium tey materii P. Starosta Ko
walski odpowiedział, że to Panowie Woyskowi
chcą quorum ordinem wprowadzić modum sub
jungendi, a każdy z nas tu w folgie zasia

Oda

Oda Szlachcie i Equalis na których głosach eximinente vespero Saluta Sessio. —

Die 17 Februarii

Juz niemal wpułtrzeciey z południa godziny exiguus Jeg. Panow Postow numerus zessadt sey z J.P. Marszałkiem ledwo o ścianą gorze według wczorayszey Declaratii wydali ities przy J.P. Chorążym Kor. contradiceo do, o głosy prosili, że tedy fortiter sta wali contradicentes pozwolił J.P. Marsza łek głosu J.P. Chorążemu Kor. który de duciendo, że Ordinatia nie iest bonum privatum, ale publicum przez Consens primo Ordinanti per Constitutionem pozwolony, a potem non curando de va statione dobr do tey Ordinatii należą cych obligował się i assekurował sie in quantum nie iest Rzplita in manus tra deti

Dot:) iako ten, ktory nullo est obciążany onere, realiter wyprawić na usługę Rzpltey 600 koni, lubo by też swoiey ad ultimum assem przyłożył substantii, negando tego żeby ta ordinatia miała należeć Małżie, ale tylko Kawalerowi Polskiemu, Szlachcicowi Dobro Rzpltey promowuiącemu. Upominał się tedy o Instantię ore publico, żeby nie ciemiesza publica Consilia, ieżeli nas non conceditur, non imputetur tedy to ta mowa Jego Krol. M., ale contradicentibus przy Sprawie Stoiącemu, et justa potenti. – Ktore prawo dało Stimulum do zabrania głosu JmP. Podkomorzemu Włodzimirskiemu, a minimum et contradicentes przy prawie Stoiących, nie iednym assensit, Deducendo, iż pierwsze prawo, o teraźniey szym Seymie, ktory tylko publica negotia

concernit

concernit, a niespisata amplectuntur. Drugie
prawa De Ordinatione ut illam praeveniant
Seymikowe po Województwach electio, co się
teraz secus stato manutenerit. Jakem
ani przy prawie stoją, prawa też dawnego
prawem świeżem znosić nie dadzą. —
Porwalit ichmć i na tractowanie Or-
dinatii, salva nimirum electione Ka-
walera, et juribus ad ordinatum spe-
ctantibus, ale naprzód pacificatii publi-
cis i bardziej necessariis negotiis. Ju
Staude fortiter do Króla Jmci, aby cum
publico ordinem assensu, raczył karać
albo utrąbić Commissią /: której ta ma
ludzi :/ albo też ją wytrąbić, żeby się
i Deputaci mieszali, i dalszych zwatku
zguba, przeciwko traktamentów nie ta
niesktadano. —
Jaz Ordinatia pochop dała ad dicendum
&c.

JP. Podkomorzemu Kaliskiemu, ktory frustra
niezapuszczaiąc mowy swoiey w szczegół przed
sniey, musiał in zelosum erumpere ser
monem, dziwiąc się wiele onemu przysłowiu:
po szkodzie polak mądry, że się teraz in
contrarium dzieje. Jeżeli kiedy bowiem, mo
gła być Królestwa Polskiego szkoda,
iaka teraz, kiedy iuż większa połowa
avulsa, a kiedy ten opet przyidzie reipublicae
sie koło Warszawie Woiewodztwa, to tego
perna i biała woda nie optowe, a przecie
na to polacy nie niedbaią, dzieci za dwiem
wołami, a o obronie ostatka ziemie na
ktorym siedzą mowić nie chcą. Et interim
Submirabatur nieszczęśliwości, Praetera
zmieyszych, zapatruiąc się na czasy prze
szłe florentissimas et pacatissimas Reipublicae
samego Krola Jegomości Władysława Coronatii tak
peccata et quiete suo modo et ordine con
cludit

ciuddebantur consilia publica, iż uważaćby publicznie iechać i spery wielkie impendere nie mogłyto. A teraz kiedy iuż giniemy in ultimo periclitamur naufragio wydźwignąć się na brzeg z tey toni i niemożemy i niechcemy, i wszyscy condolemus, et nemo succurrit fatigati sumus, ni hil agendo. Zkąd do tego doszło, iż resolutionem, iż przysięgłem Panu Bogu, że ta Izba niema salubria consilia, ale tylko na same ceremonie postawiona, nikt ktorey przed tem tak declaratie na których się kończyły Sessie observabantur, iako uchwalone Regula rium Constitutiones. Providendum te dy, aby ta Izba iuż languens nietylko agonizans. A Ordinatii iedenże sensit z P. Podkomorzym Włodzimirskim, hoc addito,

pronze aby Instructie czytano, w ktorych woje
wodztwach juz stanęła electia Kawalera. Takze
o Commissii ejusdem sententiae byl z I. Podkomo
rzym Włodzimirskim conclaudo damna od
przechodzących zolnierow pasos, aby wespoł
z nim szli do J.P. Hetmana cum quaeri
moniis partis bo mało co od nieprzyiaciela
cierpi, niebierze vitam, ale vitę, alimenta,
i z dworskich komor wytrzepuie. Ad ex
tremum subjunxit, aby J.P. Marszałek przy
pomnienie się Wakantiie prosił od e
claratię Krola Jeg. de subjecto naprzod
do Porty dla rozgłoszenia per nationes.
Chcąc tedy J. Marszałek uspokoić te mate
rie, iteravit toties ante repetitam func
tionis suae protestatem, że accessit iako
tabula rasa, ad obeundum muneris sui
officium nic inszego non promovendo
97. tylko bonum publicum, et conservationem
salutis

salutis publicæ, declarando, że nieszczęśliwy nikomu wdemu deliteseere, ale raczej hostium cervices ferire, gdyby według, albo siły, albo zgody, aby przyjaźń apud vicinos principes, ale kiedy horum nullum exemplum, i lubo się zdamy, pójdź i na oko widzimy strojno i zbrojno, kiedy nas przyjdzie dapoda, aż tam niemasz fantaziey. Dla czego satius choć o nieszczęśliwym consulentes poko ju, ile fraterna, quæ colimus arma ad debitum deducendo finem ad tem perandum est.

Assae finita authoritate, pyta całey Izby o declaratię, czy iść na górę, czy li nie?

Compellando J.P. Chorążego Kor., aby raczey przestał od contradictii, daje za ołtarz się, że Regnum Caput, altere Jovis cl

Cerebrum

rebrem divinam sapientiam ma indictam,
potrafi kto, że uspokoi Jego Królewską Mość.
Do czego wszystkich Jeżów w instrukcyach
głoszone, godziny czas strawił. —
P. Gelesus widząc to, że mu go bardziej
prosząc, tem difficilior ad mediandum,
chcąc wyjmować cum protestatione, ratio
ne liberae vocis i głosu udawania,
na tak a czem, przez instantię czas tra
wiąc, uprosił sobie głos zelosissime, le
dwie nie lachrymans excusabat inten
tionem prostationis suae widząc tak
długo cum dispendio tak fortuny i zdro
wia circa unum membrum, radząc to
tum Reipublicae corpus deserendo, obawia
jąc się, aby nie tak długo ta sprawa
i Żmudzka czasu zmudziła, bo z tak
małego Żmudzinka strasznego uczynią

niedźwiedzia

Bucefała konia między Trajańskiego, aż
tak długo zatamowawszy publiczne
obrady i parturiunt montes, alcici na
tus ridiculus mus. Prosi tedy per
omnia sacra, per aras et focos, per
chara pignora, et quidquid może
być każdemu charissimum, przez
ukrzyżowanego Boga, zaczynawszy tych
słów: Exurge Domine, et judica
causam istam, iście jest sprawiedli
wa. Prosi J.P. Chorążego, aby Con
sobie nie chciał publica, ta ordina
też tamować, ale totaliter od niej
supersedować! —
Ad satisficandam hanc materiam
powołał ore publico wnieść J.P.
narratori instantias, za J. Panem
Chorąż

Chorążym, oraz przy rozgłoszeniu, iż mamy Posła
Wo do porty. –
In contrarium stanęli P. Cześnik Wileński z J.P.
Sarem Nurskim, wziąwszy sobie głos, rozumie
iąc, że P. Jelesus na contempt uznawał spra
wę Żmudzką żmudzinam, exequidat, czy też
to ochrzczono czy też bieremonowano Żmudzina
Beneficium? ale i sam tę sprawę uznawał Be
nefatum, bo się na ważnym fundowała głosie.
Nie pozwalał też Elekcji na Ordinatia Ostrow
ską. Panowie Koronni nie pozwalali także
na sprawę Żmudzką. –
Gdy tedy zgodny stał się głos, aby wprzód
bonum publicum promovere na górze, a potem
punkt i Ordinatiam. –
Upominali się przed iściem na górę czytania
Wakantii, a drudzy chcieli przyjść, a in
terea inni prosili, aby po upominaniu
się

się Wakantiach u Krola JP czytał wszystkie
Izby Poselskiey desideria in facie omnium
Ordinum, jakoto: o sądanie subiecti do posti
expediendi, o czytanie Senatus Consultorum
o commissią, a nadostatek o uspokojenie Or
dinatii.
A wtem JP. Kiirdey z P. Stolnikiem Po
znańskim sprzeczali się de potioritate
głosow choć im dać niechciano, a po
tem wstawszy P. Kiirdey, rzekł do Pa
Stolnika: Mości P. Stolnika, z gędźmy
się, pojedźmy na gorę, et sic finitis
sellis, poszli w Boży czas do Jego Króla. —
Szedłszy się tedy do Senatu wszyscy Iuba
nowie postemi, zastali assidentem Jego
Króla, którego JP. Marszałek Posel
ski salita adoratus veneratione, exordi
um mowy swey do Kroli dirigendo in
genue

genue fassus, że dextera Jego Krol. Mci for
tunatissima est, wielce strasena nieprzyja
ciołom, geminis zas Orła Polskiego pul
lis wiernym poddanym swym łaskawa
i dobroczynna, tak dalece, namdare con
suevit nil manus ista mali. –

Skończywszy mowę swą, czytał Wakanse
wzwyż specyfikowane. Po przeczytaniu
descendit do czytania Izbey Poselskiey de
sideria, quorum punctum primum: –

1. Lectio pactorum conventorum.
2 Senatus Consulta.
3 Deputatow ex Senatu ad Consilia arcana
ratione wyprawy Posłow.
4 Nominatio Subjecti do Porty w Legatii ex
pediendi. –

I. Lectio pactorum et foederum z Turczynem

i Tatarami

i Relationis od Panow Commissarzow do tych ze Tractatow Tureckich naznaczonych ex ceptio. —

6. Commissia Woyskowa i liquidatio Długow i Regestrow wyciecznych Obeyga Narodow.

7. Commissii reassumptia z Woyskowemi W. X. Lit. ratione Szkod poczynionych w Woiewodztwie Wołynskim i Kijowskim. —

8. Ordinatia Sądowey Sprawiedliwosci w Xięstwie Inflantskiey. —

9. Mediatio per authoritatem Regiam w Ordinatii Ostrowskiey. —

Na to wszystko J. P. Podkanclerzy Kor. re spondendo, asseruit omnem Reipublicae felicitatem do pacto in[...]natam, kiedy J.P. Panowie Posłowie paccatis rationibus in amplissimo rationem oleano processit,

do szcze

91

Do Szczęśliwego z Ordinatia J. P. Marszałka tot et tantis oneratum Disceptatium affectum ponderibus Reipublicae navim wyprowadzili, który aby do dalszego przy zgodnym słuszne reglowania, raczyli Jchomie dare se mos pandere vela, Jego Krol M. pilnie zaleca, a tym czasem Distributionem vacantiarum biorze pro crastino, aby proximo pomeridie Declarabit. Pacta Conventa Senatus consilia, Pacta Jurarynem, Senatis Iudicati arbitrii, intro czytane będą. Ad secretiora Consilia strony wyprawy Posła do Porty i Moskwy z Senatu JXiędza Arcybiskupa Gnieznień skiego, Xiędza Biskupa Krakowskiego, Sieradzkiego, Podolskiego, Bracławskiego, Chełmiń skiego, Wojewodów P. Gnieznieńskiego, Ka mienieckiego, Podolskiego, Kasztelanów z Witebsk

98. P. Wojewody Wileńskiego i innych. –

acz Job

Ciż Jchomie de subjectis na Legatia, prosi debuit. Do Ordinatii Ostrowskiey, Xięży Poznańskiego, Płockiego, Biskup Chełmińskiego, Lubelskiego, Wojewodów i Kasztelana Gnieźnieńskiego, ordinatiit sprawiedliwości Ziemie Gustantskiey całey decisioni subdidit Rzptey, która Jego Krol. M. pro rato et grato acceptatiit.
Commissia Woyskowa, jako iest i na Seymiku przez Instructią informowana, tak aby się była sądziła, wolce tego Jego Krol. M. życzył, ale cujus facto est. Ale termino wana zeptana videat Rzpta, i ieżeli chce aby się tu z nowu sądzić mogła, pro videat liquidatia iednak niech się zaczęta, et omnis securitas Sądow do nich należących et rigor debitiur praescriberet. —
Wszystko to grate duxeepit, od Krola Jm Izba Poselska, tylko na deputatia do Ordinatii

niepozwalono. Kiedy pytał P. Podkanclerzy
temu? wszakto tylko praeparatoria, et di
spositive non definitive o tem tractabitur?
wołali jednak partiatestowie, nie masz
na to zgody. i a declarował, aby pro libita
seu czynili, z nim co chcą, a Krol Jmć
quid quid de illa stipulatu fuerit, ratum
habebit.–
Na ktorych declaratiach atra nox ta
to negotio illustrata tyt a splendore
solvere sessionem Jego Krol. M. adegit,
cum rejectione do Izby Senatorskiey na
11 z południa godz:

Die 18 Februarii.

Miasto iedenastey naznaczoney dnia wczo
rayszego godziny, ledwo na czwartą z południa
Krol Jmć plenissimam wszkie Senatorskiey
Izbie Panow Posłow Ziemskich, i xx. Deputatom
zastawszy numerum, uczyniwszy rem

smer

przez J.P. Kanclerza W.X. Litt. in absentia
wszystkich Panow Marszałkow, raczył
przez J. Xiędza Podkanclerzego Kor, od
Tronu swego Declarowac wakansa a naprzod:
Arcybiskupstwo Lwowskie J. Xiędzu Obor
skiemu Suffraganowi Krak: z Opactwem
Trzemeszynskiem. –
Biskupstwo Kamienieckie Xiędzu Wo
ynskiemu Kanonikowi Krakowskiemu.
Woiewodztwo Podolskie, J.P. Lwowskiemu
wespół z Starostwem Belskim. –
Podstolstwo Kor. P. Staroscie Wschowskiemu. –
Kasztelania Lwowska J.P. Ordinatowi na
Zamosciu. –
Kasztelania Warszawska P. Narzymskiemu.
Kasztelania Rogozinskaia P. Stanisła
wowi Grudzinskiemu. –
Kasztelania Wielunska P. Sędziemu Wie
lunskiemu. –

Starostwo

Starostwo Wieluńskie, P. Olszowskiemu Mar
szałkowi Trybunalskiemu.

Podkomorstwo Chełmińskie, P. Działyńskiemu.

Burgrabstwo Krakowskie, P. Adamowi Jordanowi.

Dzierżawy Mszańskie, JP. Koniuszemu Kor.

Komisarstwo Sieradzkie, P. Olszowskiemu Mar
szałkowi.

Komisarstwo Sanockie P. Ustrzyckiemu Pokojo
wemu Jego Krol. Mci.

Woytowstwo Lemberskie P. Machowskiemu
conferowat.

Aże stanęło od Majestatu Jego Królews.
nuper declaratum iż Pacta Turecka i
Senatus Consilia, miały semotis ar
bitris legi et interpretari tak i dziś
confirmatum i reyterando omnes arbitros.
In illa tedy semotione arbitrorum chciano,
jako było dnia wczorayszego propositum,
pacta conventa; że jednak multi con

stanti

trarii, a datego appositum P. Marszałkowi in facie całey Izby przy Tronie Pańskim że ten punkt de legendis pactis conventis proprio ausu inter desideria Izby Poselskiey ne pisał, cum magna ordinum confusione interrupta est lectio, eorundem pactorum conventorum, in qua interruptione confusus J. Pan Marszałek Poselski, deducebat per justificationem, innocentiam suam, a wtem dla większey mieszaniny, et ulteriorem rerum turbinem, i też dla nastęnuiącey głębokiey nocy, soluta sessio, cum regressu Panow Posłow do Izby Poselskiey. –

Die 19 Februarii

Zeszli się tedy według declaratii wczoray szey, o drugiey z południa godz, ale niewszyscy,

a czekan

a czekano Pedno nie przez godzinę, na więk- kszey frequentiey. Niemogłszy iednak do- czekać się, zaczął J.P. Marszałek Sejmu od taszkawey providentii Boskiey, że tandem aliquando misertus est Deus nostri, et benedixit nobis, kiedy nijakiei kalwiei wkroczyliśmy consiliorum Nostrorum initia Dobra pospolitego. Potem inde- levit Sud sarti, że innocuum dnia wczorayszego iestere na tem mieyscu, gdzie oni contradiktiami, actiis vocis denegantur indubitu contemptu naraz mioną eundem, i lubo mogłby się tego a słusznie upomnieć; Bogu wprzod, a potem obradzie Dobra po- spolitego, przed tym żal swoy consecrowat. A że okazia contemptu tego wzięta origi- nem od J.P. Pisarza Polnego Kor. żeby się z tego wywiódł, tenże J.P. Pisarz wziął

głos

gtos, w którym insistendo solita modestia declarować to in facie całey, żeby się od pułtora lat swoich dla zdrowia i całości Oyczyzny achotnie Starey.—
A przy tey submissii swoiey dodał na tiones contradictionis in tectionem pa cterum Conventorum dnia wczorayszego imposital.—
Że zaraz a principio Seymu tego, kie dy o nich wzmianka była, sam pro tiet Króla JMci de amputandis salenni tatibus, i z tem się declarował, że to so bie reservavit pro tempore.—
Druga ratia iż pytał się przed iściem na gorę immediate wszystkich JchMców Panów Posłów Ruskich, czyli antiqua była mentio, o czytaniu Pactorum Conventorum, in Desideriis? odpowiedzieli nie.
Trzecia, że to iuż raz od Tronu Pan
Ości

swiego Declaratum że solennitates am
putatis, a w ostatku, suprema lex salus
populi wprzetrwiy posła da Porty wyprawić
consistens, tedy bardziey szukamy czasu tem
go snadniey gubiemy.—
Ad extremum przy dokończeniu głosu swe
go prosił P. Marszałka, aby powiedział
iey Król JM. deputował z Senatu JJW. Panów
Senatorów in ordine do wyprawy Posła
do Porty i Consilia secretiora i one me
dio JJ. Panów posłom dałeyże functii al
legował. Druga aby prosił P. Marsza
łek Króla JM. żeby mogli mieć collo
quia z Jego Kr. Mcią pax ne an bellum
arripiendum.—
A w tem P. Łaszcz complex teyże wzorayrzy
de pactis conventis contradictii nadrzędny
99.
uprosiwszy

uprosiwszy głos condescendit, a sua con
tradictione cujus vis rei, udnostayne
od wszystkich Sekow odebrał podziękowanie
J.P. Sędzia Sanocki, że ipsa protectiva
natione czas gubiemy, życzył pratius
Pacta Conventa czytać, a niżeli pro
znemi materyami trudnicze Jakz Pasełsza
daby Consilia publica protrahere, i
negatia Reipublicae praegantia, retur
dare.—
Do teyże materii przymowił się obszerniey
J.P. miecznik Kor. submiranda wilde,
in recte factorum memoriam każdy z
nas cupide ad-tribuit, a zaś in vidi
id prcatum unius cujusque byćż
penimum, et ideo hessum dnia wczoray
szego per importunam contradictionem
publice dedarari Jego Krol. Mć życzył.

Bar

Bo ci to contradictia lubo by i słuszna nie miała tam miejsca. A zatem i quom miał za złe, którzy się czytaniu Pactorum Conventorum oposuerunt, bo i osoba Im Cenissa i cały Senat intimarunt, i powagę Izby Poselskiey deterioraverunt. Quam contradictionem idem fecit, non fieri quod non suo loco et tempore fieri. Condoluit przytem J. Pana Marszałka laeso honori, cujus medelam mogłby być per publicam znalezi quis in moniamy, jako wstąpy Izbie niedawno factum et practicatum było, że tylko zient poseł Marszałkowi, czemuś to Waszmość proportionaliter napisał? Marszałek porzuciwszy łaskę uprosiwszy Sąd, rozprawił się z nim rozsądził. Eodem modo Pana

Marszałek

Marszałkowi praesenti vice, postąpił sobie radzej.

Ejusdem mentis, lubo JP. Podskarbi Nadworny Kor., ipsis annuentibus fatis, ex justo et aequo ten Seym nazwał Restitutionum, ktory miał juxta scriptum ad Archivum datum, Diplomaticis, albo Dwamiesięcznej Convocatii na uspokojenie Rzpltey, ab extra et ab intra zapłacie Woyskom, i dalszych ich ordinatii nomine gaudere. Bo na nim nic słusznego ad pacificandam Rempublicam nieczynieniu, a tylko constituiemy, exolvit dificultates, commemorando circa jurament, pluralitatem rozne perplexitates et exorbitantia przez niedziel dwie, ab initio Seymu, cum magno czasu drogiego, dispendio

spendio tractatas et votatas. Nazi znowu
przez niedziel trzy do tego czasu materias
alias inaportune publica concilia, movan
tes, o których wie dobrze Niesmyślaciel,
i przez postawę swoich animis nostris
Discordibus nos vincit. Abrizili nostris
animis ma facilem accessum ad
victoriam, toć i armis nowy wezer ze
chce mieć Bassume majora tentare.
Querulabatur tandem i na J Panow, kto
ry tam jus vetandi tamowali, gdzie
go tylko Komeczyzne w sobie zatamowac
potrzeba —
E contra J. P. Czesnik Wilenski prosił,
aby się dosyć stało od Tronu Panskiego
deklarowanej omnium solemnitatum
amputationi, ani teraz Pacta Conventa

Dissuasit

dissuasit, ani sie suasit. Jezeli iednak
non legatur ut in posteriorem lege
caveatur, aby na przyszłym Seymie
gadzeło się przymowić ad Pacta Conven
ta. Regressum nazad do Izby Poselskiey
ani samowat, ani promowować ad com
munem sequi obiecat się. —
Ad solvendum tedy de Pactis Con
ventis sub dubium, zabrał sobie
głos P. Strażnik Kor. w którym di
stinxit Declarationem od Tronu Jego
Krol. M. przy propositii Ordinibus
Regni promulgatam allegando, że Krol
Jex na ten czas declarował amputare
omnes solennitates, kiedy urgentibus
od Izby Poselskiey, ne diutius ten Seym
protrahatur, nad niedziel dwie, promove

bałby

batur przeciwko, ale teraz kiedy na Sześć
niedziel a podobno i dalsze zamiasto
się Seymowanie, toć już według prawa
pospolitego i wszystkich powinni
Sedeci salemnitatum negatia. —
A interea J.P. Stolnik Warszawski wi
dząc że się na regres do Izaby Posel
skiey nie zabiera, prosił sobie o pro
cantią tych punctów na gorze wol
ney promotii:
1. Naprzod aby iuxta constitutiones 1668.
1670. et 1675. mogli mieć tylko w tokni
u stan do wyprawy na usługę Rzpltey;
2. aby tylta walna exemptia. —
3. Aby reassumowana tylta Commissia,
o po czynieniu szkod przez wojsko tak w
maj[ętno]stwach Watyńskich y Podlaskim.

Amen

z Artem de potioritate głosów poszli się

z sobą, sprzeciwiać J. P. Kierdey z J. Panem

Bystronem Posłem Chełmskim, nie chcąc

sobie invicem cedere, że iednak sam

P. Marszałek Sessus i P. Bystronowi dał

głos pierwszy, a P. Kierdey nie zgodził

tego, zaczął P. Bystron ab hac pro

verbia, że veritas odium parit.

P. Kierdey wyszedł z Izby z declaratią

że woli i głosu nie mieć, i na górze

czekać. Co kiedy J. Panowie Sieradzcy, ma

czy tłumaczyli prosili o reinductią

Posła ad reddendam activitatem, czego

nie otrzymawszy bo illegitimitatem tey

contradictii przyznawano, zatrudnili

czas, aż do solwowania Sessii.

Gdy P. Marszałek chciał solvere

Sessionem

Assessorem, ale na interpellatią P. Sędziego Wi
leńskiego zatrzymał się, który czytając pra
wo De tempore Seymu, Dziś termin i temu
Seymowi zakładał. –
Naprzód tedy czytował Konstytucią w której
aby Seym nie był dłuższy niedziel prohibitum.
Druga zaś Seym poczynać się ma od dnia
w 7 niedziel testowany Jego Krol. M. zało
żonego, a kończyć się ma po expiratii
6. niedziel. –
A przeczytawszy, zasadził się na tymże
terminie i deklarował się że dłużey nie
dopuści protractatii Seymu tego
i na tem głosie dla tamowania gło
sów przez P. Zielińskich passiwitate
finita Sessio, cum rejectione ad crас
na 6. zrana godzinę. –

Die 20 Februarii

Affektatii Dość czyniąc JP. Marsza
łek JJ. Panow Posłow wczoraysczy przy
szedł do Izby Poselskiey o 6 zrana godz
i czekając conflu[x]um Jchżow przez godzin
pięć ledwo po 11ᵗᵉʲ immediate przed po
łudniem zasiadł. Et in hęrendo de
claratiomi JP. Sędziego Widenskiego tak
że insistendo ordinationi Seymu invitabat
Izby Poselskiey juxta morem et consue
tudinem na gorę, czemu non recusando
cała Izba desideria sua na gorę infe
renda promovebat. –
Postowie tedy Sendemirscy mówiąc w
Instrukcii swoiey punct de Subiecto ad
portam ottomanicam mittendo, prosi
li napprzod JP. Marszałka o informa
cią, czemuby Jego Krol. M. byw szy dnia
onegdayszego, hac in materia od Izby Po
selskiey

selskiey requisitis, niedeklarowali się za-
czem nie abdicali się ruszyć z Izby, aż-
by wprzód mieli certitudinem subjecti,
gdyż ich Instructia vetat takiego Posła,
któryby w zawojowanych prowinciach
miał albo Patrimonium, albo dobra swo-
ie jakim kolwiek sposobem possessa. —
Declarowali się similiter nieprzystą-
pić ad defensionem Reipublicae, et ter-
na consilia, póki nie będzie intermio
po wsiach tutejszych się, i wszelkie
krzywdy i expensy przez zaborowanie
czyniących pacificata. —
Co chcąc uspokoić J. P. Ubysz, wspomniał
się unanimem concordiam na głos
J. P. Sędziego Wileńskiego wczorayszy,
assecuratam, i nie życzył dalej nowemi
protrahere Seymu contradictiami ima-

teriam

teriami, ale Deputatów do Instrukcyi do Constitucyi do Woyska do Artyleryi do Skarbu &c. zyczyt czytać. —
Do czego accessit i P. Paweł Chełminski upominaiąc się wprzod oddania wakuiącey kasztelanii Chełminskiey, poniewaz De recta scientia constat, że przeszły JP. Kasztelan cessit fatis tego wakansu i prosił JP. Marszałka aby raczył Jego Krol. M. certifikować o tem, instando oraz, i commissyi do distinctatii pewnych Dobr Między Dobrami Jego Krol. M. a Xiążęciem Kurfirsztem w Województwie Pomorskim leżących, także o exemptią wolną żywca i exer bitantie Trybunalskiej, ztą odnawa declaratią, że jeżeli dziś na gorę nie przyjdą, tedy wypowiedział activita

tem

tem nie pozwali i protestowat sie zaraz w tey materii. –

Niebyt contrarius iscie na gorze J. P. Podstoli Sędomirski, który iednak prae cavit, aby wprzod J. W. P. Marszałek napisał modum Seymowania in futurum, żeby nie tak jak na tym Seymie preliminaria na koniec agitowały się. –

1. Arendę Seymie tego i nominatim. –

2. Aby czytał ciraum scriptum teraznieyszą Marszałkowską, a iuramenta na przyszłe Marszałkow i Deputatow do Constitucii Sancita. –

3. Aby Skarb nie podawał Exactorow, i ten causas niepodawania ich, per modernum casum był zmieszony i zganiony. –

Consulendo przytem bono publico P. Stol[nik] nich Stocki, bo co to przydziga zadna! niebyła

niebyła potrzebna, dla ktorey Regnum
nostrum, słusznie może się nazwać Re-
gnum periuriorum, przez ktore per-
juria, ściany sobie jakoś pyrami-
dy pod same wystawić nieba, permi-
ttendo autem, aby nas nie przywalili,
Oderint peccare mali formidine paene,
prosził J. O. marszałka, aby naprzod
wniosł na gorę, aby propter aequali-
tatem, i Panom Senatorom ad idem ad-
stringantur juramentum, ponieważ my ja-
ko Starsi Bracia, powinni bono praeire
exemplo.-

2. Aby poprawić w przyjeździe, gdzie by
to nie brać niczego, na szkodę Bożą
ponieważ według Philosopha nemo
appetit malum, unde stąd nie brać
niczego;

3. Aby

2. Aby pana in perjuros sancita, do tey i tego; reprehensus vero perjarus, ma ad instantiam cujusvis omni privare activitate, ponore subsellio / iżeli gaudet aliquo / w attatku, pro ignobili habetur.-

Ejusdem mentis in hoc nemu tyż J. P. Pisarz Nurski, ua tych zdanie narze Kraju, tłtony publica privatis mie szają Consilia.-

Displacuit ta correctura juramento nem już dawno practicatonem J. P. Podkomorzemu Kalerskimu, zdanie wo łaz cum multis errare, amizeli separare, solus permissive tylko porseliere Declarowat.-

Odezwie zatem od rozmych ferebantur desideria w pałace Senatorskiey przez J. P. Marszałka, promovendo.

miedzy

między Artykułami injunctum:

1. Aby JW. Panowie Rezydenci zawsze przy boku Pańskim zostawali, a in casu nierezydowania, poena in non residentes sancita, sed mille Marcarum polonicarum karani byli.

2. Aby tenuti Dóbr Królewskich od retentorów kwarty odbierano, a komu innemu między wakantiami rozdawano.

3. Aby wszystkich nowych Szlachty, ex albo nobilium et volumine legum eliminowano.

4. Ponieważ Seymowi temu nie musi liczyć sześć niedziel, więc mu oddać extraordynaryjny, a cavere solicie aby nie nieprzerwanie przyszłemu Seymowi exorbitantiarum, iż ten Seym dla prospeditiei tak wielkich, niemogł concludi

concludi dwoma niedzielami. —

5. Pomowiono, aby mogli mieć zrana privata z Senatem et cum Principe colloquia, de consiliis semotis arbitriis firmandis. —

6. Aby Deputaci do samey tylko Instructiey i tylko dispozitive mieli potestatem. —

7. Instantia cały Izby do Krola JMci, aby Zołnierzow zwinionych, a wtoszego, od wioski do wioski cum magna bonorum nobilitarium oppressione et devastatione bawiących się przez wydanie Uniwersałow, lub do woysk spokoynie na swoich Consistentiach Zimu iących, et in obsequio Reipublicae zostawaiących, lub też do Wajewodztw i powiatow, walno tylko znosić, absque poena, na zabitych irrevocabili. —

8. W teyże Sprawie Deputowai ex utroque Ordine Regni ludzi querulantes do

101 JPanow Hetmanow, ktorzyby resindio

Sa

stam swawolitey ore publico expostularunt.

9. Propositum od J. Koniuszego W. X. Litt. aby Woyska Litewskie zwięszył. —

Było i więcey Desideria, tylko że com-munial od Województw i powiatów radził no satius, przenieść ich zatemi Instru-ctiami na gorsz, a niżeli to mierzi J. Pana Marszałka i całą Izbę turbowai, quod ita factum. —

Jeden tylko P. Ligęza Poseł Sandomirski chciał koniecznie, aby miał w Izbie posel-skiey de subjecto ad Portam Ottomani-cam declaratio, i długo wstrzymywał ho-stat contradictii, persuasum Iednak od wszystkich Sobowe, że się tego chyba znowu na gorze wymógł, condescendit, reservato Iednak a deputatiis Desiderio, żeby niemogli mieć activitatem, pokie w Izbie contempt.

ex subjecto

ex subjecto posła do Porty; ale zproszony,
i tego zaniechał. Na ostatku, okaże tego,
aby ante omnia ab intro Rzplta a Przyja-
cieli ab extra uspokojona, musiał i
tey pretensyi propter commune dobro Po-
lskiey procces, i dobra pospolitego con-
gentiam ustąpić.—
A w tem przyszedł X. Przedziecki, Marszałku
Oszmiański, który bywszy od samego pocza-
tku Seymu, i zasiadając w Izbie Poselskiey
zrazu, mówił potem przez niedziel trzy,
tandem kiedy iuż widzi, że Komissyi
zegnać potrzeba Izbę Poselską, i usły-
szawszy protesta Seymu prolimina-
ria arengę circumscriptiey juramentu
inposterum Sancita, dopiero zasiadłszy
się przy contradictii, alternacii Litt.,
przyciągaiące, ia żadnemi miarami, i żadnym

odm

odstąpić od niey nie chciał.
Co chcąc uspokoić JP. Starosta Oświecimski w zabranym głosie swoim dziwiwał się tey oppositiei, impossibilitatem iey declarando cały Izbie. prosił zatem P° Przedwnikuże aby niedłużył przedszym przykładom, i sam nie chciał zrzucowac tego, ne co juz cała Izba Poselska zgodziła się i approbowała, nie może contradicente, przez prawo napisane i przed iszem na gorsze przeczytane. Ale satius radził aby teraz de desideriis, o których juz tam trudno tractowac będzie, umawiać się i umowione ad executionem przywodzić.
Azé motus in fine velocior animabat wszystkich Jerów, aby factis non verbis certent, i Deputatow do wzwyz
namow

namowionych funktii obranych słuchali. –
Kiedy tedy per multam requisitionem pre
tulatiam stimulans JP. Marszałek Oszmiański
aby odstąpił swoiey contradictii, supersede
re od niey niechciał. –
Uprosił głos JP. Podkomorzy Oszmiański
Collega iego i wymawiaiąc się przed nim
że i on promovebat ferventer tę materię
z drugiemi wespoł Jchmść Panami Litt:
ale kiedy wyczytał w Instructiis swoich
w ktorey naypierwszy Artykuł aby
tyt przyięty koniecznie Marszałek i
Deputaci do Constitutii; ad mentem Jn
structionis condescendował libenter;
tegoż życzył i JP. Brzozowskiemu
Kolledze swemu, z tegoż sposobu. –
Lecz on nie słuchając tego, ad multas

calay J.

całey Izby Poselskiey Instantias, tudzież Condi-
tionaliter pozwolił iść na gorę, salvum
sibi do upomnienia się tego in facie
totius Reipublicae, stanowiwszy viam,
którą Declaratią nie kontentuią się
wszyscy, ale osobliwie J.P. Podkomorzy
Kaliski, prawi o inszą. — Zrazu on tedy
pozwolił iść na Gorę, ale servatis
servandis co wymowiwszy, ozwał się ieden
z Posłow Pruskich, wierzę! gdybyś tylko dał
kilka tysięcy, iako przeszłego Seymu
na nobilitatią, toby i ty umiał ich do-
brze zapewnić (: aby in Corruptionibus
wiele notatus :) Drugi go spytał
jakoby się to miało rozumieć Dilemma:
Servatis servandis? odpowiedział zga-
dzać się będę, cum Ordinibus. Infre

Inne

maczunď natyss odpowiedź, wszystey i po

czeli go turmatim, praesente, Directore

inspectowaé argentibus fructibus, a po

tem ieden z pierwszych postow wezmie

przie ga Napomie, ale mu satius obie

cać z 1000 Zł, to on prędzey recedat

od contradictii,

Ledwie takiemi tandem, post tam fruc

tus admonitiones, non tam libenter,

quam reverenter, andescenderat od

swoiey oppositii, kiedy nietylko nie

łus, ale też et minis ofts Pawnie,

Ale okrzykowaé go poczęli, zawoł

podzięknowawszy cała Izba posełska

dopomoc mu inspiscius desideris na

gorze obiecali. —

Wziął zatem głos JP. Pisarz Kor. Polny i

w. słowym

w ktorym uskarżał się wielce na prze-
wrotność ludzką, iniquissimis etiam ac-
quisitam modis, ktory się na sobie sa-
mym doznawszy, ledwie nie lachrymans
querulabatur z tey miary. Propono-
wał tenże JP. Pisarz dnia onegday-
szego territorium do Krola JMci, aby
mogło bydź colloquium cum Principe
et Senatu, ut videre est supra, a
przed Krolem udawano, że promowo-
wał Colloquia privata cum Senatu ab-
sente Principe. Ktorego Krol
JM. do siebie przyzwawszy, pytał quo
animo te promowował colloquia?,
on że contrarium nic nie mowił prze-
ciwko Panu zadziwiwszy się Mui-
dabat iis tamen tam przeciwko P. fidem
testimonio.

testimoniis ludzi wielkich na ten czas w Jego Krol. Mci bedących. Tak tedy opowiedziawszy swoy żal cały Izbie Poselskiey, nazwał tę Duszę tkaką tak bezbożna tylko, wyuzdanego sumnienia bardziey, niż pogańskiego i insze przydał iey epitheta, w ktore latius incurrendo, requisitus, aby tę osobę wydał, odpowiedział: albożbym Warszowi rozumiesz, zebym nie wydał, gdybym wiedział. A przed tym pytaiącym siedział P. Gałecki, ktory rozumieiąc że to on był skazany od JP. Pisarza, a podobno conscius sibi putabat de se dici, cum fervore oderwał się, nie jako przywiedział, czem magnum excitavit risum et tumultum.

Uprosiwszy sobie tedy głos, obszerniey się wymawiał ex hac mala opinione i tobo się chciał przymowić do głosu JP. P. sana ratione dubiorum sententiae, an pax 102 an bellum? a on ma decisivam in

contrariu

contrarium Instructionem, aby sam promowował poczty, a o swojej i nie wspominał, Owszem tego odpowiedział Królowi JMć.—

Naostatku Posłowie Inflantscy prosili vehementer o ordinatią i renovatią Urzędów Ziemskich Grodzkich, bo iż nie mają gdzie sądzić w Inflantach, a JP. Podkomorzy Kaliski odpowiedział, raczej by się starać o recuperatią Inflantów a niżeli o urzędy.—

Lecz oni persistendo w prośbie swojej nie prosili o Województwo i Kasztelanią, ale tylko o Sądy Grod, a o Chorąstwo, jeżeli owszem być może i o Podkomorstwo, a subsequenter o wszystkie Ziemskie i Grodzkie Urzędy. Co który im obiecał i secundował ich, aż by modis et viribus assecurowano.—

Przystąpił JP. Marszałek do czytania Deputatów, a naprzód do Instructii Jure-

skiey z Małey Polski JJ Panow Podskar-
biego Nadwornego Pisarza Polnego, Chorą-
żego, Strażnika, Koronnych, P. Starosty
Chełmińskiego i P. Podkomorzego Włodzimirskiego.—
Z Wielkiey Polski JJ Panow Miecznika Kor.
Kaliskiego, Łęczyckiego, Podolskiego,
Podkomorzych, Bydgoskiego, Liwskiego
Starostow z W.X.Lit. J.P. Koniuszego,
Podczaszego, Pisarza Kraynego, W.X.L.
Usmianskiego, Upickiego Marszałków.—
Potem do Constitucii z Małey Polski Jchmw
P. Oswięcimskiego Starosty, i Sędziego
Sanockiego. Z Wielkiey Polski PP. Podko-
morzego Zakroczymskiego i Stolnika Po-
znanskiego. Z Litwy PP. Marszałka
Grodzieńskiego i Wiłkomirskiego.
Do Skarbu, według dawnego zwyczaju
po jednemu z Ziemi Deputowano.—
Ad extremum do Artylleryi Instrukcii
Moskiewskiey, Do Likwidacii Regestrow

i Ksiąg

i długom wszelkimyjak podwoch aż gen-
tibus ordinowano. —
Tandem po professiem czytaniem Sejmu de-
putatii Directorem, który się iuż na-
gotowat dziękowac Izbie, prosili aby
Izbie odprawiąt, hoc addito, że in-
nito z nim i Daty nebyt Izbie siedzie. —
Wysłuchawszy tedy trochę i łaski
Directii swoiey w łaske Izbę ktoro
wam odsiekie oddany, podziękowat za
Braterski affekt, obligui ac się z
całym Domkiem swoim, iż haerebit in
pectore iego benefactorem Izbie aeterna
memoria, ani nigdy z Domku tego exo-
lebit, hoc addito, że valatunt per
ora viri tanti, bene faciens fabricatorek
którem pariter vigore alternatii
Stato Polskiey debitam zaprzyjęte iego
prace J. P. Starosta Kowalski oddał
gratiarum

gratiarum actionem, z tym daktadem,
że imię jego tam przeniesione będzie,
gdzie bene meritorum perennat memo
ria mając zato, że i na górze pari
affectu jako i tu stawię będzie. —
Azatem poszli wszystcy cum victori
osa wszystkich obrad swoich Coroni de
na górę gdzie przyszedłszy J. O. Mar
szałek amplissime et fluentissime mó
wiąc z Izby Poselskiey gratulatus ambitu
Izby swoiey zacnieta do ostatniego, a szcze
śliwego przywodząc portu, in sinum
Jego Krol: Mci: z którą downiczym deponuit
Sebmissiam obiecując sobie po Oycowskiey
Jego Krol: Mci: clementii, że upadła
Rzeczpospolita, jako a victrici manu w
ruinach swoich odniosła medallam,
tak a clementi pożądane przestaskawe

in petu

in petitis suis, largitia, ademisse solatium.
Proposuit tandem, wszystkie mianowane
Izby Poselskiey desideria, po przeczytany
Seymowey arendzie, na ktore da Paniedziaś
ku albo Włocha reservata declaratio.
Quantum zaś attinet do retentorów
quarty, gotów Jego Król. Mość komu in
szemu tenuty ich rozdać provocanti
bus, byle od Skarbu i od J.P. Artyleryi
Generała podano delatię. W Commissii
jako ma niewinien Jego Król. Mość, tak
admoveat manum Rzpltej, do wskrzesze
nia iey. Do Instructii Tureckiey już
dawno naznaczeni są Deputaci. Mo
skiewska zaś iesce na Ceranatii na
pisania do przeyzwemia iednastkiey na
znaczono z Duchownych Jedizry Łuckiego
i Chełmińskiego, Biskupów, z Panów
Wotymanów Senatorów, i Litwy wiesty
haé byla mnogo. –

Do Skarbu

Do Skarbu Kor. niënaznaczono Deputa
tow, bo J.P. Podskarbi W. Kor. uprosiwszy
sobie głos. Declarował całey Rzeczypospolitey, że
lubo by chciał libentissime reddere ratio
nem vilicationis suae, że jednak z żadnym poborcą nieuczynił rachunku,
choć ich tak wiele razy condemnować
kazał, niemoże tedy natym Seymie
deponere onego z Siebie
Czterokroć raz J.P. Podskarbi podziękowawszy J.P. Marszałkom Poselskiemu, za
Deputatow e medio Izby Poselskiey, prosił
ultro Króla Jmć, aby i z Przenayiaśnieyszego swego Majestatu do Kalkulatii
tak antecessora swego, retentorow, jako
swoich prowentowych expensow, raczył
deputować osoby quod et facile obtinuit
His finitis, jam ad tres noctis horas
vergente tempore, niedało stanie Jego Krol
mości

Mosit protrahere Sessionem, a tem
Saluta cum Declaratione, aley naspri
vata colloquia in ordine do formowa
nia Instructii et aliorum consiliorum,
schadzali się JJ Panowie Deputaci, na osmą
przed pokoje Krolewskie, a zaś ad publi
ca negotia abeunda do Senatorskiey
Izby po 9ᵗᵉ zrana.—

Die 21 Februarii

Nadzała ordinowana debitis Divisis mu
siała detectam Expeditiey consiliorum in
terturbare ordinem, z ktorey odwieczor
zey czas cessit weselnemu J.P. Sluszki
Chorążego W.X.Lit. z J̇.P. Panną Starosciankom
Radziejewską Sporządzonemu aktowi.—

Die 22. Februarii

Tempestivam w Senacie assignatam od Iro
nu Panskiego Sessionem interturbavit
pogrzeb od dzies 1ᵒ Jana nieboszczyka

JJ Pana

JP Pana Generała Koryckiego, który zaczął się ab ipso initio 11. z rana godzi przy bytności Królestwa Jeg~ JMciów Panów Hetmanów, Senatorów, utriusque Status, posłów i innych in communi popularitate ludzi, których ledwie tak obszernego Kościoła latinantes ogarnąć mogły parietes. Odprawowało się Sacrum Dei officium, na tym pogrzebie celebrował Xiądz Biskup Połocki. Kazał zaś z ambony X. Piekarski Kazno Dzieja Króla Jeg~ zupełnie godzin trzy, po trzy S. skończony, cum magna głosu swojego enervatione, dla zatłumiającego mnóstwa ludu murmure, tak dalece, że niego kil ka razy przerwanie, czego nie słuchając, musiał wszystkim Kazący Ludwicy go Orga nisty posłuchać, gdy na cego zagranie niem w Organy przestać musiał.

103

Katafalc

Katafalk na którym Ciało stało, tyłż ośmio
graniasty z szczytem aż do samego sklepienia
wielnego podniebienia wymienionego
na instar Królewskich, który różne z
farb effigies i wystawione z trąbami
famis valantis statuis ozdabiały. Świec
białych multa copia, illustrata, a to
dla zabitych okien żałobą. Ziemna
zaś sama obita tyła aksamitem kar
mazynowym ćwieczkami złocistemi,
w głowach tablica srebrna cum effigie
nieboszczyka, a zaś a lateribus i w no
gach, Ojczyste herby na cynowych ta
blicach. Około Katafalku z łanemi
świecami stało młodzi, a zaś za niemi,
uszykowana w zbrojach i żałobnej Libe
ryi z pikami, czarnemi ozdobiona proszcz
kami piechota. W głowach in frontis
stitio

Stitio Katafalku, stał z Regimentem czar
no farbowanym, w Miasta, oprawiona, bla
chą, J. P. Ratanowski, Feketą Szkarłatny
Sobolami podszyty, tupanie cytrynowym
atlasowym, którego ucinadałwit złoto
bnemi Strojmi Skatami Panowie Officero
wie na Karmazynowych trzymający
wezgłowkach szablę, Strzyszak i inne woj
jenne Jnsignia, stało między temiż
ubrami, w cały Kiry, dwoch officerów
jeden Chorągiew czarną, drugi pikę
w czarną jedwabnicą ustrojoną trzyma
jący. Poskończonym tedy Nabożeństwie, gdy
wogromne huczących trąb, głośno brzmiących
uderzono alarm, najprzod pies i officerowie
piki kruszyli, Regimenty tłukli, cho
rągwie rzucali, zbroje o Katafal wybi
jali, a potem nastąpiwszy iazda, na

przod

przod Saydaczny w Pancerzu Towarzysz,
wiachawszy na ramonnym Koniu glo-
miastym biało grzywnym, rzucał Pałasz,
po nim inni, także w pancerzu i Towa-
rzysz Usarski z pod znaku J. Pana
Cieńskiego, imcjalni P. Iskra, nad in-
szych sprawniejszym kunsztem Dzi-
dę kruszył, na Kasztanowatym Dobrey
Fantazyi Koniu. Zakończył P. Cieński
Rotmistrz wjachawszy lotnie na dzia-
łkim Białozone, Kuysna Skruszył Ko-
pię tak natarczywie i Sprawnie, że te-
dwie mu iuż tyle zostało, ile ręką mogł
ścisnąć. Skończone Ceremonie Kościelne,
czyni condolentią J. X. Biskup Chełm-
ński J. W. Pani Generałowey. A potem
po spuszczeniu w Grób ciała, żegnał J. P.
Pan Wojewoda Lubelski i Muzyka cicha
w Kościele

w Kosciele, druga za Kosciołem, przez
Artyleryą, i Gwardie Krolewskie, i inne
wszystkie na ten czas w Warszawie będące
piechoty, ad extra uderzyła, i ostatnie
oddała vale. Co wszystko o ćwiartce
po południa gdy finitum. —
Zaraz tedy z tronu zstąpił Krol Jmć do
Senatorskiey posrod Izby, i na Majestacie
swoim zasiadłszy czekał z godzinę con
fluxum Ordinum. —
A w tedy expectatii uprosił sobie głos JP.
Podstoli Warszawski, prosząc Krola Jmci
aby czytano Pacta Conventa, ktore zaraz
z Xięgi Secretarz W. Kor. czytał. —
Po ktorem przeczytaniu, zabrawszy głos
P. Poseł Woiewodztwa Chełminskiego, prosił
aby Krol Jmć na rezygnacyę ?ezycy z Senatu
Deputatow do Chełmna i Małachowskiego

P. Podskarbiego Kor. nazwanyt tedy J. Panem Wojewodem Podolskiego i Poznańskiego Kasztel: z Litwy zaś P. Wojewodę Wi lenskiego i innych. Tandem proszono tier matim o relatii czymienie Panom Kommissarzom, ad Sarcien Pacta do pisdowanych, które Senatis Arbitris tra ctowano. Agitowała się tedy Relatia od 4ᵗᵉʲ popołudnia, aż do 9ᵗᵉʲ którą czynił Xiąże J. P. Wojewoda Braiław Krnij. Dziekowat od Króla Jmci Jmci Xiądz Podkanclerzy J. Panom Kommissa rom: od Senatu Jmci Xiądz Arcybiskup Prymas; od Equestri Ordine, J. P. Mar szałek Poselski, wszystcy się zgadzając na powinną JchM. gratitudinem. —

Urgente zatem do 10ᵗᵉʲ godziny nocte, ka zał Król Jmci solvere Sessionem, de klarując, aby summo mane, dnia zatrzyście
ę

go otrzymanego Commissyi.

Die 23 Februarii

O dziesiątey tedy zrana godzinie, według rozkazania i decisii zgodney omnium Ordinum, wczorayszy otrąbiono dnia tego w mieście na 4ch rogach rynku, Commissyi Kor:

Na ktorą zieсhawszy JO. Panowie Hetma ni, i JJ. Panowie tak z Senatu, jako też i z Izby Rycerskiey Deputaci, zasiedli na Ratuszu Warszawskim, gdzie J.O. Hetman W. Kor. w propositii swoiey, ante Actum Commissionis inscriptum, declaravit naturam tego aktu, opowiadaiąc: iż lubo po koy stanął, jednak że ieszcze niepewny, trzeba Rzeczypltey przez conservationem woysk w skarbie i zapłacie zasług dawnych salvo wać, co oboie, że się nie może inaczey conservarii, tylko przez Commissyą, więc w ßnie

Boże

Boże chciał jan zaraz, i Akt zapisać.
Zaczem kiedy JJ. Panowie Deputaci z Izby
Poselskiey, jako też i Weymanci, nieukon
tentowali się tą Declaratią, prosili o wy
rozumnieyszą, niemogąc zrozumieć czyto
Commißia, czy też liquidatia będzie?
Odpowiedział J.P. Hetman, że to iest
reaßumptia Actus Commißionalis
zaczętego we Lwowie, i limitowanego
do Warszawy pro 11° Januarii 1677
Anno Octorone, a znowu w Warszawie
cadem Undecima dla Contradictii Panow
Wielopolskich postawy z termine zbitego.
Atąc igitur Declaratione proszono o za
pisanie Actu, a tak na instantią wszyst
kich.
Zapisany iest Actus reaßumptionis Com
mißii Lwowskiey, po limitatii pro 11 Januarii
1677

1677 do Warszawy przeniesiony, i zas w Warszawie, eadem undecima z termino per contradictionem zbity, Die 23 Februarii ejusdem 1677 anno zaszetej.— A teraz post inscriptum actum, kiedy iuz zasiadac tylko trzeba, praemisserunt wszy przed liquidationem Regestrow woyskowych, ut constet Rzeczy na jakie miarkowac sie ma podatki, i przyslyli Regestra Pulku Krolewskiego, do liquidowania accedere nie mogli, ze iednak poszli wotac ze ich wiele iest iescze nieprzysięgłych, a absente officio Castrensi et judicio Terrestri przysięgac niemogli, Saluta Sessio cum rejectione, dla nastepuiacey Maiiy a S. salenni satu na Czwartek o 10 zrana godzinie.

Post actum zas Commissionis et inscriptum

104 et ad 25. tam praesentis, propter praedictas rationes

tiones limitatum zjechali się JJ. Panowie Se
natorowie do Izby Senatorskiey, którym
i JJ. Panów Posłów plenus adfuit numerus,
Principe adventu suo Jeheow wszystkich
confluxum coronante. –
Per interpellationem tedy J. Xiędza Pod
kanclerzego Kor. inchoata Sessio o
1° z południa godzi: na którey imme
diatam inchoationem przyiął J. Pan
Woiewoda Bełzki Hetman W. Kor. i po
dawszy mi scripto przez P. Graniew
skiego Pisarza swego rem bellicam
od samey Jego Krol. Mci Coronatii, aż do
zawartych Traktatów z nieprzyiacielem
Gestam. Czym przez tegoż P. Granieckiego
relationem czytaiąc punctatim per dies,
wszystkie transactiones bellicas, jako
napadiaidy wysyłano, i kogo? kto gdzie
zginął

zgiezt? kogo wzięto i gdzie? jaka potęga była nieprzyiacielska? jakie obsidia? jako Krol JM. szykował Woyska? potem jako po zawartych Traktatach Woyska invicem dziwowały się obozom? i w nim cładi Woysk od kul porazonych i mnostwa granatow i kul wielkawich? jako się Woyska rozchodziły, i iako ordinowane były, i iako się obrociły?

Hostiis finitis od Jego Krol. M. Dziękował Xiązę Podkanclerzy wziąwszy assumptum od Psalmisty mowiącego: Holocaustis non delectaberis, i continuował, per comparationem Krola Niebieskiego do Monarchow Ziemskich, a osobliwie Nam szczęśliwie panuiącego, że iako tam B.° Bogu immolanda krwawe ad sacella były ty macella, ad sacraria carnalia, tak się

nitasnie za panowania Krola Jey Dzisie,
gdzie dosyc Krwie, rozlania, i offiar Boga
z mężnych Kawalerow immolowanych, temi
jednak holocaustis non delectabitur Jego
Krol M. ale to wszystko Boga consecruie.
Koniec obszerniey przytaczaiąc rozne exem
pla, iednak osobliwie spem bonam czynił
woysku dobrze zastawionemu, że prȩter
debita stipendia, znaczna zawsze in
pectore Jego Krol. M. haretit gratitudo. –
Panem od R.[tey] gratitudinem declarował
w dziękowaniu swoim Xiążę J. Prymas
poczynszy od JJ. Panow Hetmanow, aż
ga Marodera, ad ultimum każdego ope
re belli będącego znaku comitiolonem.
Na ostatek J.P. Marszałek Poselski ab Eque
stri Ordine dziękuiąc, obligował wszyst
kich Braci do powinney woyskom wdzię
cznosci.

Bor

Po uciszeniu się tedy od zabierania głosów i murmurach, chciał czytać P. Marszałek Poselski pierwszą Constitutią w Izbie Poselskiey nemine contradicente o circum scriptii Marszałków Poselskich i Deputatów do Constitucii takze de juramentis in futurum exequendis przez tychże Izbów umowioną i postanowioną.

Lecz JP. Szczuka Sanocki praepedivit głosem swoim, w ktorym prosił, aby iuxta Constitutionem 63 Tenuty Dobr Krolewskich a retentoribus quarty odebrane, były pro vacantibus distribuowane.

Do czego odezwał się P. Podskarbi Kor. excusando egestatem et inopiam tenutariorum, a do tego że insi na swoie chorągwie i Regimenti ten provent od

biorą

biorąc submittowal się iednak, że ma wszystkich na Delatach, i gotow ich za rozkazaniem Jego Krol. Mci. i całego Rzeczy. pospolitey podać. To usłyszawszy JmP. Kasztelan Wołyński prosił o destinatię, inter bona libera, et non devastata, a całe zrujnowane, quem sor tem dostało się pati Województwu Ruskiemu, Wołyńskiemu, Podlaskiemu & przez przykłady wyż. ciąga Narodow, a dla lepszey verificatii prosił o commissię, ad dignoscendas Deputationes, na Starostwo Krzemieckie, a prawo takie, ia kie ma Trybunalska Ziemia, obniże instendo. Non contradixit jest & JmP. Wołyńskiego petitiam J.P. Sędzia Sanocki, ale przecie o naznaczenie czasu wate delaty, prosił Jego Krol. Mci. urgendo executionem pomienioney Constitutii referendo ad ista ad relatione Panow Deputatow, dla tego proventu assignatii maiących, że lubo dobre wie my

my, iż quarty proventus powinien my
nosić półtorakone sto tysięcy, mniej nosi
żednak temi czasy nad 15m codzień się
dla retentorow.—
Uprosił sobie zatem głos P. Wysz extra
hanc materiam, w którym promovebat ratio
nem laesionem Jego Krol M:, z których
pierwsza jest, że JPanowie Senatorowie
propria Authoritate czynią Senatus Con
silia i ad executionem przywodzą.
Druga ratione juris patronatus, które
mniejszy obierają sobie Opata, z rąk Krola
JM wydzierają, co chciał per novam appro
bare Constitutionem.—
Ad ratem Declaratum od Izbie Poselskiej
że Jego Krol M. gotow rozdać pro va
cantibus Dobra retentorow quarty, byle
delaty poddane były, ato dla tego czyni
non exceptis etiam od retentorow

ratio

satisfactus, że Symoni we Czwartek przy
szły nadchodzi exitus. —
Która declaratia contentus J. P. Sędzia
Sanocki prosił J. P. Podskarbiego, aby
indilate podawał in facie Rtej wszystkie
Detaty. —
Zatrzymana przytem propter ignoran
tiam fatorum zmarłego J. P. Kaszte
lana Chetmińskiego, Kasztelania, da
no P. Damhoffowi podkomorzemu Po
morskiemu, Podkomorstwo Jego Panu
Konarskiemu Miecznikowi, który pomarł,
ponim Miecznikostwo J. P. Kosowi. —
Widząc tedy mieszające się materie
różne J. P. Cześnik Wołyński, prosił
Jego Królm., aby wprzód o Izbie Rtej radził, jako rzeczy
ante tutum w Izbie Poselskiej. —
Co tamże

Co tamujac podalamin declarowat, zeta obrona poczynac się ma od uspokojenia i ukontentowania Województwa Podol skiego, z tem się declarując, że nullus tractare dopuszcze materias, aż wprzód justis ich petitioni satisfiet. —
Uproszony Jednak, aby tantisper super sedował od contradictii, pozwolił onde scendere do czytania Constitutii permis sive, i tak przeczytano circumscriptia Marszałka Poselskiego i Deputatów i juramenta na nichże in futurum san cita. —
Do czego przymawiając się Xiądz Jegomość Prymas w niczem niewidział potrzebny correctury w tem tylko Lapsus defectum że do formowania Constitutii nie dosyć
105 Deputatów z Senatu. Koniecznie bydź powinnych

Jm quam materia i J.O. Wojewoda Witepski
tuyt ejusdem mentis et desiderii.
Ale J.P. Podskarbi W.Xa. w głosie swoim
prosit Rozmiecznie, albo o annihilatią tey
Constitutii, albo o immutatią alternaty
do exequowania tych juramentow, aby
suspicia nie padała na Narod Litewski.
J. Pan zas Poznanski magis necessarium
rozumiał tych na poslow juramentow, niżeli
na Marszałka, ledwoc in utrumque paratus.
Dziwuje się zatem J. Panow Senatorow
oppositii contra hanc constitutionem, Pan
Starosta Kosciański addidit, że my tu
przychodziemy ad approbanda wszystkie
naszy sancita, et non propter dispu
tandum, prosząc oraz Krola Jmci, aby
hoc Constitutio była suscepta, et in toto
servata

servata, alias od niey nieodstąpić deda
rowat się. –
Toż sensit i P. Marszałek Grodzieński i J.P.
Pisarz W.X.L. prasząc Jego Król M. i prze
świetnego Senatu, aby nie razyli praejudi
care wspolney zgodzie Izby Poselskiey:
Odezwał się przytem P. Kuropatnicki
intimando całey Rzplitey ne ta Constitutia
non tam statuendo, quam permittendo
dla czasu drogiego zgubiy stansta; ex
plicando oraz originem, i pochop do
iey stanowienia dany, od P. Starosty
Kościańskiego, na którego vehementi
invectus affectu omnes rationes depen
dentes bexorum J.P. Marszałka przeszłe
go w Izbie Poselskiey dane reassumpsit.
Ad extremum non contradicendo sanci
tae Constitutioni, do ktorey i sam dał

assensum

assensum, prosit o addytament tey clausuly, a ta Constitutia niema nic szkodliwinta minato zawsze przezwitego JP. Marszałka honoru.—

Displacuit JP. Staroście Brzesciańskiemu illatia JP. Podskarbiego W.X.L. De anni hilatione tey Constitucii, bo jako Izba Poselska bez nas niemoże nic czy nic, tak my Izbie Poselskiey, które się to stanowić podobało, niemożemy praejudicare, ale przecie iżeby się co podobać niebędzie, żeby godziło się poprawić.—

A contraria prosit z Litwy na Jedno oko Ślepy negavit illatum Izby Posel skiey, aby niemiała bydz żadna contradictia na tę Constitucią, bo on po ki zasiadał w Izbie Poselskiey przeciw

Stanowi się

stawał się, że iednak in absentia iego posli na gorę, consentientibus omnibus omnibus, on continuat swoię suamque protestationem, i recedere od niey nie chcę dalej opponować się. —

Którymi więc infensus P. Podkomorzy Łęczycki mirabatur inconstantiam samych nas, kiedy te mu na coś my pozwalili, contradictionibus ne gando in toto przed sobą mówiącym, abyśmy iakąkolwiek w Izbie Poselskiey zanosić albo słyszeć contradictią, chyba że iednym uchem w Izbie Poselskiey słuchał zachodzących contradictii, iako i tu iednym okiem patrzy. Dziękowawszy zatem P. Starosta Kościański głosu, oddałeś nieszczęściu swemu, i nieszczęściu Oyczyzny naszey, że per dispensationem (: strzeż Boże :)

regimie

zgodzi musi. Wyrzekł potem rationis
promoventes przyszłego Marszałkowskiego
artykułem Instructii swojej obostrzonej
motivum iey nie z przyczyny JW Pana
Marszałka przeszłego, ale z tak wielu
przez te lata poczynionych dissen
sentientium, mogące zleconę. –
Amplificavit latius J. P. Starosta No
wodworski onę infelicitatem Oyczyzny
naszey, et inconstantiam synow iey a
zatem prosił Jego Król. Mci. całey Rzplitey
aby tak salubris mogł się zostać in toto
na ludzi swawolnych hamulce.
Chcąc zatem malevolorum palmam pre
ripere bene sentientibus de bono Reipu
blicae niespokojna impresa falsis fulta
testimoniis P. Marszałek Oszmiański

Instru

instrumentum coëgit tego P. Marrzatha ad reassu
mendam tum multis całey Izby Poselskiey przed
issem immediatissime na gorę solum tam in
stantiis contradictionem, tak dalece, że
się zaparzał, aley niemiał condescendere
od swoiey oppositii, owszem że tylko ser
vatis servandis porwołał na gorę mięsza,
choć tylko in contrarium, i żadnym ma
rzy declarowat się niedostąpić od da
wney Contradictii. Mając tedy na
obudwie stronie, pełne ako P. woje
woda Witepski, rzecz aley dla lepszey
zgody Jego Krolewskiej deputowal Instan
tii Deputatow z Senatu ad Conficien
das Constitutiones. Deputowane
tedy JX. Xiężka Biskupa Chełmińskiego,
JP. Wojewody Witepskiego, i P. Kaszte
lana Wołyńskiego. ———

Tandem

Tandem chcąc uspokoić contradicientes P. Crusnik Wileński, mieinsza przysięgą dał tam niel skiey zguby Oyczyznie, tylko samą miesta teczność i niedotrzymanie samym sobie wiary, hoc addito; że, nie może tey Constitutii nikt contradicować, chyba ten który, albo iuż in hoc peccavit, albo peccare intendit, dając ad in tende P. Marszałkowi Oszmiańskiemu.

Ad extremum J. O. Woiewoda Podolski militantes in tres partes, to iest. Iednych chcących marszałkowskiey, i Deputackiey przysięgi; drugich samey tylko poselskiey affectuiących; trzecich Ani tey ani owey potrzebuiących, chcąc pacificare rationes, uspro dził per inductionem, ante acta przysiąg perjuria. Naprzód 58 przy

ziem

sięgał Marszałek, a po staremu musiano
dwa razy przedrukować Constitucią, za cego dire
cti postawione 2do przysięgę pod gołębiem,
gdzie kiedy przysięgano, iż nie odstąpię
majestatu i dostojeństwa Pańskiego, przy
szedł ieden zwarzyć o wysłuchanie przy
sięgi, mówiąc, że jutro odjeżdżam.
3o Na Electii Krola sp. Michała, przy
sięgano, że mi od kogo zła promotie brać
nie będą, iż iszcze kiedy słuchano in
szych przysięgi, drugi za szczepan tar
gował się, co mi dasz? Krolem licz mnie.
4o pierwszego Taryffa poglownego, była
quid novum, i dlatego ż była, jakoż koł
mek sprawiedliwa, aż kiedy drugi raz
przysięgać kazano, dwoie pogłownego
niemyślniejszy iedney Taryffy, pierwszego po
głownego. Ale potem i Królowie się
106
m…

natomiast Deputaci, Trybunalscy, i wszy
scy in genere Sędziowie, będąc in statu
nate fidei, a przeciw przysięgaią, ocze
wiście P. Marszałek Poselski i Panowie
Deputaci przysięgać niemogąc, i Jura
mentu zaś Poselskiego nowy czyli, pro
pter confusionem multam, hoc idcirco
addito, aby propter scandalum in futurum
obmyślony był prowent Panom Marszał
kom Poselskim, żeby będąc jakoby stipendia
rii, nie uwodzili się corruptionami.
Do tegoż sentimentu accessit JP. Wojewoda
Chełmiński, na którego głosie propter
inclinantem do 10^ᵗ w noc godz: przedłużone
nego czasu vesperum soluta sessio, cum re
jectione na Czwartek do 10^ᵗ zrana godz:

Die 24. Februarii

Solennitas Mszy S^o. particularna Sessja

Scied

blicis consilia ab exercatio ablegavit.

Die 25 Februarii

Po drugiey z południa godz: chciał zagaić P. Marszałek Poselski czytaniem onegdayszey Constitutii dla lepszego się wyrozumienia Sessionem, ale multitudinem głosow obru tus, musiał supersedere.

J. P. Marszałek W. Kor. chcąc uspokoić ta multuarios insultus, w zabranym głosie swoim, a nim adversia podał Krolowi JMci, aby unam indecisam Constitutionem, aby per mediationem authoritatis suae uspokoił albo inszy kazał czytać.

Accinterea P. Starosta Liwski permoesta ta edoctus declarował przy Tronie Jego Krol. Mci: że ta Constitutia permissive tylko stanęła, że iednak non cessit ad placitum woli J. Panow Senatorow satius radził aby zniesiona była.

Cum

Czem większe pozwoli Panowie Posłowie
przysięgi sigillatim w głosach swoich do
wyjęcia się wielkiey niestateczności JJ. Panów
Posłów Litewskich i niepotrzebnym iuż
pierwej marszałka, czyli też samym
uporem exprobrant zawziętości wiel
kiej pozachodziły cum additamento
że jeszcze i Seymu niesą pewniej po
nieważ wiele Województw Pruskich
pozachodziły protestacie przeciwko
niemu.
Po których zabrawszy głosy Xiąże
JO. Podkanclerzy W. X. Litt. JP. Sekre
tarz Pisarz Skarbu Lit. Pan Komisarz
W. X. Lit. iedni się zgadzali na przy
sięgę, ale żeby i Posłowie przysięgali,
inni żeby tę Constitucią przenieść
na Seymiki i tam się o niey rozmó
wić

mi, insi iżby do drugiego Seymu na
trutinę odłożyć ią, ratione zaś Seymu
Lita wielce acclamabant, nietylko mniey
y, ale i wszyscy tak Senatorowie iako
i Stołowie, powiadaiąc że się przy pra
wie raz napisanim apponemus
a nowego pisać niedopuściemy.
Słyszę zatem na długą perdiscep
tantes zabieraiący ch się disceptatią
Panów Litewskich, P. Poset Brzastawski
wtejże materii mowiąc, i pokornie o wsi
ce do Majestatu Króla Jmci udał aby
crem przedszy krajom zgubionym succur
rere zaczyt i o pokoju radził kazat,
te zaś materie privatniey szey do
drugiego Seymu odłożyć życzyt. Będzie
dam porodem, prout JPanów Podola
nin, aby swoią kontentatią dla przęki
go

go Seymu ktorego radzili, na inszy bło-
sko przyszły Seym, odnosząc cum assecu-
ratione od całego Rzeczypospolitey authentica.
Ad pacificandum tedy, wyiąwszy dicendi
veniam JX. Biskup Krakowski nie
bardzo życzył tey przysięgi, propter non
assumendum nomen Dei in vanum, a do
tego że apparet oczywiście iż non be-
nedixit intentioni promowuiących przy-
sięgę, ponieważ przez niedziel pięć
agitata, w Izbie Poselskiey, i iuż dni dwa
w Senacie controversa, ipsere multis
controversiis laborat et indecisa. —
Życzył iż tedy annihilować, a assumptią
samą non obligando do iuramentu con-
tentować się, lub też ten sposob arripe-
re, aby pierwszy JX. Duchowny Se-
nator lub Swiecki z pierwszych, a na ostat-
tku

tku Marszałek Poselski i pierwszy według alternaty Poseł, podpisaną Constitucią rękami swemi, zaraz do Grodu podawali, a teraz radzić de conservatione Reipublicae.—
Ejusdem sensus był i J.P. Poznański we wszystkiem, hoc superaddito, aby się zatorami mieli jus vetandi każdey Constitucii, secus musiałby bydź cyfrą et vana nomine Catonis, a iako peritus suae artis medicus, powinien praesentes leczyć dolores, et futura tylko providens obviare, tak i teraz wprzód o całości Oyczyzny, co ią ad praesens afficit, a nie żeli o przyszłych in futurum Conducentibus radzić Constitutionibus, a zatem i te do drugiego odłożyć radził Seymu.—
Tandem, P. Czesnik Wileński refutando omnes przed sobą wota, które były in

antra

contra juramentowi rationes, żadnego się

niekontentowat, neque anvidius illis po

wiedziat, że tu żadnych niemasz ratiy

któreby militarent pro annihilando

juramento, quod ad hanc, że non

assumes nomen Domini tui in vanum,

rzeczono, to tam dobrze in vanum, non

in verum; zaczem bene est jurare Deo,

Deum adorare. Quo ad secundam, że al

ternata Litewska niezgrzeszyta, co melius,

że cyjie errores poprawiać będzie; ieże

li zaś dla tego, że pierwsza przybiegać

będzie, a kto inszy stanowit, iuż tmy sa

my, na Alternatach Litewskich przysięgali

Marszałkowie, choć tego w Instructiach

niemiano, a przecie sobie gens nostra

niemiała tego pro dedecore, a zatem

jako Seym bez Constitutii, tak Consti

tutia

tutiat bez Seymu stanąć niemoże.
Intrit przeszły głos, powazna J. X.ięcia Pri
masa mowa, wktorym lubo niebardzo
zyczył przysięgi, iednakże non totaliter
renuit potrzebną, iednak ztey miary ro-
zumiał, że J. J. Panowie Marszałkowie, pro
pria authoritate, a których nigdy miały
szata Rzplta, wiele Constitucii in volumen
legum inserują. Osobliwie iednak, na
przeszłym Seymie practicatum, cyto
wał trzy Constitucie, pierwsza, o Sar-
bierskim, druga, o Szlachcie, że bedzi
bus incisis stanąć, trzecia, o ctach
wschodnich, pogranicznych. —
Na co chcąc respondere P. Marszałek
przeszłego Seymu Poselski, a terazniey-
107. szy W. Kor. lubo odpowiadał, ale mu

non dał

nen data fides, i ad oculum od P. Wojewody Wileńskiego objectum, że nie zalecanych, ale szewców, krawców, in dedecus gentis, za same tylko pieniądze, co in tyl ko tem solwowat, że i razu pióra przez wszystek Seym nie brat, ale sami Panowie Deputaci wszystkie pisali Constitutie. Tandem JP. Kanclerz W.X.L. także ad hominem argumentabat, narzekając bar dzo na przeszłe Constitutie, dla których potrzebny bardzo rozumiał przyszłego asserendo, że to ipsum cedet gloriam W.X.L. kiedy od niej dobry zacznie się po rządek, co bardzo conferował consideratiom wszystkich Stanów.

Z rozkazania tedy Jego Krol. Mci pacifi kowane partes Dissidentes z Panowie Litew

skiej

scy i Koronni Senatorowie przez godzin
mowal półtory, ktory powrociwszy, nie
deklarowi quidquam in publico. –
A zatem że ku końcu Seymu nadszedł i
jeszcze nie się nie sprawiło, praeposita od
Tronu Panuiącego prolongatio, na ktto
rą per declarationes zgodziwszy się
Województwa, pozwolili quisque, cum
Sua praecautione, do Soboty blisko przy
szłey inclusive prolongatio Seymu, ale
żeby hoc interstitio temporis, tyl
ko obrona całości ostatka Oyczyzny tra
ctowana się, post quam declarationem
sine interpellatione, de solvenda Sessio
ne, rozszedł się Krol Jmć z Senatu, a za
nim wszyscy, o 10 w noc godzinie. –

Die 26. Februarii.

Zasiadszy Krol Jmć cum duobus postremis ordi

nikeus wypotrzeciey z potudnia godz: za
gait głosem swoim JX Krakowskiey Sessiey
rozumieiąc, że in absentia iego stanęła
zgoda na Circumscriptię juramentu,
przez Dni Dwa Controversa, prosił, aby
J. P. Marszałek Poselski excytat inrem Con
stitutię. Ale kiedy się contradicentes
opposuerant Postowie, zabrał głos
Grodzłanin, instando fortiter de pro
portionata, za dobra ich recompensatione
powiadaiąc iż Acquita ich Dobrami za
stawita i Pańskie i swoie zdrowie.
A zatem obrocimy mowę do Króla JMci
przypomniał przysięgę Pactorum Con
ventorum, w którey iest neminem capti
vabimus, nemini bona accipiemus, zno
wu ablata a Regno Poloniae, et avulsa

recuperab

recuperabimus; — a teraz fit in contrarium, bo niewinnym dobra wzięto, i nietylko się nie upominano avulsa, ale iescze więcey nie przyiacielowi oddano. Ante omnia tedy proszę, o nadgrodę słuszną, i kiedy chcia no tractowaé materie, protestatus sistit activitatem.

Passive tedy mówiono, naprzód P. Cześnik Wileński, P. Sędzia Sanocki, P. Starosta Lipieński, P. Kasztelan Wołyński, promo ventes circumscriptionem et iuramenta in futurum sancita. P. Cześnik in terminis zadną miarą, dawszy rationes, iam alias quoties datas, nie chciał recedere od po stanowionych iuramentów. P. Sędzia Sa nocki, nietylko umowiony odstąpić, ale i przydać iescze radził, iakoż i przydał poenam eamdem perjuriis impositam

natych

na tych ktory zadanwszy periuria mal

Szatkowi albo Deputatowi niedowiodł. –

P. Starosta Łepinski, etiam si fractum illa-

batur orbis impavidum wtey materii fe-

rient, anima, koniecznie instabat ad exe-

cutionem przymiesc tę Constitucią, powie-

daiąc ze to nieteraz, ale w Brzynskiey

Depbtcie byto ius-iurandum, a w komu

nieszkodziło. J P. Małyński insistendo ante-

rioribus vocibus, takze omnino executionem

żądał iuramentom, ale ze oppositiones di-

cte, prosił Krola Jmci o mediatią wtey

materii. –

Milczeli nato Panowie Litewscy per se,

ale per instrumenta tylko przeb z kiwali

ex quibus iuramentis primum P. Bystrom

ktory tak fervide dnia wczoraysnego pro

moveiąc iuramenta dzis totaliter ich

annihilare

annihilare zgczyt z których perpetuum liberae genti, oriturum judicabat notam.
2° P. Podczaszy Chełmski dissuadendo multis rationibus, i lubo by ta Constitutia była przez lat 20 in praxi, nie uczyni tak wiele porządku, jak nie le uczyniła, przez tak drogiego czasu wzięcia, szkody. A do tego, że jakis metaphormosim za sobą ciągnie inter Status, inter quos periculosum est, aliquid novum innovare. Prosit zatem o Deputatow do uspokojenia Podolanow juxta practicatum morem.
i A w tem P. Kamieniecki uprzesmiszy campum dicendi, zadną miarą na approbatią pactorum z Portą nie pozwalat, ratione Religionis i Chwały Bożej;

Druga

Druga, że to iest stratagemma i samotowa na zgubienie ostatka Oyczyzny ten pokoy orta znowu quasstio o circumscriptiey, który rz P. Starosta Kossiawski promuebat ani od niey ulla ratione odstąpić nie chciał, ejusdem sensus i P. Łowczy Podolski i wiele inszych było. –

A tandem P. Wojewoda Witepski obszernie mówiąc przymawiał się do rożnych materii, argumenta zaś in utramque partem dirigendo do czego P. Potocki accessit proszące utramque partem, aby condescendowała tey necessitati i partem suą nie bronita dum totum perit, i kiedy Romae consulitur, ne pereat Sanguntum. –

Intrat powazną mową swoią JP. Poznański sententiam promoventium bonum publicum i sam prosił, aby zgoda między

sobą Disceptantes raczyli ab utraque par-
te condescendere conservationi Reipublicae,
subjungendo oraz ito całey Rzpltey, aby JPa
nowie Hetmani pidali compot woysk
będących in opere belli, alias in contra
ventione iego petitis, protestowat się, to
ties quoties, że na żadne nie pozwoli
gravamina, dokąd nie dowie się komu? za co? i iak wiele płaci?
Toż sensit i JP. Wojewoda podolski który
ipsere fusius explicavit licentiam et in
obediantiam militarem. A wtem narzeka
że i na przeszłych Marszałkow Poselskich
gdyby nie tak prędka potrzebna była
obrada Rzpltey i bonum publicum, nie odstar
pitby był promoventes juramenta, że
jednak nie iest tanti juramenti, quanti
108 iest zguba całey Rzpltey prosit aby tantis per
od tonię

ktorych executionem et sancitum jego, a teraz o conservatią ostatka sleiemi Kro lestwa Pols. radziń ryczyt. –
Do czego chcąc się przymowić P. Stizen Poseł Stanimski, bardzo się poslizngł i wymienił arcanum clandestine factum przyznawając się benevole, że musieli Panowie Litewscy Stratagemmate uti w pozwaleniu na jurament w Izbie Poselskiej uchwalonej, a teraz kiedy mają campum amplum od niego recedunt. –
Co usłyszawszy P. Czesmik Wileński, co magis począł instare o executią juramentorum quo plura na zgubę ich znajduiąc się Stratagemmata, i wtenczas chce anni hilare tę Constitutią, zgodnie nemine contradicente w Izbie Poselskiej postanowioną, kiedy i sama Izba Poselska zginie. Tandem Krol Jmć widząc tantas dissensiones

invocibus

in vocibus, proposuit absolvere Sessio
nem, albo nowy proiect alio conceptu
ktory circa praedicta juramenta czytac, na
ktorego czytanie zezwoliwszy wszystcy, ale prze
czytanemu wszystcy contradicowali. Naktoo
rych głosow uspokojenie, wziąwszy głos
P. Wojewoda Pomorski, żadną miarą mieszy
czyt acceptatii tego juramentu, dla ktore
go nietylko Prostwie, ale i cały Senat
nalezy, krzyknęli tedy wszystcy, aby sta
rego się trzymać Sancitum Litewskiego, ie
Quam eis antiqua persuaserunt contra
Dictione, lub starego lub nowego proie
ctu acceptuiąc contenta. W tych tedy
oppositionibus Soluta Sessio na dzień
wczesny zrana godziną. —

Die 27. Februarii

Około z południa godz. zasiadszy wszystcy
zagaił Xiąże Krakowski Sessią przy wcze

rayszey

raysszey juramentowey stoiące contradicti
mowiąc non licet non licet non licet, do
ktorego głosu stosuiąc się JX. Xiądz Poznań
ski satius mieczyczył, aby niebiorąc ze
sa frustra de modis Reipublicae salvan
tibus, i o uspokojeniu Woyska, ktore
nasienie Rzeczpltey afficit radzić.—
Wiele zatym głosow od rożnych JchPanow Posłow, promoventes juramenta
i circumscriptio, pozachodziło, od kto
rych nulla tenus odstąpić propter con
servationem authoritatis Izby Poselskiey
niechcieli, cum protestatione dalszey oppositii.
In contra zaś niemnieyj tyle contra
dicentow mowiących, iż nulla ratione in
fringi mogą, propter perpetuam tak
pamiętnego Marszałka, jako i gentis Polonae
notam. Ktorych chcąc uspokoić P. Staro
sta Oswiecimski, zabrawszy campum do
mowienia

mowienia intimavit całey Rzpltey, quanto motu agitabatur w Izbie Poselskiey taż mate-ria, do ktorey i on zaledwie accessit per suasus rationibus convincentibus, dzi-wiąc się wiele J.O. Panow Posłow contra dicentibus respiciendo iednak et tempori et Reipublicae summae necessitati, ażeby go więcey tak wiele intervenientes op-positiones i samych collisiones Posłow suasit omnino, aby przynaymniey pro posito bono Reipublicae amicitia, na ostatku o nich tractowali.

Na contentatią zaś Woiewodztwa Podolskie-mu radził, aby po ktorym z Panow ka-żdego quisque proprio peculio złożył; na to nie zaszła contradictio. —

Quantum attinet do nowey szlachty i Po-wiata Pilsztynskiego nie derogando quondam honori J.O. Marszałka przeszłego, prosząc

aby

aly te constitutii meliorowane tyty, ciosty szczę P. Marszałek przeszły Poselski, a teraz zniży szy Nadworny Kor. justificatia da wał z pomienionych Constitutii, wezoray szczę i zwyczaycza, hoc addito, ze sięto propter ignorantiam Stato, cokolwiek contra mentem Reipublicae factum. Wezem miał coadjutora JP. Kuropa tnickiego i samego siebie, i P. Marszał ka excusantem, który explicavit in tentionem JP. Marszałka, ze iżeli co factum incognitum Reg in consulto, i jako asseritur, per corruptiones, ale propter tumultuarias voces wołaja cych, zgoda, zgoda, per avidens an tigisse, alterum est, ze też to per in vidiam dziato się ztamy ludzkiey, kiedy tak wiele Instigatorow na honor, tak Pa na Marszałka jako i onych samych znay

dui ...

Oddać się, i jednemu per favorem pro Pompejo, aby zwiiał woyska, drugiemu fulmen pro Zeclio, aby sądzony był attribuunt. — Cirta zatem Disceptatia o circum scriptii i juramentach, do którey uspokojenia po inszych głosach uprosiwszy Dicendi veniam J.P. Kardey prosił Jchm. pro moventes executionem sancisserim, aby raczyli tą materię z stołu na Seymi ki zabrać, ale nullum sortitum effectum, zagłuszony contradictionibus. — Którego firmando in intento J.P. Pod skarbi Kor: Nadworny prosił similiter aby ta materia na inszy czas odłożo na była, choć i potrzebna, ale potrzebnięy szemu czasowi ustąpić powinna. Ale czy tedy, o uspokojeniu Woyska, o Le gatiach inszych, ab extra et intra

affuerint

afficientibus Rzpltey occasionibus, iżeli
w przysięgach in futurum servientibus
consulere suasit. –
Do ktorych accessit i P. Starosta Liwski
ktory iuż nie odtozyć do czasu inszego,
ale totaliter annihilare radził, po
wiadaiąc: iż, ta circum scriptia proscri
bit honorem gentis, Podatanow zaś
desperare docet, qui bene de Republica
sperantibus non annuit. Ejusdem sen
sus będąc i P. Mierzeński, manife
stował się przed całą Rzpltą, że on nie
chciał nigdy poselskiey pozwalić na
circumscriptią, i juramenty, i lubo vi
dit meliora, probavitque deteriora, ie
dnak cum pluralitate sequi musiał,
a zatem facile i teraz recessit od niey,
interpellando wszystkich Posłow, aby
prosiemy

prostemu zwyczajowi cedere chcieli, wiedząc dobrze że idąc idący musi zgarnąć przed czemu ustąpić. —
Zaczem i JJ. Panowie Posłowie, lubo zgodnie w Izbie Poselskiey pozwolili na tę Constitutią pomienioną, iednak to było na dale, ponieważ to sna gorze contra dicitur, i dla uwagi Jego Kr. M. i Prześ. Senatu contradicenti supersedere radzi.
Tandem JP. Poznański consideratis pro et contra rationibus ponderataque proportione do tych Constitutii temporis mirabatur, że się Posłowie sami z sobą zgodzić nie mogą, powiadając, iż Izba Poselska na Górę przyniosła Scita, a dopiero ab Ordinibus być miały Sancita, z którego nulla ratione niemógł consentire na jurament bo cyli też decoraret drugi raz iu

iterata pra

iterata Panow Senatorow przysięga. z
ktorey iednak tylko wszystkich stanow
zgoda, na ostatni proiekt circum
scriptis i on non diviatur ab omnium
consensu, hoc sibi precauto: aby Defe
cta przeszłego Seymu procedendi i Con
stitutii, sine ulla laesione honoris
przeszłego J.P. Marszałka, poprawić go
dzeito sie. Ale in futurum niera
dzi, obstringere Marszałkow i Depu
tatow juramentis, satius tedy radzi
potrzebuie rzecz rozumiał, de pacifi
catione Rzeczypospolitey interna et externa,
z tem sie deklaruie, że on nasza
dac niepozwoli podatki, poki te trzy
pertes specificatis niebędą in execu
tione. –
6. Aby Liquidatie i zasługi Zolnierzow,
nieprosta Deputacka przysięgą, ale per
inquisitionem

inquisitionem kiedy? kto? na jak wiele
koni? i w których okazyach? za czyim
ordonansem ktory? były comprobowa
ne, a to ma bydź percirum scriptio
nem od Rzeczpltey conditam commissionis, po
niewaz ta in nullo fundamento usiłło
wana.

2 Aby fiery podkładanych przez P. Het
manow Regestrach i Chorągwi, i Re
gimentow in futurum numerus i co
na spot huyska, a zaraz i przezwiska
z imionami Pułkownikow, Rotmistrzow,
i wszystkich cudzoziemskiego zaciągu offi
cierow, poniewaz się otrzymali na dele
ratiach przeszłego Seymu, gdzie tylko
miało bydź Oberszterow 14. Az ich do
tych czas trzydzieści.

3 Aby znalazł Krol Jm i Panowie Hetmani
remedium na swawolnych Rotmistrzow

powiat

powziąch się tutayszych.—
A w tym P. Starosta Lipinski zelodis sime, et altra modum Doloris eiac sabat tych wszystkich zełeń, który pertinaciter tak Świątobliwie Izby Poselskiey sanctum chcą i usiłuią ruynować, kiedy officinam legum, et a sacra voce, nazwane Sacrarium libertatis arcanum, toż, przez którego conservationem, do tych czas Izba Poselska, floruit et stetit, immobilis in aestuo sui vortibus opprimunt et deprimunt, lascivias, tylko tacorum do integritatem libertatis exercent, a to tylko, aby laxas suas non refraenent conscientias. Skąd nay większą infelicitatem przyznawać by trzeba, która tego wszystkiego nie

miał

widzi co się naszey zguby oczywiście dzieje, przez tak wiele ultra mentem et notitiam seniorum iey, in volumina legum wchodzących Constitucii.

Ab universa tedy descendit ad particularia, i nie tak incusabat prześwietnego Seymu J. P. Marszałka Poselskiego, który inter arma natus et bellona educatus, interque strepitum armorum przyzwyczaiony, iako stanu Deputatow iego, którzy do inszé capacitate, powinni iako custodes et conditores legum circum sorpiti ipsa wo rozumieć, a Jzr in cultivatsionem dawnych praw, i zwyczaiow, in partem, quod maxime dolendum est, od samych synow intentatam Oyczyzny

Oyczyzny

zny matki swoiey, tot et tam prajudi
ciosus na tworzyli Constitutiones — Co
in zate Deputat oddaie, a to ich per
suasam premiat virtutem, kiedy ich
nietylko niekaże, ale ich do teyzera
żywa functii, ad interim uprasza
Jego Krol. Mci, aby in posterum Os.
ktory byli na przeszlym Seymie
Deputatami do Constitutii, nadrugi
Seym niedeyli i Postami.
Do czego dopomogt J.P. Czesnik Wi
lenski, niechcąc semitelere odstapić
prawentów, poniewaz tała wiele, zway
dzięc się Stratagemmatal naszaynowa
nie ich consultenda, iednak bono publi
co, i miawszy respect, nattak sluszny
Jego Krols Mci, na wielkie trudy i fa
tygi, condescendit tantisper, a promo
tione

tione pomienionych juramentow, reservata sibi post finitam circa bonum publicum consultationem, libera promovendi facultate, a interim aby in instanti Deputatow naznaczono, do poprawienia przeszłego Seymu Constitutii. —

Uczyniwszy się tedy wielki tumult między Deputatami i Posłami przeszłego Seymu, wziął głos P. Sędzia Przemyski, ktory vehementissime invectus na P. Starostę Lipinskiego prosił o admonitorium Jego Kr. Mci, żeby mitius mowił. —

Potym poprawił P. Wierzchowski, directe ad hominem argumentando: gdybyś Mości Panie Starosto Lipinski tak prędko przyszedł pod Kocim z regimentami, jakoś in appressionem od

ob aggravationem tudzieh wysuo
wać się honoris.—
Nakoniec widząc Jego Krol. M. tak
się mięszających Cives, chciał roser
wać tantas Collisiones affectuosas,
i widziawszy impossibilitatem Do
skończenia Seymu, iustimavit pro
longationem, na ktorey majorowie
per legitimas Declarationes acce
dendo pozwolili prolongare, do
bliszko przyszłey Soboty inclusive.
Między ktoremi P. Podkomorzy Wło
dzimirski iako complex przeszłego
Seymu, inter alia pruwadzał P.
Starości Lipinskiemu, że perso
nam tylko veneratur Jego Krol. Mci
ale gdyby ondziey in aureytly odpowiada

Stan

Hac responsione interpellavit Pan Podczaszy Chełmski w swoiey declaratii, ktora iak przyszła na Woiewodztwo declaratio od powiedział brevibus wszystkim P. Starosta Lipinski, a naypierw in communi mowie powiedział; że w tey opłakaney Oyczyznie male fecisse nietylko securum est ale też i gloriari licet, tem tylko cieszę się iż nieszczęsne się cum responsione per contemptum spreta, citius evanescent, adjungendo na końcu, że tego ani sucha pokrzywa, żetra, ani święcona woda skropią, co quo na przeszłym Seymie peccaverunt, bo tego ad ultimum Seym Exilium propria declarował się.

Po skończonych tedy Declaratiach Woiewodzkich successit declaratia Jeg Mci Mości, naypierw o Commissii, ktora iako

110. dzie

się poczęła, tak się miech który sobie
tum raż do porty, żeby do tego czasu
znaleść się mógł, ale dla tego, że ieszcze
zięmpla na wyprawę iego nie masz, dla
tego nie iest declaratum, ale iak prę
dko będą requisita do expeditii, tak
prędko oznaymi kto się tey podey
mie functii, a do tego pomimo od P.
Kamienieckiego toties zaszła contradi
ctia approbatii pactorum na oczyśc
zenia wyprawić. W tem tedy Solicitarski
dia, in quantum będzie się probata
Jutro od 9tey zrana godziny.

Die 28 Februarii

Zapustna Niedziela Bachusowi przy wielo
tych transactiach consecrowana impe
dziet consilia publica. —

Die 1 Martii

Lubomirsky

Libo wedtug onegdayszey declaratii inductum tyz od całey Rzpolitey w czasowi Jego Krol Mci przez Dni weseło hilaris Bachi prospiciendo in calumnitati ceje, nieszczęśće Dwak Jego Krol Mci szacuje sobie in calumnitatem Oyczyzny, non parcendo saluti suae zasiadł o 9 zrana godz. i czekał na Majestacie pułtory godziny, confluxum pleniorem intermedii et tertii Ordinis. -

A interim kiedy niewidać tyło więcey Jeheń, a congregati też mogli suppiore questieni, zaczęt JP. Marszałek, in ferendo supplicationes od Oycow Jezuitów, w missione instando, aby Rzplita admoveat, largas manus Canonisatii Błogosławionego Stanisława Kostki.

Stawre

takze od Oycow Franciszkanow Błogosła
wioney Salomei, azali Pan Bog multi-
plicatis intercessoribus miserebitur
nostri.—
Prosił zaraz, aby też napisać Consti-
tucią na Boże przykazanie, memento ut
diem Sabbathi sanctifices laudando
w tem zydow, ktorzy sacro Sancta utrzy
muią swoy szabas, a Chrześcianie
w Swięta nayważnieysze przedaią, targaią
pią, czemu zabieżeć per rigorem le-
gis. suadebat. Co wszystko J. Woje-
woda Pomorski approbavit głosem
swoim. Do czego i J. Czesnik Wileński
adjunxit głosem swoim, Kaplicę S.
Kazimierza w Wilnie do ktorey na
Altarystow dawno fundowana Kapszczy-
zna, a teraz non carpit, aby in ipso
Altera

ktorem satisfiat fundationi a napisanie prawa supplicavit. —

Wziął zatem głos Xiądz Poznański i poświadczywszy P. Referentha zawczas mowie Religiosis propositionis. —

Continuabat interea P. Referentowi propositum promovendo circumscriptionem et rigorem Commissii, ale y powinowa in nullo fundamento założona, i czas tey iniu cupt[?] wnet, virtute teraźniey szey Constitutii, na tym Seymie sancienda inchoatur. —

Projectu zaś na Commissię concipowanego, ta iest energia: ale y w Warszawie odprawowana tyta, na ktorey poborcy sub poena peculatus admota executionem

executione militari, żołnierz swawolny tak w okazii niebędący, jako też ine Chodami uciążliwie wsi i miasta w ciągnie wyjący, pod utratą i zasług i nad groda wydanych Stacyi poborczych i pod gardłem, i Ci którzy Chorągwi Regimentom nie stawili, na czas uczyniony i pieniądze pobrali, sub exsolutione de proprio et privatione officii, atque poena colli sprawić się mają, zatego zaś poborcy, którzy straciwszy pieniądze publiczne, niemają Correspondentia ad exsolvendum de suo bono, aby Województwa Communi pecunia propter incuriam suam za niego resarciant, na tejże Commissyi eis juridici sprawę swoją referre mają.

Po którego projektu przeczytaniu
mieć

mięsza głos P. Podkomorzy Kaliski, nie przymawiaiąc się do tey Constitutii ratione Commissionis, nemine contradicente, non cum omnibus iednak punctis sanciteg, rzekł: trzeba extremam unctionem włożyć na Izbę poselską, bo skona, kiedy ia iuż prostemi Strata gemanitibus zabiiaiąc temu, na wniy iedno stayna tyśta zgoda, nagorze contradicendo, bez wstydu, stupendo widze per interrogationem: czyto dzieci inne iakie igrzyszko? czyli scena albo iaki ludder, cetus ita wasza Gmeryfota? Consulendo tedy tempori et poenam, natychmiast prostemi, i zmieni przyczyni, do drugiego Seymu dispendore zgięty. Proiect na Commissią in toto approbavit, bo iak się to ma Oczystał ochronie

ochronić nieprzyjaciela, kiedy wszystkie tyl
ko na papierze, a papierowy w równym
z pracującym zapominaniu zapadły,
zato tylko że utarto na papier,
i oyczyznę niszczy, a tak utrapiona
przepota, et ab extra, et ab intra
ginie; affectował i subjectum de
porty.
Addidit deputatum sensum pre
sztego głosem P. Felcfus wtym
tylko discrepando, żeby Commissia
quo ad injurias z Warszawy gdzie
indziej przeniesiona była, dla po
bliższych Ruskich Krajów, które
największe mają krzywdy, a tak da
leko niemają o czem jechać, i tak
prędko. – A zatem prosił Ruskim
natychmiast o przydział zej już
prostay

postowie stworzynwszy zepsowali, prout aby o niey niepisać recess.—
Satoć dubium przed sobą mogącemu litera ta assumpta dicendi venia gdzieżkolwiek poznań, Sm. Declaruiące, że dla tey przyczyny, ktora nierzeczna, niezgodnie Rpatita. Zachowuiące się tedy na inszy czas o Commissie Dubia proposuit.—
1. Prospiciendo immunitatibus peraggravationem distributii hibernorum, bonorum Regalium et Spiritualium, ktudy iniurati przesladowania liberorum vindicabunt iniurias suas na Commissii, accusati zas. excusabuntur declaratio nibus i assignationami hetmanskiemi cum consensu Commissarzom wydanemi, aby bez sprawiedliwosci nieodchodzili cum iniuria summa od Sądu przez uznanie

Snadz

gnadź in competentes actiones, tak pro suo sensu rozumiał, że nie idzie o rzemiosł, ale o całą skorę, i nie o summy za podobnemi assignatiami Commissarow wydanemi, aleś bez sprawiedliwości niedochodzili, cum injuria summa od Sądu, per vim, et ultra extractione modum et consuetudinem, wydana ale sprawa i conservatią ostatka zniszczonych Dobr, żeby Panowie Hetmani i Commissarze ultra mentem Reipublicae operantes, de suo restituant, przymawia jak się śmiesznie, że Kościoły obdzierają a sami w Dalmatykach chodzą. Interim od zedawna i dawne polacy nie chodzi li w takich czaczkach, a dobrze bywało, a teraz swoje państwo cudzych bogacimy rzemieślnikow, ktorzy te blaszki

i materye

i materie błazeńskie tylko dla Polaków my
myśląc że jubilerów tychże do szacunku
czaczków chować przymuszają. Ale
to dobre było, kiedyśmy wiele mieli Ozdó-
w łańcuszku, siła w manelach, siła a
w zauszniczkach u kiepskim, a tedy
nas, nie potrzeba było jubilerów, a te-
raz, czaczka przy uszach, czaczka
na szyi, czaczka na grzebieniu, nie
wiedzieć jako ich szacować? A siebni
rabatur mażemy, że teraz i pustego
towarni malowanym, który nadaje tor
minum, tantum tym kupcom, który
takowe czaczka do Polski przywozi
dobre i gruntowne pieniądze za nie
wywożą. —
2. Niemniej narzekać na nieszczęśliwość
Obrusiarzem

Chmielniowska nad których większy fawor
mają Lutry in genere wszystkiey i żydzi.
Jawne tego dał Documenta, kiedy Ży
dom na przeszłym Seymie, jednego
pogłownego, potomu ustąpiono; a Szla
chcie i Duchowieństwu z ich poddaństwu
ubogiemu, troiakie pogłowne płacić
nakazano, Lumi liter od Gdańszcza
nie którzy przedtem Summę dawali
sto dwadzieścia tysięcy dobrey monety,
teraz Czterdzieści tysięcy kontento
wano się. W czem miałbym przyznawać
niesprawiedliwość, że żydzi, i mieszczana
nie są w ochranie, a Szlachcianu s
ludzie koniecznie day. Dałoby tedy
tego kazać, aby żydzi wydali dobrą
monetą

moneta, wszystko zaglowne, non obstan
te na Seymie Coronationis Constitutione.-
Poniewaz zas Wielki Poset do porty nie
zechto wychodzi, aby napisal do P. Mo
drzejowskiego, upewniaiąc go, ze Poset
wielki za tym Listem idzie, czemu ze
contradicit P. Kamieniecki, więc go prosit,
aby condescendere raczyt.-
Do mostkowy electus P. Woiewoda Kaliski po
niewaz choruie Legatus, tedy inszego wy
brac, czem prędzey zyczyt. Takze do Chy
mu, choc non cum tanta, jako P. Ossa
linski iechat Solennitate i pompa, ale
jako Xiązę Siedrski Biskup Poznan
ski. Dan ktorey familii Strzezyt Xię
dza Biskupa Łuckiego, z ktorym
Legat Rzymski miał nayweiększą conferentią.
Za nim wziął głos P. Sędzia Wielunski

z ktorym

o ktorym mirabatur nie pamiata, że iuż
30 Seym odprawuie, a niewidział ie
przez takiego exemplum, że było co
w Izbie poselskiey consentientibus omnibus
stanie, na górze samiż Postowie mieli
prawa, Panowie zaś Senatorowie
maią facultatem tylko contradicendi,
alterari tollendi usurpare, który ex
eadem palestra wyszli. Co wszystko
dzieie się per immunitatem pactorum,
wyliczaiąc exorbitancie insze, jakoteż
że woyska do potrzeby niebyło więcey
iak dziesięć tysięcy a do zastug liczą
go 30.000, że przez tak wielka Seymów
i Seymy zerwane, oddano Inflanty Szwe
dom, P. Obuchowicz poddał Smoleńsk,
poddano i Kamieniec, a zato wszystko

Lemen

immunes zostali. Prosił także o prawo
na Instigatora Kor., że z tem wszystkim
jure non agit, Declaracyą z tąd nie od-
jechać, aż mu się w tem satisfecit.
Commissii pro 1mo Julii Roku przeszłego
naznaczonej, że Panowie Commissarze
nie mieli potestatem limitandi, co
magis do Warszawy transferendi, żeby
od teraźniejszego Seymu vigorem et ri-
gorem założono. Narzekał i na Aequa-
litatem Województw Pruskich, które
tylko połowa miliona dają, i na więcej
się z nami nie ciężą, i równych z nami
agravów nieponoszą, przez co nie mniej z
obrócić się Rzplta. Constitutie Seymu
przeszłego, aby Exemplo Anni 1591. 1659.
poprawiane były, wielce i w tem zlecił
dowód Się, że J. P. Wojewoda Wileński, więcej

Zad

Dat in publicum, ktory corruptii nie słusznie brali, ale jeszcze byłby sędniey szy, gdyby ich zaraz karano, aby et pœnis et confusione publica Commissa eluant. Podałaniem pro pœna peccati Pan Bog skarał, ktory, ut memoria iego testatur, od dwudziestu kilku lat nie wydawali podatkow Rzpltey, od Ubogich ludzi wybranych. —
Ejusdem sensus et desiderii, tey. JP. Miecznik Krakowski, ktory lubo ex rationibus et au thoritate Przeświętnego cessit Senatu, iednakże Pasterze samym sobie ausi sunt contra Dicere. Jest to scandalum in Republica wielkie, i bardzo Rzpltey nocuum, ponie waz juz nie Rządem, ale disordine la boratum, kiedy co wszelkie Rządowiny stanie palum et sacro sancte, samiż Pastorie

Spen

per stratagemmata na gonie tamże. -
Quod in futurum sperandum? Kiedy teraz
na iedney materii dziesięć niedziel consulta
tur, a potem na Seymowanie cały rok
non sufficit. - Zacżem tema zabiiża per
correcturam errora tego zysyt. Commissia
iuż się ta hinc et nunc odprawować nie mo
że, bo i poborcy et iniuriati, o niebytności iey
upewnieni, tak prędko zjechać się nie będą
mogli i nie wiedzą. -
Zatem JP. Miecznik Kor. respondendo
ex Diametro, satius eligere censebat, publi
ce deprecari Izbę Poselską, nisi perditam
Rempublicam, subiungendo haec formalia
verba: Prawda że to iest scandalum, ale ia
in saeculo meo został takową mądrość,
że ius est, quod Populus proponit, Sena
 tus consentit, Majestas approbat.

Salezakin

Subjectum zaś Declarowaċ w Legatii do porty, cest juris Jego Krol. M. ale nie potestatis rozkazaċ, kiedy się Atomiechee godzię. P. Kamieniecki mowie contra Odiowaċ Tractatum, bo woyna nie sposo bna in tam afflicto Reipublicae Statu, ile z tak potężnym nieprzyiacielem, i sam P. Kamieniecki podpisał się na ten Tractat, i Panowi Senatorowi, ktory mieli potestatem belli et pacis per Constitutionem 1676. fidem autem pa blicam, nie trzeba in Stratagemmata obracaċ, poniewaz etiam hosti fides servanda.

Co do Commissii ktorey contradicował prod tem, adjecit, że mnie tego niewstyd bo była in nullo fundamento transporta

ta

ta, gdy Deputata ullam potestatem Panow Commissarzow limitandi et transferendi; a lubo Krol Jmc w Instructii swoiey pro ponowac raczył, aby in quantum vide retur Reipublicae pospolite z Seymem tyyta, on iednak Contrarium Articulum ma w Instructii swoiey, co do nowey tem missii competentem esse judicabat, alle gando, ze się kazdemu przygodzi i ney gdzi, kiedy tu w Warszawie będzie, jako in meditulio Wielkiey Polski od Litwy i Rusi i Krakowa, his gradibus celebranda: 1° Liquidatia z Wszystkim. 2° Calculatia z po borcami. 3° Injuriatorum tręgnody. –
Dla czego wydac Uniwersaly do powiatow notificando tak poborcow jako et irja ratis de inchoatione iey, a tym czasem

wiechliga

niech liquidatia Regestrow odprawuje

się wszak wszystko niemał wszystko wyszło

sczese z ktorem się rigorosissime sądzić

potrzeba i rachowaé, za przebranie nad

assignatie liberny i extensive modo wy-

daruie, trzy dniowo chleby, – ponieważ z

niego na 10.000 fr. assignatium naznaczo-

nych 6000 wydano † millionami, na

rachuje, a z podatkow lexamen tegdzie,

nuż owsy, siana, w zasługi potrawie

trzeba, nuż po Destributie srzebrze

szynierskiey, jaką chcą naznaczą ki-

beruej, in altero tanto stawienią, co

wszystko de subrepartiri potrzeba, aby

pro quantitate w zasługach accepti

potorzył. –

Po skończeniu tey głosu tego, wyrosił P.

Kum

Namiętniejszy campum dicendi, w którym de
clarowałem się, iż się nie zapala dla contra
dicti takiemu Tractatowi, bo jego con
tradictio nay przod iest Boga mila, gdyż
Bezbratstwa niedopuszcza, gdzie Wiara
floret, Krolowi Jey gloriosa, bo Sława tey
Rzeczy wieczna, kiedy legitime z tym się po
stępuje nieprzyiacielem Rzeczypospolitej fructuosa, bo
nie 500, a miasto kilkadziesiąt wraca się,
ale co większa że mu sumienie i przy
sięga Senatorska pozwoli na ten pokoy
vetat, quid quid nocivum Reipublicae
videro avertam. —
A zaraz to non nocivum Reipublicae
ex praemissis talia sequella, iwałem za
tem cadere, a mizeli cedere Podola, bo nie
inszego może pałać Rzeczpospolita z tym pogo
ninem, i abdicat podać do wayny spo

sobny

soley, ale in secreto. Ad oppositionem
zas, że się podpisał, odpowiedział, że
invitus ad quaternum vicem samego
Jego Król Mci rozkazania, a datego in
calenti periculo, gdzie i o zdrowiu Króla
Jey i całey chorzeło R^pltey pozwalić musiał
i podpisał się iednak, a cognito et da
mnoso more et errore recedere lenitas
non est, iednak się to popodpisywali, a
podobno i nadarmo na Kindusza, a po
tem odstąpili. Skończywszy, gadał z ro
znemi i przysięgał się niech mi dadzą
200000 woyska, a sprawi iaki sobie pokóy,
bo nie tak straszny diabeł iak go maluią.
Naostatek Pan Poniński w głosie swoim
enarrabat takowe niezgody, które przez
albo pierścienie, albo frimasonię, albo sa

ma auth

ma authoritas Krolewe Sapiebat, bo choć z nas Krolowie jus jubendi, ale przecie wstyd ust mowić przeciwko Krolewskiey Declaratii. Mowił i więcey i weinszych materiach, jako to radził circumscriptii marszałkowskiey niezaniechać, additis addendis, ale bez przysięgi; Commissii circumscriptii życzył, także i relatii Destributii hibernorum, bo choć na Duchowne Dobra, ciężar włożono, woyska quidem umnieyszono, na Krolewszczyzny przy altero tanto włożono, a woyska se Seductas narzeka, że się nie może wyżywić tak małą hiberną, trzeba tedy wiedzieć, gdzie się to podziewa? trzeba też wziąść praepositii hiberny, albo z dymow albo z łanow, żeby jednak nie secundum

widzi

widzi mi się dawać modum, także tey liber
ny, skassować zyczył, wszak nie iest pra
wo, ale bene placitum, do pieiro od 70
concessum, bo Commissarz co mu ociec
indulget wszystku temu, co pracowato,
a nie temu, co in spatiis imaginariis
woiuiąc, wioski płokato, płacić.—
Tandem P. Marszałek Paselski ku ozwar
tey z południa vergente tempore poża
tewawszy się jako ów starzec nad
Jeruzalem, nad zgubą Oyczyzny przez
takie media jako i Jeruzalem ginęły
prosił, Miała Jęzz, aby ociec iść wremu
wczasowi i dzietom tym indulgere, nado
otrzymawszy Declaratia Soluta Sessio.—
Die 2 Martii.

Exam

Ex omnium tedy ordinum consensu toto rex zapustny Baccho consecratus, a pierwszy i ostatni jejuniis consilio sano vacabat negatiis.–

Die 7 Martii.

Dies cinerum zapustującym niektórym Jchm Panom Senatorom i Posłom bardzo był exosus i wolelibyśmy cantibus Bachi immorari poculis, a niżeli in tam afflicta Reipublicae sorte mocno insiste re consultationi. Zasiadł tedy Król Jmć o dziesiątej zrana godzinie, a nie zastawszy tylko kilka przy krzesłach pieczątkow, Senatora ani Posła za długo, zabawiał się colloquiis z domownikami swoiemi, przez godzin cztery sie-
113 dząc na Majestacie, aż ledwie o drugiej

z powiedzia, iedeń za drugim zeszli się
Prusintimation, tedy Sessii, prorogowano
approbation, illata stronę kanonizatii
i fundatii, o czem concertando rationibus,
quisque in suis petitis otrzymał effectum.
Tandem in absentia ieszcze Marszałków
Koron: interpellavit Króla J. P. Marszałek
ten Poselski, et totam Rempublicam sup
plicatione od panów Commendantów, któ
ry per mediam et summam egestatem
victus, nie mogąc żołnierzy zatrzymać
i sami swy fortecach subsistere nie mogą.
Zaczęt potem czytać proiect circumscri
bendae Commissionis, która zie w Lwowie
limitowana i do Warszawy przeniesio
no, nullum sortita scopum, tedy ni

go

gore Seymu naznaczona iest, /: de loco et tempore Disceptatam :/ eo modo celebrandi, aby Panowie Deputaci Szlachta urodzona, et bonae fidei, ac conditionis per examen super realitatem, iako? kiedy? i w iakim poczcie służył? od Regimentow zaś Panowie Oberszterlejtnanci są per quantitatem żołdatow, i partii przysięgali. Do czego przymawiając się Poseł Ruski porwał na insze puncta aby hic et nunc w Warszawie się odprawowały, ale Sądy injuriatorum Acta torum, na insze mieysce transferre radził.—

A w tem P. Cześnik Wołyński furibundo impetu invehebatur na promowujących interessa prywatne, ktorem cetum

na karki nasze mieczа nieprzyjaciel

skiego niezatoro, ani zrazą impetum. -

Przymowiwszy się do materyi juramen

ta, prosił o deputatią od rewidowania

Instructii assekuruiąc całą Rzpolitę

że nulla inveniantur, w ktorey mieby

to artykuła na przyszłego Marszał

ka Poselskiego, o obronie przytem

Rzpltey radzić zyczył /: boten pokoy tu

bo to iezzine słowny, alec przeciw zmie

Dotrzymanego wiele z tego affluere może: /

kiedy z tak potężnym Monarchą i

Chanem Krymskim, tak ludnym res

agitur, woysk zwinąć nie zyczył, ale

owszem upewniwszy go de stipendiis cer

tis, na granicę go wyprawić, sal

tim propter honorem infligendum nie

przy-

przyiacielowi, a tu nie commissionowac, że
by snadź nieczytała, gdy posta wyprawowa do
porty, nieprzyiaciel nierozerwał Com
missii; satius ssa tedy do Lwowa trans
ferre sueasit. Podolanowi respectem
Jego Krol Mci zalecat. —
Commodem przed sobą mowiącemu op
posuit sensum J. P. Podkomorzy Kaliski,
ktory w głosie swoim explicando pro
pinquitatem pozoru nieprzyiacielskiego
go ognia, affirmavit eadem wszystk
kich manu, dum flagelli facies, kto
ra i probliższe od nieprzyiaciela affli
xit woiewodztwa, bo kiedy iuż przedmie
scia i sciany pogorzały, ktoremi smy
się zastawiali, tedy się obawiać trzeba,
aby się i samemu Rynkowi Rzpltey
niedostało. — Proessit zatem prze

exoptationem mowiąc: Dalby to Bog, abyśmy mogli zrozumieć naturam Sejmu tego, ktory był tylko na uspokojenie ab extra et ab intra Oyczyzny naznaczony, a nie tylko eminus przypatruiąc się niesczęściu iey, iako owi Doktorowie, ktorzy circa aegrum extremis laborantem, kupami chodząc radzą, a nic niepomagaią, omnes condolemus, a nemo succurrit. Zlete gdy iesteśmy impares tam grandi bello, zaczem o wyprawę Posta do Porty, i kwoty na expensa temu na znaczonemu subjecto prosił. Dissentie bat, o zatrzymaniu woyska, ktore satius zwinąć, a tych ktorzy na czas ważna czony Chorągwi i Regimentow, zabrawszy na

niepieniędze

nie pieniądzey karać życzył, i non sece
dere od tego Deklarował. Incusabat przy
tem Constitution Coronationis sub titulo:
Immunitas Dobr Szlacheckich, kto
raz z sobą pro firmo obstaculo wozą, i
mają się zastawiaią Chorągwie swawol
ne, uciążliwemi Stacyami, i noclegami
Droczące ludzi ubogich occurrere, tedy tam
ta injustitia suasit zawczasu ła-
skymas enim pauperum quis resti
tuet? Prosił tedy o prawo, aby się
niegodziło in posterum Chorągwi w
Dalsze na consistentia naznaczoną
w chodzić Województwa, sub rigore Arty
kułow Woyskowych, na Spodolanow wprzod
invectus, że pro multitudine pecca
torum, magnitudinis poena, od Boga są

Skarani

Skarami, ktorzy zadnego projectu nieu
czyniwszy Rzepolitey, tam wielkie sum
my na restauratią Kamieńca, zabie
rali, in proprium usum to wszystko
convertendo. O przysięgę Deputackim
per examen zgadzał się, ale Ober
szterlethnaitom nieżyczył przysięgać,
tylko samym Porutkownikom, ktorym
iako wit, niło samym Tysiące liczyć,
tak tei niech będzie grave, na te za
sługi przysięgać motivem, od kogo
zelem wziąwszy, od iednego Porucznika,
Ka, ktory exam swego w Dobrey z nim
zyięc comitiwie, chciał na Commissi
ieszcze do przysięgi, ktory od Pana
Podkomorzego iako w ten czas Commissa
rza, napomniony, aby nie przysięgał, rzekł:
Potrafi Waszmość wto, a ja ustąpię kilka

tysięcy

tysięcy od zasług moich.
P. Łowczy Przemyski, non assumus in
longum mowy swoiey campum, do
Commissii tylko brevibus przymówiwszy
się, liquidatii hic et nunc koniecznie dla wiadomości długów woyska,
ale cum omnibus requisitis samey Commissii
niezyczył ex ea ratione, aby Commissia
ex natura sui, longa agens mora,
niepociągnęła za sobą i protractiey
Seymu.—
Zgadzaiąc się przytem we wszystkim
z J. Panem Podkomorzym Kaliskim
P. Prebendowski Poseł Brzeski, to co
in supplementum addidit, aby przy
dani Deputacii do nowey z woyskiem
in futurum Capitulatii, i aby hiberny
114. czo sunt nomine także: uciążliwe

marszem

marszem ciągnienia, w inny iakiś sposob odmowiono, z tym dokładem, aby post felicem, da Pan Bog, od Porty Posła Wielkiego reditum certus tylko był zostawiony woysku numerus, a insze zaraz ukaz[?] zwinąć.
O Commissyą w Warszawie prosit neque convinctus rationibus adversariorum instabat vehementer, aby nullus był respectus personarum absentium od okazyi, bo iuż i teraz niektory nie są karani, ale ieszcze promowali, kiedy y iednym Senatorskie krzesła, drugim Koronne rozdano Urzędy.—
Eidem officio poddał się P. Podkomorzy Lwski, ktory vituperando naprzod duchum authoritatis Izby Poselskiey w Postach,

sposobed

exposcebat jako Commissii et in ordine do niey wszystkie solennitates, tak też i tych, ktorzy po wyjściu z Bractawia, odstąpiwszy Krola Imci, proprio ausu et modo extorsivo, wybierali chleby, ut judicio subsint et solutioni de suo. –

Chcącego interim kończyć ten Circumscriptionis Commissii projekt JPa na marszałka, interturbavit głosem swoim J. Pan Poznański, a zatem chcąc nakierować ad unum sentire odkłada dających na inne miejsce Sądy Commissarskie dat exigentiis tuteczney Commissii has rationes. –

1. Żeby mieli bydź nowi Commissarze i Deputaci, ktorych nowych immensum trzebaby tractamentum. –

2° Że przeniesiona kinc, musiałaby chyba, aż in Majo inchoari, a co wiedzieć kiedy finiri, kiedyby expediret woiować.
3° Że woysko we dnie Czwierci chodź i nie potrzebnie wkroczyłoby, któremu millionami płacić by potrzeba, ciednak, że podobnieysześmy do woyny, aniżeli do pokoju, bo tu umyślnie ktoś ten Seym sub specie boni publici protrahit, aby przez niechętną wyprawę Posła, mógł się ten pokoy rozerwać. –
Z nowu wszystkich remoraach zeloziſsime (iako zawsze zwykł.) erupit głosem swoim P. Czesnik Watyński, radząc, aby intermiſsis rationibus anterioribus do Lwowa przenieść Commiſsią, przynaymniey propter terrorem nieprzyiaciołom incutiendum. – –

Contra

E contra JP. Chosciszewski, aby ob prædictas inszych JchMć rationes, tam in instanti w Warszawie in toto ex prawowata się Commissia instabat fortiter.
Fulsit pomiędzy swaią przed sobą mowią cego Jchmć Xiądz Krakowski, narzekaiące naypierw na practikantow Wielkopolskich, ktory rozumieią, że pod obuchami Seymow ać mieli, z pierwszego terminu Commissią zepchnęli, i teraz iednak ob datas przez JPana Poznanskiego rationes, tu iey w Warszawie zyczył, his annexis: aby za Den, ktorykolwiek, albo Chorągiew, albo Regiment ma swoy, lub annexią z weyskiem, mieliby Commissarzem, bo impossibile vetat, bydź i Actorem i reum. Do czego accessit i Poseł Ruski,

repetuando

refutando rationes chcących przenieść Sądy do Lwowa, naprzód, że tam nie zaczęłyby się pierwej, aż in Majo, a tu się może skończyć in Martio, a nay dalej medio Aprili. —
2° Że Seym może się skończyć, nieuze nawszy exitum całej Commissii, lique date tantum modo trutinuiące ad extremum. Albo ią tu całe odprawować, albo też cum toto affectu vigore rigoreque do Radomia, albo gdzie indziey przenieść. —
Roboravit głosem swoim petentium Commissii w Warszawie intentu JX. Kzięż Poznański, a contrario, mieryczący ieyn w Lwowie, żeby snadź nieprzyiaciel nia sto Commissii, nieczynił sobie suspectum dolum aliquem, pod iego kraje przewiedziony Ludem, do czego swoiącą niemogł on zamknąć lud swoy, a w tem iakie takie pieniądze rozebrawszy, wszystkie

straty

straty składaliby na nieprzyjaciela. Protest przytem, o Addytament do circumscriptii, aby mogli za niesłusznie ułożoną na Duchowieństwo teraźnieyszą consistencyą, agere w Dobrach ich z Distributorami hibernorum, i z Commissarzami ktorzy im przyczynili hiberny 200000 w Trybunale. –

Po ktorym wziąwszy głos P. Stolnik Poznański niemal imperiose excurrit in sermonem, jesliżeli tu Commissia niebędzie, tedy na żaden niepozwoli podatek. –

Resolvenda tedy rationum collisiones JW. Pan Podskarbi Kor. z daleka wiewowatnie swoią do naprowadzenia niechcących w Warszawie Commissii na swoią intentią, ciągnąt tedy, iż to są conjuncta natura sua, bellum, exercitus, stipendia, tributa, ktore conjunctim się odprawować powinny,

co wszyst.

Co wszystko snadnie się tu zmierzić może,
gdzie i woysko iest zapłaty potrzebuiące
i ci którzy uchwalili tributa mogą, nad
to trzeba, aby się tu in facie Rzeczypospolitey
rachowali, którzykolwiek takich się pu-
blicznych prowentów podięli, potem
zwinienie woyska po zapłaceniu iego
stipendiorum ad extremum inter alias
necessitates tey Commissii, przydać iże,
że woiewództwa które nietylko in toto
niewydali sami tak na przeszłym Seymie
tributa, ale iści i nietykali nay snadniey
tu karane bydź mogą, secus na Commissi
na inszem mieyscu potem będącey. Kto
tedy niechce Commissii in hoc loco, to
albo exactorów wziął pod swoią pro-
tectią, albo się boi, żeby go dla niewy-
danych podatków, niepodał poborca

nadelatę

na delatę, a interea Universały do Sobor
ow, ut sistant inter tres Septimas
nas surowe wydać rzeczy. —
Chaszcz interea gęste głosy wotujących
hic et nunc o Commissyą całą: 1° od Pana
Lipczyńskiego, 2° od P. Lasockiego mo
wiącego: kto tu niechce Commissyi,
non vult justitiam, kto ją zaś
transferre do Lwowa usiłuie, precludit
det injuriatis ad asylum justitia
sanctu iter. 3° od P. Starosty Kowal
skiego, aby poniewarz teraz gravissima
premunt Rempublicam pericula, te
raz też na nie znaleźć remedium
i medellam. O interessantach zaś do
woyska Commissarzach, idem sensit z dię
dem poznańskim 4. Posła Ruskiego

który iuż

ktory iuż convictus et rationibus et mo
ra temporis: pozwalam w Warszawie na
Commissią, tylko aby zaraz przy liqui
datii iey, wydać Uniwersały do poboru
eaw tych, ktorzy nie byli w okaziach
nieliquidowac Chorągwi, ani ich mię
szać, ani im pytać, tylko dobrać
zastucionym. —
Contrarium Sentiens P. Chęsmiński Wo
ynski dedit rationem dla czegoby
niedopuszczat hic et nunc Sądow
do Commissii należących, bo także in
jurati swoie odbierą recompensę, kiedy
i żołnierze nie pytały, a daleko więcey
i samych vetaret sądzić, pomiować
im zaraz pytać niechcieć, i Seymu
dla Commissii nie podobna daley prolon
gować. —
Tenedem J. Mość Biskup Krakowski
Arejrain

trzy razy zabieraiąc głosy chciał uspokoić tę materią, aby hinc et nunc (od prawowała się Commissia cała, ob jam toties allegatas rationes, że milliony nam zostaną za ćwierć Woyska niesłużącemu, i pobor cy przez Uniwersały certi będą i żądać się. Continuata tedy proiectu series eo modo, że Sami my liquidowane Woyska Cudzoziemskiego zaciągu naprzód 400000 a potem drugą 200000 i wszystkie inne generaliter zasługi, exolvi debent. Ci zaś którzy pobrawszy pieniądze lub na Chorągwie, lub na Regementy, nie stawiły wcześnie, albo całe niebyli w okazii od Chocimskiey zaczawszy w której kolwiek, ostro się im przez Panow Hetmanow puniantur. Cóż tak o hiberny iako o pieniądze z Skarbca wzięte,

ad term

ad terminum peremptorium, sine adcita
tione sprawić się mają, ani im więcey z
Skarbu za assignatiami dawać nie
powinni sub salutione de suo. Na tem
ze mieysu, summy przez Panow Hetma
now liquidowane exolvi debent. Do
takowegoż Sądu i wyprawy pozwe
i Towarzystwo od Rotmistrzow na
delatach podane, pertinebunt. -
Poborcy nasi sub anno 1658 ze wszy=
stkich in genere podatkow, Calcula
tią czynić powinni, ktorzy kwitow
skarbowych nie mają, sub execu
tione militari per sua officia non
obstantibus quibusvis juribus. A in
casu contraventionis mężczeiami(?) at
sub poena quingentarum marcarum
irremissibiliter solvendarum, sądzeni

być

byli; przebrane chleby, ustawy extorsivo modo
wzięte trzydniowki owsy siana, w zasługi
potrącone bydź maiąm, praemisso crimi
nali judicio.
Do ustawy i ano to: siana, owsa, odezwał
się P. Woiewoda Sieradzki, iż to rzecz
niepodobna i niesłuszna, aby miały
bydź w zasługach potrącone, na co
nullatenus niepozwalał.
Pan Podstoli zaś Warszawski, aby tylko
od Commissii Lubelskiey, aby tylko cal
culatii, i co do niey należy, per impossi
bilitatem zaraz płacenia Woyska.
2° Że się pobory niezuiadam i iniuriati
tam prędko i tam daleko. 3° Że nie
miał każdy z executorem iest infamis,
a dla tego wprzod prawo napisać,
żeby im honoru nietykano, ale pie
niądze

nią̧dze od nich brano. 4° Że Commissa
ne teraznieysi niemają cam potestatem,
aby Otuńy mieli być niemi, chyba
inszych na Seymikach obierać trzeba.
Toż sentit i Xiąże Jmć. Hetman W. Kor.
iż pora woienna nastąpuie, a Js Panom
Hetmanom trudno będzie tak daleko
zieżdzać.
Toż i P. Wątyński który Pana Poznań-
skiego refutando rationes, że już
Commissarze i atymże Koszcie będą mogą,
Deputacie zas, iż tam privatæ per
sonæ, per vocitationes vocatæ stanął
którym tractamentow nie trzeba będzie,
co też i ćwierć woysku, i ta iescze po
dobno potrzebna, poniewaz niepewny
Pokoy.
Toż i P. Podkomorzy Włodzimirski, iinsi
eardem revolventes rationes; — na osta
tniey

tku Xiądz poznański narzekając
na niespórność animuszow partium,
hoc in supplementum addidit, że
komieczwie Commissii hic et nunc
potrzeba, ponieważ się tak usadzo
no, aby iakim kolwiek sposobem z
terminu zepchnąć, ale że to z tych
nie odbity, trzeba komieczwie aby tu
była, alias i my czeporzyjnie stanąć
nie mamy, aż na nią nie pozwolemy, ani na nie
nie pójdziemy. –
Na ktorym głosie, propter collisio
nes partium controvertentium, i też
dla długiego Jego Krol. Mći samego sie
dzenia, ob imminentem noctem Soluta
Sessio, cum rejectione ad cras na 10.
z rana godz. deklaruiąc, że to będzie prze
ciemna i Panu Bogu i S. Kazimierzowi

offiara

offiarach, kiedy co dobrego przeciwko iego sprawiemy. —

Die 4.ᵗⁱ Martii.

Absoluta u Oyców Jezuitów Kazimierzowi S. Debita pensione, ac pia Devotione, zaraz z Kościoła Król Jmć, i niektórzy JJ Panow Senatorow, mieli przyiść do Izby Poselskiey, że iednak zadnego nie było posła, zatrzymał się hactenus u pokoju.

O pierwszey tedy z południa godzi zasiadszy się, lubo in exiguo numero tak intermedii jako tez i tertii Ordinis At letarum, chciał P. Marszałek, rozumieiąc, że unanimis accedet consensus wszystkich Jchmc, świezego Concepta i Comptius zebrany proiect czytać, tak okrzykniony, iż nad Constitutią ani były, ani datych czas nieiest zgoda subsistere musiał. — Co chcę

Co chcąc utwierdzić JP. Poznański revol-
vit omnes dnia wczorayszego przez
cały czas volutas rationes, explicans
do eminentias ex ommissione tey com-
missii periculas; że jednak contrarius
niemał potioris partis Panów K-
tórem był consensus, uprosiwszy so-
bie głos P. Idelfus, który ob rationes
in secreto proponendas, nie chciał
zgodzić się, zaduszniar pandere
secretum.
In illa ergo remotione arbitrorum
więcey śmiechu, aniżeli pożytku
z swojego sposobu conciliandi na-
robiwszy, tandem dat ratio, że post
reditum Posła zaraz kiedy i Commissia
będzie, może co emendicare et emere
Commissarów granicznych przy-

ległych Miast i wsi, co cachinante visu salwowawszy znowu ad pristi-num deventum est de loco et tem-pore Commissii Disceptationes.—

Że tedy utrique parti wygodzito się, ani tego ani owego imprezie dosy-czynić nie zdali się, medium tenuere beati, i tak, aby hic et nunc li-quidatia Regestrów i calculatia po-borów odprawowata się, a zapłata woyska i Sądy in jariatorem do Sendo-mierza premisione, ultimis diebus mai tractowdal.—

A interim P. Kamieniecki post assen-sum na Commissią dictum, widziawszy res omnes do pokoju toties quoties iteratis vicibus, declarował się nie pozwalać na Confirmatią pactorum

ale tak

ale tak uczynić snasił, aby Poseł po- szedłszy do Cesarza Tureckiego, tra- ctował oporem de novo o ustąpienie Kamieńca, Podola i Ukrainy, a tymczasem do woyny się sposobić, Woyska w Podole wyprowadzić, po- spolite ruszenie et utraque natio- ne za Lwem zgromadzić, do Cara Moskiewskiego po subsidia posłać, Ce- sarza Jm Chrześciańskiego i innych pobliższych principes o suppe- tias do supplementowania woyska prosić, Oycu Sᵗᵒ tem wszystkiem oznaymić, inter principes Christia- nos zgodę uczyniwszy, totam Chri- stianitatem wzburzyć. -

Na co JmXiądz Biskup Poznański directe odpowiedziawszy, spytał Jm Pana Kamienieckiego: czy może ni ty być

intam

in tam afflicto Reipublicae statu? i
kto się też tey Legatii podeymie?
kiedy go iako na jatki wydamy,
co inszego machinando z nieprzyia
cielem, chyba że się Waszmość tey
functii podeymiesz.
Wtrącił zatem J. P. Starosta Kowalski
materiam Ordinatii Ostrogskiey, ale
nato wszytko się nieodezwawszy, ob pro
fundam noctem Soluta Sessio.

Die 5 Martii.

Onomu Dnia tego Król Jmć przyszedł
szy o 12ᵗᵉʲ czekał na Stanów utriusque
Ordinis, ze dwie godzin, a tak post
conflusum potionis partis alte
ranem, intimavit P. marszałek
Poselskiy Sessionem, dziękuję Jego
Król Mci za oycowską przestrogę
ze wdzięk Kazimierza Sᵒ które

proszę

precibus et supplicationibus in aliquot
passus abrueli, De bono communi
wstrzeczyli, kazał tu wdzięczność
iemu samemu toż consecrare, ta-
koż immolarunt victimas contra
Dictionem suarum, kiedy in ma-
teria aeternitatis /: bo wyrwa Ture-
cka tak się nazywa:/ cokolwiek mó-
wić pozwolono, bo już nas devoras-
sent arma nostra. Prosił oraz Jego
Krol M. aby nie raczył desistere in
promotione, authoritate sua, boni
publici. Przytoczył zatem jednego
wodza, który pytaiąc się Rzeczpltej
swoiey, wyprawiony od niey na woynę,
iakoby miał przez pewne państwo
progredi, czyli też erectis, czyli de-
missis hastis? takie otrzymał re-
sponsum: Consulemus; a on e converso

odpowiedział

odpowiedział: Consulent igitur nos iterum
recta iter faciemus.—
A zatem P. Stolnik Warszawski, prosi
Jego Krol. Mci, aby tempestive kazał se-
movere arbitros, in quorum semotione
liberius by mogli się movere magis
congruentia Rzpltej, i tak mieszkiem
sliwego i niezamożnego w pieniądze
czasu negotiał.—
P. Kalinowski zatem Jurista emeri
tus, Posła Pawiatu Stominskiego za
stał sub favore legationis wszelie.—
Nie tam Cudnan stanąwszy, gdzie Po
wiat Stominski stawa, revelavit mon
Dacium, kazano go tedy z confusią
za Katmiorzl wyprowadzić. A tak iuż
in Landawi zamknąwszy się, moverunt
quaestionem: Wzynali czyli puśćy z
Furarynem? pro bello tedy nikt cale
oprocz

a procz P. Kamienieckiego:/ ktory pri
stino more dicendi pro bello suffra
gia dawat, pace damnata, lecz
pacis alea faverabiliter Kazdemu
smakowata. Continuavit przytem
P. Kamieniecki suam Contradictionem
inferendo, ze pax est requirenda
sub cujus nomine latet bellum;
bo jako nieprzeszłych głosach swo
ich intimavit, iż ten nieprzyja
ciel nikomu wiary niedotrzyma
didicitque simulare fidem, sensusq
minaces protrahere et blanda frau
de praetexere paci: ubespieczywszy
obłudą pokoju, mutat bellum supe
bus victor.—
In hoc sensu oppugnatus od Conta
gonistow omnium Ordinum utriusq

Status

Status, naypierw a Primate primo
principe, ktory extendebat poten
tiam ottomanicam, i citowat, wie
le per vires turcicas oppressos,
choc nad nas potentiores; dat ad
exemplum Cesarza JMci Chrzescianskiego,
ktoremu tak wiele i potęznych
tak w ludzi, iako i mury armatnych
odebrat fortec. — W niedotrzyma
niu zas pactorum, excitowat Kro
la JMci Władysława ~~z~~ pod Warka
czyli pod Warną zginionego, extenu
ebat vires nostras i mierząc z
niemiłosierdzią, bonis publici, i cnoty
Staropolskiey złączoney, czego swie
rzy przytoczyt przykład teraznieyszey
Campanii Zurawienskiey, gdzie widzac
in tanto periculo Principem, ktorego

Stracz Bere

strzez Boże czasu wszystka miesiąc aby
były upaść Oyczyzna, a przecież za
onego niedała Rzplta, takiey odwadze
Jego Krol Mći falsum. Supplex inte
rea publicis precibus instabat o Reso
lutią wszystkich Stanow na Pakoy.
W czem compellabat J Pana Kamieckiego
na Pakey, aby unam sentire raczył,
a in quantumby renueret, aby podał
sposob do woyny, prosił iednak aby
satius nie contradicowat, na co się sam
podpisał, i sam przy tractowaniu
był praesens. Instabat zatem, per
omnia sacra Krola Jmc upraszaiąc,
aby raczył determinare subsidium do
Porty, ktoremu na expensa, ex em
plo inszych Postow, a mianowicie
117 Pana Radziejowskiego, sto tysięcy dobrey

monety dadź radził. — Żeby iednak
citius mógł metam properare ad
unam, interim exhausta Respublica nie
może prędko zgromadzić sumy pomie
niony, luboć na dzyibiś kupstwa tak
wiele sumptu łożyć restauratio, ma
gnam substantiae partem wyłożyć;
niechże iednak deesse teraźnieyszy
potrzebie, declarował wygodzić 30.000 fl.
dobrey monety, niewątpiąc, że i inni
Jchmość dla prędkiey wyprawy, ze
chcą larga manu obranemu Suffra
gari Pastoni. —
Do czego odezwał się Xiądz Krakowski,
że i on też przed niedział dwiema de
darował. Xiądz Poznański także rzekł,
że nemo dat, qui non habet, — złota srebra
nie mam, ale niechay weźmie executię

z Szkatuły

z Szkatuły moiey, a co iest w Domu, non Denegabo. Pan Podskarbi Kor. subjun xit, i ia zgodzę się cum magnis nomi nibus nieszczodrobliwości. —
Uprosiwszy tedy głos P. Podkamieniecki Declarował się, iż na wyprawę Po sła pozwala, iednak aby w żadną Tractatów niewdawał się approbatią, ieżeli Kamieniea, Ukrainy i Podo la nieustąpi. —
Na co wziąwszy pochop do mowie nia Jm Xiądz Poznański, odpowiedział: że implicat contradictionem mowa i zdanie P. Kamienieckiego, który pokoju niechcąc, Posła wyprawić na zgubne imię każe, et converso do samegoż P. Kamienieckiego ser mone, prosił, aby sam jako Author

consilii

consilii podiąć się tey functii Poselskiey,
Wszem zaraz odpowiedział: i Postem
być i woiować niebóię się, ani mi
iest straszny Cesarz Turecki, ani smierć
a ni fortitudo versatur circa terribilia,
alias gdybym się bał, to dobrze iuż
dawno uprosiwszy Biskupstwo, siedział
w nim, i umiałbym tak wiele discurować.
Nierzekł nato nic Xiądz Poznański
ale tą odpowiedzią elicuit universalem
visum P. Kamienieckiego. —
Było zatem głosow siła obsecran
tium P. Kamienieckiego, aby ustąpił
Contradictii, aby wyprawić Posłaczem
prędzy do tractowania. Między ktore
mi pierwszy X. Poznański na Sententię
sententiose odpowiedział: Sapientis non

est

est velle certare, et periculo commit
tere, quoniam et vivere non est in
nostra potestate, a datego melior est
et tutior pax, quam sperata victoria.
Pax optima rerum, quas homini na
visse datum est, pax una trium
phis innumeris melior, pax custo
dire salutem et cives, aquare potens
pacem contemnentes et gloriam ap
petentes, pacem perdunt et gloriam.
Jezeli oto idzie, zesmy utracili Podole,
argumentum, a majori ad minus, każąt
brać przykład od Krola Hiszpańskiego,
ktory lubo orientis et occidentis do
minus, w Flandstwie nas iego między
tlo nie swiecić nie przestaie, a przecie
niedawno dwanascie prowincii temu
nieprzyiacielowi dla tego samego pod dat,

aleg zmin

dzy z nim tylko w pokoju zostawał.
Dzieli też idzie o wiarę, wiadoma rzecz
Karola V Cesarza Rzymskiego, któ
ry dla pokoju musiał temu nieprzy
jacielowi pacta podpisać in præjudi
cium Religionis Christianæ, a tak
któż wie, ieżeli to nie iest od Pana
Boga przepuszczony iest ten nieprzy
jaciel propter peccata in Christia
nitate facta: Judicia Dei abys=
sus multa.–
Skonczywszy ten discurs, narzekał na
nieporządek, iż Rzplta, która chce kra
Jnie, ma wszystkie incerti et erectii
niecżyniąc entraty tylko 70.000 dobrey
monety, a wiem to, iż samych Skar
de certa scientia, wychodzi iuż nad
400000. Czerwonych

400.000 buntów quotannis, a od ka
żdego bunta biorą po 4 zł. — nuż tak
wiele innych towarów, materii, sukien
iaka to intrata i co czyni? więc i
to mniemam, że kupców bardzo depaktuią.
Prosił tedy P. Podskarbiego, aby ucka-
zał nowy inwentarz Constitutią ap-
probowany, aby mogła widzieć Rzpta
i z niego się informować. Na co Pan
Podskarbi nieczytelno odpowiedział, że
kontrakty una cum plus offerenti-
bus, a że niemoże lepszych znaleść,
nie jego wina. Była zatem relatia
rachunków Pana Podskarbiego przez
Pana Wojewodę Podolskiego i Kasztelana
Wołyńskiego czyniona, do której przy
mawiaiący się P. Sędzia Wieluński dzi

nowat się takze, że się P. Podskarbi
na przeszłym Seymie wyrachowat,
poniewaz mu kwit generalny dano
z 13 millionow, a teraz ex restantibus
74.000 długu zatrzymanego. Mowit
więcey tenże Jx, ale to superius, wszy
stko includsum. –
A interim co daley to większemi
głosami obtestabantur Pana Kamie
nieckiego niemal wszystkiy, aby od
stąpił od contradictii, ktorey post
multa intervalla, taką dał Declaratią,
wzywaiąc in testimonium eorundem
scrutatorum, że nie dla oporu, ale
conscientia instigante, niepozwalał
na tak szkodliwy tractat, teraz ie
dnak, poniewaz się tak żąda Rzpltey
permissive et illaesa conscientia odstę
puie

pnie, wzywaiąc i pozywaiąc na Sąd
Boży tych wszystkich, ktorzy ad has
angustias przywiodtszy Dobrowolnie Rzptą
per arcana sua niebronili i niechcie
li mogąc Rzpltą. A potem do Krola
Jo obverso sermone, powiedział mo
wiąc, iakoby prophetico spiritu, że
on prędzey z tego Swiata decedere musi,
ale zaraz z niewinnych ludzi niewin
nemi duszami i Krwią, od nieprzyia
ciela wylaną, instigowaci będzie, i aby
i Krol Jo czemprędzey stawił się za
nimi na Straszliwe między sobą roz
sądzenie się. Ktoremu, wszyscy uni
versaliter acclamatione podziękowali,
wamszy, particularem J.P. Wojewoda
Podolski zabrał vocem, dziękuiąc

ex Statom

ad statione sua J. Panu Kamienieckiemu

pro recessu a contradictione, przy

mowił się i do proventow publicznych,

i podobno ironice podchlebiaiąc Panu

Podskarbiemu, declarowat, żeby on

rad jako życzliwy Administrator, jak

naywiększą intratę Rzpltey widział,

sama iednak Rzplta mieczymi po

rządku examinando, że czo do pomo

cy Rzpltey należy, aby feudarii no

stri in recognitionem Domini po

winne wydawali summy, jako Xiążę

Kurfirszt miał dawać quotannis 10000

Talerow bitych, ktore mu opuszczono

pactis Bidgostiensibus. Także Xiążę

Jego Kurlandzki 6000 Talerow, a medaci

nie, co wtedy utorzeni Commissia Piltyń

ską, aby Commissarze calculatią czyni

li

ti, to odmienić, aby się Commissarze spy
tali, czemu debita nieplacam?
Do którego porządku szeroce i P. Starosta
Kowalski przymawiał się, aby go Komi
ssii naprawić. –
Tandem P. Wojewoda Lubelski videbatur
sequi w głosie swoim P. Kamieniec
kiego, długo mądrze i polityczno di
scurrendo, że ten pokój z Turczynem
tylko do czasu, przy którym potrze
basię odpasywać od szable, bo on
mię, iż my się nie obędziemy bez woj
ny z Moskwą, na którą, kiedy cię
omnibus viribus wynidziemy, on w
ten czas sprawadzenwszy z podała Tata
rów, z Ukrajiny kozaków, Polską osią
dzie, której zguby i trzysta nie obroni,
Expedit tedy esse paratos i między
dobą

Sobą porządek s porządzić domowy,
ściany wszystkie opatrzyć fortecami,
i z Moskwą, że obse potest wierny
pokoy uczynić, authoritatem Sey
mu, modum condecendorum consi
liorum namowić, i neyszumniey złoty
praw wolności, przez którześmy
zginęli. Znowu do podolan obro
cimy się, jakoby per disquisitio
nem, dziwować się, że intrat mie
mał na każdy na 200.000. i 300.000.
a ninie bardzo mniejsze mają, jeda
kżeni ledwie 10.000 i to zleciey dawali,
takie i summy tak częste zebrane
składali na restauratią Kamieńca,
w Kamieniec utraciły, dla nie for
tyfikacyi, i pieniądze niewiedzieć gdzie
podzieli, niechby się teraz temi pie

mieć

mężdmi supplementowali. Prosić ich
tedy aby poczekali, contentatii swoiey,
aż Poseł od Porty niepowroci, gdyż
może byiż pokoy, albo nie uczyli my
na byżdzie, to się to może wrocić Jeżeli
podany zaś sposob subsidii, z tanu
po złotemu, sine abjuratis czyni
200000. cum abjuratis 100000.–
Ad circumscriptionem Commissii ży
czyt dotczye, aby Instigator Kor. wpi
sał się przeciwko żydom, że mieny
dali pogtownego dobra, moneta, jako
przedtem czynili, non obstante de
Constitutione Coronationis, aby ciem
Stanli oddali. Także przeciwko no
wym Indigenom Szlachcic, aby się
sprawili co też dobrego dla Rzeplitey
uczynili zatak drogi Kleynot. –

Z. Abrj...

3. Aby była securitas w domach od żołnierzów
po wsiach grassuiących, alias ani po-
borców, ani Commissarzów nie będzie na tem
miejscu, a strzeż Boże, aby Poborcy pienią-
dze publiczne zabrawszy, o sobie mieny-
śleli, extremis laborando dla oppressii
domów swoich. 4° Nieżyczył abyśmy
dobrze zasłużone Woysko eam indi-
gnitatem et ingratitudinem podey-
mować miało, żeby im nic owsy, sią-
no, lub w zasługach potrącać, oprócz
trzech dniowych zasług, których nasz
signatiach nie mieli, także kto przy-
brał nad słuszność siana i owsa, per
motus zatem Xiążęcia Jego Arcybiskupa
humanitate et liberalitate, a nie mo-
gąc jako Szlachcic proportionata z Jego

Jemu

mosci ą certare summa, nan amutatio
nis ale amoris ergo offiarowat 12000
currenti moneta. –
Ad extremum Xiąże Jmć Primas sub
junxit Pastoriusa do Porty, Sekretarza
od Bibliotey Collegii ad sustentandas
labores, i zaraz datey funotii pro
sił Pana Starosty Chełmskiego i
temu iednak trzeba kosztu, żeby
mógł sufficienter, pro decore gentis,
suam abire munus na czem sala
ta Sessio. –

Die 6 Martii.

Niewszy jakieś secretiora consilia
wyprawują, aż po drugiey godzinie z
południa, przyszedł Król Jmć na Sessią,
którą zaraz, a semotione arbitrorum
zawrzeć kazał, u executus P. Marsza
łek

ten Nadworny, wszystkich kto nie Poseł, naprzód upraszać, a potem i rozkazować, aby ustąpili poczęt. – Intimabat ledy P. Marszałek Posel skiej Sessiowem, upraszając Jego Krol. Mci aby raczył promulgare subje ctum do Korony, ponieważ nulla spes est, et extat contradictio, i zaraz summas oddawszy ore publi co grates J. Panu Kamienieckiemu bona omnia czyniąc, Rzeczpospolita, kiedy iuż amantes Patriae filii widząc iż tak exhaustam et carentem, także jus ab omnibus desertum et abjectum, znowu filiali amplexuntur complexu, i dalej pod par vam Tutam libertatitatem asekurowali

Raco jąca

za co jako im powinna, od Matki pa
mięttney synowskiey dobroczynności jaß
securavit gratitudinem, tak memo
rem zawsze obligowat a Principe
respectum.—
Z którey intimatii wiele zaraz tak
Senatorskich, jako i Poselskich
vociferat głosow, i pierwszy Xiądz
Biskup Krakowski począł zaraz
prosić, usłyszawszy z Declaratii od
Tronu, że Król Jmc uprasza Pana
Wojewodę Lubelskiego, Podolskiego,
Chełmińskiego, i Poznańskiego Kaszte
lana, z których żaden niechciał się
podjąć z tych wszystkich Urzędów,
specialiter każdego, że jednak
wszystkie recusarent rationibus domi
119 memoriasis, copiosis adinventis perti

ter instare poczęł multis precibus
na Pana Woiewodę Chełmińskiego, ale
i ten Jeden wymawiał się.—
Instabant wszyscy w rożnych swo
ich głosach osobliwie wszystkich, pro
szęc J.P. Woiewodę Chełmińskiego,
aby się podiął tey functii, iako czło
wiek multis experientiis, i wiele dla
Rzpltey czyniący, continuando suppli
cationes suas niemal przez całą
godzinę, którym nie mógł absolute
excusare, zostawił sobie na delibera
cią przez jutrzeyszy dzień niedzielny.
Upewniemi tedy iuż w ostatniey, podzię
kowali Jegomu on iednak ieszcze nieka
zał upewniać.—
Orta zatem materia Commissionis, kto

na magna

ra magno motu et strepitu rationum agitata przez czas długi, aby doło żono w circumscriptii, żeby Panowie Poborcy regestra perceptorum poda wali per oblatam do swoich Grodów, i ci wszystkiey Jchmć percipientes, swo ie kwity, aby tak niemogli się ani poborcy excusare delatami, ani assigna tiami nieodebranemi od poborców, na assignatie swoich pieniędzy. Interim tego dołożyć kazano, aby Woiewództwa Wielkopolskie, żeby summę którą mi li, złożyć na wyprawę poselską, równo na Seymie Coronationis uchwaloną, ex instanti na Commissii wyliczyli. — Ale JPanowie Wielkopolscy, nie pozwa laiąc na to, protestowali się de non satisfaciendo huic desiderio, excusuiąc

się, że

się, że oni teraz wiele czynili nad insze Województwa dla Rzeczypospolitej, i anno 71º wyprawowali Chorągwie Wojewodzkie, czego insze Województwa non praestarunt, a tak indecisa stetit quaestio, magna controversa rationum collusione. Non defuit et materia ex materia Ordinatio nis naptaw, et a multis promotae patronis, iednak nullum sortita finem, silentio sepulta. Arz indecisis przez ten tydzień rebus finita przeszłego tygodnia prolongatia Seymu, mieysiano znowu, choć multa tribulatione, per declarationem Województw, pozwolił do bliżko przyszłej soboty na prolongatią, a w tem saluta Sessio. —

Die 7.ª Martii

Niedzieli wstępney zastarzały wsrwich w

traductiach, mussiały a continuando ustąpić oppositiones. Faxint Superi, aby szczęśliwym i prędkim krokiem desiderio publico succedant postępujące in me lius et efficacius consiliorum parti guim Reipublicae negotia. –

Die 8 Martii.

Że dnia wczorayszego Soluta Sessio, na tem Król Jegomość miał ante omnia promulgare dnia dzisieyszego subjectum do Porty od Tronu swego kazać, zaraz tedy ab inchoatione Sessionis requisitus ab omnibus, aby uczynił promisso satis facere, czego non renuendo intimavit, że prosił P. Woiewodę Chełmińskiego, qua privatim qua publice, aby się nie chciał z tey familii wymawiać, i tam jako szczerliwy Reipublicae Civis non recusavit

recusavit, ieżeli to Waszmościom cedet ad plausum, Jegomości zaraz podziękować zatym przeciwko całey Izbie ieszcze ochotę.

In interim zaraz eodem turmatim, jako Ich Biskupi Krakowski, Poznański, Płock, Chełmski, także wszystkie Województwa Wielkopolskie, Małopolskie, Litewskie, ze swoimi Senatorami unitis votis et vocibus gratulationem złożyli, Cum gratiarum actione Jego Panu Wojewodzie Chełmskiemu, inni zaś Ichmość Panowie Duce hinc orienti apposito, wszystkiey Ruszy tak Senatorowie jako i Posłowie, nie tylko dziękować nie chcieli, ale i in szego to iest P. Marszałka Nadworne go Kor. promowowali, jako swego kie mianinał, i naylepiey obserwności famul tatum ich calentem.

Posto. zaś

Orto zatem quaestio, posita per voces in disquisitionem; iedni popierali ex multis rationibus Edictum Jego Krol Mci nasz. P. Wojewody Chełmskiego, Pana zaś Marszałka przez tak wiele od Tronu Declaratii wyraźa niewspomnio nego asserverunt ratiei. 2º Że tylko mietka ztąd de Majestate demissio, gdyby secus fieret. 3º Że J Pana Wojewody byłaby znaczna postpositio, ktorego uno ore dnia wczorayszego prosimszy, dzisiay palam adituri peri…. 4º Że idzie de authoritate tak Majestatis jako też Izby Senatorskiey, ktora już mianowała Urzędu tego, i sam J Pan Wojewoda Krolowi Jey pro collatione muneris onerosi podziękował. 5º Że są artykuły przeciwne Panu Marszałkowi

szałkowi, iako interessantowi ad amissa.

6. Że Declaratum było od Tronu, iż tych tylko, jakoto JW Panów Wojewodów Lubelskich, Podolskiego, i Chełmskiego, i Pana Poznańskiego Kasztelana, et non alios, proszono do tey functii, potem że drudzy z sobą in haec materia animowac dali; a na coż teraz concurrunt in conclusionem tanti Civis, lecz i za Panem Marszałkiem non defuerunt solubiles przeszłych rationes; naprzod adsertum, że nulla będzie de Majestate demissio, ponieważ to dano in liberum Rzpltey arbitrium, że zaś Pana Marszałka i razu niewspomniono od Tronu, to też niewspomniono, czy go proszono, a Jegomości jakoto bene meritus Civis, niechciał dey uznawać

którey

ktorego ten honor zawsze mógł spotkać! — Quo ad tertium, żeby miała bydź takowa J. Pana Woiewody propositia, nie day tego Boże, wszak ani Jegomości ore publico proszono, ani też Jegomości publice dziękowat, ani też publice od Tronu był promulgatus, authoritas żeby Poselskiey albo Senatorskiey, ani Maiestatis Regiæ non minuetur, ponieważ invenientur contrarii temu podziękowaniu, choć nie publicznemu i niezgodnemu. Co zaś do artykułów przeciwnych jakoby vetaret instertsuta, admissa postać od Porty, i owszem zganiłby potrzeba tan Dum ausum, ktory jura własne sobie go Krol Mosci sobie usurpawit na Seymikach, boć to iest samego, to iest Krolów

Gehmowień ad placitum Distributivum le
gationis et gratiis insuper, i owszem
takiego postać, a za może sobie i
swoim wspólnym opiekaniem lub wytar
gować lub wykupić, lub też precario
modo, co wyprosić i wymodz, jako u
Moskwy milion za Zadnieprze i
co mamy z ciężeniem Oszołez i ubo
gich Poddanych, na ukontentowa
nie Podolan składać podatki to
może Cesarz Turecki za ich dobra
dać jaki million. Quantum ad al
terum punctum spectat, aby
tylko tych wspomnionych, a nie
inszych prosić miano, tego m: Pan
miestyszczat, ale tylko rzeczono, tem
prout tych, a żaden z nich nie chciał

się

pędzie.
Jak tedy post longas pro et contra vota
bilium rationum collisiones, uprosiwszy
sobie głos P. Podskarbi Kor. miratus wiel
ce, iż Krol Jmć tantum de viribus su
is demisit, ale mniey stupebat, pa
trząc na proceder Civium, ktorzy
abusi gratia Principis rozumieią,
że to ich muneris iest, sobie obie
rać pasta, i co im dano tylko
ad confirmandam, choć indebite, to
oni usurpant sobie liberam ele
ctionem, neque illum permittit fa
teri, że od lat 20 versatur circa
Reipublicae cardines, a przecie nullum
simile, ani widział ani słyszał un
quam exemplum, żeby miały Ordines

przypuszczać

przybierać in subjectis na Postom, a samego legere est in Constitutionibus tym expressis, do dwoch znacznych functii legatem, a przecie niemasz, żeby ci i ci, albo ta albo owa gens promovebat, ale sama taskawa Pań ska creavit approbavit et expedi vit. Prosił tedy Jego Krol. Mci aby utatur jure suo, i nie podawał go in disceptationem, bo naymnieiey raz practicari, to nas cedet inde tilam necessitatem taska Jego Krol. Mci. Z tego głosu wszystcy Stanowie junctis animis et viribus prosili Jego Krol. Mci, aby raczył per declarationem którego ztych Stanow approbare et promulgare, utrumque z nich pod

promulga

187

promulgationem acceptavi. Pan tedy
Krol JMć przyzwawszy sobie JmPanów
pierwszarow i Senatorow, utriusque
status, od Majestatu, post multam
z niemi conferentiam declarowat
przez Jmćia Podkanclerzego Kor:,
iż nierozumiat, aby miata ta Ma
teria tanto tractari motu, i dla
tych dwoch ratii podat do Rzplitej
in trutinam: napierw, że bez niey
nic czynić nichce, druga, że bę
dze conisfessus circa paccandam
Rempublicam, chciat mieć jaki
kolwiek od Rzplitey levamen, ale
kiedy widzi, że to znowu do niego
przyjść ma i przyszto, a Jchomci Kan
didaci oba non concurrunt animo

ale tylko

ale tylko rozkazania czekają, barze
ad deliberationem którego kalwiek
z jeków declaratione promulgationem. —
Po którey Declaratii zabraniszy cum
pum dicendi Xiążę Je Primas am
plissima J. P. Wojewodzie Chetmin
skiemu laudum encomia attribu
endo, powiedział iż Jegomość jest ka
dlemu zleceniu par, et castra
enumerando odprawione przez
Jegość Szwedzkie, Inflantskie,
Zmudzkie, Moskiewskie, cum summa
Rzeptey perpetui nominis, szczęśli
we legationes przydające, multam
we wszytkich okazyach experientiam
et scientiam prawim. Ale i Jeo Pann
Marszałkowi, a majoribus iego et vir
tute

tatibus belli samego attollendo glorio
sam do tey functii addidit portionem,
powiadaj ze iz u Cesarza Tureckiego,
iezeli co, tedy fortitudo primum
obtinet locum, madrość i pieniądze
postponuią. Insuper kiedy Jegość
powiedział, a nie dobrego nie sprawi
i avulsa non recuperabit, to i już
i Panowie Podolanie nie będziemy mo
gli tak bardzo urgere nadgrody,
bo ex ipsorum promotione ieżeli
princeps cerdit, a nie im nie spra
wił, to iuż non culpa Reipublicae
fiet. –
Znowu iść nie mniey godno con
sideratii, że już J.P. i Narrator
przez Panow Commissarzow całey otto
manskiey Porcie iest ogłoszony

i od

i od Cesarza sperabitur, co kiedy secus fiet, może się aliqua do mietrzymania wiary przydać, i znaleźć apud in quidam gentem suspitio. Ad extremum gratulabatur Rzpltey eam infelicitatem, że ipsere in aspecti suo statu, tanta znayduie się subjecta, które zodwagi swoiey immunitatem iey cum suo substantiis i zdrowia periculo, szukaiąc simili applausu gratulatus parem Rzpltey prosperitatem J. P. Starosta Ursowieckiemu, a stryszawszy od Tronu, że Jchmć pomieniem non concurrendo, ad hoc honoris fastigium, przydał trzeciego Candidata J. P. Stolnika Kor., deklaruie że Jego Krol. Imć, że na kogo prędko znaydzie rozkazanie, tak prędko, a podobno i swo

im kresky

im kosztem, tey funkcyi podeymie się.—
Było zatem wiele rożnych Ichmć głosow,
dziękuiących Jego Krol. M. za tak mił-
ką łaskę, że i praw swoich communi-
cando Rzpltey, nie bez nich czynić
miałby, przymawiaiące się do Materii
Posła. Jeden powiedział, że nam ta-
kiego Posła potrzeba, ktoryby ani
poenari, ani lucrari nie chciał, cum
tanto Reipublicae gravamine extorta
Summa, ale z ley swoiey substantii
pro decore gentis, et sua reputatione
znacznie przyłożył. Drugi powie-
dział, że się teraz z J. P. Woiewodą
Chełminskim to dzieje, co się stało
z Chrystusem Panem, ktorego Żydzi
121 w Kwietnią Niedziele mile przyięli,

chorąga

chorągwie mu pod nogi rzucali, dro
gę szatami y palmami słali, a potem
go ukrzyżowali; tak Pana Woiewodę
w sabatę aby się podiął, wszyscy
prosili, a teraz go znowu porzucili.
A zatem kiedy P. Chorąży Kor. po
dwa razy wnosił materiam Ordina
tionis Ostrogianae, i począł ią forti
ter promovere, tak sam iako i przez
innych posłow, protestowali się po
datanie, nieprzestali impugnantes
omnino Ordinatię wszyscy ad unum,
że na tym Seymie, a podobno i na
drugim miejsca mieć nie będzie, gdyż
ludzi lepsze ante solemnitates pro
mitti debita chcą, aby się wprzod na

przystąpi

przyszłym Seymie rozmowić de gradibus tey Ordinatii. Dradzy disquirebant, czy Polskiemu, czy Maltańskiemu, ma się dostać Kawalerowi? bo kiedy ordinowano tę Ordinatię na Maltę, była w ten czas wielka in Christianitatem od Porty Ottomańskiey ingruentia, ale kiedy teraz tak zwaliła się na Polskę, a do tego ordinans jus patronatus Oyczyznie, czemuż niema ad bene placitum suum, pro necessitate transfermare tey Ordinatii? a czyli ma bydź dana Kawalerowi Polskiemu, który może bydź większy Kawaler nad Hetmana? który mu zdrowie swoie dała Rzplita, i wolnych Szlachty fortę zdrowie i śmierć, vitae necisque dominium, mógł iednak

niebytno

nietylko iey wnosić, ale i wspominać

nie życzył, naostatku proszono, aby ia

ko insze materie, tanquam ex apol

linis oraculo, przez declaratie Jego

Krolski, pacificantur, tak i ta uspo

kaiona była lub per Decretum Jego

Krolski:

Wniosł na ostatek Xiądz Poznań

ski materią de modo contribuendi,

aby niewymawiaiąc się do Materii

Pacta, ktora wzięta ad Deliberan

dum, modos contribuendi chciał podawać.-

Tymczasem Jchmów Panów Małopolanów

i Litewskich odezwało się, że my za

dużą miarą nie pozwalamy na poda

tki nowe, prosim Jchmć Wielkopolscy

dawnych

dawnych niewygadza, i non coaequa
buntur z Jchami, in contribuendis
sanctis, poczyli się każdy specia
liter rationibus bronić.—

1. Ratio że podczas contribuowania
przeszłych podatków i wypraw, były w
ich prawach wiele woysk kwarcia
nych, i rozumieli, że im potrzeba
wypraw, ponieważ i w służbie zostaią
ci Woyska tutayże się mieszki in
subsidium Rzpltey obronie.—

2º Że Jchmć Woyskowi, miestki i insze
ziure w pobocznych chlebach ex
torquebant stacie, zaczem, niech
to Jchmć powracaią, a my oddamy
do Skarbu Rzpltey.—

3º Że ta wyprawa directe uchwalona
była

zyta dla potęgi Tureckiey, teraz kiedy iuż z łaski Bozey pokoy, co po uyprawach, tandem prosili, że tu nie ma miejsca na tym Seymie ta coaequatio, a na Seymie exorbitan tiarum więc to odłożyć. –

Nakoniec prosili Jego Krol Imci, i sub mittowali się, satisfacere huic legi pro canto, azeby in posterum Panowie Senatorowie Regimento w pieszych nie mieli ani Dragonii, przez ktorych już poginęli. – 2° aby się im godziło z innemi Woiewodztwy coaequari in an teriorilus, his Rationibus non con tenti promoventes coaequationem, tak przeszłe refutarunt rationes. –

1. Że i nas eadem od Woysk przecho

dzą

Dzieych prepserunt mala, i chorągwie tak długo i gęsto bawiły się. –

2. Także Stacyie pobocźne wybierano i większe bo już przy samym ruszeniu do obozu. –

3º Lubo wyprawa tyta postanowiona directe do obrony Oyczyzny, ale mia sto wyprawy, iako i na insze miesca ze Województwa, pieniądze proportionatis summe na potrzeczny złoto z hiberny piechotka należący z 27ᵐ dymow które cedunt na obronę ab intra, woyska niemi zapłacimy. –

4. Zowszem powinniśmy się coaequari, na ktore tym trzeba wszystkim płacić, a tak wyprawa do woyska należy, ortae rationi non praejudi cando, wolno się upomnieć, komu krzywda.

Za nadgrodę

za nadgrodę, zas Podolanom, iedni pro
sili, aby się kontentowali, sposobem po
złotemu stanu podanym, drudzy ra
dzili, aby zasługi niebędących woka
zii, cederent na ich ukontentowanie;
insi aequalem recompensam Darowi
zny, poniewaz nietylko sama Polska,
ale mimo wszystka Christianitas,
ich dobrami salva et tuta w domach
swoich została. –
Ad extremum P. Czesnik Wołynski
dziwuje się, że insi tehemę instant
z umienie Woyska, iprzez słusznego ani
stałego niemasz pokoju, prosił o spo
sob, in quantum naszey submissii,
a approbatii Tractatow skorta non acci
piat.

piet do Obronienia Krzepaty ostatka, sam
ten poddanczy, aby wedlug dawnego zwy-
czaju dwadziestu czterniekas nemine ex
cepto, poszedł na woynę, a invalidus
kogo innego za siebie postał, iwarzy nie
podobna, abyśmy się za woyskiem
kwarcianym mogli zostać przy domach
naszych, które sami pusto szą, a ie
żeli z nami ssiać potem będą /: iako
teraz w Żołdatach :/ mtoci, to iuż nil
boni sperandum. Intimavit także
i o fortecach, aby ich na poddanych
in voto JPana Woiewody Ruskiego mniey
scach, crom prędzey erigowano, a w
tem soluta sessio. —

Die 9 Martii

122 Pewni tego będzie wszystcy Koronie wezoray

przy

szey Jego Krolek. Declaratii, proszono,
aby ab inchoatione Sessionis a promul
gatii subjecti Raporty, na co Krol
Jmc przez J. Xiędza Podkanclerzego
odpowiedział: iż jako constat Jchmom pro
sit pomienionych, i pedat ich in tru
tinam Rzpltey całey, ktory że się
publice wymowili, więc ieszcze i Jchm
na Stolnika raczy proponere. —
Zabrali interea rozni Jchmo głosy, cer
tantes pro et contra in utrumque can
didatum rationibus, ktorym erga
istum, tam erga hunc, non defue
runt promoventes do tey functii stimu
li między inszemi. —
P. Podkomorzy Kaliski instantium pre
cibus, J. Pana Marszałka, tam odpowie
dział, ze ore proprio Samego Krola Jmc
słyszał

styszał że Jegō niechce, ani mysli do Porty ciehać; zaczem radził, aby Pana Wojewodę koniecznie prosić, i dziwował się propriis opinioni, rozumiejąc, że trudniey tęższe opiniądze, a niżeli o osobę a teraz se consfili, zaczem instabat do całey Rzpltey, aby samych Jchmw obiadure, non laboran do retis praetextibus, resolwować się chcieli.—

Pan Kuropatwski zaś extollendo laudibus, omnes mu adscripsit in esse rati concludendo pacis, ale i Pana Marszałka non postponendo, sed plus aequi parando.—

Artem multis precibus oppressus P. Marszałek, przy podziękowaniu tak

Jego

Jego Krol Mci iako i całey Rzeplitey za ten honor, ktory immerito Civi conferre zyczył i raczył extraabat sphaeram activitatis et imparem tanto oneri scientiam experientiis suis w tak wielkiey Rzeplitey usłudze, sese profitendo, obligowat się w inszey okazii lub też nayminiszey, do ochotney Rzeplitey usługi.

Po ktorym wziąwszy głos P. Wojewoda Chełminsky, a similibus tak Jego Krol Mci i całey Rzeplitey orsus laudibus, a potem declarando innocentiam suam et intaminatam conscientiam, tanze procul abesse ab omni tego honoru ambitu, sese declarejae adjungat in personam Jego Krol Mci

Mosu: Quia tu fecisti nas, et non ipsi nos, że iednak Jego Krol Mć. iako ex relatione JJ Panow Commissarzow patet, raczył to conferre J.O. Marszałkowi, jako quid devidi, ne quid sperari potest, tak ta łaska, ktora iest in personam J. Pana Marszałka szczodrobliwości infusa, secus abstrahi nie może, prosze Jego Krol Mci, aby raczył per publicam declarationem, ad vota wszystkich Jchmć, Regium suum addere J. Panu Marszałkowi calculum. — Tandem widząc J.O. Poznanski tantas excusationes, iniquum duxit, aby Jey Pana Wojewody Chełminskiego per Conscientiam tantas fama miał kto

cedere, prout tedy, aby Igość postposi
tis omnibus ceremoniis, directe respon
dere raczył, a oraza cały Rzeczpltej, aby
wyraził declaracie, drugi raz tego nie
namawiał, aze realiter postsponowała est,
est non, non, a ieżeli się oba wymo
wią, więc ochoty acceptowaé Rzeczpltej.
ka bierzemy. —
Nastąpiła potem declaratia Jego
Krol Mci od Tronu, w te słowa: ato
widzi Jego Krol Mć, że pro tunc di
gnus uterque, et certo plus quam
dignus, sed uterque recusat, i nie
mogąc invenire inszego modum, tyl
ko do samych candidatów recur
rere, aby postpositis omnibus amici
tiis terminis, alias niepotrzebne ce

remoni

remonią, ktory sobie z Ichmć życzy,
nazył cathegorice Declarować.
Na co JeP. Woiewoda Chełminski od
powiadaiąc iteratis vicibus, Dziękował
Jego Krol. Mći wymawiaiąc się serio suo
i przez tak piękné niebyciem w domu, spra
wowaniem na ustawie Przeszłey, toż
i P. Marszałek uczynił.
Wszedszy tedy campum Dicendi P.
Starosta Oswiecimski, iteravit nupe
ram vocem, poniewaz oiż Ichmowie
wymawiaią Stare verba, i asseku
ruiąc, actata P. Stolnika Kor. kto
ry za dwie mile comparebit iutro i
niewymowi się, a podobno proprio
Sumptu. Do ktorey pomieniany
non defuerunt i insi nietosach

swoich

swoich, prosząc aby do jutra na
prolongatia tey materia.—
A w tem P. Starosta Lipinski nie
wspominając nic P. Stolnikapo
wiedział, że ta functia musi, że ie
dnemu ad invidiam, drugiemu ie
dzie ad gloriam, ale przecież że
maxima virtus principis est nosse
suos, w to patrzać może, którego
naznaczyć ma.—
Naostatek P. Marszałek Podolski
condolendo vicissitudini rerum no
strarum, do samego Króla Jey obie
cto sermone przemówił, że Jego
Królowi samemu omnis data est
a Deo potestas, do której addita
est a sinistris dextera et protectris
manus

manus, a oraz prosił, aby tę materią uspokoić raczył, in qua continentur mul ta, gdyż potem czasu niebędzie, kiedy po ra woienna arma Regibus arripere każe. Ale Jego Krol. M^ci. iest supre mus rerum gerendarum artifex, nay lepszy virtutum nostrarum judex, takze maxime tamtych krajow scientiis et experientiis, tedy ab missa obstabat supplicatoriis precibus do Jego Krol. M^ci., aby viva voce sua od Tronu swego Panskiego, niedamuiąc dalszey Rzeczpltey obrady, raczył tan dem aliquando declarare, ktore z tych dwoch subjectum. —

Ad extremum kiedy instabant mul
123 tis vocibus, prosząc Jego Krol. M^ci

declaratię subjecti, odpowiedział Xiądz Poznanski, że dosyć już Król Jm: w przeszłey swoiey declaratii uczynił, kie dy samych obudwuch Ichmć prosić kazał, aby się z nich który resolwo wał, i obróciwszy się do P. Woiewody Chełmskiego, powieważ J. Pan Marszałek absolute uymawia się, prosił go, aby się raczył resolvere. —
A w tem Jego Król Jm: wezwawszy do Tronu swego J. Panów Senatorów i oby dwoch Candidatów, i naradziwszy się z niemi, kiedy przy Tronie sam Pan Marszałek obnixe supplicabat Panu Woiewodzie, aby się raczył podiąć, i onego ex hoc vinculo Urzędu tego eliberare, odszedł szy od Tronu. —
Już in ipso limine Declarationis

wyrażonej

uprosiwszy dicendi veniam JP. Ligę
za Poseł Sandomirski, miasto na
prawienia audientii, conortavit ma się
objurgantium Civium animos, że wspo
minał JPa Marszałka Nadwornego ma
eulatem na przeszłym Seymie, turpi
w Constitutiach drukowanych notą,
prosząc, aby żadną miarą bydź niemogą
Postem conciliante Spiritu Sancto
powiadać, się rozumiał, o Krzyknionym
iednak i objurgowis napominany od
wszystkich, musiał, niezkończywszy
według intentum, przestać. –
Zaucisziwszy się tedy, wziął głos
P. Woiewoda Chełmski, i wymawiając
się że innocens accedit ad immolandam
w tey functii animam, probatissime przy

dał

Dat, et agnovisti Domine, ecce servus tuus excusuje się, że ani miał w myśli tey functii, ale kiedy kto w spomniał tę po przyiacielsku, albo mortertyje rozumiał lepiey, i widział anteriores legationes, quarum subjecta albo tam pomarły, albo mutato habitu wynisć musiały. — Kiedy tedy i on resolvitur nato, zrecawit sobie puncta dwie: naprzód, iżeli co in fra vata Rzeczpltey sprawi, aby satis non functis adscribatur; iżeli zaś umrze, albo in vincula hostilia dostanie się, pomieważ in bonis Regalibus Dziedzictwem kiepsionych po tissimam partem na fortun zwrócił, aby dziei iego nie zebraty. —

Nastąpiło

Nastąpiła zatem od Gronu Pańskiego Confirmatio, gratulando naprzód Oyczyznie, że interim in limina iyre Oedeunt aurea sæcula, kiedy bene meriti Cives do usług Rzeczypltey ac cedunt, plus adhuc merendo quam ambiendo; gratulando i Przeswietnemu Senatowi, że tanta fovet subjecta, ktore z ochoty swoiey in tantas odważaią się functiones. Winszuiąc naostatek i samemu J. Panu Wojewodzie Chełminskiemu, ktory może się nazwać że vas electionis factus est, ut portet nomen meum coram gentibus, enumerando do Szwecii, Danii, Moskwy feliciter expeditas legationes. —

Pałtoryjek declaratiach takżie

uchyto, że obstupefacti omnes ledwie
przez pół godziny słowa nierzeczono.
Nastąpiły potem okrzyki, albo dzięko
wał P. Narrzator nomine Equestris
Ordinis, ale że Senat subticuit. Jn
hoc tandem altissimo silentio, zabrawszy
głos P. Granowski na głos przeszły
Pana Lizgry odpowiedział i obszernie
się rozwodząc cum furibunda eloquen
tia, słowa te dictante Spiritu
Sancto mutavit in ludibrium;
jako tenim (: prawi :) malarzowi
godzi się Ducha S^o^ w postaci gołę
biey malować, tak Panu Lizgrze du
chem niegołębiem, ale gołębskim
mówić. Naostatek mowę obrocił
in sarcasmata, i prosił albywszy

Ktoy

tito est notatus in macula. —
Wtenczas tedy wziąwszy głos P. Lizgra
odpowiedział, że ja nie Duchem gołęb-
skim, ale wolą Województwa moiego
mówiłem, a nie sarcasmata, ani stem-
mata, ale commata całey Rzeczy-
czytam, mając artykuł w Instrukcyi
swoiey, aby niektóre Constitucie na
przeszłym Seymie uchwalone cas-
sowane były, dosyć mając na po-
mienionym Artykule wywiodł się
z mowy swoiey. —
His finitis Soluta Sessio cum
Declaratione, aby J.P. Wojewoda
Chełminski accingat się huic ope-
ri i iako nayspręzey i wyjezdzał
faustis bonis avibus
Mowa.

J. Pam

J Pana Lubomirskiego Marszałka
W. Koronnego, dziękuje Królowi Jeg.
za Łaskę Wielką koronną. –

Wpadłbym i ja w ten występek, sto
warni chcąc wydać niezwyciężonej
Dobroczynności Waszej Królew. Mści
Pana mego Miłościwego, gdybym
tego dobra nie wyznał, że tak po
tężne są Królów łaski i dobrodziej
stwa, że kiedy wiążą, a jakby wią
żą oraz i ustal. – I przeto słuszniej
sercem, a niżeli usty i słowy, w cichej
tylko i pokornej wdzięczności objaś
tym i uzbrojonym tylko muszę, i owych
Wszystkiemu między Cesarowi szczero
nych słów zaryć: Caesar, gratia
tua vincor et redigor ad silentium

Xionegi

non ignarus beneficii, sed opressus. –
Jest bowiem insza a nieśłowna od
wdzięczności do tarkli karmiona, inaksza
iest daleko niebieskim alphabet, którego
ziemscy Bogowie snadź od nayniższego
przeiętym sposobem do creatur swych
zażywaią. W ten czas danych mowią
gdy dla nich czynią, wskazuią gdy obli
guią, uczą, sturyi gdy honoruią, i tak
rządzą się podobno, że to niemym, ale po
tężnieyszym daleko menethysmem i pod
danych serca kieruią, i nieździalne chociaż
do usług swych usprawiaią ramiona.
W tey i ia Nayiaśnieyszy Miłościwy Kró
lu dnia dzisieyszego i widzę, i czuię się
będź w potrzebie, kiedy oto błachość i nie
dołężność moja, sama, iedyna wszystkie
mi

Mu Pana mego Miłosci mego Dobroczyn
nosci ą, iakoby słońcem iakim na
gle oświecona i przeniknięna, czyniać
mi się ta każe, a ia na to i przemowić
nieumiem. Ale wspomniawszy sobie na
owę prometeusza lepiankę, którą
on urobiwszy, aby mu mówiła, musiał
iey sam poszukać duszę. Tu niekra
dzioną, ale nadaną, lepiey rzekę wylaną
z niebios dobroczynnosci Pańskiey, użyła
dzię, mnie dzisieyszą creaturę swoią
iakoby nową, i sposobną, do usług swoich
animuesz, i stworzyłeś mnie sobie, nie
więcey mierzoktszy, tylko abym się starał,
krotkać wprawdzie, ale potężnie Pańską
swoią przemowić do mnie łaskę. Więc

dzięk

i ia takimże, ale doczynnościami Alpha
betem, to iest dobroczynności wdzięczno
ścią, rozkazaniu usługą, Majestatowi
wiernością, powolnością, pilnością, usług
żarliwością, i krótko mówiąc takim
się byłem Majestatowi Waszey Król. Mci
Pana Mego Miłościwego sługą, qualem
amor et virtus, non fortuna conciliavit. –
Dixi. –

Pewna Przestroga.

Przed Seymem o Xięciu Ludwiku synu
Kurfirszta Brandeburskiego. –

Vlewa tak z Berlina, i iako z Królewca
oritur solicitudo, która każdego całości
tey Oyczyzny kochaiącego versare
musi. Mniey wdzięczny za tak wiel
kie dobrodzieystwa, quondam scimus, często

kroć

kroć nieprzyiaciół publicznych na zgu
bę naszą colligatus, a teraz Cięższy Sąsiad
jako podczas woyny Wielkopolskę i
Sieradz, co samo widomi, z Biskupstwem
Warmińskim solum Imperium, uczynio
ny przeciwko nam ligi usurpave
rat, przez Tractaty Supremitatem
Pruss, na nieszczęśliwe pod ówczas
wymogi, tak teraz podczas pokoju
aby Stateczności iego nieprzeznawał
zawsze złości przeciwko Nam, chce pod
tytułem małżeństwa z Księżniczką
Radziwiłłowną in meditullio W. X. Litt.
na pograniczu moskiewskim i blisko
granic Szwedzkich, który pozyskał
Księstwa i cokolwiek wdom Xiążąt
Jeho Radziwiłło, in seculorum tra
ctatu

statu, walkie Sapiehów, Chlebowiczów
i inne W. X. Litt. familie wprowadzi
ły fortun nostris advena Regnis,
zabiera się prosicie, ausu inaudito,
iako sine scitu Jego Król mcis nay
wyższego tey Dziedziczki Opiekuna
i innych wspaniałe Opiekunów, tak
sine consensu Rzpltey na Indigenat,
poczyna rzecz ab executione, bo gdy
Panna do Berlina iechać niechciała.
Kawaler po nię przyiechał.
Lato tedy że iuż ią w domu swoim
maiąc, przymie effective, i dopiero
przy się i szoley Stani at Rzpltey, o
indigenaty w possessie, ieżeli nie na
nas nie wyprosi, to gotowa offensa, to
tak, wielkie na Rzptą pretensie. Do
Panów Posłów aures importunas iam

instantias sprowadzi, ktory spem auxi
liarum hoc pretio nam przyjdzie pne
dawać, gdyż tak potężnym luctamur
nieprzyjacielem. Przymięże się do ka
żdego malcontenta naszego, tędzie
tem Seymiki i Seymy niesnat, gdy
Szlachta w naymniejszej będzie tonie,
będzie i tą zawsze za gardło chwytać.
Wszak na Smiadaturze stanie, zaię
chany podczas Sieroctwa naszego
sub Interregno Drakim, i tak co
teraz mamy dwa milliony Cesarskie
na Zupach, dla danych pożytków, dwa
milliony Francuskie dla Króla Jana
Kazimierza assecurowane, co się nam
urodziła nowa na Seymie Grodzieńskim
przez ablegata Lotaryńskiego pretensia.

niey

rzeczy nasze będzie bardziey pomieszała,
i szpecita mieli Parpecha albo Cro
jawna summa, która się iwszte i sta
stączy, bo po Xiążęciu de Croy in
coelibatu rycerzym succedit. Dom Bran
deburskich ex pacto. Jeżeli zas Rzplita
pozwoli na Indigenat i wprowadzi
in viscera sua ten Dom którego
/ iako się rzekło / et clientelas et
amicitias et vicinitates, tak ciężkie
experitur, toć będzie Brandeburskie
praesidium, naprzód w Sebieżu na
pograniczu moskiewskim, będzie w
Słucku, w Kopilu, in visceribus Wiel.
Litt, będzie w Birzach Xięstwie Żmudz
kiem, które prawie inszego Zamku
nie ma, w każdym tameczniym Obywatelom,

iaka

iako Laurenti Turmes a b ostare immi

nebit, i tak nietylko iuz in Prussia, ale się

będzie pisat in magno Ducatu Lithuaniæ

Dux, via non magnus, i tą drogą upa

trowaé się i patrzeć, szeble, wnarze

Tractaty z Moskwą, wprzyiazni i ligę.

Reflectuymyż się na to iuzsze że ten dom

wzgledu swoich ma potencyą Defluidatii

W. X. Litt. ut est Niemen, ma i potomny West

ny defluidatii, przez zamknięcie porta

Elbląskiego Pilawy, ma Wielkopolską

Defluidatią na Odrze w Kistrzynie, chce nam

iuzsze effective i Gdańsk zamknąć, bo

z Duńczykiem Olendrami i Anglią tractuie,

aby mógł instituere Societatem merca

toriam in mari Baltico, który sedes

Kalbery

Kolbarg w Pomorzu, Piławie, Kro-lewcu i Memel w Prusiech. Opanowanie kupcom wielkim, zyskami, armatne na mo-rzu convoje, czem Gdańsk zamknie całe. Niechayże tedy iuż każdy Civis Oyczyzny uważy, iako na Discretii te-go Domu będziemy? i iako są warti co-gitatus tego Sąsiada? Ktoremuśmy kiedyś tutoriam Ducatus Prussiae nie ostrożnie, a teraz ieżeli się nie postrzeże-my, wpadniemy w iego tutorią czy/ curatelle. Jaką zaś krzywdę uczyniemy Stanom Wielmożnym i Zacnym w Litwie Do-mom, Do ktorych mogłyby się kiedykol-wiek hac via, ktorą wszystkie per connubia wrocić te włości? i iaką

krzywdę

Krzywdą uczyniemy temu Kawalerowi za
cnemu w Polszcze, ktoryby na usługe
Oyczyzny tak mieć krwi stotysięcy
z nami strawił w Polszcze? judicet or
bis. Otto Krol Francuzki, lubo Pan wię
kszy, niepozwala Xiążęciu dla ligi,
ktory iest pod Hiszpanem, aby z
Dobr leżących we Francii, miał intra
& extra consumere. Coż rzeczemy de
parendo iuri? kto takiego Pana Szla
chcic pozywać będzie do Trybunału?
ktory Starosta Executią na nim
zwodzi? Czy powiedzie Szlachcic do siebie
za blisko trzechset mil do Spiry na Try
bunał? ale rzecze, nie są sposoby na
wszystko, to prawda, tylko już nie

ma

my iako dotrzymuią się promissa?
Quis autem modus mieszkania i obco
wania się z nami tego Pana? Jeżeli
będzie in censu Senatoris vel Eque
stri, utrobique nam na rzecz tak
wielka potentia. Jeżeli zaś Vasalla
qui titulo, i te nam się nie zdały w
tym Domu. – Owo zgoła, ktoż wszyst
kie difficultates wyliczy i pericula?
Przeto rzecz, principiis obstare, jakoż
mieć tuszę, żeby był kto ex bonis Civibus,
ktoryby chciał miał i chciał czynić tego
Indigenatu? Pro conclusione rzecz
posłać do Kurfirszta Jego publico nomi
ne, żeby się nie napierał tych rzeczy,
ktoreby były z iego nieukontentowaniem.

Przestrzeż

Przestrzedz księżniczkę aby niechciała bydź, iako ktora z Panien Woiewodzianek Mat borskich nieboszczyka Weyera corek, ktore same się do Niemiec przeniosły, a Ma[l]ski tu zostać musiały. Niewspominam inauriam Pupilli, kiedy sine consensu supremi Tutoris chcą disponować de pupilla, sine scitu Reipublicae de Cive ejusdem. Wyznać to, iż Kalwiny na swego wziąć, bo do tamtego tylko przynaymniey prawo, iako do prusaka, a tu Civem Principem wziąć sobie iak Jasuus, ale i tego niebiorą tylko in hostico. Zaczem chyba kto w tey Oyczyznie Kalwina takiego miękkiego zyczy, w[e] prowadzić protectora u ktorego tot asyla

quod

quot bona. –

Oddawanie pieczęci.

Xiędza Jey Nominata Gnieźnieńskiego
Die 24.a Februarii 1679 –

Trzebaby desperować człowiekowi, kiedyby
nasi ziemscy Panowie tak od nas od
bierali Urzędy, iako w Pan z Ewangelii
N. K. S. N. M. Dobroczynny Pan, rozda
wał, sypał unicuique secundum pro
priam virtutem, ale kiedy odbierał, nie
dość mu było oddać Urząd według zmow
tana, trzeba mu było cum foenore, ukazać
mu altero tanto prowentu: Quinque ta
lenta tradidisti mihi, ecce alia quinque
superlucratus sum. A ktoż to tak
wystarczy? Dość iż zeto w cale dochować
Kapitału. Plus est servare repertum
quam

quam quarisse novem? Wiedzą o tem to
od wielu lat, jako antecedanci mei z reko
dzili z Urzędu, i jako ludzie mili, niedi
o czem mowié, zachowali lata, zasługi
mowy, rady, tak że ledwie czasem nie
było; o fortunatam natam me Con
sule Romam! Ja zaś to tylko sor
vus invitis fui. Wyjmy tedy to samo
rzeczy kto, iest to singularitas affectu,
iest to coś chcić nad ludzi, iest takt,
kiedy się trzeba nadstawiać, komie
cznić extendere dictis, bo to każdemu
Urzędnikowi rzecz znana: quaesitam meritis
sume superbiam: więc iezeli w mowie
tyle znaczy, toć i ja same superbiam,
et si licet gloriari in Domino gloria
bor.

bor. A naprzód przypominam sobie słowa onego żołdaka veterana, kiedy drudzy wyliczali swoie expeditiae, zastu gi, okazie, potrzeby, on tylko mówił: sub Fabio maximo militavi, ieżeli kto po moiey śmierci, zechce mnie digna ri honore Sepulturae, za wielki ho nor niechże napisze, żem był Mi nister Stały u takiego Pana, quo minor est quisquis, maximus est hominum. Rospostarzyjmy oczy po wszystkich mappach, przyznać trzeba, że non surrexit major Joanne. Wzdrygałem się ja się na tę wielkość, przed którą trudno co utaić, a ile omniscius, ile magnus factus mihi agnus, et quem sciebam agnum est ab

servaret delicta, i xvem agnum ut
conservaret delinquentem. Wypole
rowane dowcipy, tego swiku detectu
iż się z owego Hiszpana poety /: był
to z Senecow familii Lucanus :/ jest
gust uważać owo iego pondus rerum
et verborum, owa iego uwagę i powa
gę, owe dowcipu wyrażenia. Jest
też tam generosus impetus Julii Cæ
saris, kiedy wzruszywszy się na
nagość niegodnego, albo niemy godne
go: Dignus te Cæsaris ira nullus
honor faciet, tyś mi, Kiedymy, srogi
tadaio, ni do czegoś, iest się o co gnie
wać, ale niemasz na kogo, mogło by
to być, kiedybyś się dociągnął do ho
noru

nowu, Urzędu iakiego, ale z tego nie będzie
nic. Tanto pospolu chodzi, honor et Cae
saris ira tui. U nas ludzi przywa
tnych, ten nayprędzey napadnie Pa
ku na frak słuszno, Co ma iaki Urz
ędnik. Otóż ia tak szczęśliwy, com
miał honor, sine Caesaris ira, nie
znaiąc tylko wesołe oko, zawsze
samą superbiam, i z tego się chełp
pię, że sub maximo militavi. Jeszcze
się i z tego chlubię, że z chwałą salva
gratia Jchmość Panów Collegów Urzę
dników Obywatel Narodu. Starałem ci
się zawsze, abym nie został naymniey szy
kanii nikomu, oddaiąc superioribus ve
nerationem, aequalibus amicitiam, inferio

ribus

ribus venerationem, aequalibus amicitiam benevolentiam, omnibus aequitatem. Nieurazi tem nikogo nigdy sciens, volens, mowię to in facie salis in facie Deputacyi nie depactowatom, nie zazdrościłem, nie zastawiałem, nie odmówiłem, nie sprzedawałem. Domine, tam nihil michi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum, bo przecie tak idą rzeczy na świecie, jak po namiocie a owe stare symbolum: co malowało dwoch ludzi, a oni z sobą od prawicy ludum pictuarium libraminis, jeden siedzi na jednym końcu dyla, drugi na drugim, który się kogo przeważy, a nad tem napisano: Sic tote ludis, orbe libranti

Na

et eribranti. Ludzie publico wystawieni, mowie wielkij ertewaix. Si ego non quidam lucens, sed levis et fugnigans sub modio procellas evitare non potui, quid positus supra montem et supra candelabrum? Starozakonny Jozef tylko przez sen widziat swoie honory, niemogt się wypłatać z braterskiej invidii: adeo periculosa vel sommiata felicitas. A niedyzimie masz emulatii? zutaszcza gdy przystapi chesinosć, o nieztezna furia. tu potes unanimes armare in prælia fratres, atque odiis versare domos, tu verbera tectis funereasque inferre faces, tibi nomina mille, mille nocen

di

Ois artes. Mając te szczęście, żem napadł na Tchnę ludzi wielkich, quorum magnitudo junctas innocentia, każdy z nich omni cupiditate aut invidia aut major. Umiedli pati compati niedotęrnemu, niż emulari, i stąd tedy sumo superbiam, że bez nara ziemia tarkij Tchnę z chodzą, za co dzięki. I stąd miałem wielką consolatią, że za czasu mego non defuere decora ingenia u Dwora Jego Królewskiej Mości, z których miałem solatium et auxilium, sic componere sensus humana edita valent, quam scita Regentis. Za pierwszy ta stu sztuk monita, ona razna napisnie oso

ba

ba, co mówiła trzeciemu Królowi Syońskie-
mu: Beati servi tui, qui audiunt sa-
pientiam de ore tuo. Niepodeymuię
ia się, delineować każdego iego kolo-
rami, satis laudo, dum nomino Dziedzini
Xiążąt, tych nie z potrzeby, bo ich
grzeczność i zasługi zalecaią, ale
oddaię łaskę i miłości mému respekto-
wi, oddaię siebie samego, oddaię i
ten kosztowny kleynot, niegodnie
mu powierzony, z uniżonem podda-
ństwem Waszey Król. Mci i całey
Rzeczypospolitey, Oczekuiąc za łaskawą incom-
patibilitatis dispensą. Przyszłoby de-
sperować, iakem namienił, kiedyby to
oddawać z Ewangelii, tot talenta tra-
didisti.

Dedisti mihi ecce alia. superbe
eratus sum. A ktoż, to tak wystar
czy? si iniquitates observaveris
Domine, quis sustinebit? zaprawdę
uważając jako niedoskonałości mo
ich zaczytes nietylko ignoscere ale
nec agnoscere, uważyć że trudno
ma kto być argonautem na zbo
twiatey i nieraz tatarey łodce, szczęśli
wie, że sam dobiinie się dobrego
choć skaleczne fracta nauta naufragus
ipsum postulat, et puta se tempesta
te tuctur. Trudno ja nateg uwisiać
się na ... cum hac fracta va
letudinis carinis corina wielkie szczę
ście, że się dobiiję dobrego, bo nasy

sty

łeś mi Oddać miłosciwie miasto Woy-
ciecha S. Gnieznienskiego, et anchora
jacta est mihi. - Niewymowna do-
broć nadgradzać imperfectae raczyłeś,
i to uważać, że ja conscius tenuitatis
meae, nieczyniłem się ad hoc mini-
sterium godnym. I owszem jako ów
ma wierszyk: Dum æra sonora
silent, strepunt & crepitacula rauca,
bywają niewesołe czasy, owe trzy
dni wielkopostne, kiedy ustaią dzwony,
a na ich mieysce odzywaią się grzegotki;
zamilkły ustały tubalne dzwony, ucię-
ci owi Pasterze, co in omnem terram
exibat sonus eorum, nastąpiły ieja-
nia, nie wesołe, ale wam tutaj tem
pora. A to zagrzegotałem przez trzy
lata

tata, i dla tego nienotowałem, nim wszedł przecież w Krakowie w dzień Sgo Grzegorza, kiedy iuż gotowały się grzegołki. – Dzięknąć zła dobrodzieystwa słownie mam, ale tata vitæ meæ ratio erit tibi gratiarum actio, a co niedostaie wymowie, nadstawię szczerą usługą.

Legato Cæsareo Responsum.

Anno eodem.

Idem plane accidit sacræ Regiæ Majestati Domino meo Clementissimo, quod anno 1263. primo augustæ Domus Austriacæ proto Parenti Magno Rudolpho, cui in Romanum Imperium jam electo jamque inaugurato cum inter coronationis apparatus ne (nescio quo casu) Sceptrum defecisset substitit, nec sit alicquantum, mox conspecta in altari Dominica

cruce

Cruce itam sibi loco sceptri Darivo-
luit, eaque ornatus et armatus in solio
consedit. Idem omnino evenit Sacrae
Regiae Maiestati Domino meo Clementissimo
proclamatus in Regem in uno Populo
Cabió ferre biennió, antequam corona
retur, substitit, hasit, quem clavum te-
neret, quo gubernaculo se muniret,
Cruce placuit Dominica. Praeclarum
sane sceptrum, quo Deus mundum
rexit et erexit, omnia sceptra fulciens,
omnia sceptra fugens, virga directionis
virga Regni. Quippe regnavit a li-
gno Deus, hanc elegit, hanc Regno
antehabuit et praetulit, hanc, ut in
orientali area plantaret, exiit primo
127. mane, primo Regni diluculo, ut po-
tui

tuis Athleta ad pugnam, quam Rex
unctus ad Coronam videretur. Ergo
cum in hoc signo intrepidus de
currens inter martis mortisque vias,
pro gloria Altissimi, pro honore ejus
ejus, pro exaltatione nominis / cui
omne genu flectatur / in ipso inte
ritu interritus omnem Dei Causam
egit, pietatis et Religionis. Gloriosas
istas laborum suorum manubias offert
et dedicat Christianitati, ausurus
majora, et plura, modo illius labor
cæteris quietem, solicitudo omnibus
conciliet tranquillitatem. Has plus
quam herculeas curas summus
ac potentissimus Princeps Dominus
Leopoldus Romanorum Imperator, sem

per

per Augustus, qui à alte ô stemat, recte
im pensus bono publico radiat idque
honorificentissima obtestatur Legatione,
omni gratitudinis sensu noster accepit
observanter respondebit Imperatoriis
Majestati omni benevolentiis ac offi
ciorum, àtipelargia, nec unquam in
hoc Studiorum studio, superari se
patietur. Perjucundum est memo
ria revolvere, quam arctus, a tot
saeculis, inter hae duo diurna Do
minica, intercedebat nexus quanta
inter Polenos Germanosque ger
mamtas, ut vastis confiniorum tati
fundiis Distincti populi, in unum
coaluisse viderentur. Recurrat ergo

veter

vetusta temporum felicitas, redeant in
aurum secula priscum, offert Cæsa-
reæ Majestati Dominus meus, nullo
fucode alterum, nullo sophismatum
tinctura miniatam amicitiæ inte-
gritatem, fidelem amicum socium,
qui putat facit. Excutent suspicio-
nes, ab amoris Regni, ad umbrati-
cas zeloti pias, insulas relegandæ
effusæ in ditiones Cæsareas: effræ-
ni militis licentia tanti non est, ut
stabiliter foederatæ amicitiæ constan-
tiam, possit convellere, aut labe-
factare. Turba hominum est vis
hominum in domiciliis pauperum,
grati assueta, potius prædari, quam
præt

proeliari, nec belli leges observans, nec pacis sentiens dulcedinem. De illis Reges et Respublica merito dicat, quod olim Phoebus de suis plus nimis saginatis equis; ideoque calcitrantibus et refractariis: nec me patiuntur, ubi aures incaluere, animi cervixque repugnat habenis; quis injiciat habenas rapidissimo torrenti dum tumidus ripis, aggeribus, et repagulis prorupit valles innatat campis, sternit segetes, invadit omnia subvertens hominum boumque labores? quis illum premit, circumfert fossas, et obice savior ibit? quis me reum dicat? si indomitus

Bison

Bison, vel aper caledonius, vel fu
mans et furens visus estro percitus
a meo nemore erumpens, vicino pe
cori damna inferat et ruinas.-
Prohibebantur severe tum Regia au
thoritate, tum edictis publicis, hæc
extra Regni fines transfugia. fu
gabantur rigide, plectebantur, re
trahebantur, ad supplicia, sed fru
stra omnia, sentina est scele
rum vitiarumque, quæ et peregri
na colluvie crevit, eunt non quo
fuma sed quo famis impellat.-
Græculus esuriens, cœlum si jusse
rit ibit. uniuscujusque eorum tas
seram non aliam crediderim mill

tam

tarem, nisi illam servilem, scurrilem et parrasiticam. Pompeja ergo si vicerit omnia magnus, omnia si Caesar Caesariaceus ego Caeterum Sacra Regia Majestas proposuit, expendet cum testibus ordinibus, nam haec nobis lex est et con suetudo, dabimusque operam, ut inter Principes nostros perennis foederata amicitia constans, perpe tua quam nec Jovis ira, nec ignis, nec poterit, nec edax abolere ve tustas. Interimque antiquas re petens apprecationes, optat Augu stae Principi Rex noster, Domum felicem, Imperium tranquillum Se natum fidum, exercitus fortes, et quae

cun-

cumque Caesaris et hominis sunt vota.

Instructia Jego Krol Mosci

Na Seymiki Przedseymowe z Kancellaryi Koronney Dana d. 8° Decembris 1684:

Wielowładna a praepotentia, ktora za wsze protegit meliora, iesli kiedy komu statecznie assistit, jako Jego Krol Mci Panu Naszemu tnito sei resonu, tarno kaźdy oszdzi. Gdyż iako od pierwszych szczęśliwego Panowania swoiego początkow, zawsze Jego Krol Mci wszystkie actiones, studia, et conatus swoie pro Republica na providentii Boskiey zupełnie gruntowat, tak successive, we wszystkich radach, trudnosciach i operaciach, znalaztszy faciles ad vota vias i

wszyst

wszystkie solicitudines swoie, pomyśl
nemi ukoronowanie eventibus, samę
to Dextera Domini przypisuie Jego
Krol Mć Pan nasz Miłościwy. —
Powabnem i godnem samego Nieba
widoniskiem uznała bydź przezorna
antiquitas, virum fortem cum adver
sa fortuna luctantem. Na podobne
theatrum, na takowe spectaculum
wyprowadzona heroiczna Jego Krol
Mci Pana Naszego Miłościwego dziel
ność, gdy w przeszłym roku sprzyjaią
cena na zgubę Chrześciaństwa totius
Orientis potęga, nietylko Sąsiedzkim
iuż iuż zwątlonę fatali ictu pro
mebat scianę, ale i Oyczyzny naszey
per contiguas vices, pewne spe

Denovera

Denoverat osiągnienie. Dodawała otuchy zawziętey potędze gromadna ex toto Oriente skupionych Woysk sita, apparat woienny nieprzeliczony, wszystkie rzeczy do otrzymania wygraney praesumptią rzedney; z drugiey zaś strony niegotowość, i nieporownana virium quantitas, naszey tedzież Oyczyzny longkwi pericula i zmysloną przyjaźnią, quasi iako uspioney, imaginata securitas, w kardasz mieyszczą nieprzyjaciela wbiiała.— Więc w rzeczy samey, częścią dla defectów skarbowych, częścią ex quadam assuetudine niewydawania podatków, domowa nasza nieszczęśliwość i niegotowość, cum fatis conspirare

Zdawała się

zdawała się, contribuebat i odtrą gia
skiéy ściany suspecta vicinia, non
despiciendam periculorum molem,
gdy Jego Krol. Mci powierzona major
salutem publicam, heroico animo,
ktorym zawsze adversus pondera
surgit wiekopomnym przykładem,
radą nieporownaną, nieprzełamanem
szczęściem i męstwem swoiem, nie
tylko potężnego zawziętość nieprzy
iaciela szczęśliwie repressit, sąsiedzkim
zgubę odwrócił, Chrześciaństwa całość
asservavit, Imie swoie i poddanych sobie
Narodow restauit, ale Węgrzynów de im
minenti de prope ruina salvavit, et
in securo posuit. Zapatrowało się na
takowe dignum Jove spectaculum Jego

Krolewski cum adversantibus fatis igray
sko samo Niebo, et Saluberrimos pro
communi bono conatus szczęśliwie
błogosławiło. Zapatrował się cały
Swiat Chrześciański i przyznał: że
Oyczysta Jego Krolewskiey tarcza, pra
wdziwiey nie latiam ancilla, między
ko powierzonym sobie Narodem, ale
całema Chrześciaństwu, in dulce decus
et praesidium coelitus missum. —
Jawny tego dowod i z tego wezmy brać
każdy moie Campanii, na ktorey Jego
Krolewskiey mierzciezona Ord przez Turcką
wsparta assistentią, pracą i dzielno
ścią swoią ustrymawszy, zapędzo
nych na spustoszenie Oyczyzny wszwie
odwrocił, impet ich i zawziętość pstamił
i do Strony

i do smętney przywiódł ucieczki, mi
ły Oyczyznie, cum dispendio zdrowia
i fortun swoich, a tot insultibus
porządnych udnając securitatem. Kto
raz gdy tem lepiéj ugruntowany wi
dział, ponieważ illos sam ab omni
parte reddidit, sistitia, znowu pu
blico populorum consilio, pokazu
iąc każdemu na oko, że Jego
Królewski Pan Nasz Miłościwy, ia
ko integre, bo paterne, złotego
wolności depozytu, inter tot syrtes
periculorum utrzymał, tak stałe
czuym zawsze dotrzyma affectem,
non deponendo Regium animum,
że Rzplita solida weźmie przed się
consilia salutis publicis et secu

ritatis

ritatis suae.

Aże consiliis bene fundatis et ordinatis naywiększe rerum pendent momenta, gdy in tempore et loco commoda każda rzecz praeviderii et providerii może, upatruie Jego Królewska Pan Nasz Miłościwy ex Regiis prudentiis speculo gwattowne ratie, z których ieżeli nie odstąpiemy, praesenti rerum Statu, żadną miarą, salva Securitate publica Seym stanowić się nie może. —

Naymniejsze nie znaleźli, ani Jego Królewska Mość ani Wielmożnym Hetmanom, utarta Distantia na Seym odjeżdżać, z których ceteriter Jego Królewska Mość consiliis Wielmożnemi Hetmani, operas et personis laboranti

parti

214

parti succurrere niemogli, ile
ze wszystkim i nakażdą okaliczności
czułym nieprzyiacielem iest sprawa,
ktory aby e vicino rzeczy obserwo
wał, w Wałaszech, że wszystką rozto
zył się potęgą, i tudzież i Seraskier
z Woyskami Tureckiemi niedaleko zimuie.—
Druga że Cesarz Turecki zbliżył się
sam in persona, i w Filipolim zi
mował tudzież, Wezyra w Beligradzie
lokowawszy przed sobą.—
Więc nieszczęśliwości teraźnieyszey
Campanii, że Buda Woysk Cesarza
Jmci insultus wytrzymała, łatwo ka
żdy uważy, jako nieprzyiaciel z har
dzie et quovis momenta nocendi,

prudsie

środsei avide wezmie. Nadto, co col
ligati principes, co cały Swiat wezie?
kiedy ad formandum consilium w in
szey prowincyi i odległey umknąłby się
przyszło, zkąd ani consilium in tam
spore, ani communicatio cum colli
gatis oportuna bydźby mogła?
Z tych tedy i wiela innych ratii, wi
dzi Jego Król. M. rzecz nader potrze
bną, aby pro hac vice, Seym na
miey sce zwyczaynem w Warszawie
był odprawiony. Zkąd iako zmiey
sca wspomnieyszey ab omnibus Regni
finibus distantii, ubi sors et occasio
tulerit, potrzebne ad usu rerum et oc
casionum mogłyby subministrari in tam
pore consilia i tatwieysza cum Colliga
tis

tis consiliorum communicatio. –
Do czego Jego Krol Mć sensu Panow
Rad Oboyga Narodow przy boku swoim
zostaiącego condescendo, zachowawszy
in suo vigore prawo o Seymie Grod-
dzienskim commodiori tempori, et sola
necessitate publica do Warszawy Seym
przenosić raczy. Wszem aby Waie
wszytkno convenientiam rerum et ne-
cessitatis atque salutis publicis, ktora
lex suprema bydź powinna,
uważywszy non dissentiat Oyczy-
sko zgoda Jego Krol Mci, ażeby Wiel-
kie Xięstwo Litt. praejudicium ia-
kiego non praetendat, życzy Jego
Krol Mci, aby na przyszłym Seymie
ante omnia vigor prawa o Seymie
Grodzien

Grodzinskim renunciatur! –

Więc że segnes medicos praesentia tempora non requirunt, bo opoźnienie Rady tristes plerumque eventus sequuntur, zaleca Jego Krolew. i do uwagi podaie: aby Seym przyszły, communi całey Rzeczpltey assensu, do iak naykrotszego czasu restringi mogł, ponieważ opoźniony cum pravis circumstantiis, przydsze sku‐ żenie iego distulit, a bliskość i za‐ wziętość, cudze na zgubę naszą nie przyiaciela, gubić czasu niepozwala, i na tem omne momentum zawisło, kto kogo uprzedzi. Należy tedy gdy iako nayweześniey post ordi‐ nata consilia, et sancita, da Pan Bog

Seymem

Seymowo, in executione tempestiva być
mogły, i do operatii wszelkich, czas
in tempore mógł być wolny, co nami
na nieprzyjacielskie przeprowadzając.—
Ponieważ bowiem Kamieniec około
nami na mil osm ździały, częścią
partiami, częścią otaczaniem się Jego
Król Jm. Pana Naszego Miłościwego
z całem Woyskiem o same mury, tak
iest ogłodzony, opalony, że się prawie
tylko mury na Skale zostały, nie
pewniejszego, że ta fortica in soli
tudine terrisque habitatore vacuis
zostawiona, przy łasce Bożey sama
przez się upaść może, iżeli pierwsze
nasze woyska. Da Bóg na wiosnę
wynidą w pole, miasta pogańskie, z

Succursum

z Succursem i prowiantem zbieraią się
ktory chyba od Dunaja prowadzić muszą
Jako tedy wczesne wygotowanie się woy
ska, na punktualniey executii Seymu,
executia na prędkim skończeniu,
skończenie na skroceniu Seymowego
zawisło czasu, tak do tego wszy-
stkiego obligować się i dopomodz nie
tylko z miłości Oyczyznie, Kościo
łom Swiętym, ale i całości Chrześciań
stwa życzy dobrze. —
Przyznaie Jego Krol Jmść Pan Nasz Miło
ściwy, że Woysko Rzpltey odważą nie
porownaną gorliwością i applicatią
ustawiczną, wszystkie incommoda belli,
wszystkie pericula exantlavit, ubolewa
iżey

iże na to, że dla niewydanych dotąd
podatków na Seymie przeszłym uchwa
lonych, należytey im de meritis sti
pendiis niema Satisfactii. J dla te
go nay pierwsze i nay głownieysze Sey
mu tego objectum chce mieć Jego
Król JMc, skuteczną zaięty woy
sku, dla tego żąda Jego Król JMć
per amorem communis Patriae ob
testatur, per conservationem et sa
lutem cujusque, aby Rzeczpta wziąw
szy przedsię tak trudną i niebezl
pieczną woynę, odważnemu Rycerstwu
punctualne, pewne i nieodwłoczne
obmyślić zasłużona stipendia, i tak
skuteczne wziąść przedsię contribuen

dum

Di medial.—

Ale na tak potęznego nieprzyiaciela, należy mieć iak naybliższe siły, do których Ukraina, Zaporozcy, Dunscy i Hatmany facilius, wiele contribuere mogą, byle iakiekolwiek od Rzeczypltey Rycerstwa ich ochota miała posilenie, i a nato w stokm samym pokazała się, gdy na samą Imie Jego Krolewsk., za listowne przepostannika zawołanie, znaczna część onych, lubo przy porzniey stawiła się do usług Rzpltey. Raczy Jego Krolewska. intimiori tractatui Stanom podawać opertunniem pomienionych ludzi obsequium.—

Swigłd

Swiętobliwa Kanoniey piechoty ordi
natia, prawie wyniszczona, i upadła
leżili kiedy iako teraz dałey swie
tey woyny exactionem się potrze
buie usum, a zatem należy uczynić
porządek, aby się primitivae Rzptey
voluntati we wszystkim dosyć stało.
Do tegoż porządku należy rozumie
Jego Krol Mść, aby sposob sprawie
dliwszego z Dobr Swoich Krolewskich
hybernorum wydawania mogł być
obmyślony, że w repartycyi chora
gwi na Woiewodztwa snadź ex cau
sa uchwał Seymikowych, przeci
wnych declarationem generalnych
Seymowych odkryto się wiele defe
ctow

ctow, dla których niemało Chorągwi i

Regimentow oschło przez exclusią, z re

partitii, ktorey nihilominus, lubo bez

żadnego żołdu są, w actualney służbie,

et sustinent pondus diei et aestus. —

Żąda Jego Krol Mć: aby dla snadniey

szego wtem na przeszłym Seymie pomiar

kowania i uspokojenia, urodzeni Posłowie

Woiewodztw i Ziem wszystkich, rachun

ki i regestra dostateczne płacy tey, którym

Chorągwiom i Regimentom, iako wiele pła

cili, z sobą mieli. —

Zaleca przytem Jego Krol Mć: osobliwey

Stanow Rzpltey reflexii, straty, woyska

Rzpltey, które we dwuletnich obozach,

częścią, a cruda coeli intemperie, czę

ścią, ab incommodis belli ponieśli, iże

sam

tak scriptym i w wydaniu Dozyi po
znym zatdem redukowac niemoze, aley
sposob iaki afoblewrze go ukontentowa
nia i wdzięcznosci obmyslic rechciata
Rzpta.
Przypominać raczy Jego Krol. Mść. iewi
się z Skarbu Koronnego Stanowi Rzptey
aley z Seymu da Bog przysztego nazna
czenia tytu, poniewaz Wielmozny Kor
sztyn, niewiadome, in quo statu odjeżdża
jaz do Francii Klejnoty Rzptey zostawił-
A ze znaczna deminutia w prowenciie
Celnym co raz się odkrywa, z wielkim
w Skarbie Kor. szkodą, dla tego nay
bardziey, że rozni prekupniowie, rozne
captando protectie, i juramenta fal
syfre czyniąc, pod niemi odpłacenia
130 ceł na komorach Skarbowych, uchi
dza

Oyczyznie i wystawuie się, i zalecać raczy Jego Kral. Mość pilney Rzeczpltey reflexii iakoby skutecznie huic inconvenienti obviari mogło.

Dalszemi materiami nieżda się Jego Krolew. Mość obrucere Seym terazniejszy, na ktorym, gdy niezna mediatio prowadzenia dalszey z potężnym nieprzyiacielem woyny, tym bardziey pomnażać.

Zatem życzy Jego Krolewska Mość Pan nasz Miłościwy, aby to tylko, co nay bardziey poprzeć, wziąwszy przed się iako to: zapłata woysku niechybna, i dalsze woienne koszty, do samey obrony i praeparacia woyny należące, dostatecznie i stateczne, per consilia ad id directa prowidowane były.

Szcze[?]

Szczęśliwego, patem consiliorum cur-
sum paterne życzy Jego Król. Mć
i Łaską swoią Pańską wszystkim
in universum i każdemu ex civibus
chętnie ofiaruie. —

Puncta Tractatus.

Inter Serenissimum Michaelem Re-
gem Poloniae et Serenissimum Sul-
tanum Machmet Han Imperatorem
Turcarum per Illustrissimos, Ma-
gnificos Commissarios ab utraque
parti agitata et conclusa anno
sexcentesimo septuagesimo secundo
Die 17 Octobris 1672.

1. Tartari habitantes antea in Regno
Poloniae nunc capati alias Lipcé,
quicumque jam exiverunt, et sese

Dominio

Dominio Serenissimae Portae subdi-
derunt, uxores autem suas relinque-
runt, easdem, ac liberos suos, et
bona mobilia, libere ac sine ullo
gravamine, repetere possint, alii
autem, qui in Regno remanse-
runt cum uxoribus exeundi et re-
manendi libertatem habeant. –

2. Quolibet anno Serenissimus Rex
Poloniae, per ablegatos suos mittet
pro munere suo ad Serenissimam
Portam Othomanicam viginti duo
millia aureorum, incipiendo id
facere post finitum annum 1672
futuri anni 1673, die 5ta Novembris
id est die 8° Decembris, idque tempus

segum

sequentibus annis observatitur sem
per, ea conditione, ut finitimos Po
lonis Turcas, Tartaros, Cosacos, aliosque
Populos Portæ subjacentes Serenissimus Impe
rator arceat ab incursionibus, nec ab illis
ullum damnum illatum fuerit Serenis
simus Rex Poloniæ requiret per litte
ras satisfactionem quam si non ob
tinuerit a Porta Ottomanica per Bos
sam confinem seu limitaneum, jam
pro eodem anno munera non mittet. –
3° Podolia secundum antiqua confinia,
Dominio Portæ Othomanicæ subjacebit, et
si erit aliqua controversio de confi
nis et limitibus Poloniæ tunc ex
consensu Dominorum, utriusque partis
Commissarii constituti, ibunt ad li

mites

mites, de quibus controversio erit, et secundum justitiam, ac informationem sonum et praedia Polonis, quas sunt in Podolia excibunt cum familiis, bonis mobilibus et propriis armis. Porta Otthomanica castella et oppida, quae cumque fuerint expugnata, vel per deditionem capta in palatinatu Russiis, integra cum hominibus et munitione exnunc reddet, Domino Regi Polonis. In Podolia eadem omnes proventus describentur, postquam descriptionem Nobilibus Podoliis habentibus ibi suas possessiones, liberum erit manere in suis oppidis et pagis. Tributa autem, decimas

et

alios proventus, a subditis collecta, iuxta proportionem factam reddent Commissariis, a sua Cæsarea Majestate, pro se autem sufficientes proventus assignatos habebunt, prædicti Nobiles et illorum filii liberi erunt, neque removebuntur ab iisdem bonis, nisi justa causa, et excessu aliquo commisso, et prole illorum subditorumque ut et aliorum in Podolia Christianorum, mille a Serenissimo Imperatore, vel quopiam alio accipientur Decimæ Liberum quoque exercitium Religionis suæ conceditur, et indemnitas Ecclessiarum cavetur, exceptis Arcibus, in quibus ædificabuntur Templa Turcica. Ex Camenec et aliis locis

Podoliæ

Podoliis in spatio duorum mensium, conclusionis pactorum liberum erit, ex ire unicuique, qui voluerit, cum uxori bus liberis utriusque sexus et bonis mobilibus, securitatemque exeuntibus usque ad confinia Regni Poloniis, Porta Otthomanica procurabit subditi autem munere tenebuntur. —

4. Ukrajna secundus antiquos limites relinquentur Cosacis, et si aliqua de confiniis erit controversio, ita com ponetur, ut supra de Podolia scri ptum Biato cerkiw et alia fortalia ad Ukrainam spectantia reddentur Cosacis evacuata Praesidiis, praesidia riisque autem cum supellectili, bonis suis et armis propriis securum iter

ad confinia

ad consilia Regni concedituv, eo adjuncto, ne plus quam quindecim ex tormentis, ad Arcem Bialocerkuviensem spectantibus secum evehant ex edificiis autem nihil destruant. —

5. Cosaci qui cum Hanenko fuerint, libertatem religendi, si valuerint, ad bona sua, et nulla ipsis fiat injuria, quousque manebunt pacifi ci Hanenko autem ipse non veniat. Vetera et antiqua Pacta inter Regnum Poloniæ et Serenissimam Portam Otthomanicam in integro exceptis punctis, quæ præsentibus pactis tollentur. —

Konsygnacya Fortec i Zamków

Które się tylko przed nieprzyiacielem koronnym 131 a potem poddały, ile można widzieć. —

1.	2.
Kamieniec	Trembowla.
Kudrynce	Złotniki
Krzyczce	Koniuchy.
Skała	Zatogory.
Dorsanow	Nowosiołka
Kasperowce	Śniatyn
Satanow	Potok
Czerwonogrod	Buczacz.
Jagielnica	Kutaczkowce.
Budzanow	Złotniki.

3	4.
Iwanie	Tarnopol
Czarnokozinie	Pomorzany.
Wysoka	Piątykamień.
Brzezie	Świerz
Bilcze	Staresioło.
Husiatyn	Horodenka

Pankow

Pankowe — Żartowiał.
Czerniwa — Gwoździec.
Czortków — Kupczynce
Tarnów — Torsko.

Copia listu

Jx Xiędza Arcybiskupa Gnieznieńskie go do Ichm. Panow Senatorow, z Łowicza die 19. Novembris 1672.

Gdybym niewidział, żem się w tey rodził Oyczyznie, w ktorey tak iuż wiele pnie przeżyłem wieku, i gdybym sobie non constaretur, że mam vitam et sensum, rozumiałbym, że mię jak per aethera turbo na inszą zaniosł krainę, abym tanti sceleris był spectator wwolney i swobodney Oyczyznie, gdzie inter Cardinalia niedawno było: neminem capti

vare

vare, nisi jure victum, teraz żałośny

słyszę, że nietylko non victi jure, ani

auditi, reos nos fuisse, solo poena ea

primunt subtestanter, nietylko Dobra,

ale i capita nostra, takie to nas luce

meridiana clariora Documenta, te gra

dus jure descriptionis. Jestto Judicium

prawem Civium ugruntowane? i dla

Boga i Sprawiedliwości tego racżcie

Waszmość Panowie Ultimam hanc Concivium

i Braci swoich prospiciam # praw i wolno.

ści interitum, swoią zratamowaé pewa

gą civicam ad potomności ab Cives

servatos mereturi coronam. Upewniam,

że prawa Dastrzię, ani się zmieyszą Arcybiskup

pi go rupe residentii niekmi zinszemi

corrigere

corrigeris Dane będzie do justificatii miejsce, niech Seym złożony będzie, i obmyślony, ktka ma obwinionemu do Sądu bezpieczny ac cessus, na co ta praeceptatur conde= mnatio? ktoż się na tamten plac, niewinną krwią Szlachecką sfarbowa ny stawić może? raczycież Wasz mość Panowie Principis mentem aliis di vertere prudentibus Consiliis, niech Waszmość Panowie jako pewni om usta cha, niech uno ictu concedat wal nosci, ktore nam naszych dotąd communes były. Otto Wasz mość Panow uniżenie proszę, pierwszy tak mieszczę słowy tey Oyczyzny Parmas, ktory urdam. —

Od legoz do Krola Jmci

Niewiem na co wprzod, nietylko przed Wa

Jmci

szey Krol iMci ale i całym Swiatem mam
się żałować, czy na niesprawiedliwość,
ktora mię inauditum nietylko inno
centem condemnavit, kiedy mnie pierwey
poena, niżeli criminis impositio doszło
Pański? niewiem kto defert, nietylko
o co declarowany pro hoste patriae
iestem, ktory dałęm sine nodarzytem,
Służytem według miłości moiey Oy
czyznie, w naypierwszych zawiadaiąc
urzędach, nadstatek meritorum ceno
ztata naypierwsza tey Oyczyznie w pro
ważeny dostoyności, dla ktorey mieyłem
raz zdrowie odważytem. — Osobey Waszey
Krol Mci abym miał czem krasić, nie
poczuwam się, bo ieżelim kiedy co takie
go albo mowił, albo pisał, wszak dałem

publicznie

publicam na Seymie justificationem, da
tem et privatam, kiedy mnie tylko Wa
sza Krol Jm. na złe udania powabiłeś,
tyleś mnie razy uznał innocentem,
bo humanissime Demittebas amplexu,
lecz nie non osculo Dignitatis. W ni
czem się tedy nie poczuwam, ani prze
ciwko Waszey Krolik., ani Oyczyznie
reum, czytam, ieżeli kiedy, condemno
Judicium, od ktorego mnie moy osie
mił character. Ey dla Boga
racz się Wasza Krol Jm. pustrzedz,
mechciey exemplum sine exemplo
statuere w Patrzze, aliy tak Sprawiedli
wość oraz z wolnościami uciekać miała,
"pro mnie ze principiibus omnia ad fa
mam

mami dirigendal, o co sam zwiedam, pokor
nie Waszey Krol Mci prosze, skłaniaiąc głowę.

Do JPana Marszałka Koła
Rycerskiego, od tegoż.

Szyszcze na tem miejscu od Waszmości Pana
wielką mam nadzieię, że za teraźnieyszą
Koła Directią Waszmości Pana, quam
in tas ięgo in audita ulej Rzeczypospli
statui nos paticture Szlachechi Sena
tor arcybiskup i Primas in altym
asserabatur niewinności mojej znaleźć
miejsce niewinności z Polski, a w
ostatku statione mea cedam, tu
mnie w Łowiczu dla usprawiedliwie
nia jura patriis zostanę. Wielce
Waszmości Pana proszę, ażeby sto sło
ich zjednał powagą, co nayniemniey sze

mu mniej

mu mieydzi negatur, gdzie się tylko ie
stiliz wydaie cultus, ale i mnie i in
szym Jchom abowiniowym, naznaczone tyte
do justificatii mieysce, a to tylko na sey
mie tylko może, bo takowe impetus
suggerus modus, nie tylko nie ust
Chrześciańskiy, ale ani ludzki, gdzie af
fectus et passio, ale ratio et judicium
ma discernere. Przydasz WmmPan
do miłu cnót wysokich urodzony gnie
ździe swoiey hanc coronidem, gdzie
się tantum in affectibus hominum po
tuisse, posteritati pokażesz, ani też alio
propiram stimulo, sponte ad magna
quoque concurrentem, tey się tylko doda
ię tarcze WmmPana na ktorą iemuż,
132 i domowi iego służyć nieomiatem, zawsze

przynay

przynaymniey chciałem.—

<u>Racie JXiędza Podkanclerzego</u>

Nie zbrania się JXiądz Podkanclerzy wyko-
nać przysięgi, ale tylko differt, ad com-
munem sensum JchM. Xięży Starszych
Biskupów, iako W. X. Litt. i prowincia
pruska invitantur do confoederatii,
tak JchM. Xięży Biskupów trzeba invi-
tować przez osobny artykuł, ponieważ
do pospolitego ruszenia non obligantur.
Nie może bydź deterior conditia JXiędza
Podkanclerzego, na urzędzie Królewskim
pracy ustawiczney, i karitem przytomne-
go, niżeli JchM. absentów.—
JXiądz Biskup Chełmski podobno
praescius futuri, odjechawszy na Xawzm

ciu

cii Kata z obozu, schronił się od przy-
sięgi, cum non idem liceat JX. Ksiądz Pod-
kanclerzy vapulat memoria JX. Xiędza
Krasińskiego Biskupa Krakowskiego, kto
zaś nayprzody napisał confederatię he-
reticam, dla czego też pro poena et pœ-
nitentia caret honesto sepulchri w
Katedrze Krakowskiey. Niechwałą Xię-
dza Goślickiemu Biskupowi Poznań-
skiemu, alias oztomiekowi godnemu, że
się podpisał na confederatię lubo
cum appendice propter bonam pacis.
Niemoże JX. Xiądz Podkanclerzy con-
currere do condemnatii Arcybiskupa
in persona et bonis ecclesiasticis, sine
Speciali commissione, ręka Ojca S.
JX. Xiądz Podkanclerzy będzie ~~Podkancle~~ Commissariem
rzy

Seymu ad pretia rerum, watat ad reveren
tiam juramenti renuntiari functioni,
mieli przysięgai. Tenze będąc Commis
sarius terrarum prussid iżl mieczarsia
Oda w kole przed Waiewodztwem Chelm
skim, jako insi JchX Panowie Senatoro
wie mają przy solii Wajewodztwa
swoie, prejudicaret przysięgą swoią
juribus provinciis, ktora Oda pospoli
tego ruszenia in personis in enatrij.-
Lubo pierwsze pranujowa ad jura oada
ca post perduelles, tacite pro hac
vice tolerat JchXiądz Podkanclerzy, iednak
expresso consensu oney approbare per
juramentum in more D.-
Pro extremo Oda kota wel cum periculo
offensionis JchXiądz Podkanclerzy, że able
gatem

gatię praktyk z Portą Ottomańską
iść erroneus et irrealis nie mam, na to
ani levissimum judicium, bo Doroszenkowe
praktyki są dawodne i autentyczne, ale
JPanu Marszałkowi na Urzędzie swoim
pilnemu, pracowitemu, in opere belli
będącemu, Boga dziś bojącemu, i oświa
decznemu, i Ojczyznę zelosissimo, imponere
notam non licet, który od dwóch lat
zawsze przestrogę dawał, o tej wojnie
co przesta pisać, o Commendanta na Ka
mieniec na obsidię doświadczonego
złotem odważyć i pisać o zacią
gnienie piechot do Książąt Niemieckich,
Summy z Biskupstwa Krakowskiego przy
stanu oddać w dispositię Kamieńca trzem
Nałęczy

Natiom Polskiey, Ruskiey i ormianskiey, Pro
wiantami i prochami dostatecznie opa
trzyt, ludzi co mogt, pro praesidio ordi
nowat. Fortecia Kamieniecka wrzku by
ta za Commendanta i Szlachty nieprzy
chylnych Jego Krol. mci, examinati miah
prawde powiedzą. Oswiadczza sie Jzsiąze
Podkanclerzy, ze jako dotrzymat, tak
i dotrzyma zawsze fidem Jego Krol
Mci. salva libera Senatoria. —

Copia litterarum

Illustrissimi Wielopolski Cancellarii Regni
Poloniae ac Serenissimum Regem Christianissimum
Si oculis cerni possent Serenissimi ac po
tentissimi Regis Poloniae Domini mei Clemen
tissimi teneriores erga Majestatem Vestram
amicitiae sensus, vel solo animorum motu

vetuti

veluti beatis mentibus datum esse, per
suasum habemus intelligi ita, demum
clare, pro ut in intimo pectore latet,
Majestas Vestra pateret. Sed cum
hic conditionis humanæ imbecillitas non
sistat, eaque super est ratione Maie
statí Vestræ, me interprete sistitur.
Quo in munere dum sacratissimæ Re
giæ Majestatis Vestræ, et Principis
mei magnitudinem cogito, verba, quæ
utrique conveniant non reperio, hæc ubi
desunt, res ipsæ succedant, oportet et
loquantur. Loquatur vetus inter Gran
ciæ et Poloniæ Regna vicissitudo, quæ
nobis olim Casimirum Regem e Clu
niaco reddidit, cum eoque leges ritus,
mores intulit. Impressa horum spe
ciis

cis nullis temporum velloci injuriis labefactata facile etiam mihi vel leviter inspicientibus, agnoscitur. Loquatur recentior ævi memoria, quæ nobis Ludovicum Antegravensem ex Hungaria, Henricum Valerium e Gallia Regem petitum suggerit. Loquatur præsens ætas, quæ Ludovicam Mariam Reginam felicis recordationis, gemmam virtutem consenuit, quæ Svecorum Dissidia Majestatis vestræ Authoritate, composuit, quæ regnantem nunc Serenissimam Reginam Mariam Casimiram, delicias et ornamentum sæculi nobis tribuit. — Sed quid opus est, alienis, cum propria Serenissimæ Majestatis

statis Domini mei Clementissimi lo
quuntur acta, cui et ante sceptra, ni
hil antiquius cultu Majestatis Vestræ
fuit, et inter regnandi curas, hæc
præcipua benevolentiam Vestræ Ma
iestatis mereri, habere, et tueri.-
Hoc magnum nomen Majestatis Ve
stræ laudis fastigia superans, omnes
in venerationem sui rapit, et tamen
arctiore quodam nexu adstringit
eos, quos sibi gloriæ similitudo occulta,
illius, ni fallor, sympathiæ parens
conciliavit.- Retulit aliquando orbis
inter prodigia duos soles: miramur
æque et nos ac lætamur duos
principes, æmulas tunc non æmula

mente

mente. Christianitati placere, et dum alter occiduas, alter orientis plagas illustrat, mutuis se amoris contingere radiis. Procul hinc ecclypses, procul nebulae, et si quas malevolentia cujus, quam sive error effudit innata Majestatem magnanimitas (affulgente beneficio sidere Sanctissimi Pontificis:) in ipso ortu dissipat, non alio enatas profectu, nisi ut lactius e nube emicans jubar enitiat. Haec est voluntas totius Christiani Orbis, hoc Sanctissimi Communis Patris Desiderium, hoc Serenissimi Regis Domini mei Clementissimi Studium. Adjungo tenuitatis vestrae substerno:

Est

Est quod debeam sorti meo, quod inter maximos orbis principes, et sacrosanctae eorum amicitiae foedera versari obtigit; vixi hucusque in desiderio, quod conspectus Majestatis vestrae explevit, vivam deinceps cum eo cultu, quem splendor Majestatis (: qua majorem nemo vidit unquam :) imprimit, nec majus aliud inquiram vel sperabo decus, quam quod mihi tanti Principis veneratio afferit. —

Dixi. —

Copia Listu Krola Jmci:

Do Królowey Jmci pisanego, z znamiteym wezyrskich, w obozie pod Wiedniem —

die 13 Septembris 1682.

Berg

Bóg i Pan nasz na wieki błogosławiony,
dał zwycięztwo i sławę narodowi na
szemu, o iakiey i wieki pierwsze nigdy
niesłychały. Działa wszystkie, obóz
wszystek, dostatki nieoszacowane, dosta
ły się w ręce nasze, nieprzyiaciel tru
pem poległ, pola i obóz w Confuzyi, miał
stada, muły, bydła owce które tu miał
po łąkach, dopiero dziś woyska nasze
brać poczynaią, przy których Turkowie
trzodami tu przed sobą pędzą, drudzy
z nas osobliwie Szenegali, na dobrych
koniach pięknie ubranych, od nich tu
do nas uciekaią. Tak się ta rzecz nie
pożądana zdarza, że dziś iuż między
pospolstwem tu w mieście i u nas w
obozie

w oboźie była trwoga, rozumiejąc że i nie
mogąc sobie inaczey perswadować, jedno
że nieprzyjaciel na zad się wrócił. Pro-
chów samych i amunicyi, porzucił więcey
jak na milion. Widziałem przeszłey no-
cy rzeczy, którey sobie zawsze widzieć
pragnąłem. Kawalerya nasza, w kil-
ku mieysach zapaliła te prochy,
które własnie Sądny Dzień reprezen-
towały, bez naymnieyszey szkody ludz-
kiey, z drżeniem ziemie pokazały
na niebie, iako się obłoki rodzą
ale to nieszczęście miałkie, bo blizko
miliona w nich uczyniły szkody. We-
zyr tak uciekał od wszystkiego, że le-
dwo na iednym koniu i w iedney sukni. —

Jan

Sam został iego successorem po mil
niey części wszystkie mi się po nim do
stały splendory, a to tym trafunkiem,
że będę w obozie w samym przedzie, i tu
dzież za Wezyrem postępował, przedał
się uden pakojony iego i pokazał na
mioty wszystkie tak obszerne jak
Warszawa albo Lwów w murach, nam
wszystkie znaki wezyrskie, które nad
nim noszą. Chorągiew Machometań
ską, którą mu dał Cesarz na woynę,
i którą dziś ieszcze posłałem do Rzymu
Ojca S. przez Talentego Pazia. Namio
ty wszystkie dostały mi się i tysiące inszych
galanteryi bardzo pięknych i bogatych
lubo się ieszcze zeta rzeczy niewidziało.

niemasz

Niemasz comparatii z Chocimską, wielka samych Saydaków rubinami i szafira mi sadzonych, stoią się kilka tysięcy szerzt. Nierzekmiesz mi tak W.W. więc iako tatarskie żony mawiać zwyczkły mę żem, bez zdobyczy powracaiącym: żeś ty nie junak, kiedyś się bez zdobyczy powrócił, boten co zdobyczą mi prędzy bydź musi. Mam i konia Wezyrskie go ze wszystkiem sudzeniem, i same gom mężnie dosiadzał, ale się precii salvowat. Kijaia iego, to iest pierwsze go człeka po nim, zabito, i Baszow niemało. Złotych Szabel, pietro po Woyska i innych woiennych ynwsztem ków. Noc nam ostatka przeszkodziła

i to

ito, że uchodząc, a krótko się chronią
i pilnie się reyteruią. Janczarów swoich
odbiegli w Approssach, których w no
cy wyrzynano, bo to była taka char
dość i pycha tych ludzi, że kiedy
się iedni bili z nami w polu, drudzy
szturmowali do miasta, jakoż mieli
czem poczynać. Ja ich rachuię prócz
Tatarów na 300.000, drudzy rachuią
namiotów samych na 300.000, i biorąc
proportią trzech do iednego namiotu,
coby wyniosło niesłychaną liczbę. —
Ja iednak rachuię namiotów na 100000.
Dwie nocy i ieden dzień rozbieraią ich,
kto chce, iuż i z miasta wyszli ludzie

Do nich

do nich, ale mniemam, że i za tydzień tego nie rozbierzą. Ludzi niewinnych tutejszych Austryiaków, osobliwie białychgłów siła powiecieli, zabijali kogokolwiek tylko mogli, siła bardzo też zabitych białychgłów, ale i siła rannych, i które żyć mogą. Wczora widziałem dzieciątko ciało we trzech cięciach, bardzo najmilszego chłopczyka, któremu zdrajca przeciął gębę i głowę szkaradnie. Ale to trefna, że wezyr wziął tu był gdzieś w którymś pałacu Cesarskim strusia żywego, dziwnie ślicznego, tedy i tego, aby się nam nie dostał w ręce, kazał ściąć. Co zaś za delicie miał przy swoich namiotach wypisać niepodobno; miał łaźnię, miał ogrodek,

i fontanny

fontanny, kroliki, koty, nawet i papugi,
ale że latała, niemożono iey dostać.
Dziś tylko w mieście, któreby iuż niemogło
wytrzymać więcey nad pięć dni. Oko
ludzkie niewidziało takich rzeczy, co to
tam miny porobiły z Belwederem pod
murowanych okrutnie wysokich i po
robiły skały straszliwe, i tak ie zrzu
ciły, że więcey utrzymać niemogły.
Pałac Cesarski w mieście od kul ze
psowany, woyska wszystkie, które
bardzo dobrze swoie robiły powinności,
przyięły Pana Boga, a nam też
wygraną potrzeba. Kiedy iuż nie
przyiaciel począł uchodzić, i dał
się przełamać, bo mnie się przyszło
z Wezyrem łamać, który wszystkie a

wszystkie

wszystkie woyska, na mnie szczegulnie prawie przeradził, tak, że już środek to iest corpus, iako i teraz szczegulnie, niemiały mało co do czynienia, i dla tego też wszystkie swoie niemieckie sprzęty do mnie obracali. Przybie gali tedy do mnie Xiążęta, jako to Elector Bawarski, Wszelkim ściskaiące mnie za szyię, i całuiące mi ręki, Generałowie zas mnie w nogi, ćoz dopiero z Pułkownikami offi cerami i Regimentów, wszystkie Kawalerie Infanterie witały. Pa nie Nasz, zacny Krolu! słucha li mnie tak, że nigdy tak nasi. – Przybył tu dziś rano Xiąże

Lotaryński

Łataryński Saski, bo mi się z niemi
wczora widzieć nie przyszło, bo byli na
samym skońcu lewego Skrzydła, któ-
rym od P. Marszałka Nadwornego
przydałem był. Usarskiey kilka cho-
rągwi. Coż Commendant Sta-
renberg tuteyszy? wszystko całowa-
ło, obłapiało, swym Salvatorem
zwało. Byłem potem w dwóch kości-
ołach, sam lud wszystek pospoli-
ty, całował mi ręce, nogi, suknie
drudzy się tylko dotykali, wołając:
a niechże zgięz walecznie całuiemy. Chcieli
byli wołać wszyscy, alem uprosił
officerow niemieckich, żeby dali
pokoy. Z czym trwała iednak iedna
kupa i zawołała: Vivat Rex!

Ziadten

Ziadłem obiad u Kommendanta, wyiecha łem z Xiążęciem do Obozu potem, a pospol stwo ręce mi nosząc, prowadziło mię aż do Bramy, Xiążęta się ziechały, i Ce sarz dać o sobie znać, że iest w miłoś ale ja maiąc za nieprzyiacielem spie szyć się prędko i widzieć mi się z Cesarzem nieprzyidzie. Niemało zgi nęło w tey potrzebie, osobliwie tych Dwoch, żal się Boże, o których już nim opowiedział Dupon, to iest: Pana Starosty Halickiego i Pana Podskarbiego Nadwornego, których bez łez wspomnieć niepodobna.- Z woysk cudzoziemskich, Xiąże de Croy zabity i brat iego postrzelony i in nych kilku znacznych zabitych.-

Potem

Pater Deviano, który się nacałować
mnie niemógł, powiedział że widział
gołębicę białą nad wojskiem naszem
latającą. My dziś za nieprzyja
cielem ruszymy się w Węgry. Electoro
wie odstąpić niechcą, to także nad
nami błogosławieństwo Boże, za
co mu niech będzie cześć i chwała
na wieki. —

Kiedy już postrzegł Wezyr, że
strzymać niemoże, zawoławszy sy
nów swoich do siebie, płakał jako
dzieci. Potem rzekł do Hana
ty mnie ratuj, jeżeli możesz od
powiedział Han, znamy my Kro
la polskiego, niedamy mu rady i
sami o sobie myśleć musiemy, alejśmy

wy.

się salwować mogli. Gorąco tu
mamy tak srogie, iż prawie nie
żyiemy tylko piiąc. Teraz do
piero znaleziono okrutną moc
wozów z prowiantami i słomą,
ia nie wiem, czem iuż ani będą stra
tali. W ten moment daią nam znać,
że ostatnich kilka naszych dziatek
małych porzucał nieprzyiaciel. –
Iuż tedy wsiadamy na konie,
ku Węgierskiey ziemi, prosto za
nieprzyiacielem, iakom dawno wypo
wiał, że się da Bóg, aż w Stryiu
zobaczemy. Xiążęta Saski i Bawar
ski dali mi słowo, i na kray świa
ta ze mną iść chcą. Tu musim iść

z pospiechy

z pospiechem dla srogich smrodow
od trupow, koni, bydel, i wielbładow.
Do Krola Francuzkiego napisałem
kilka słow, oznaymuiąc jako Chri
stianissimo – a potrzebie wygraney,
i wybawieniu Chrzescianstwa. Syn
nasz Serca nieustraszonego i ponieka
zu z podziwieniem dobrey, na piżd
mnie nigdy nieodstępuie, zdrow
dobre i w takich fatygach, ktore
wyższe byłź niemogą, co moment
grzecznieyszy. Z Elektorem Bawar
skim ktory ustawicznie do Nas przy
chodzi, i wczora gdziem jadł u Com
mendanta, dowiedziawszy się o mnie
przyiechał iako Brat z Bratem, z sobą

zdałyrzy

z dobyczy swoie mu daruie. Xiężę De
Chaise, którego niedostało, przyczyniło do
nas podobne, to nasze Woysko onemu,
które Gotfryd wywiódł do Ziemi S^{tey}
Syn nasz Alexander ma się z czego
cieszyć, bo iego Chorągiew Wezyra
złamała się, i stanęła naypierwsza atoli
mała utrzymała się wszystkiego woy-
ska. Monsieur de Conte zdrów dobrze,
nieodstąpił mię na pieszo. Elektoro-
wi Bawarskiemu, który nie myślił
nigdzi odemnie, darowałem trzech ko-
ni moich, Chorągiew Baszy Egipskie-
go, i dział sześć, dam iszcze jakiś
piękny Kleynot, żeby posłał zdoby-
czy swoiey, a Madame Dolfinie się
135 dłnie swoiey, a Synowiey Króla
Fran

Francuzkiego, ktora pytaiącemu się Krolowi, Brat twoy Succurs daie Cesarzowi? odpowiedziała: Czyni to Cesarowi, co powinien i Oyczyznie. Chorągwi nieprzyiacielskich nazwozo no gwałt i bębnów. Owo zgoła zginął nieprzyiaciel ze wszystkim, tylko z duszami uciekaią. Niech się wszystkey cieszą, a Panu Bogu dzię kuią, że pospulstwu nie pozwoliło się pytać, gdzie nasz Bog? etc. —

Specificatia

Wszystkich rzeczy pobranych po wygraney bitwie Tureckiey do Cesarza Wiedenskiego z Obozu Tureckiego. —

Drukowane w Wojcicki: Biblio teka Tom II st. 287.

4.000 Cetnarow ołowiu
4.000 — " — prochow.

12.000

18000 ręcznych granatow. —

18000 młotyczek i Szufel.

6000 Cetnarow lontow.

2000 zapalających Kul.

30 Cetnarow Smoły i Żywicy.

10 d° petrae oleum et Caterne oleum.

pół milliona funtow Lnianego Oleju.

30 Cetnarow Saletry. —

200.000 rożnych apparamentow do robienia min.

5 Cetnarow woskowanego płotna do namiotow.

20000 włosianych worow do napełniania ziemią i piaskiem do fass rzucania.

50 Cetnarow podkow Tureckich i ufnali.

5 d° Bretnali. —

1100 Korsztow. —

4000 Owczych Skor.

20 Cetnarow Sznurow rożnych z Wielbłądziey i wołowey sierci robionych. —

400

400 Sztuk pił do rzezania.
500 Janczarek
50 Kop bawełny.–
1000 worow prożnych wełnianych.
1000 żelaznych tarcz i Karwaszow.
100 Cetnarow łoju i innego smarowidła
1000 rożkow do prochow janczarskich
20.000 półwersaków skorzanych.
4.000 wielkich miechow do rozdymania kul ognistych
50 Cetnarów niewyrobionego żelaza.
200 Wind drewnianych do wytaczania armaty.–
8000 prożnych wozow do wozenia amunitii
2000 wielkich bontow.–
18.000 wielkich małych i rożnych kol do rzezania.
4 Kartauny wielkie.–
160 wielkich i małych dział.

Jedna niż

Jedna niezliczona i niezmierna liczba
różnych lin do windowania armaty.
16 Kowadeł wielkich Kowalskich.
200.000 różnych rzeczy do zapalania
i zrzucania wielkich i małych granatów.

Copia litterarum.

Serenissimi Regis Poloniarum, ad Regem Galliae Castris ad Viennam die
13 Septembris 1683. post reportatam
victoriam de Turcis.

Victoria, quam Christiani Exercitus,
12 Septembris, Deo auspice, de hae
reditarii S. Fidei hostibus reportarunt,
eliberatisque Viennae, jam cadentis, fe
licitas, ad neminem magis, quam
ad Christianissimum Regem pertinere
videtur. Cui dum superi summa quae

vis

vis dedere, terra marique contra communem S. Crucis hostem, nobis ad futurum, Vastaque Regna illa recuperaturum non dubitamus, in quibus tritas in agnorum, et S. Antecessorum suorum, inveniet vestigia. Optimâ de cætero Majestati vestræ apprecando &c.

Copia litterarum

Serenissimi Ducis Lotharingium ex Castris Cæsareis 17ª augusti 1683. ao.

Satisfacturus desideratis a Vestra Majestate referre necessum credidi, quemadmodum heri Castra metatus super Marchiam circa Agremiam ex flammis et fumo judicavi, ad esse rebelles incinerantes circumvicinos pagos.

Quid

Quae cum mihi confirmata fuerint ex relatione Praefectorum Principis Harmani a Lutestein, eorumque numerum esse ad quadrigentos circiter; Dimisi sexcentos Polonos, quatenus rebelles ad terminum praefixum insequerentur, Decolues ad hinc milliaribus non quadrigentos, sed quatuor millia invenire, quos, licet numero inferiores, aggressi sunt fortiter et fugaverunt, redemptis austriacis captivis, praedas a rebellibus recepere eorum, occisis usque ad tercenta, aliquot centenis equorum hungaricorum, cum decem vexillis ad Castra hae Caesarea re

Ductis

Ducti. Informatus circa noctem de numero hostium, accurrerat cum Catafractu Equite, assistendo ergo Palonis verum pugna jam finita ad Castra revertentes inveni, idque mihi mirum fuit quod licet et a tergo et a fronte rebelles habue rint, indefensa eorum virtus ta lis fuit, ut neminem, nec cesserint nec viginti homines perdiderint, tam occisos quam vulneratos, ut latius intelleget, ex Duce Lubo mirski. Mihi sufficiat, Vestræ Maje statis laudere actionem Inclytæ Nationis, ingenitum ardorem, et

anni

omni in occasione generositatem. Intel
ligo ex Litteris Praefecti Posoniensis Prae
sidii, Tartaros, qui usque ad N.º 15000.
in oppido Vetzensi castra metabantur,
post tentatum inutiliter ad has par
tes transitum, per diversos in insula
Schittensi Danubii ramos, per
Altemburgum ad pontem Strigonien
sem descendisse. Adeoque non gra
vabitur Vestra Majestas, uti spero,
si hesternas instantias renovem,
pro remittendo copiis Magnifici
Vice Generalis Sieniawski et Gene
rosi Praefecti Lozinski et accele
rando suo motu Religio pro li
beranda Vienna, et ad incrementum
136 gloriae Vestrae Majestatis cum omnia pro
spera apprecor. —

Copia

Copia Listu

Pisanego Do Krola Jey: od JP. Czar
neckiego Pisarza Polnego Kor: z Grzeszczan
De datto 3 novembris 1655.

Nie impet Strzez Boze zaden, bomiem
z przodkow moich cosmy Krolem Pa
nem naszym powinni, ani tak mocy
potrzeby miala, bo wiem, ze mnie przy
Sprawiedliwosci niedostapi Bog spra
wiedliwy, jako WM. P. mm. honoru,
ktory przez wszetecznego calumniatora
tem bardziey prostituitur, im pertina
tius in parte swoich zbrodni, glosi
byc praesidium Majestatis, usque
Odateum sceleri. Poiagnawszy swemi
paszkwilami, bo honor nad zdrowie
drozszy, tem swoie wszedzie wspiera
errata, ze cokolwiek czyni czyni.

zez

z rozkazania Nayiasniey: Krola Jmci
przydaiąc, że ta iest directa mens Waszey
Krol. Mci. trzymać mnie pod tym pa
szkwilem, in vim iakoby mandatu na
Seym danym, abym na przeszły Seym
nie posłował. Boday u mnie tyle
zdrowia i duchu było, ile mnie
nieposłowania appetitu. Chlubi się
i tem, że iednego dnia w Pitaszkowicach
trzy razy był od Jego Krolew. Mci na
privatne wezwany conferentie, z
ktorych wyszło przeciwko mnie od
Waszey Krol. Mci do Gubernatora, nie
tylko pod zwyczayną pieczęcią, ale też
pod sekretnym sygnetem, iakoby
wziął instantie. Głosi i to, że Wasza
Krol. Mci. umyślnie z Pana Kasztelana

Wołyni

Wołyńskiego z J. P. Łowczym Koronnym
nato do Trybunatu destinowat, aby
go emisiom Waszey Krol. M. przeciwko
mnie praeponowali. Głosi o niewygarło
ney Waszey Krol. Mci i Krolowey Jey
przeciwko mnie mietasce, aże gen
mine wyppisze, zawziętości i, to też że go
Wasza Krol. M. na ton czas, kiedym
z Waszą Krol. M. w Warszawie nispo
koyu miłat, umyślnie na moią ia
koby confusią w paskoy wyprowadził
kazał. Szczycić się i tem, iż z ustawa
Waszey Krol. M. abscecurowany, stawem
że quæstiones Chełmskie miałby z pro
termino sądzone, kiedy mu kazano
aby odebrat kilkadziesiąt tysięcy sum
my nam należący, i iuż trzema
Trybunatami evictas. Ipsis tedy et
ille

mitte aliis vocare mnie po cały świat
szerze. ten Calumniator armis, co jako
nieużył ex dignitate, Waszey Król. Mci
Pana mego Miłościwego, przychodził
nań, apud probos, zadania takiego
rozumienie, że mnie wiernego i niewin
nego Szlachcica przez takie instru
mentum Waszey Krol. Mci. swoim scia
gnął gniewem, tak lepszey o po
bożnem Waszey Królew. Mci. Pana mego
Miłościwego sercu będąc nadziei, pro
szę uniżenie, aby Wasza Królew. Mć, rzeźli
nie moiey, przynaymniey swoiey wła
sney nad tym Calumniatorem wziął
Ultionem krzywdy, bo nie tak ie
szcze iest sterile virtutum secu
lum, ani tak bardzo w Ludziach wyga
sła poczciwość, aby ci sami, kto

rn

rzy praesenti Waszey Krol. Mci ulega-
iąc potentii, niemiałem, in dolore
przyznaiąc że nullum ob crimen
takie ponoszę persecutie, Graczy
wiek /: ktorybym chciał Boga i
samemu Waszey Krol. M. immolare :/
kłotni ktora ze wielką pociąga
krzywdą, musi vel metuente, Bozkę
sciągać pomstę, ex fundo, ktore iako
mnie do posłuszenstwa, tak Waszą Krol
Mu. ad custodiam praw zaszczytu i
sprawiedliwości ligat. Zniosie tę Cału
mniantis gotowy tażka Waszey Krol
M., gdy przeciwne udanie iego in ad-
minicntum honori meum, do Trybu-
natu wydać Tażkowie annuestisty.
Rozbierza tem Wasza Krol M. atton
mitur

nitas spes cum ferreis seculis cięzkich
gdzieindziey Monarchow rownaiących
w panowaniu Waszey Kral. M., i ten
ktorego zyczy zawsze imprimes aso
bie Waszey Kralewskiey, że te civem
patremque geris. A iezeli tego dozna
cone Waszey Kral. M. odemnie nie
przemoze Serce, to przynaymniey
per diadema, proszę, abyś Wasza
Kral. M. nie przyięła mego, prze
ciwko mnie iuz więcey wspierać
niechciał, bo sama dilatra spra
wiedliwość, koszty moie, a nadewszy
stko confusia, aggravat occasion
tem. A temże Bog, ktory wszyst
kich Stanow conditu, same tna
jestati firmat, et auget, ob meri
tum promissa i mi sery, propter quem

milium

mitum pióra tego, zaktorego Secret
Słabście Waszey Krol M., że nie iest
inszy, tylko synowskiey moiey do
Waszey Krol. M. ufnosci i życzliwości
Typpus, ktora iezeli Oycowskiego
Waszey Krol. M. nieznaydzie przyięcia,
Boga vindicta. Ale ja investigis
tak sromotnie przez tegoż Calumniato
ra zmazanego honoru, Oycowskiego Wa
szey Krol. M. podrzewam się Suf
fragiem. Całuię Stopy, Waszey Krol
M., Pana mego Miłościwego, i w
Łaskę oddawam się Łaskę. —

Lisst

Na ktory tak jak Panowie Senato
rowie do Tryumwiratu odpisali 10 no
vembris 1685. —

Nietylko powinność i przysięga

Obowiązany

Chrześciańska, quidquid sciverò, sensero, nocibile Regiæ Majestatis avertam, et ne id fiat, me opponam, ale też sama urodzona erga lacessitam innocentiam teneritado, wzbudza w nas w całym Senacie przy boku Jego Król. M. na ten czas znayduiącym się, przy dostoieństwie tego Pańskiem zelum, który iako się entra profundissima żalu naszego i compassii viscera, wstrzymać się niemoże, tak communicowany Vicariæ Regiæ jurisdictioni u W.W. naszym M.M. P.P. musi znaydować adjutorium et salatia et justitia.

Oddany tu iest w ręce własne Jego Król. M. Panu naszemu Miłościwemu
137. od J. P. Pisarza polnego Koronnego list

list ci wprowadził, ale atrabile raczy, na niey atramentowey, i nie stylem ab sentis ad absentem, ale genio crudeoris satyrae spisany. Wyraża wnim uniżony nosi, ale podobno Aristarchi, ktory im ni żey złożony przychyli, tem zdolniey wy mierzy rogami. Wspomina wierne posta nowstwo, ale zwyprowadziana, na Tron Polski, jakoby ex pacto non tantum Custodis praw. Precatur Numen, nie in vota pomyslnych momentow nostro i całego Chrześciaństwa Sarpitatori, ale in ultiones et vindictam. Synowską szczyci się fiducyią, ale eidem momento Patris Patriae Jego Krol. Mci parricida, kie dy od niego jus datum sceleri canit. Skar zy się na potentią, że iey ulegała, ale sam one ibi stipulam siccam persequitur

naymniey

naymnieyszego podobienstwa niezostawiwszy reverentiae et observantiae erga Maje statem. Straszy non sterili virtutem saeculo, a to iest iedyna Jego Krol Mci panowania votum, aby sie Panstwu Jego po staropolsku, zadna inna nieszczesci stawaly, tylko ze virtus intaminatis fulget honoribus. Ale sie nadmy gamy daley certa lictu tego rzeczy stronie, zeby pioro nasze vel ipsa cogitatione, niebylo winne offensae Majestatis i pomylonego przeczucia. — Caly tekst odczytany W. naszym Mm Panom grande argumentum movendae pietatis etiam apud inimicos Ku niewinnemu Panu. Przyznac musiec tot mortales puncturas, quot puncta

et

et colaphisatam innocentiam, a oraz sami W. nasi Mc Panowie vivum daie testimonium, ieżeliśmy kiedy mieli, od Jego Krol Mći publiczną przczyną, albo sekretnym iakimsi (ut vocant.) signetem, za JP. Zachorowskim Sędzią Chełmskim. Włodzimirskim instantię, a ztąd wezwie się in cętera prawdy podobieństwo. Byłci w prawdzie spomieniony Szlachcic w War szawie na tey audientii, o ktorey wspo mina w liście swoim, ale wcisnąwszy się ca się wcisnął się z inszemi non vocatus, nec instructus. Bo na niey Jego Krol Mći z całego Serca paternè, wszystkie swoie krzywdy i urazy remisit, et abo levit. Tak dalece że naymnieyszey ni gdy nie dał okazii, ad refricanda inve terata

terał z oczu. Nawet kiedy tenże Pan
Sędzia potrzebował mandatu i listu
żelaznego z Kancellaryi Koronnej, bene
ficia licita nec deneganda peten
tibus, sam Jego Król Mć obsyłał te
mu superflua bonitate sua, aby
toties reconciliatus amicus, nie miał
żadnej przyczyny recydywy contra Ma
iestatem. Co snadź justo Deo niepo
dobało się, że licita remedia suppli
canti umknęte, gdy teraz petitur Ma
iestas od tegoż dla którego proskri
bitur favorem. Caeterum, iże prał
Jego Król Mć w tak jawnej niewin
ności, żadnej i ludzie ferendo równy,
mówić do nas prowatił, niewidzi in
szej przyczyny, tylko niemy gaszonych

ponnionim

pomienionego Urzędnika Kor. ku sobie

złych suspicyi, tylko aby ze swoiey

dawney i zastarzałey ku Panu zawziętości,

że sie nigdy przemienić niemoże, mete

tur dobroczynne pełne indulgentiarum,

i nigdy zakału w sobie niezostawiaią

ce serce Pańskie, albo też, quem eut

pa redarguit ipsum, z okazyi omie

szkanych Campanii, niestawionych

ludzi, i zaniedbałego z nieporownaney

W.Ksty sekiedy urzędu swoiego quod juste me

ruit, merito suspicatur et veretur.

Jeżeli tedy ten Pan który ustawiczne

mi pracami vigiliis suis omnium va

cationes redimit, zdrowiem i życiem

Pańskiem in usus miłey Oyczyzny con

secrowanym, pokoy nam i wczasy

starczy

largitur, powinien tam in sami afflí
gi prosa, a ile od tego Urzędnika, od
którego pewien czas, gdy Jego Królewska im
mobatur curis, dla mniejszonych ie
szcze w Państwie swoim niebezpie
czeństw, raczyły należało odebrać
informatię, de quanto et quantitate
wojska, a wziąłi informem pragi
nam, popisanych tak ciężkich in
honor Pański punctów. J tarto iuż by
czyżny naszej będzie nieszczęśliwość,
że ten Pan, quem Secula desidera
runt, któregoby ale Narody et deli
cium przeznaczały, na celu i ad...ych
stawiać się będzie invidiae centorum
vatorum i szczęśliwości naszych meta,
obtrectationes et livoris, Dominus virtu

tum

tum et gloriæ, approbrium et abje
ctum linguis Dałosł. Nie godzi się za
prawdę i tacente Domino zamilczyć
tey krzywdy, wszyscy tu Senatorowie
przytomni, in levamen żalu Jego Krol
Mci piszemy się zdrowiem i krwią
naszą przy dostojenstwie Jego sta
nąć, i to pokazać, że illabatus
principis honor, vita nostra carior
w W̃Mciach zaś y n. mm. Panach mamy spe
my zeszłej z relatii naszey in librum
judiciariam wziąwszy, tyle sprawie
Dziwosiu obmyślić zechcecie, ile honor
i niewinność Majestatu Panskiego cri
minationibus obelzona potrzebować tey
dzie. Wszakże w ręku swoich macie in
famem libellum et autor non in obscuro.

O co proszę

Quo pro fide nostra jurata, viribus W. X. M. obtestando fides et conscientias nostras, tascie się eich zalecam. Konstanty Lipski Arcybiskup Lwowski. Jan Załuski Biskup Przemyski. Załuski Biskup Kijowski. Jerzy Denhoff Biskup Kamieniecki. Krzysztof Grzymułtowski Wojewoda Poznański. Józef Szluszkas Kasztelan Wileński. H. P. W. X. L. Stanisław Jabłonowski Wojewoda Ruski H. W. Kor. Jan Gniński Wojewoda Bracławski. Felkerson Wojewoda Czerniechowski. Marcin Oborski Kasztelan Podlaski. Alexander Załuski Kasztelan Rawski. Marcin Chomętowski Kasztelan Sarnowski. Kazimierz Kamocki Kasztelan Halicki. Stanisław Dzieduszycki Kasztelan Chełmski.

Except

Excerpt z listu pewnego z Krakowa d. 24. Octobris 1683.

drukiem Tom II str. 292.

Wyglądamy tu ostatniey conclusii pod Budą, iako padnie, bo potey pod Budą expeditii Krolski ma locowac na hyberny i sam gdzie się obroci, Buda nam przyniesie, utinam feliciter! Pani e same vigilant, co im tamta Buda przyniesie, iż żele zatoba się, ktorey nie dostanie pokim jak na JPaniq Wojewodziny Pomorskiey niiakim po swoim zostać żalu, ale ten nieszczęsny, bo się zatknąwszy, niemogł dosiesc Konia, wołał tedy zostać na placu. Turcy przypadłszy, poznali że znaczny, że Pana, ale dziadky przypadłszy nierespectowali, po szyi zaraz uderzyli. Pan, iako ten tak kochaiący Pana

o ten

i ten niechciał odstąpić, został się
przy nim, mówiąc, kiedy Panie giniesz, i
ia mam ginąć, cognomine Gutkowski. Dra-
gonia zginęła J. Pana Kuchmistrza Kor:
i Strażnika Raytarya Króla Jmci. mię-
dzy którymi Salvator Króla Jmci zginął
który dwóch Turków poiedynkiem zabił,
kiedy iuż iuż stopię mieli w Królu dziąć.
Tak z ludzi był obnażony, że samo piąt
ludzi za wszystkiemi został się, przed
którego oczyma Turcy naszych sie-
kali, Króla Jmci zaś Pan Bóg zda-
wał, zaślepieni przeminęli. To nam
Pan Skarszewski relatuit, który tam na
ten czas praesens był przy Królu Jmci.
Porucznik J. Xiędza Biskupa Płockiego
zginął, J. Pana Spanierskiego drugi i in-
nych, ale to mniej niedziatek poginęło, czego

się

się Król JMć potem pomścił, kiedy sam
całe woysko Tureckie zbił, w którem
było ośm Baszów, dwóch Król JMć ma,
Sylystryjskiego i Aleppskiego, dwóch się
przy nieznanie się ostało, i miał zgi-
nąć w pierwsze iednym Kaytara, który Kró-
la JMć salwował w pościgu, a w po-
trzebie zginął z drugiemi. Bardzo
Królestwo żałuie, gdyby był żył, szczę-
śliwy by był, bo go wielka łaska Kró-
la JMci miała potkać, za którego Kró-
lowa JeyMść dać na mszę S. 500 f. Woy-
sko Litewskie że tak się sprzeciwiło do Kró-
la JMci, boby iuż był Król JMć siła do-
tąd dokazał, jakoż i nieprzyjaciel dość
z niego; ale iuż dotychczas miałat
stancye u Króla JMci, i iakoby iuż miał
Budziąc i Węgry a pod nią z Litwą wstać,
która

ktora, gdyby Bog dał, pewnie by i no
we Szamki niewybiegały się i tak by
toby gdzie woysko lokować:—

Copia Listu Krola Jmc

Do JP. Wojewody Wileńskiego z Oboru
nad Dunajem przeciwko Granem Die
10 Decembris 1683.

Druk. Tom II st. 289.

Jasnie Wielmożny Uprzejmie Nam
miły, mając tu oddziennie prawie do
victorii nad nieprzyjacielem okazyi,
tem bardziey Nam u bolewać przychodzi
nato, że sie Uprzeymość Wasza dotąd
przebrać do Nas niemogli z Woyskiem,
ktore uprzeymość Wasza przy sobie ma
cie. Oto dnia wczorayszego, pobłogo-
sławił Nam Pan Bog Zastępow, żeśmy
Woysko Baszew z tey strony Granu, alias

Strygn

Strygonu pod Forteca Parkane naznaczoną, nad Mostem Strygenskim pun Ditus prawie zniesli. - Stało się w przeciu czterech godzinach, ześmy ich opanowali forteca, Parkan wzięli, gdzie z się bronić chcieli, tandem do mostu, chcąc się do Granu na tamtą stronę przeprawić, ten się z niemi załamał, dopieroż wszystkę nagę rozbiwać się poczęli, tak że się zdała iakaś dziwa sądnego imago. Natarta interea pie chota nasza z działami, dopieroż owych blizko brzegu na wyspie stoiących kulami gęstemi, armatami, i karta czami tak razić poczęli że kupami w Dunay wpadali, ieden drugiego popychaiąc i topiąc, a to dlatego żeby tępiny

wpadaw

ustaw Dunay przepływali, ale się im to
szczęście nie nadało, bo chyba na drzewie
mógł który wypłynąć, i to zdradziecko
Bassow dwoch żywcem poymanych mamy
Sulistryskiego i Alepskiego, Budzynski
postrzelony, niewiemy iako się obraca.
Jeszcze snadź między więźniami, dway
znaydować się muszą. Jan Bóg miłości
wy hardego nieprzyiaciela tego karze,
za co mu niech będzie cześć i chwała.
Jeszcze będzie i uprzeymości Waszey sa
nym agendo occasio, chciejcie tylko ia
ko nayprędzey do nas przybywać. Więc
że uprzeymość Wasza JW. Grafa Toni
tego, marszem swoim znać minąć nie
będziecie mogli, ten zaś iuż w Contrario
z nami zachodzi, tedy pilnie i usilnie
majętności iego ochronię, iako też i

inszych

inszych zalecam, żeby inclinatos ad
pacem nieodradzał. Czekając zatem
uprzejmości Waszey tu na kraiach ruskich,
życzę uprzejmości Waszey zdrowia dobrego etc.

Inne Complementa są te:

druk. W tey potrzebie zginęło Turków 16.000 oprócz
tych co potonęli, i tych co ich było 1000
w Starkanie, których dobyto. Ci byli naywy-
borniejsi, bo recenter do Cesarza przystali,
i iako ex captivis Bassis patet, multi
byli z dalekich stron pod Turkiem będą-
cych, iako to z Arabii. W tey potrzebie
mało było Tatarów, z których poymanych,
posłał Król Jmć iednego do Chana nowo
postanowionego, dziękuiąc mu, że się in mo
destra continet, i w inszych prywatach.
Chan Tatarski z woyskiem swoim teży pod
Budą. Pod Adrianopolem gotuią Obozy Tureckie,
mowiąkom

nienidząc pola, ludzi mowią że się gotuią na Wendow, ktory moverunt arma recenter, drudzy mowią, że Cesarz Turecki chce się tędem przenieść z Konstantynopola dalej, i tak pro suppellectili Cesarza mieli te okręty disponere. Sanctissimus pisał do Krola Francuskiego, chcąc go revocare a bello hispanico, w ktorym tyrannice postępuie, ale gdy Legatus sequenti die rursus prosił, politice et indifferenter zbył go. O tym mu Krolu Francuskim pisano że listy dostawszy de victoria prima nostrorum, in melancholiam tantam raptus, że list nuntiatorum wspiął pognał. Woysko Brandeburskie, ktore przyszło do Krola Jmci postridie nie szczęśliwego conflictu naszego, przyszło

139. do naprzod

Do naszych, nad ktorem ma com
mendę, nieiaki Trux, Xiąże Siedmio
grodzkie, inclinował ad partes Regios,
i obiecał Darow ad Serenissimo 14.000
więźniow, części których Turcy tam
pozostawiali, części których on powy
kupywał. Wezyr po przeszłey przegraney
posłał na modły naywyższego Kapitana
swego do Konstantynopola, azeby odpra
wiał festum 40.000 martyrum, to iest: Tur
ków pod Wiedniem pobitych, ale on nie
chciał, mowiąc: że ta woyna niesłuszna
była, i contra consilium onego; bez
on dosyć czyniąc imprezie swoiey, od
prawował w obozie, gdzie tak tito z
Dział, że w Naszym obozie poniekąd
słychać było.

Copia Testamenti

Serenissimi

Serenissimi Michaelis Regis Poloniæ

In Nomine Domini. Amen.

Si quidquam aliud mediocris sortis justa Principum animos, magis exercere debet, aliud primum ac præcipuum, ut ad Normam Christianæ Religionis vitam suam componendo, novissimorum continuam foveant memoriam, ac vitis humanæ ingressi studium, ita decurrant, ut bravium beatæ æternitatis, feliciter comprehendant. Hæc nimirum Divinæ voluntatis ordinata, ut veluti ex communa scendi sorte Principes non eximit, ita moriendi inexorabilis iisdem decreta sit necessitas: nihilque certius, quam tot casibus abnoxiam, cedere in spolium immortalitatis.-

Requum itaque existimavi inter ea humanæ necessitatis spectacula, quæ omnium in oculos auresque incurrunt, se

riam

riam intendere cogitationem, ne im-
paratus a suprema et ineluctabili
fatorum deprehendar necessitate! –
Dum igitur gravi infirmitate prostra-
tus, et lecto affixus, hominem me esse
memini et in confines vitæ et mortis po-
situm, hanc ultimam meæ voluntatis
commotationem aggredior, seræque po-
steritati volo consignare, quod cogita-
tionem mei ipsius tam in vita, quam
in morte nunquam exuerim! –
Condo itaque et ordino meum Testa-
mentum omni meliori modo, via, forma, ac stylo.
Ac imprimis Divinæ Majestati tributarias
pro omnibus beneficiis exsolvo gratias, interque
illud primo repono loco, quod in fide Catholica
Orthodoxa Romana natus educatusque sum, et
quam eum, sanguine paterno, lacteque mater-
no hausi

no hausi, eandem Fidem ad extremum vitæ
meæ habitum, retenturum me, constan
tissime profiteor et recognosco. Et si quid
fiam in ultimo tentator spiritus suæ
gerrerel vellet damno rejicio, nunquam
me consensurum, aut me consentire protestor. —

Sacratissimæ Virgini Matri Patronæ meæ
a prima pueritia, summas referro gratias,
quod ope auxilii, patrocinio, per omnem
vitam mihi indigno famulo alienti
adstiterit.

Patronis meis Sanctis Michaeli Archan
gelo Thomæ Apostolo, quorum nomina
in Baptismo sum sortitus, quam pos
sum devotissime me commendo, oroque,
ut in extremis meis, et in suprema
illa lucta, unde animæ meæ penda
bit æternitas adesse et auxiliari velint. —

Sorem[?] f.

Serenissimæ Reginæ Dominæ, Consorti meæ Charissimæ, ultimo hoc gratæ volun tatis symbolo intimum affectum meum consigno, cujus eximium erga me stu dium et integerrimum amorem, cum summarum et Imperatoris sanguine devatissimarum virtutum ornamentis expertus, quoniam per brevioris vitæ meæ et Regiminis cursum, eidem, in adeunda possessione Bonorum refor matoriorum non sit satisfactum, ut Senatus et Equester Ordo condignam ejus Majestatis habeant rationem et dignitati ac utilitati ejusdem stu dere non intermittant, majorem in modum rogo.

Senatui, Equestrique Ordini ultimum dico

vale

vale, et benevoli animi refero testimo
nium, quod Regimen tanti Regni mihi
commiserint, meque, praeter meam spem
et vota, unanimi consensu ad solium
Regium evexerint, imperfectiones, si
aliquas in me invenerint, rogo ignoscant
et indulgeant. Omnibus, qui mihi
fuere fidi et benevoli, altissimus re
tribuat, dum mihi tempus non su
perest aut modus compensandi. –
Quot vero offensionum, dissidentiarum,
injuriarum, per confoederationes et
quoscunque in Republica motus inter
venit, ignosci mihi rogo, quia ego
omnibus ex toto corde ignosco. –
Quam primum hoc mortale corpus anima
mea reliquerit, ut pro missa sacrifi
cus quantocyus absolvendis 12000 flo

renorum

-renorum summa distribuatur volo et ordino. -
Corporis mei sepulchrum ad Basilicam Cathedralem Cracoviensem in Mausoles antecessorum nostrorum Regum Polonis designo. Cor vero meum amo-ris ab eidem Religiosis Eremitis Camedulensibus in monte Regio prope Varsoviam in Ecclesia ibidem a me inchoata deponi volo, pro cujus consumanda fabrica, lego summam in Codicillo specificatam. -
Magnifico Demetrio Duci in Wisniowiec et Zbaraz, Palatino Belzensi Campestri mihi Profecto nec non Constantino Duci in Wisniowiec, pro omni benevolo studio, ago gratias, debita iisdem in scripta et assecurata exolvi volo.

Reverendi

Reverendo in Christo patri Andreae Olszewski Episco Culmensi, Vice cancellario Regni, pro magnis multisque erga me meritis, et quod mihi ad ultimum usque spiritum Constanti officio et opera adstiterit gratum affectum contestor, ei dem amanter confido et iniungo ut torquem aurei velleris Serenissimo Hispaniarum Regi remitti curet.—

Venerabilem Alexandrum Wulf Abbatem Replinensem, cujus in obsequiis singularem fidem et promptitudinem a primo Regiminis mei exordio ignovi obligo, ut circa sepulturam corporis mei, eandem fidem demortuo testetur, quam vivo exhibuit, eundemque Serenissimae Reginae Dominae Consortis meae Charissimae patrocinio impense commendo.

140 Generosum Felicianum Wąsowicz Capitaneum Harcensem

Amanuensem, qui a teneris mihi fidele et indefessum impendit obsequium, probique et diligentis viri implevit partes, Serenissimae Reginae etidem diligenter commendo, pro tot annorum constanti obsequio, ut habeat recompensationem, rogo Serenissimam Reginam, hocque meis Executoribus injungo. — Generosum Martinum Rostochi Capitaneum Letoviensem. Eidem Serenissimae Reginae, commendo, & rogo, uterque horum in hoc orbitate favore et patrocinio Serenissimae Reginae sublevetur, et pro fidelibus tot amorum obsequiis ex argentea Cammerae meae supellectili luculentam habeant consolationem. —

Bona Zamosciana Ordinationi subjecta

jecta

justa metem proavi mei materni Joannis Zamoyski Cancellarii Regni, tradentur iis ad quos de jure ordinationis suis spectant.—

Porro omnia bona mea et singula, Paterna et materna, et omnia quævis devolutoria (: exceptis bonis Biatykamień, quæ in summa 10.000 florenorum polonicalium Generoso Martino Rostocki, per me obligata et invadiata sunt, in exolutionem debitorum paternorum et maternorum, nec non meorum, ante Dignitatem Regiam contractorum et legitime deducendorum, converti volo et ordino; exclusis tamen iis debitis, quæ super bonis meis in hostico sitis (: in quorum possessione ego met non extiti, neque ullos ex illis fructus percepi (:

inconspicta

in scripta et assecurata sunt, quam
diu eorundem bonorum Haeres et Successor,
Haerides et Successores non adierunt. —
Bona autem mea mobilia in Regia di
gnitate acquisita in auro, argento, do
nodiis, summis paratis, et ex Oeconomiis
currentibus, ad me spectantibus, nec non
ex summis Thesauro Regni, et Thesau
ro M. D. Lith. a me in publicum mutuo
datis, ac quocumque modo mihi in super
debitis, tum quo per Status et Ordines
Terrarum Prussiae mihi assecurata
sunt. Ad haec in Peristromatibus, ac
alia quocumque nomine vocata supel
lectili Regia universa et singula
nullis exceptis Serenissimae Reginae
Dominae Eleonorae Consorti meae dilectis
simae, do, dono, et inscribo, cum ea obliga

tione

tione, ut omnia debita, a die mea
ad thronum Regium erectionis, con
tracta, juste et legitime deducenda,
tum et mercedes Aulicis et servitori
bus meis, realiter exsolvat, nec non
legata mea in scorsivis codicillis
expressa, quibus per praesens ro
bur eadem ac vim, pro ut ipsimet
Testamento esse volo, expediat. Omnes
autem Aulicos et servitores meos,
usque ad supremi funeris mei exe
quias, in servitio retineri, susten
tari ac non prius, quam peracto fu
nere, persolutaque debita mercede expe
diri volo et ordino.—
Huicque vero ultimae voluntatis meae,
et

et codicillorum scorsivorum, manu mea supscriptorum Executores con stituo et nomino. –

Serenissimam Reginam Consortem me am amatissimam, cui ultimum Dico va le, ac pro omni amore ac benevolen tia, refere gratias. –

Reverendissimos in Christo Patres. Casimirum Florianum Czartoryski Archiepiscopum Gnesnensem. –

Albertum Koryciński Archiepiscopum Leopoli. –

Andream Trzebicki Episcopum Cracov: Ducem Severiæ. –

Stephanum Wierzbowski Episcopum Poznan. Stanislaum Sarnowski Episcopum Premislie

Andream Olszowski Episcopum Culmens Vice

Can:

Cancellarium Regni.
Magnificos Alexandrum Lubomirski
Palatinum Cracoviensum; Michalem Pac
Palatinum Vilnensem, Supremum M.
D. Lith: Exercitus Ducem.
Joannem Sarto Palatinum Sandomi
riensum Demetrium Ducem in
Wisniewiec et Zbaraz Palatinum
Belzensem, Exercitus Regni Campi
Ductorem Michaelem Casimirum
Radziwill Ducem, Vice Cancellarium
M. D. Lith Campi Ductorem. Joannem
Leszczynski Cancellarium Regni. Chri
stophorum Pac Supremum Cancellarium
M. D. Lith: Andream Morsztyn Thesaura
rium Regni.-
In quorum fidem manu mea subscrip.

Mi

ptum, sigillo communiri mandavi.—
Datum Leopoli die 5 Novembris 1679 Anno
Michael Rex.
Locus sigilli.—

Copia Litterarum.

ad Sacram Regiam Majestatem
Poloniæ scriptarum, a Supremo
Portæ Otthomanicæ Vezero Con
stantinopoli 5° octobris 1679.—
Præsentamus desideria pacem auga
rantia et salutem, significantem
sinceritatem procedentem ab amici
tia vera et perfecta unione, nata
ab effectu et vicinitate, contractum
inter duas partes coram gloriosissi
mo Christianorum Principum ele
ctum

dum inter magnos Maiestatis Vestra mediatore, praesentium negotionum universi populi Christiani, vestito pallio Majestatis et Serenitatis, Passessore signorum gloria nostra claro et bene affecto Amico Joanne III ad praesens Rege Polonia, cujus negotia et successus bene et feliciter terminentur. —

Sincera amicitia et benevola, qualem vobis exhibemus esto. Litteras quas nuper mandastis ad sublimem Thronum Regalem et Illustrissimam Portam imperialem, responsiva ad Augustum et Inclytam Epistolam vobis et nobis missam, ma

nes anterioris Legati vestri, nec
pervenerunt, Residens quo destinatis
pro commutatione ad Portam Impe
rialem custodem mundi conformando
se ad consuetudinem solitam pro
strata facie ad pedes Sublimi Throni
et celsitudinis potentes, unici, maje
stuosi et fulgidi Imperatoris mundi
mani nostri Domini et protectoris
universi, cujus Imperium Deus red
dat perpetuum usque ad diem
Judicii, presentavit Vestram
epistolam, quod juxta normam
interpretationi data est et de meo
Celsissimo ~~prasti~~ praesentata est Impera
tori, qui rite concepit contenta ejus

dem

dem pro acuto ingenio suo, cu
jus scientiae est ornamentum uni
versi. Eidem celsitudini pla
cuit, juxta modum vestrum age
re, pro manutentione unionis
et affectus, quem requirit pax
et foedus. Dedit signum sa
tisfactionis singularis et per
fectae, juxta modum vestrae sin
cerae et perfectae amicitiae. Spe
ramus, si Deo placet, amicitiam,
quam erga nos habetis allaturam,
multa bona et lucra, usque
ad invidiam et zelotypiam alio
rum Regum et aliarum provincia
rum. Hoc solum est necessarium,

utraque

utraque pars apparet ad manu
tentionem et conservationem ejus
dem, et ut partes caveant, rem
aliquam commutare, quæ praju
dicet et interrumperet hunc feli
cem pacem, ex nostra parte et
nullam recederimus, et ita liga
mentum pacis bonaque coin
telligentia fortificabit indisse
tabili, et de die in diem videbun
tur bona et utilitates, quæ proce
dent ex tali unione et amicitia.
Quod spectat limites, qui de
bent in posterum regulari justa
conventionem in capitulatione,
Altissimus et Excellentissimus

Al

Alli Passa Gubernator Camene
ensis habet mandatum fulgi
dissimum Portis, agere facere
hoc negotium. Unde necessum
est, ex Vestra quoque parte, ut
Determinetis unam personam
capacem hujus negotii, cum
plena facultate, quod initio
consilio et colloquio cum Domino
Alli Passa, faciat exactam
et justam observatiam juxta
tempus et locum, et secundam
experientiam senum, prove
ctorum, et peritorum hominum,
supradictos limites signabit

et regulabit.—
Pax et Salus supra eos qui
sunt Sectatores gratiæ.—

R J
ROBERT JAHODA
ZAKŁAD INTROLIGATORSKI W KRAKOWIE

5656

II